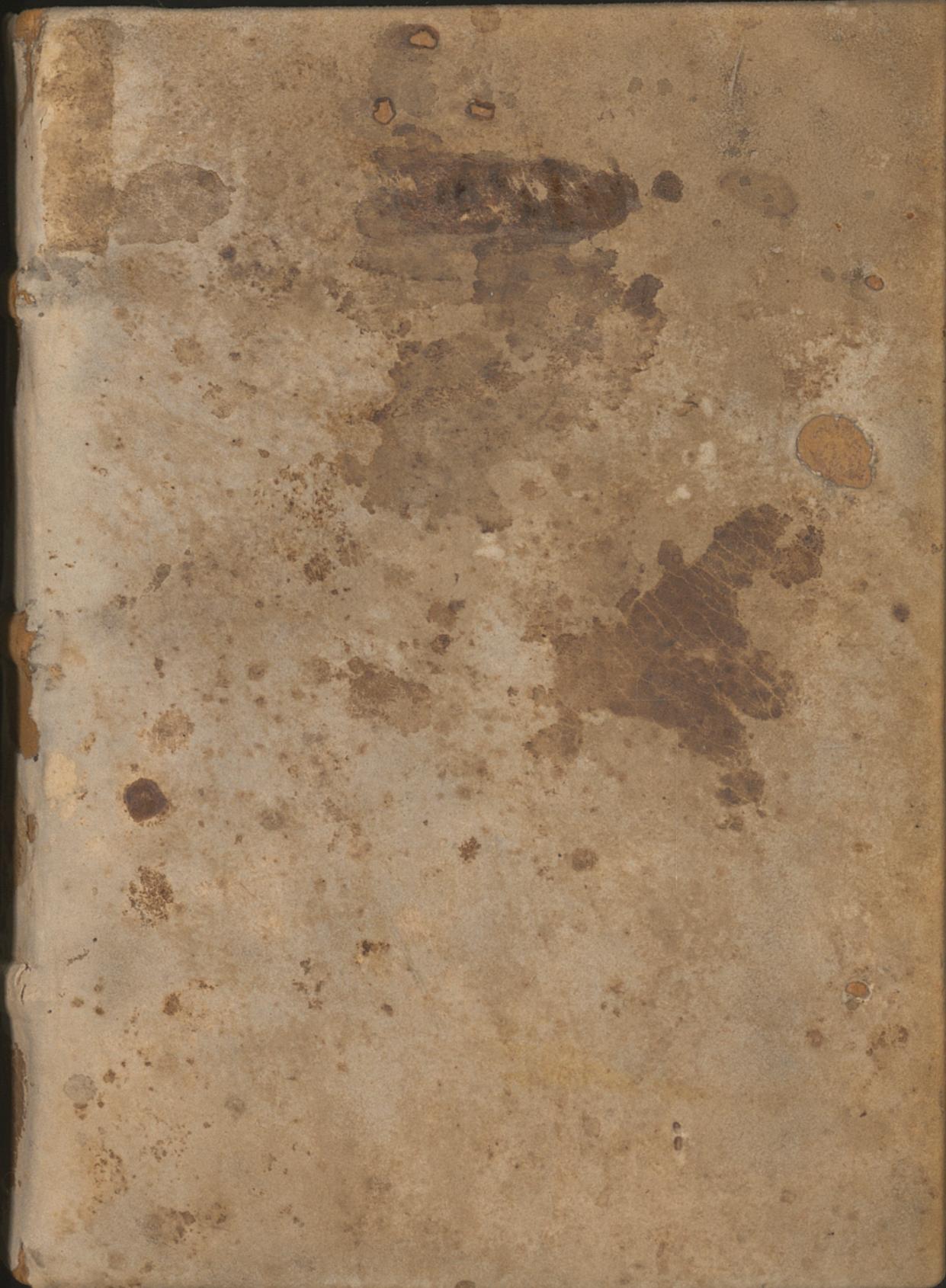
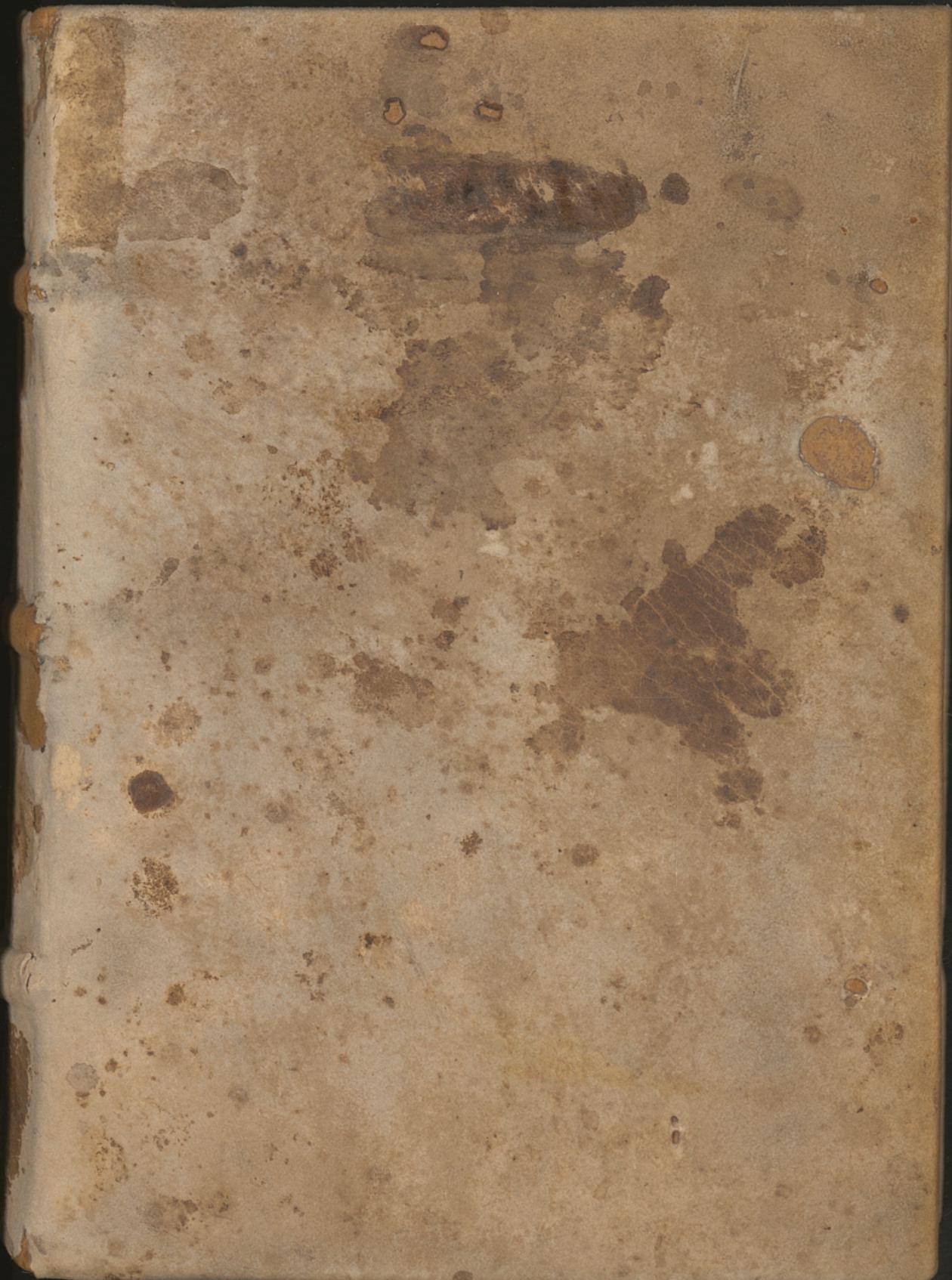

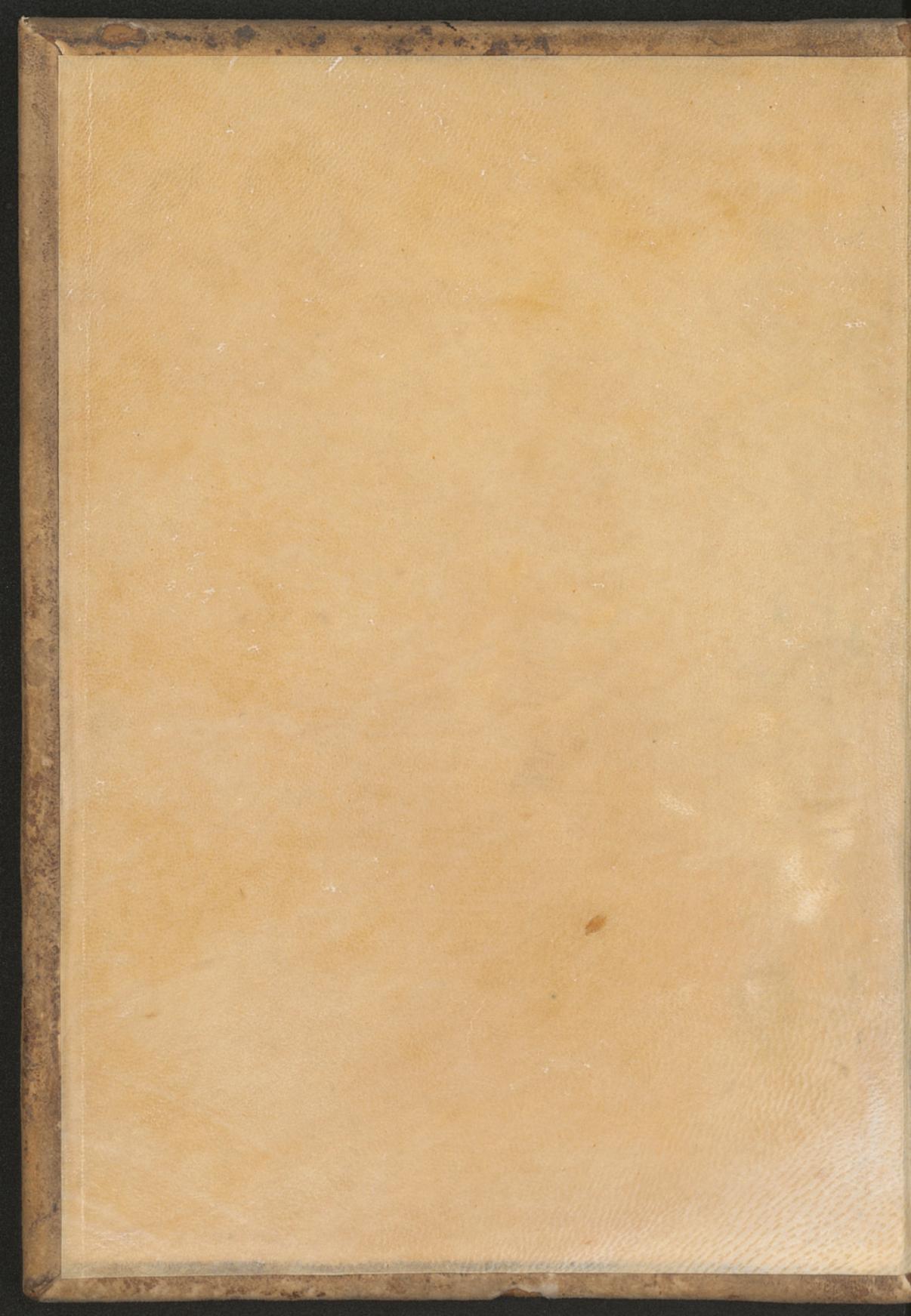
0 cm
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22

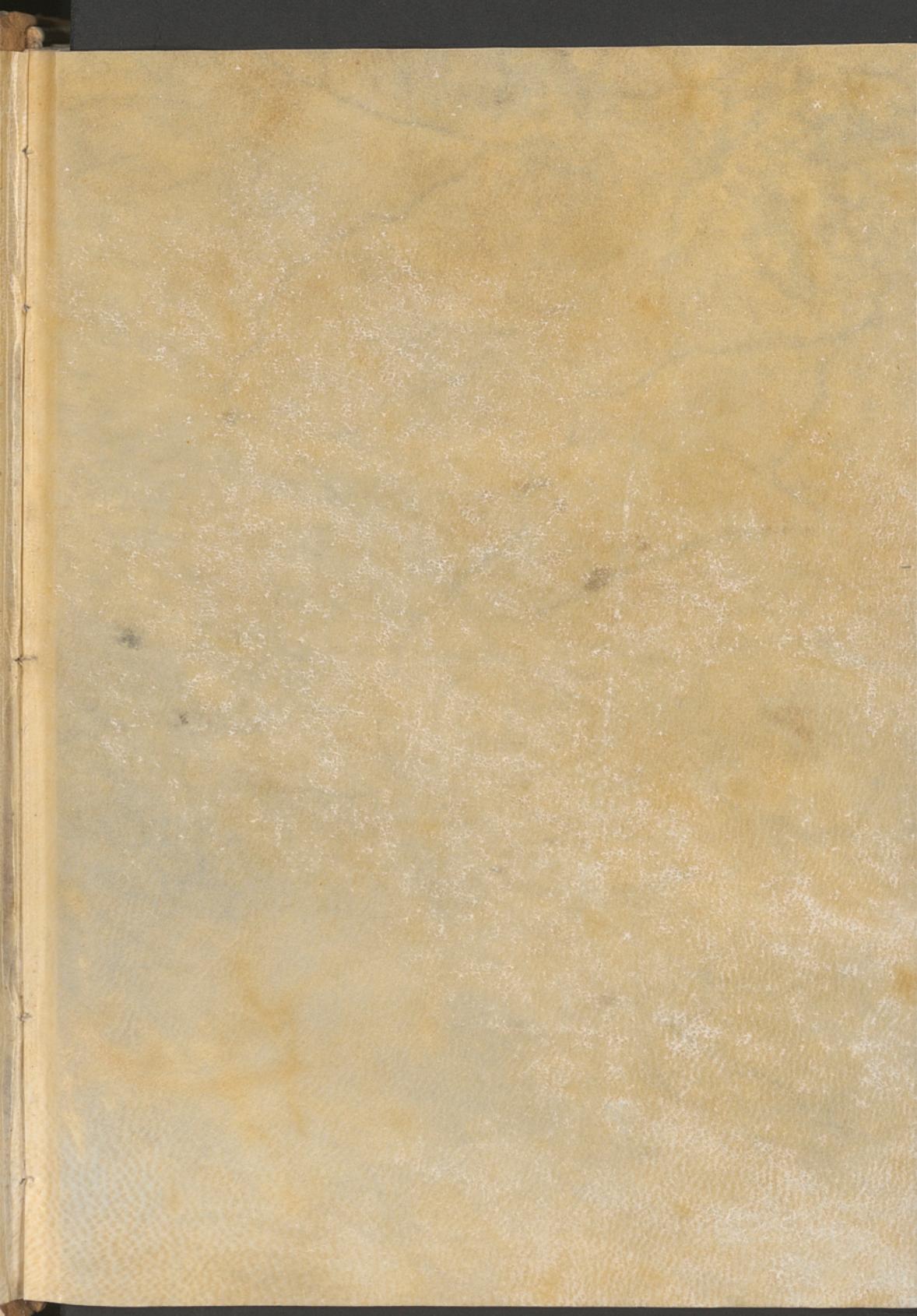

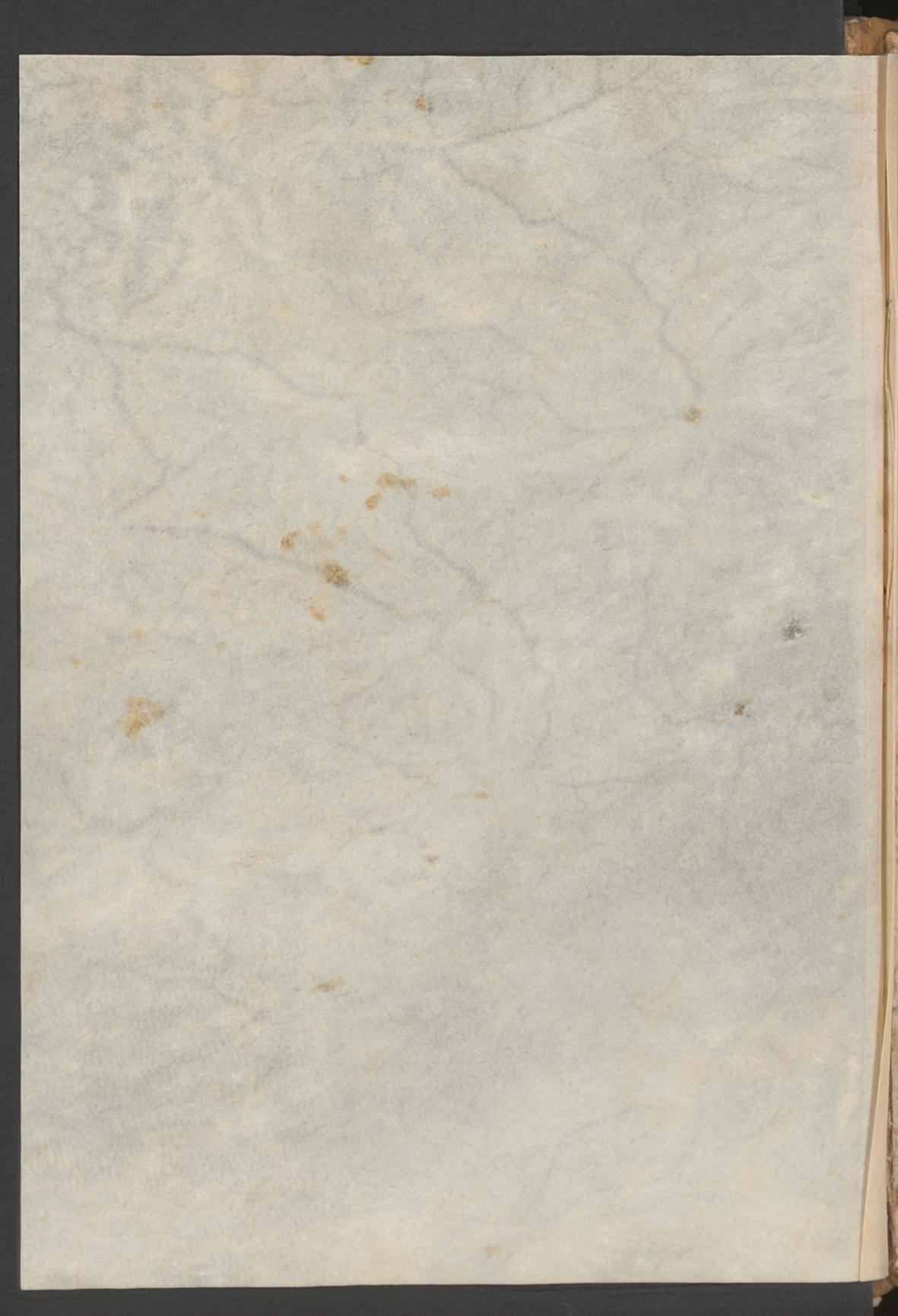
32007

Elenorabilis magistri fratri
Stephani brulefer parisiensis
ordinis minorum formalitatum
Textus unacum ipsius commento perlucido

stat - 1616 - 3. B. 17.

Сирийскому языку
Былъ въведенъ въ 1863 г.
Приятелю моему Евгению
Михаилу Симонову и
домашнему

III

Boctissimi sacre theologie doctoris Stephani Brulefer for malitatu^m Textus Incipit.

Um multi
pro introductione
Scoti varia de di-
stinctionibus for-
malitatibus eiusdem
doctoris Subtilis
icōsona tunc suis
dictis scripserunt.
In Haue sculpsit.

In quibus locis autem
false eruditii a veritate non modice sunt
alienati. Placuit pro communem studere vo-
lentius virilitate mentem eiusdem doctoris
de ea re in hoc opusculo ostendere. Et
primo quando modum dicendi ponere. Se-
cundo illi modo dicendi facilitates redar-
guere. Postremo veritas succincte apre-
rietur. Quatuor ad primum aduertendus
et ab aliis formalisantibus doctoris sub-
tilem (vir auctor) sequentibus Ponunt septem
modi distinctionum. Quorum primum est distinc-
tio rationis. Secunda est distinctio ex natura
rei. Tercia est distinctio formalis. Quartus
est distinctio realis. Quintus est distinctio
essentialis. Sextus est distinctio se totius subie-
ctu. Septimus est distinctio se totius obie-
ctu. Hic autem modi distinctionum per co-
gnoscendos id est patitatis oppositos.
Quorum primum est distinctio rationis quia in eos
est illa quae habet fieri per actum nostrum intellectus co-
paratum seu collatum. ut fortes est fortes.
Sortes positio a praedicatione distinguit
a sorte positio a praedicatione subiecti. sola ratiō est
ex parte rei sive ex natura rei. Distinctio
autem ex natura rei in eo est in eo veritatem
est illa quae est in talium extremis de quibus praedicatione
est dictio rationis per opus
intellectus. Exempli ut se habet totum et pres-
supositorum et inferiorum concretum et abstractum. to-
tu in eo habet esse institutum pres autem non consti-
tutum. Institutum autem non est institutum sed dictio
ratio. Institutum autem non est institutum sed dictio
ratio. Suppositorum est per actum intellectus multi-
plicabile in plura. Inferiorum autem non est mul-

triplicabile, multiplicabile autem non multiplicabile sunt **Subiecta**. **Distinctio** autem formalis est illa quae est inter aliquod duo quae unum non includit aliud in primo modo dicendi per se vel in subiectu propriam passionem suam. **Distinctio** realis est illa quae est inter aliquod duo quae sunt res et res; illa vero sunt res et res quae unum potest corrupti alio manente et contra ut sortes et plato vel quoque unum per potentiam divinam potest esse sine alio ut partes et color quae est in eo et omne accidentes pacientis respectus sui subiecti; illa etiam sunt res et res quoque unum est per se causa efficiens vel finalis et aliud per se effectus; quae idem realiter non potest causare seipsum. Illa etiam quae unum est generans et aliud genitum quae nulla res seipsum gignit secundum Augustinum causa, id est de trinitate. Et in divinis pater et filius **Distinctio** essentia est illa quae est inter aliquod per aliquam potentiam patitur separari a seipso. ut sortes et plato partes et sua albedo; et sic non differt distinctio realis et essentialis secundum istos in creaturis quam cuncte distinguuntur essentialis in creaturis distinctio realis et contra etiam cuncte distinguuntur realis etiam distinctio essentialis in creaturis. Regis enim in diuis distinctio realis secundum esse etiam ipsarum cum haec eadem essentialia. Sic ergo secundum eos distinctio realis in plus se habet quam distinctio essentialis. **Distinctio** se totis subiective secundum eos est illa quae est inter aliquod duo extrema quae realitates sunt distinctae et ab iniuste existentes in actuali existencia ita quod non quenam in aliis qua realitate subiectiva seu in actu existendi ut duo individua eiusdem species nec enim coincidit ista distinctio cum distinctione reali quae ibi non regitur de necessitate separatione actualem hanc autem regatur. **In corpore** et anima unita distinguuntur realis quod licet non sint separata actu per se tamen separari et unum potest corrupti alio manente et tamen non distinguuntur se totis subiective. Convenit enim in realitate subiective cum ex his constitutis unitus ens per se. **Distinctio** se totis obiective est illa quae est inter aliquod duo extrema quae in nullo coenenti reali est quenam additamente.

Folium

tive et sunt due yltima differētie. Et per istas sepcē distinctōes facile patēt septē idēpitates per oppositū ad illas. ¶ Ex his inferūfaliq̄ correlaria ¶ Prīmū ē q̄ vltima distinctio arguit oēs alias et penultima oēs alias p̄ter vltimā sic dēcē dendo ad p̄mā. Non ecōtra sic se inferūt Prīma em nō arguit scđam nec scđa terciam et sic de singulis vlsq̄ ad vltimā. ¶ Scđm correlariū ē q̄ idēpitatas nō sic se inferūt sicut distinctōes opposite. Ultima em idēpitatas nō arguit penulti mā et sic de alijs vlsq̄ ad p̄mā sed opposi to mō se hñt q̄ p̄mā arguit scđaz et scđa terciā et sic ascendendo vlsq̄ ad vltimā. ¶ Terciū correlariū. Maior idēpitatas q̄ p̄t esse ē idēpitatas rōnē q̄ ipsa infert oēs alias. ¶ Quartū correlariū ē q̄ minor idēpitatas q̄ p̄t esse ē idēpitatas se totis obiective. q̄ ipsa nullā aliam infert. ¶ Quintū correlariū maior distinctio q̄ p̄t ē est distinctio se totis obiective. et minor ē distinctio rōnis. Rō p̄mī ē q̄ distinctio obiectua oēs alias infert. Rō scđi quia distinctio rōnis infert nullam. ¶ Sextū correlariū ē q̄ cū distinctione rōis stat idēpitatas ex natura rei et cū distinctione ex natura rei stat idēpitatas for malē et sic d̄ alijs ascēdēdo. Ut aial et hō distingui ex natura rei et tñ sit idē for maliter cū aial includāt̄ in hoie in p̄mo dicendi p̄ se. ¶ Septimū correlariū est cū distinctione obiectua nulla stat idēpitatas. ¶ Octauū correlariū ē q̄ cū idēpitata reali stat distinctio formalis et ex natura rei. hec oia patēt ex p̄missis. Sed ista opinio ls sit multū cōis et fā mōla apud m̄lros scotistās videt̄ tñ cōcedere multa falsa nec seq̄tur doctorē subtile. Imo manifeste asserte aliq̄ h̄ eū. Ido hoc scđo loco Arguo cā ip̄probādo p̄mo q̄ nulla sit distinctio ex natura rei minor distinctiōe formalis et q̄ distinctio ex natura rei nō possit stare cū idēpitata re formalis. Quia q̄cūq̄ distinguunt ex natura rei distinguunt formalis et ecōtra. q̄ distinctio ex natura rei n̄ stat cū idēpit

tate formalis nec ē minor ipsa q̄na ē manfestā. Ans p̄cedit ab eis q̄ ad scđaz eius p̄t. Sz q̄ ad p̄mā p̄bat. q̄ q̄cūq̄ distinguunt ex natura rei dicunt alia et alia rationē formalē sed q̄cūq̄ dicunt alia et alia rōne formalē distinguunt formalē minor ē euicēs. Maior p̄bat discurrendo p̄ oia illa q̄ ipsi ponūt distinguunt ex natura rei et nō formalē p̄mo ex supjō et infecri. Manifestū em elq̄ supjō et infecri hñt alia et alia rōne formalē cūz rōne inferioris sit extra rōnes supjōis. Silr sic ipsi dicunt rōne socrat̄ ē incōicabil. Rō aut̄ bois ē cōicabil. sed eadē rōne formalē nō p̄t esse cōicabil et incōicabil. Silr p̄z de rōto et p̄tib. Rō em formalē totū ē alia et rōnis formalib⁹ p̄tū cū eadē rōne formalē non sit p̄stituta et n̄ p̄stituta p̄stituta et n̄ p̄stituta et n̄ p̄stituta. Silr de mō ierinsec et re cui⁹ ē modus. Licet mod⁹ ierinsec sit ille q̄ addit⁹ alteri nō variat rōne et formalē ve p̄z d̄salbedine et el⁹ ḡdib. Albedo em intensa et remissa sūt cūlde rōis formalē et tal⁹ mod⁹ quenies rei ē p̄mo mō dicēdi p̄ se q̄re nō erit ille idē formalē cu re cui⁹ ē mod⁹ licet forte p̄prie n̄ distinguunt forte malis a re cui⁹ ē mod⁹; q̄ ad distinctōes formalē regritur fortassis q̄ sit q̄dditas mod⁹ ierinsec aut̄ nō ē p̄prie formalitas vel q̄dditas quia q̄dditas alteri addita variat rōne et formalē seu p̄stituti p̄ Islam: ut rōnale et irrōnale si addant̄ alia p̄stitutū sp̄es hñt̄ diuersas rōnes formales n̄ sic mod⁹ ierinsec. ¶ Enū nulla rō q̄dditatiua p̄t addit̄ alteri quinvariante sp̄em vel simpl̄ h̄ de vna sp̄e alia facit sp̄em pura si addat̄ d̄ia primens ad esse q̄dditatiui generi facit sp̄em alia. Et n̄ p̄fuit tal⁹ sp̄es media sed tñ p̄fuit sp̄es subalterna. P̄z q̄ro de diffinitiōe diffini tito n̄ rōne formalē diffinitiōe ē alia rōne formalē diffinitiōe. Rō em formalē diffi nit̄ ē rōne totū et rōne formalē diffinitiōis ē rōne p̄tū. Nā dicunt ē q̄ et alia rōne formalē totū zalia p̄tū. ¶ Itē manifestū ē q̄ ali⁹ est p̄ se p̄cept⁹ diffinitiōis ali⁹ diffiniti accipiendo p̄ p̄ceptib⁹ significat̄. q̄ alia et alia

III

ceptibilitate dicuntur diffinitio et diffini-
tis tales perceptibilitates non sunt rationes
formales seu obiecta formalia perceptibi-
lia. Quod diffinitio et diffinitus dicunt alia rationes
formales. Assupsumus est docto. Subi. q. dis. pe-
rbi ex intellectu, probat illud duobus aut tribus
medios, et performat illa ratio. Quaecumque im-
portat alia et alia quidditatem illa distinguunt
quod distinguitur et formaliter sive non quod distin-
guuntur ex natura rei distinguuntur quod distin-
guuntur et formaliter igitur distinguitur ex natura rei
si per stare cum idem distinguitur formaliter nec est mi-
nor ipsa. Major est manifesta. Quia ubi
cum est alia et alia quidditatis ibi est distinctio
quod distinguitur sive ibi est alia et alia res ibi est
distinctio realis. non igitur quod oportet distinctio
quod distinguitur est formaliter. Minor est sufficiens
probata per discursum factum per procedere ratione. prout
est per ipsum manifeste quod oportet ipsi ponunt
distinguuntur ex natura rei et non formaliter hanc
aliam et aliam quod distinguitur. vel scilicet dicuntur quod distin-
guitur ad modum intrinsecum eum. Si dicatur
per tertium abstractum distinctio distinguuntur ex natu-
ra rei et non hanc aliam et aliam quod distinguitur.
Dico quod haec falsum est quod cum distinguuntur so-
lum penes diversos modos percipiendi idem
obiectum formale sola ratione distinguuntur et non
ex natura rei. Major est manifesta quia
sola diversitas percipienda idem obiectum in
numero non arguit distinctionem ex natura rei
minor est docto. sub. in. q. dis. pmi et in plu-
ribus alijs passibus sue doctrine. Secundo
principalius arguit ad idem supponendo quod di-
stinctionem in intellectu est penes diversos
modos percipiendi idem obiectum formale. et
haec suppositio est naturarum. In intellectu
manifesta est ratione duplex. scilicet modos perci-
pienti et obiectorum formalium. Ex his per-
cipitur ratione una et ratione altera quod est manifesta quod mi-
nor est suo ordine haec est inter oportet per procedere in
tellectionem. hec ille. Ex quod manifeste per
q. doc. non soli sive materialiter sed etiam perhabet per
distinctionem formalem sine idem distinguitate esse

int ratione essentie divisa et int ratione suppositi
ei. Isto supposito probatur quod in inferius et superius
non solum distinguuntur ex natura rei sed etiam
formaliter; quod intellectus intelligens hocem
aut sortem aut intelligit ipsa ut diversa ob-
iecta formalia aut per se: ut idem obiectum
formale sub alio et alio modo percepientur. Non
sciendo modo quod tunc non est maior ratione quam coicidit
hocem seu humanitatem magis coicibilem quam
sortem. Nam hoc non est coicibilem si humanitas est
coicibilem et est. igitur si hoc est sortes non plus
dicitur quam hoc est humanitas et hoc non est coicibile
si sortes sit incoicibilem nec est si primo modo
cum ista obiecta formalia sint due rationes for-
males in re ex natura rei regibiles et non
fabricate per actum intellectus negotiatis seu
comparantis secundum quod in ista erit distinctione
formalis. Nam ubi cum est alia et alia ratione for-
males ibi est distinctio formalis quod alietas
in diversis rationibus formalibus arguit aliam et
aliam formalitatem et alia et aliam formalitatem
arguit distinctionem formaliter. Eodem modo
posset argui de diffinito et diffinitione et
de toto et perhibetur. Ex his manifestum est quod non
est ponenda aliqua distinctione procedere actum
intellectus minor distinctione formalis quod possit
stare cum idem distinguitate formaliter. Prterea
tertio arguit principalius ostendit quod haec est
doc. sub. exposte in eadem distinctione. q. pmi in
loco predicto ubi potest distinctionem formaliter
seu non idem distinguitate inter essentia divina et pro-
prietate declarando quod sit ratione formaliter
seu non idem distinguitate ponit procedere oportet actum
intellectus sic in forma dicens. Dico autem tam
in rebus quam in intellectu ratione alia et
manifesta magis est. Ex illa percluditur
quod ratione minor est manifesta. In re
autem manifesta est distinctione rerum haec dupla
est suppositio et naturarum. In intellectu
manifesta est ratione duplex. scilicet modos perci-
pienti et obiectorum formalium. Ex his per-
cipitur ratione una et ratione altera quod est manifesta quod mi-
nor est suo ordine haec est inter oportet per procedere in
tellectionem. hec ille. Ex quod manifeste per
q. doc. non soli sive materialiter sed etiam perhabet per
distinctionem formalem sine idem distinguitate esse

Folium

minimā īnkōēs pcedētes īellectōē. mul
la q̄ est minor distinctiōē ex natura rei di
stinctiōē formalī. Itē fīm ipm Scotuz
pbatur. q̄ supiora distingūūt formalr a
suis inferiorib⁹ qd̄ negat isti scēces sui.
Ipso em in dis. xvi. terci⁹. Rñdeo ex in
tentione ad qnōē formalā: ibi scz. Ut rū
imago trinitat⁹ p̄sistat in trib⁹ potētijs
aie ronāl realr distinc⁹. Sic rñder i fo
ma. Ido dico alit sic fīm dionisii. v. ca
de diuīnts noīby. Continet lāyntiuā nō
est eo p̄ q̄ oīno sunt idē: qz illa nō vniūn
nec eoz q̄ manēt distincta ista distinctiōē
q̄ fuerūt distincta aīt vniōne. Sz̄ ē eorū
q̄ sunt vnuā realr manent īn distincta for
malis sue q̄ sunt idē idēp̄tate reali di
stinguunt īn formalr. h̄mōi aut̄ cōtentā
sunt i dupliči dīz̄ia. qz qdā sunt de natu
ra p̄tīctis ut qcūq̄ sunt supiora ad cō
tinens. Verbi grā. Ab eadē re sumit̄ rō
formal albedinīs coloris q̄litat⁹ sensib⁹
lis z q̄ntitat⁹ z hec sunt supiora ad hāc
albedinēt̄ ideo non sunt de essentia ei⁹.
Alia sunt p̄tentā in aliq̄ vniōne q̄si infe
riora qz q̄ia passioēs cōtinētis hec sunt
rea alie ab ipso p̄tinēt̄. Isto mō ens con
tinet mltas passioēs qnō sunt res alie
ab ipso ente ut pbaut Brustoreles. iij.
meraphi. distinguunt̄ īn ab inūicē for
malis q̄dditatiue. Hec ille. Patet igit̄
clare q̄ oīa supiora p̄tinēt̄ vniōne i suis
inferiorib⁹ z q̄ ad talē p̄tinēt̄ vniōne re
cr̄is q̄ p̄tēta distingūūt̄ formalr a conti
nente. ¶ Un̄ brenit̄ isti. Scotizāres non
dicūt ad doctrinā scoti p̄forūt̄ q̄ nulq̄
ponit distinctionē formalē imo opposi
tū exp̄sse ponit. Sicut p̄ ex istis palle
garis t mulez alīhs passioēib⁹ sue doctri
ne q̄ s̄ omīto causa breuitatis. ¶ Quar
to p̄ncipalr Argui⁹ ex dictis eo p̄ dicūt
em q̄ distinctiōē formalē ī illa q̄ est inter
alīq̄ duo q̄z vnuā nō includit reliquā ī
pmō mō dicēdi p̄ se. ex ista descriptiōē
si sit sufficiēs seq̄ q̄ supius z inferi⁹ di
stinguunt̄ formalr: s̄l̄r corūt̄ sue partes
diffinitū z diffinitiōē z nō solū distingū
tur ex natura rei pbaut. Quocunq̄ extre

ma sic se habēt̄ q̄ vnuā includit alterū ī
pmō mō dicēdi p̄ se illa distingūūt̄ for
malr sed corūt̄ z sue p̄tes supius z inferi⁹
diffinitū z diffinitū sic se hñt̄ q̄ vnuā nō
includit aliud ī pmō mō dicēdi p̄ se.
Hatoz ē euīdēs ex descriptiōē distinctiō
nis formalr data ab eis. minor p̄z qz supi
rius nō includit inferi⁹ ī pmō mō dicēdi
p̄ se cū nullū supius diffiniat̄ q̄ suū infe
ri⁹ imo oīa inferiora sunt extra rōz p̄ se
supior. S̄l̄r distinctiōē nō includit ī pr̄
mo mō dicēdi p̄ se diffinitū qz p̄pones
p̄ se nō p̄uerūt̄ fīm p̄bm̄ pmō posteriō
de statu p̄ncipior. sic intelligēdo q̄ si p̄
dicat̄ dīcaf de subiecto p̄ se nō eī dīca
subiectū dīp̄dicato p̄ se sz̄ p̄ accidens. q̄
si ista est p̄ se pmō mō h̄o est aīal rōnāl.
ista nō erit p̄ se pmō mō aīal rōnāl ē hō
sz̄ maḡ p̄ accidens. S̄l̄r p̄tes nō includit
corūt̄ ī pmō mō dicēdi p̄ se. Si dicat̄ ad
ista licet supius nō includat̄ inferi⁹ suū ī
pmō mō dicēdi p̄ se neḡ diffinitiōē diffi
nitū: neq̄ p̄tes rotūt̄ ī eī inferi⁹ includit
supius ī pmō mō dicēdi p̄ se. z diffinitū
diffinitiōē z corūt̄ suas p̄tes h̄ nihil ya
let qz licet p̄ h̄ p̄cludere q̄ oīne inferi⁹ est
idē formalr suo supiori z s̄l̄r diffinitūz
sit idē formalr diffinitiōē z s̄l̄r corūt̄ suis
p̄tib⁹ p̄t̄ h̄ q̄ q̄liber illoz includit rel
qui ī pmō mō dicēdi p̄ se. Et p̄firmat̄ qz
i caus p̄cīs si affirmatio est cā affirmati
onis. z negacio erit cā negatiois p̄ pmō
pmō poste. q̄ si cludere aliđ ī pmō mō
dicēdi p̄ se sit rō p̄cīsa q̄re includēs ē idē
formalr inclusō. Nō includere aliđ ī
pmō mō dicēdi p̄ se. erit cā q̄re nō inclu
dens sit ī idē nō inclusō. Dodo p̄stat si
descriptiōē distinctiōis formalr data ab eis
sit sufficiēs p̄causa p̄cīsa q̄re aliđ ē idē
formalr alteri qz includit̄ aliđ ī pmō
mō dicēdi p̄ se. Uel igit̄ op̄ortebit eos
p̄cedere ista q̄ ī istis instatijs ferūn̄ q̄
ēn̄ fuerūt̄ negata. Uel op̄oret̄ eos dice
re q̄ descriptiōnes tam distinctiōnis for
malis q̄ idēp̄tatis sint ab eis insuffi
cienter assignate. ¶ Preterea qnto p̄nc
palr Argui⁹ ī modū ponendī ipsoz p̄

III

distinctionē se totū subiectū: qz si illa distingueret solū se totū subiectū qz realitates sunt loco et situ separate et iactuali existētia ut duo idūidua eiusdem speciei sēqz corp'z aīa actualit ymita nō distinguere se totū subiectū nec etiā hō et sua albedo neqz aīa itecllectus et scia sua: h̄is est falsū. qz oīa manifesta: qz oīa non bñt realitates loco et situ separatas. Falsitas pñz pz; qz si illa nō distinguere se totū subiectū: se qzreñ qz pñueniret i aliquid realitate subiectū seu i aliquid actu existēdi qdē falsū. qz qz cūqz due entitētē et realit distinguit ad se inuicē h̄nt aliū et aliū actu exndi: seu aliā et aliā realitatē pñueniā: h̄z corp'z aīa ymita sīl. sīl hō et sua albedo. sīl etiā aīa et sua scia sunt realit et entitētē distictae: qz cū conveniūt i aliquid actu existēdi seu realitate subiectū. Major, pbaf. qz vnaqz res hñt essentia hz suū. pñrū actu exndi. cū eē exndi et eē essentia idēptificē realit. sic h̄z corp'z aīa h̄nt aliā et aliā entitētē: ita h̄nt aliā et aliā existētia actualē. H̄n breuer n̄ video qz aīa et corp'z sīl qz accidens et subiectū pñueniunt magis in aliquid actu existēdi coī ambobz seu i aliquid realitate subiectū qz vniūt sīl. qz qz actualiter se separat. **S**exto arguo pbando qz distincō se totū obiectū n̄ inferat oīs alias: nec sit maior oībz alijs: qz risibile et flebilē opponit et distinguit se totū obiectū sīlrisibile et hō: et tñ nō distinguit realit distictio se totū obiectū n̄ inferat distinctionē realē nec ē maior ea. Assūptū pbaf qz in nullo cōceptu coī reali qdēdicationē pñueniūt: cū illa habeat pñceptum simplex simplicē neqz includit ens qddicatiōne. Qis enim pñpria passio cuiuscumqz entis est simplicē n̄c aliquid includit qddicatiōne. **D**ō affirmaz ē qz idē qz vniitas et bonitas qz sūt pñprie passiones entētē distinguit se totū obiectū et tñ nō distinguit realit. qz distictio se totū obiectū n̄ inferat distinctionē realē nec oīa alias. Assūptū pñz qz i nullo pñceptu coī qddicatiōne pñueniūt cū nullū sit sugit ad ipas. dicitur

em̄ cōceptū simplicē irresolubile in aliquo pñs. nec ens qddicatiōne pñdicat de ipsis cū sit subiectū ipsarū. nullū em̄ subiectū pñdicat qddicatiōne dñs appr̄ij. passionibz. **T**Qd aut oīa pñdicta idēptificent realit pñz etiā pñpria passio idēptificat realit cū suo subiecto et oīs pñprie passiones subiecti idēptificant realit inter se. **L**Confirmat scđo. due dñie ultime distinguit se totis obiectū et tñ pñt esse idē realit̄ et essentialit̄. qz distictio se totis obiectū nō est maior oībz alijs nec inferat oīs alias. Ans. pbatur qz vltima differentia specifica albedinis et dñia. hñt albedinis distinguit se totis obiectū et sunt primo diuersae cū sumanfab. vltima realitate speciei et vltima realitate individualia: et dicunt cōceptus simplicē simplices et tñ nō distinguit essentialit̄ neqz realit cū oīs dñia speciei idēptificet cum pñ se individuali illi speciei vel cū dñia ei⁹ individuali. Et ista vltimate sumpta sunt de mente doctoris Subtilis in. iij. dist. pñm. et in. iij. dist. secundi. In materia de principio individualiationis et in multis alijs passibz quos pñnc omitto. Et sic patet qz formalisantes multa dicunt contra opinionē Scoti. Patet etiā falsitas multorum doctorum ab eis. Patet etiā falsitas cum distinctione se totis obiectū stat idēptitas realis nec inferat oīs alias. quo pñ opposita assertebant in suis coreclaribz. **P**reterea septimo principaliter probat qz distinctio realis essentialis nō inferunt distinctionē formalē: immo cum idemperitate formalis stat distinctio tam realis qz essentialis: quia hō est idē formaliter et quidicatiōne aīe sue intellective et corpori suo que sunt partes essentiales ipsum essentialiter et intrinsece constitutives et tamen essentialiter et realiter distinguuntur ab eis tam diuisim qz coniunctim sumptis. ergo distinctio realis et essentialis non inferunt distinctionē formalē: immo cum idemperitate formalis stat distinctio realis et essentialis.

¶ Assūptum pro pñima parte patet.

Folium

qr tā aia itellec*tua* q̄ corp⁹ includunt
qdditatiue ⁊ forma*tin* hoie ⁊ hō icludit
illa duo i pmo mō dicēdi p se. q̄ hō ē idē
eētialr cū ipsis. q̄na tener p descriptiōne
idēptitas; forma*s* data ab ipsis. Illa em̄
sunt idē forma*s* fīm eos q̄ vnu icludit
alterū i pmo mō dicēdi p se. Ans pbaſ.
qr de qdditatiſ ſeu diſſinſio*n*e qdditatiſ
cuiuſliber rei naturalē ē tā materia q̄ p/
pria forma*s* balis. Sz corp⁹ ⁊ aia hmōi
reſpectu hois. q̄z. Et ita p̄ argui de q̄
liber re naturali. ⁊ h̄ de intētōe doc. s.b.
in. iij. in illa q̄one. Ult̄ xp̄ fuerit hō in
triduo. Scda p̄ principal̄ assūpti. s. q̄ hō
eētialr ⁊ realr diſtingua*f*ab eis ab aia
itellec*tua* ſez ⁊ corpore tā diuſiū q̄ co
ſunctum ſup̄ p̄ doc. sub. in. iij. dſ. y.
Et p̄ oēſcorizat̄es q̄ exp̄ſte h̄ detinat̄
¶ Octauo p̄ncipal̄. p̄bādo q̄ idēptitas
rois n̄ infert oēſ alias idēptitas cui
op̄oſitū dicūt i ſuis correlarijs. Quidia
p̄z ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſerū ſunt idē rōe ſeu h̄t
idēptitatē rois ⁊ tñ n̄ ſunt idē realr ſup
poſitalr ſeu pſona*s*. Igit̄ idēptitas rō
nis n̄ infert oēſ alias idēptitas. Aſſū
ptū p̄ ſcda pte ſui manifestū ē. Nā alia ē
pſona p̄tis. alia filij. alia ſpūſſet ⁊ diſtin
guunf in ſe realr ſuppoſitalr cū nulla
reſlit q̄ ſeipſaz gignat. pducat v̄ ſpriet
Sz p̄ma p̄ ſuſſi. pbaſ. Nā d̄ q̄buscū
q̄ d̄ yn⁹ ⁊ idē ſpec̄tū ſuero ſeu eadē re
latio ſuero illa ſuit eadē rōe ⁊ h̄t idēpti
tate rōnis. Sz de p̄e ⁊ filio ⁊ ſpūſſerō d̄
vn⁹ ⁊ idē ſpec̄tū ſeu relatio rōnis ſuero
igit̄ ſunt idē rōe. Dator p̄z. Nā ſic illa
diſtinguunf rōe de q̄bo dicūt diuerſe re
latōes ita illa dicūt eadē rōe de q̄bo d̄
vn⁹ ⁊ idē ſpec̄tū ſeu relatio. m̄or
pbaſor p̄z ⁊ fili⁹ ⁊ ſpūſſanc⁹ ſuit vn⁹ dñs
reſpectu creature vn⁹ creator⁹ vn⁹ conſer
uator ⁊ rector ⁊ ſic de alijs. Dō 2ſtar q̄
tale dñiū ⁊ ſpec̄tū creatōis actiue et
ſhuatōis ⁊ gubernatōis ⁊ ſic d̄ ſilbi ipo
rat ſoliū relatiō ſeu ſpec̄tū rōis. ¶ Co
firmat q̄ ſi ſpec̄tū dei ad creaturā ē
cōis trib⁹ pſonis pſertim loquēdo de re
ſpectu cauſe ad cauſatū ⁊ creatis ad cre

atū cū opa trinitatis ad extra ſint indi
uifa. Sed ois tal ſpec̄tū dei ad creatu
ram ē ſpec̄tū rōnis ⁊ nō realr cū de⁹ non
poſſit referri habitudine reali ad creatu
rā ſeu ad aliqd aliud extra ſe. igit̄ in tali
reſpectu cōi tres pſone pueniunt cū ſint
idem cāq̄ in aliquid eſſentiali ad extra.
¶ Ite nono p̄ncipal̄ arguit ad idē p̄dī
camēta ſunt eadē rōe ⁊ tñ n̄ ſūt rea
liter ⁊ eētialr aut ſalte ſomaſt iſcur
idēptitas rōnis n̄ infert oēſ alias idēpti
tates. Aſſūptū p̄ ſcda ſui pte p̄z. Nā p̄dī
camēta ſint vna opinionē diſtinguūt fre
liter ⁊ eētialr. Aut ad min⁹ ſomaſt
ſint alia. Uel t̄cio ſint vna opinionē aliquid
p̄dī camēta ſint ſuas ſp̄es aliquas diſtin
guunf realr ſe in iuicē. Sz p̄ma p̄ ſuſſi
p̄ ſuſſi. Nā oia p̄dī camēta pueniunt in
iſta ſcda intētōe ſeu relatiō ſuero q̄ ſe
muſgnalifimū. Iba em̄ ē gen⁹ gñalifimū
ſilr q̄litas ē gen⁹ gñalifimū. ſic d̄ alij
¶ Conſirmat q̄ hō ⁊ lapis i iſtis oab
ppōnib⁹. hō currit. ⁊ lapis i iſtro tre
idēpticas in tōne cū pueniunt in iſto re
ſpectu ſuero ſeu ſcda intētōe q̄ d̄ ſub
iectū ſeu ſubjic̄tū in ppōne ⁊ tñ 2ſtar q̄ di
ſtinguunf eētialr ⁊ realr. Igit̄ idēpti
tas ſuero n̄ infert oēſ alias idēptitas.
Nec valet ſi dicāt q̄ nō ē idē ſpec̄tū nu
mero ſeu ſcda intētōe q̄ dicāt de dece p̄
dicamētis ſz ſoliū ſp̄e. Nec eadē ſcda in
tētō ſuero q̄ d̄ ſe ſubiecto illi⁹ ppōne
v̄l alteri⁹ ſed ſoliū ſp̄e: q̄ tñ nulla entia
creata vel paucifimā p̄nt idēptificari
ſuero. ⁊ h̄ loquēdo regulariſ ſint ſi logi
ci cōiter loquūt de ſcda ſuero intētōe ſeu
reſpectu ſuero q̄ ſi cōiter dicāt nulla
entia realr ⁊ eētialr diſtingra totaſt et
ad iuicē ſepata p̄nt puenire in aliquid re
ſpectu ſuero ſuero q̄ dicāt de iſpſis. Et
notāter dixi cōit Ŋ regulariſ q̄ ſi in aliq̄b⁹
entib⁹ oppoſitū iuicē ſe patebit in ſuero
ſequenti. Silt nullū enſ reale creatum
quātūcung ſit ſeq̄t ſuero idē realr ⁊ penit
ex natura rei p̄t conuenire cum ſeipſo
in vno ſpec̄tū ſeu relatiō ſuero ſuero nume
ro. Sortes em̄ ſuia ſit ſibi idem peni

V

tus ex natura rei: in istis tñ dñab ppositionib Sortes legit, sortes disputat nō quenit cū se ipo neqz idētificatur sibi ipi in yno respectu seu relatiōe rōnis numero. Alia est enī intentio scđa seu relatio rōnis numero subiecti vt dī de ipsa in pma ppositione et aliam dī de ipa i scđa Sic igit intellectus nō posset facere qd idēens creatū oibz modis idē ex natura rei esse sibi idē rōne si oportet eundez respectu seu relationē rōnis numero dici decisē rōne seu de his q idētificant rōne Decimo et ultimo Arguit sic Aqua pura et yba ista. Ego baptiso te in noie p̄is et filij et sp̄issanci sūt realiter et een/ tialiter distincta et tñ queniantur in uno respectu seu relatio rōnis numero in q idētificant. Igit distincō realis et essentialis stat cū idētate rōne cui⁹ oppositū dī cū ipi. Assumptū p̄ pma pte pbaf. Nā aq pura est ens pmañes yba illa sūt suc celiua. Silr remaner in actuall existentia aq pura. ybis trāscēntibz igit illa duo realiter et essentialiter distinguunt. Et scđas parē assumpti pho: nā illa duo si mulsumpta faciunt vñl sac̄m baptismi q formalit nihil aliud ē nisi relatio sili gni ad signatū q relatio nō est nisi respe c̄us rōnis: igit conueniunt in yna et eadē relatione rationis numero et in eadē idētificant. Antecedens probatur per Au gustinum sup Johannē Omelia. xvij. Et ponit in canone Metrahe. Accedit ybū ad elementū et fit sacramētu. Con firmat ratio quia entia quantūcūqz di uersa in re possunt cōcurrere et cōvenire in fundamēto vñius relationis rōnis nu mero. igit illa quantūcūqz p̄uersa in re possunt esse eadē rōne. igit idētatis rationis nō infert idētate realē. primū aīs pbaf qz hui⁹ relationis vñius nū roq est sc̄are mustū bonū bñ pōt eē fun damētu totū istud sc̄e círculus pendēs an tabernā cooperis folijs edere in mor dum círculi et. Dulce etiā ōzōnes com texture vel yna oratio ex multis syllabis q nūl vñl per se faciunt sūt fundamen/

tum vñlūs relationis numero sc̄e hui⁹. Est sc̄are deo in esse aliq que sive insunt intrinsice cū tñ cōstet q illud signatum sit vñl z idēm simplicissimū. Ex his oī bus p̄z q̄liter ista opinio formalizant̄ um cōtinet multa falsa. et q̄liter oīa illa falsa sunt p̄ta mente docto. subti. Parz etiam scđo q̄liter isti sunt turpiter dece p̄ti ex eo q̄ opinā se sequi doctore sub sibi tñ in istis et in multis alijs exp̄sse cō tradicūt̄ p̄rolixius declarauit in diuer sis passibus doctrine: p̄fati docto. sub legendo suos quenior libros s̄niarū in ma gnis sc̄olis huius quenitus fratrū. s. mil novi. Potest igit aliter dici q̄ iste di stinctiones non ordinant̄ inter se p̄ modū inferioris et superioris. Nec silt hñt necessariā habitudinē admittit̄ p̄ modū infes rentis et illati. Qd probat p̄mo quia sicut cū idētate reali stat distincō for malis ita cū idētate formalis stat distincō realis et essentialis. Prima pars p̄z q̄ risibilitas et flebilis silr et humani tas sūt idē realiter et tñ distinguunt̄ for maliter: cū sunt diuise formalitates q̄ p̄ vna non includit aliā in p̄mo mō dicens di p̄ se. Secundū probat quia hō est idēm formaliter anie intellectue et etiā corpori cū includat ipa in rōne sua q̄ditatua sc̄i in p̄mo modo diceendi per se et tñ di stinguunt̄ realiter ab ipis et essentialiter sicut manifestū est. Probat tercio q̄ di stincō se totis obiectiōe nō infert distinctionē realē et essentialē. Nec ecōtra di stincō realis et essentialis infert distinctionē se totis obiectiōe. q̄ nō ordinant̄ur inter se p̄ modū superioris et inferioris nec p̄ modū inferioris et illati. Prima p̄ antis probat q̄ vñitas et bonitas silr ri sibilitas et flebilis distinguunt̄ se totis obiectiōe ut pbaf est xtra opinionē p̄cedentē et tñ sunt idē realiter et essentialiter. Silr dñia ultima sp̄e et dñia ultima sui. p̄p̄j indiuidui distinguunt̄ se totis obiectiōe et tñ sunt idē realiter ut etiā probatum est contra predictā opinionem. Et p̄ addi yna parvaratio q̄ q̄cūqz

Folium

sunt pmo diuersa distinguunt se totis obiectu
civis h oes drie vltie sunt pmo diuerse g
distinguunt se totis obiectu. Maior p
qz pmo diuersa i nullo coceptu coi que-
niuit. Alioquin no cens pmo diuersa. Mu-
nor pba qz si drie vltime no eent pmo
diuersa cluderet aliquid coe dictu de eis
in qz queniret z p zns cu n sint eedē dif-
ferreret alijs dries a se inicere z sicut eent vlti-
me drie. h ille alio qz differreret a se in
uicere. Ciel eet pcessus i nfiniit i differ-
entijs z differentiib. Scda p satis probat
qz hō z asin' distinguunt realit z centralit
z cu no distinguunt se totis obiectu cu
queniat in alijs coceptu coi. Illa etiā p
ceditur ab oib formalisantib. ¶ Ulte-
rius pot dici qz pter distinctione ronis
qz fit p acru collatiu intellexus seu vo-
luntatis comparata quā etiā suppono cu
dictis formalisantib no sunt necessario
ponēde nisi due distinctiones pcedentes
oem actu intellex. s. distinctione formal
z distinctione realis quarū pma ē minor di-
stinctio z imanifesta; scda ē maior z manife-
sta. Et ad istas duas distinctiones oes alie-
bunt reduci nec pprz distinguunt h istas.
¶ Pro declaratoe pme distinctionis aduer-
tedū qz illa oppot idētitate formalis seu
vnitas; iō videdū ē qd sit idētitas for-
mal. Possum ē inuenire multos grad
vnitatis. In pmo gdu ē vnitatis siue idē-
titatis aggregatis z illa ē mīma vnitatis.
In scdo gdu ē vnitatis ordis qz aliqd ad-
dit sup aggregatoz. s. ordinē priū ad in-
uicere. In tercio ē vnitatis p accns vbi ultra
ordinē ē informatio licet accentus vnius
ab alio qz sic st vnu. In qarto ē p se vnu
cōpositi ex pncipib centralib p se actu z
p se porētia. In qnto ē vnitatis simplicita
tis qz ē vera idētitas qz qd ei ē ibi ē realit
idē cuiilibz z no cu i vnu illi vnitatem vni-
onis sic i alijs modis. In sexto gdu ad-
huc ultra oes ē idētitas formal aliud.
¶ Loco aut idētitate formalē vbi illud
qz sic ē idē includit aliud cui sic ē idē in
sua rōne foziali z pmo mō dicēdi p se z p
h p qd sit distinctio formalis opposita ta-

li idētitati formalis. ¶ Loco aut distincti-
onē formalē vbi illud qz dī sic distinctū n
includit illud a qz ē distinctū i sua rōne
formali z i pmo mō dicēdi p se. Ex h p
elici qz oē inferi' est idē suo superiori for-
malr z oē diffinitū est idē suo diffinitōt
formalr. Pot etiā elici qz oē totū eentia-
le est idē formalr z qdditatue cuj suis
ptib; ptez qz oia ista includit illa in sua
rōne formalis z p se pmo mō. Scda p eli-
ci qz supi' distinguunt formalr a suo infe-
riori z silr ois diffinitio distinguunt for-
malr a suo diffinito silr oes pres alio co-
ti' eential distinguunt formalr qdditati-
ue a suo toto. Probat qz ista no includit
illa i sua rōne formalis z p se pmo mōt vi-
ctū ē i improbatō pcedēti opinomis.
Tercio p elici qz distinctio formalē i re
z ex natura rei pcedēs oēz actu intellex.
qz ista distinctio ē int qdditates z reali-
tates qru vna no includit alia qdditati-
ues mō qdditatis z realitas qru vna n in-
cludit alia sunt vere ex natura rei. Nec
pot dici scđe intentio vel encia rōis fab-
ricata p actu collatiu intellex vlt ne-
gociatiu. ¶ Quarto pncipalr p dici
qz distinctio ex natura rei no ē minor di-
stinctione formalis īmo ē ipamē distinctione
formal z qcu qz distinguunt ex natura rei
distinguunt formalr z cz. hz harguis
Inferi' distinguunt a suo superiori z silr dis-
tinfit a sua auctio alio distinctione ex na-
tura rei pcedēt oem actu intellex z no
solū distinctione ronis fabricata p actu in-
tellex. hz inferi' distinguunt a suo su-
piori vel etiā diffinitū a sua diffinitōne
distinctio formalis cu qdlibet illoz clu-
dat reliqui i pmo mō dicēdi p se vt etiā
mō dictū ē nec etiā distinguunt realit vnu
nec etiā alio distinctione maiori qz sit di-
stinctione formal. qz distinguunt alio distinctione
minori qz sit distinctione formal pcedente
ex actu intellex. Illa at n vider ē mībi
distinctio ex natura rei. idē ponēda ē di-
stinctione ex natura rei minoz distinctione
formali etiā extra intellex. Rēdeo qz
distinctio formal ē duplex. Una ē qz ē int

VI

aliquæ duas quidditates et realitatem seu formalitatem quæ una non cadit in ratione quidditatis alterius nec eis. Et isto modo spectum et propositio putat risibilitas et humanitas distinguuntur formaliter quia in quidditate ratione humanitas non accipitur vel includit risibilitas nec eis in isto modo non distinguuntur distinctioni et distinctioni superiori et inferiori quia super alio. Illorum cadit in ratione quidditatis alterius seu includit quidditatem in alio. Isto etiam modo non distinguuntur quidditas formaliter et sunt modus intrinsecus quod non dividit duas formalitates seu realitates sed unam cum modo intrinsecus. Quod enim intrinsecus non addit formaliter alia ultra quidditatem eius cuius est modus ut patitur in profane opinione improbatum. Isto modo per etiam superiori distinguuntur a suo inferiori hinc enim est. Sicut distinctione a distinctione. Hinc enim est. Sicut etiam species centiales a toto essentiali licet non ecclorū sicut per in secundo elicitus supra dico.

Alia est distinctione formaliter quod est in aliis quod non est ratione ratione non est quod est ratione non est aequalitas et ratione humanitas dicuntur distinguuntur formaliter. Isto modo etiam modo loquendo secundum etiam docet subtiliter quod ratione humanitas non est aequalitas quod per unum non potest de altero in abstracto loquendo de ultimata abstractione; quod ratione humanitas non est aequalitas sed hinc est quod una non est per se et adequate altera sed nisi altera illarum est formaliter infinita; vel ab ille rationes centrum formaliter infinita. ut centrum divinitatis et bonitas licet enim distinguuntur formaliter et una non sit per se alia predicantem tamen de se invenientur in abstracto loquendo etiam de ultimata abstractione. Sed hinc est propter infinitatem formaliter inclusam in ipsis. Isto modo etiam dico quod est inferius distinguuntur a suo superiori formaliter ratione enim inferioris non est per se et adequate ratione superioris nec inferius est idem suo superiori idemtate adequate ita quod inferioris sit secundum suum superius formaliter. Similiter distinguuntur isto modo distinguuntur formaliter a distinctione quod non est per se et adequate et idem nec quodcumque relatum a suo correlativo quod neutrum illorum potest esse sine alio et sic secundum istum

sua distinctione constituta ex parte distinctionis. Et sic per qualiter docet subtiliter diversimode loquitur de esse idem formaliter et distinguiri formaliter. Et isti formalites semper uno modo capiunt distinctionem formaliter scilicet primo modo et ideo non habent mentem docto subtiliter. Per istam etiam distinctionem factam de distinctione formaliter (si bene notetur) soluntur septem rationes gregorii de Ariminio quae ipse adducit contra opinionem docto subtiliter ponendo distinctionem formaliter quae rationes biceps causam omittit. In nullo enim arguit per docto subtiliter quod per caput distinctione formaliter uno modo et non alio modo et hec sufficiunt per distinctionem formaliter.

Sed etiam autem distinctione quod est realis est maior et manifesta et est distinctione rei vel est distinctione rei et rei quod autem sunt res et res videantur in opinione praecedit quia sunt bene declaratae. Istam autem distinctionem realis est duplex quod quidam est supposito per alia est natura. Prima est in platonis divisionibus quae sunt tria supposita realiter distinctione hinc tamen unam naturam numero individualib[us] et individualib[us]. **D**istinctione autem naturarum est in oculis alias res quae ratione non est alia. Et ista vocatur distinctione centrale quaeque autem hanc aliam aliam naturam hanc aliam et aliam centram cum natura et centria sunt idem. **D**istinctione igitur realis naturarum est distinctione centiarum et per se distinctione essentiale. sic igitur distinctione centrale non distinguuntur per distinctionem realis. Sed est ipsa distinctione realis licet non per se supposito per se etiam natura et quod ad hec bene dicit praedictus opinto quod per unum bene regitur distinctione realis et non distinctione centrale. quod ibi inuenitur distinctione supposito et non distinctione naturarum. Aliud tamen dicit canonicus et aliquod scotisates quod distinctione centrale est in aliis duobus quod per unum per existere sine alio et sic secundum etiam ratione non distinguuntur centrales a suis partibus hinc distinguuntur realiter quod totum centrale non per existere sine suis partibus. Sed tenendo secundum modum huius canonici dicere quod per se rationes non distinguuntur a filiatione nec contra nec quocumque relatione a suo correlativo quod neutrum illorum potest esse sine alio et sic secundum istum

Folium

modū nō oēsspēs essentialiter distincte
ēent qz spēs de genere relatiōis nō distin-
guerent a se inuicē essentialiter salte ille
qz opōnunt̄ relatiue qz vna nō pot̄ eē si-
ne alia. Sūl' isto mō nulla creatura di-
stingueref̄ essentialr a do p̄z qz nulla cre-
atura p̄t essentialiter eē sine do s̄ oīa ista
sunt absurdā qre reputo p̄mā op̄inōnē
probabiliorē. s. qz distinctio essentialis est di-
stinctio reali naturarū. Et q̄cūqz distin-
guūqz distinctōe reali naturay distinguūqz
etia distictōe essentiali r eō. Quāqz aliqz
distinguant̄ distinctōe reali sup̄positoroz
qz nō distinguunt̄ essentialr z h̄ solū i di-
uiinis ve dictū ē. Sic igit̄ p̄z quō distin-
ctio essentialis non distinguunt̄ qz distincti-
onē reali. Sūl' p̄z q̄lter distinctio ex na-
tura et ei nō distinguunt̄ qz distinctionē for-
malē. ¶ Ulterius dico qz distinctio se to-
sis subiectiue aut ē distinctio formalis
aut etiā aliqz ē distinctio realis natura-
rū seu sup̄positoroz. Enī illa dicunt̄ distin-
gui se totis subiectiue qz non quenunt̄
in aliqz pot̄entiali realitate contrahibili ad
ipa p alias realitates h̄bētes ut deus et
creatura. Enī enī de⁹ sit simpli simplex
id ē sūme simplex non est in eo ordo rea-
litati quarū vna q̄hat alia de q̄ magis
alias videbit. Isto mō etiā distinguunt̄
decē pdicamēta qz in nulla realitate co-
trahibili pot̄entiali ad ipa p alias reali-
tates quenunt̄ sup̄posito qz ens nō desce-
dat in ipa p dīrias formales s̄z solū p mo-
dos intrīscos qz non dicunt̄ aliqz realita-
tes. Ex qz p̄z qz quenire in aliqz realitate
subiectiua nō est quenire i aliqz actu exi-
stendi seu in aliqz re ut dicebat p̄cedens
opinio s̄z ē cōuenire in aliqz realitate po-
t̄entiali h̄bili p dīrias formales impo-
tāres diuersas realitates sic hō r leo cō-
ueniūt i aialitate q̄ ē realitas h̄bili ad
ipas spēs p realitates differētiales.
¶ Pater ulteri⁹ qz distinctio se totis sub-
iectiue est aliqz distinctio realis natura-
rū sic exēplificatū ē de do r creatura r d
decē pdicamēta. Addit enī vñ taxat qz
distincta tali distinctione non habeat ali/

quā qdditatē cōem h̄biliē ad ipa p re/
alitates. Aliqz stat etiā distinctio letorū
subiectiue cu distinctōe formalis vñtaxat si/
cūt sapia r essentiā diuīa distinguunt̄ fe-
tis obiectiue cu in nulla realitate h̄bi-
bili cōueniūt qz in deo nulla ponit reali-
tas h̄biliē r h̄bēs r ideo nlla ē ibi rea-
litas subiectiua: r tñ manifestū ē q̄ essen-
tiā diuīa r sapia diuīa solū formalr di-
stinguunt̄. Sūl' stat distinctio se totis
subiectiue cu distinctiōe reali sup̄posi-
toroz sic p̄z r fili⁹ r sp̄ūscitūs in diuis di-
stinguunt̄ se totis subiectiue cu i nul-
la realitate h̄bili cōueniat r tñ disti-
guunt̄ distinctione reali sup̄positorum.
¶ Ex oib⁹ igit̄ his euidentēs qz distinctio se
totis subiectiue n̄ distinguunt̄ qz distinctōz
realē seu qz distinctōz formalē: sed aliqz
stat cu distinctōe reali naturaz. Aliqz cu
distinctōne formalis solū, r qd addat seu
connonet vltra illas distinctiōes dictū ē
nup. Dicif finalr qz distinctio se totis
objiectiue aliqz ē distinctio reali naturaz.
Aliqz distinctio formalis soluz addit tñ
seu cōnotat vltra illas distinctiōes qz illa
qz sic distinguunt̄ in nullo accepto qddita-
sino reali quenunt̄. Enī ultime due vñ-
duaz diuersaz spēz distinguunt̄ realitet
sūl' se totis objiectiue cu in nullo accepto
qdditatiuo cōi queniat. Sūl' vñtas et
bonitas vt pbatū ē qz p̄cedētē op̄inōne:
z sic de mult̄ aliqz distinguunt̄ se totis ob-
iectiue. r tñ solū distinguunt̄ formalr. stat
qz distinctio se totis objiectiue cu distin-
ctione formalis r cu distinctōe reali. Ex
istis oib⁹ euidentē notū ē qz cu pluralitas
n̄ sit ponēda sine necessitate r n̄ appareat
aliqz necessitas multiplicatiōi distinctiōes
qz sunt p̄cedētēs icellectū nisi in distinctōz
formalē r distinctionē realē. Seqz qz nō
sunt necessario ponēda alia distinctiōes
qz distincte p̄prie r p̄ se r alie ab istis dua-
bus. p̄z em̄ manifeste quō alie continent
sub istis r ad eas reducuntur.

Formalitatum textus mḡri stephani
brulefer ordinis minoz felicis finit.

VII

Incipiunt venerabilis
sacri eloquij professoris alme vniuersitatis
parisiensis fratris Steffani Brulefer
ordinis minorum de obseruantia declarata
tiones idéptitatū et distinctionū rerū in
doctrinā doctoris subtilis.

Ro huius tituli declaratioē aduertendū est q̄ titulus sic pōt diffi
niri. Titulus est denota
tio libri sicut oēs vñ fm alt
qua causalū suarū. Pro maiori declaratio
ne huīus famosissimi opusculi siue
tractaculi. Scindū q̄tuor causas in eo
dem titulo esse p̄tentias sc̄z efficiētē. for
malē: materiales. et finale. ¶ Causa effici
ens nobis insinuatū cū dī stefanus brule
fer. Formalis ibi. declarationes. Date/
rialis pō ibi cū dicit idéptitatū et distin
ctionū rerū. Et finalib⁹ cū subiungitur
in doctrinā docto. subtilis. ¶ Pro huius
dici clariorē elucidatioē ē sciendū qđ cu
tissim⁹ libri p̄nt assignari q̄tuor cause.
Scientie pō etiā cuiuscq̄ p̄rie loquen
don non p̄nt assignari nisi tñm due caue.
Efficiens sc̄z et finalis. Ex q̄ sequit⁹ q̄ hi
male dicit q̄ scientijs q̄tuor causas assi
gnantur: et alijs causas nunc ad scientiā et
nūc ad librum applicat. ¶ Pro maiori hu
ius declaratione diligentissime ē aduer
tendū q̄ res sunt in triplici differentia.
Nā quedā sunt penit⁹ incausabiles alijs
res tñm a duab⁹ causis sunt causabiles.
Quedā autē sūc causabiles a q̄tuor cau
sis. Res penit⁹ incausabiles sunt ille q̄
bus repugnat oīno causari. Ut q̄b⁹ re
pugnat oīno h̄ic alijs causas ut sūt p̄
filij et spūssanc⁹ in diuinis. H̄i em̄ sunt
plures res etiā vna res. i.e. vna essentia
siue vna natura. ¶ In Aug⁹. de doctrina
ep̄iana sic ait. Res q̄b⁹ fruendū est sunt
p̄fili⁹ et spūssanc⁹: et hi tres yna res. Et
et dicit res q̄b⁹ fruendū ē ad denotandū
patrē filiū et sp̄fancuz esse. plures res.

Allas nō diceret res q̄bus fruendū ē: sed
magis diceret res qua fruendū ē. Sub
iungit etiā et hi tres vna res ad denotan
dū nature siue c̄entie vnitatē. ¶ Pro ma
lori noticia pdictoz sciendū q̄ causa sic
describit. Causa est ad cui⁹ esse seqtur
aliud sc̄z causatū. ¶ Causa autē ē duplex
Extrinsica sc̄z et intrinsicā. Causa extrin
seca ē illa q̄ est extra rōnē qdditatiū vñ
q̄ est dī extrinseca rōe causari. Et talis cau
sa extrinseca ē duplex sc̄z efficiens et finalis.
¶ Causa pō intrinsicā ē illa q̄ est de in
trinsicā rōnē et qdditatiū causati vma
teria et forma. ¶ Si hō diffiniret a phō
diffiniret per suas causas intrinsicas sic
videlicet. Hō est ens cōpositū ex mate
ria siue ex corpore et aia rōnali. ita q̄ ille
due caue intrinsicā corp⁹ sc̄z et aia rōnali
ponerentur in ei⁹ diffinitorē qdditatiū ip
suis boīs. Et ut pdicta magis intelligantur
ponēde sunt alijs p̄positiones p̄ ordīnē.
¶ Propositio p̄ima. Q̄is causa rā extrin
seca q̄b⁹ intrinsicā distinguat̄ essentialiter
a suo causato. Probabit̄ q̄ causa ē ad cui⁹
esse seq̄aliud. Sed hō relatiū aliud de
neutro ḡne tam fm theologos logicos et
etiā grāmaticos dicit diuersitatē essen
tialē et. ¶ Secda p̄positio. p̄ducere et
causare differunt duplī. Uno mō sicut su
perius et inferius: q̄r omne causare est p̄du
cere sed nō omne p̄ducere ē causare: ideo
p̄ducere ē supius ad causare cū ab eo nō
querat̄ subsistēdi p̄ha. Maior ē manus
facta. Minor p̄ba q̄r in diuinis genera
re est p̄ducere non tñ causare. ḡnō omne
producere est causare. ¶ Secdo mō diffe
runt: q̄r relatio p̄ducētis ad p̄ducētū et
econverso relatio p̄ducti ad producēns
p̄nt esse in eadem natura. nō sic autē rela
tio faciētis siue cause ad effectū vel fa
ctum. ¶ Pro q̄ sciendū ulterius et triplic
ces sunt relationes opposite. Quedā em̄
relationes opposite sunt penit⁹ in cōpos
tibiles in eadē natura. ut causa et causatū
repugnant em̄ in eadē natura siue in eo
dem supposito: q̄r si non tunc idē depen
b

Folium

deret essentialiter a seipso. Aliq autem sunt relationes opposite quod sunt inco possibilis in eodem supposito; sunt enim copossibilis in eadem natura sicut relatio producentis et producti. Produces enim et per productum non repugnat in eadem natura ut in natura diuina per est producens filium et spissitatem sunt producti. Natura enim diuina bene potest comunicari per productionem: et est actu communicata pluribus suppositis sine sui divisione. Ille enim relationes repugnant vel sunt inco possibilis in eodem supposito. Quedam autem sunt relationes opposite quod neque sunt inco possibilis in eadem natura neque in eodem supposito ut relatio mouentis et mortis. Nam id potest seipsum mouere. Ex quibus sequitur quod licet per in diuinis producat filium et filium cum patre spiritu sanctu: non enim sequitur ergo per causam filium et per filium causans spiritum sanctum quia relatio producentis et producti sunt co possibilis in eadem natura non sicut relationes cause et causati.

Propositio tercia. Omne faciens distinguuntur non soli realiter verius et essentialiter a suo facio. Probat quia omne factum dependet essentialiter a suo faciente. Si idem non potest dependere essentialiter a se ipso. ergo ois causa distinguuntur realiter et essentialiter a suo effectu.

Quarta propositio. ois creas distinguuntur essentialiter a suo creato et a couerso. Et prima tercia est quod regule punit conuerti. Ex predictis sequitur quod per filium et spissitatem in diuinis sunt res permanentes incausabiles. Probat per primam propositionem quia ois causa distinguuntur essentialiter a suo causato. Et plene in diuinis non distinguuntur essentialiter igitur.

Vinorum probatur per fidem unde dicitur in simbolo athanasij. Fides autem catholica hec est ut unum deum in trinitate et trinitatem in unitate veneremur et. Et post sequitur alia est enim persona patris alia filij alia spissitatem. Sed prius et filij et spissitatem una est diuinitas. I.e. una essentia sive natura diuina. Quod sunt idem essentialiter sequitur quod et persona in diuinis sunt simpliciter incausabiles.

imo oino repugnet eis causatio passiva cum ipsa diuinitas sit simpliciter in diuinitate: non bilominus enim ipsa diuinitas sine sui divisione est pluribus personis coicebilis immo actu coiceata. Pater enim ex illis positibibus quod nulla persona in diuinis est ab aliis creatis sive facta.

Quedam sunt res enim a duabus causis causabiles et sunt ille quod repugnat habere aliquas causas intranscas non enim repugnat habere causas extrinsecas ut sunt oes forme substanciales partes angelicæ et generaliter oia accidentia rationalia; ut sunt habitus scientifici gra intellectio et huiusmodi: quod etiam materialia ut albedo nigredo qualitas et cetera. Unus nullus lumen corporis ex materia et forma hoc in�atur spiritualiter. Primo deformatis accidentalibus sic. Omne illud quod est simplex simplicitate opposita compositioni ex materia et forma non habet proprium loquendo materia et formam. Sed oes forme accidentales sunt huiusmodi. igitur non sunt composite ex materia et forma. Quod est manifestum probatur per auctoritatem sex principiorum nam enim europa forma est composite contingens simplici et invariabiliter essentia consistens: et manifestum est quod auctor hic loquitur de forma accidentali si igitur forma talis est simplex sequitur quod non sit composite ex materia et forma.

Sed et probatur hoc de formis substancialibus et maxime de forma substantiali pars. Et arguitur sic. Si aliquid forma substantialis esset composite ex materia et forma tunc quod de illa forma secunda quod dicatur b. et prima a. Quero an b. etiam sit composite ex materia et forma non est. Si dicatur quod non est. Hoc ad rem quod b. non est composite ex materia et forma etiam nec a est composite ex materia et forma quod est composite de illa alia forma et dicatur. Vnde et sic sit composite ex materia et forma et sic aut stabitur in prima quod est composite aut erit per seclusus in istuc quod est absurdum. Sequitur quod nulla forma per seclusus est composite ex materia et forma.

Propositio sexta. Quicquid est

VIII

causam efficientē etiam hz causam finalē. Probatur per philosophū secundo phisicoꝝ dicentē omne per se agēs agit ppter finē per 2sequens habens causam efficientē etiam habet cām finalē, ppter quā causa efficiēs agit. Exq; seqꝝ q; oīns forme creare sive ſbales ſive accidētales hnt cām nō ſolū efficientē ſed etiā finale ſed cū nō habeat causas intrinſecas ſeqꝝ tur ꝑ habeant tñ duas causas extrinſecas efficientē, ſ. ſ. finale. q; ſunt cauſate tñ a duab; cauſis. Ex his ſequūt alīq; correlatiā. Primiūt nullū accidēta ſive ma teriale ſive intellectiūale hz cām intrin ſecā. Correlatiū ſecōn nulla ſubſtantia ſepata creata vt ſunt angelī demones hz cām intrin ſecā. Correlatiū tertiū nulla ſia intellectiū ſive quecūq; alia forma ſimplex hz cauſas intrinſecas. Correlatiū quartū. multe ſunt res tñ a duabus cauſis cauſabiles. Correlatiū quātū oīs forma ſimplex hz tñ duas cauſas effici entē ſez ſ. finale. Et oīra illō arguiſ qd dictū ē, qd oīne p ſe agens agat, ppter finē. Et arguiſ ſic. Oīne agēs ppter finē cognoscit finē. Sed nō oīne p ſe agēs co gnoscit finē. Igit̄ nō oīne p ſe agens agit ppter finē. Major videt manifesta. H; minor. pbaſ quia ignis coburē ſtipula agit ſ. nō cognoscit finē. Igit̄ non agit ppter finē. Rūſio duplicita ſunt agētia. Quedā ſit agētia a ppoſito. Alia ſunt agētia naturalia. Agētia a ppoſito ſunt agentia libera ſ. illa agit p cognitioneꝝ ppter ſp ſupponit intellectuꝝ qd nihil volūtū nūl cognitionū ſ. illa agentia cogno ſcunt finē. ppter quē agit. Agentia autē naturalia nō agit p cognitionē. ppter ſp ſupponit intellectuꝝ qd nihil cognitionē ſupiorū agen tioꝝ ſ. illa agētia nō cognoscit finē. vt ſit agētia in aīata vñ etiā aīata irrōnalia. Aliē ſit res cauſabiles a quatuor cauſis. vt ſunt oīs res cauſate ex materia ſ. for ma. oīns eīn tales etiā hnt cām efficientē ſ. finale ſicut ſunt ſubſtantie corporee vt bō leo lapis lignū ſ. oīa elemēta. Nā ele

mēra etiā gñant̄ ſ. corrūpunt ex aere eīn gener at ignis ſ. ecouerto cū igit̄ ipſa ſint gñabilia. Seqꝝ q; in eis ſit materia qd ipſa materia ſ. ſubiectū gñatōis ex pmo de gñatione. imo ipſa vt dicit pbs ſ. cau ſa gñatōis ſ. corrūptōis igit̄. Propo ſitio ſeptima. Quicqd hz cauſam intrin ſecā hz etiā cau ſa extrin ſecā. Probab; qd pſupponit neceſſario causalitatē cauſaz extrin ſecaz neceſſario hz cām extrin ſecā. Sz oīs res cauſata ex materia ſ. forma neceſſario pſupponit causalitatē cauſaz extrin ſecarū. ideo neceſſario hz cām ex trin ſecaz. Nā bona in darij. Major est maniſta. Minor. pbaſ qd nō eſt ex ſe ſub alīq; forma; ſed ē de ſe l potētia paſſiua ſ. dictionis ad formā tale p aliquā alīā cām reducentē fit ſub tali forma ad quā eſt ipotentia; ſed materia non eſt ex ſe ſub alīq; forma ſed ē de ſe in potentia paſſiua ſ. dictionis ad ipſam. q; mate ria pſupponit ſit p aliquā alīā cauſaz reducentē ſub ipſa forma. talis autē cau ſa redudēt nō pte ſi ſit in quaſtū for ma. qd ut ſi ſit nō reducit materiā nūl acce ſando formāl ipſa ſaz; qd nulla forma ſive ſubſtantial ſive accidental pte ſe effectiūe vñre ipſi materie etiā qntūcūq; diſpo ſite; qd alī ſoſit ſurrec̄tio naturaliſ ſiel ri qd ē falſuz. Nā ſuppoſito q; in die re ſurrec̄tōis misterio angeloz cinerez cor poꝝ colligerent̄ corpora optimē refor maren̄ ſ. diſponer̄ adhuc oīns angelī oīs demones ſ. oīs creature non poſſent vñ animā vñre corpori optimē diſpo ſito ſ. anime approximato. Ex quo ſequi tur q; quicqd habet cauſas intrinſecas etiā ſit cauſas extrinſecas. Nam res composita ex materia ſ. forma pre ſuppo nit cauſaz effectiue formā cum materia vñientem. ſed oīnis cauſa efficiēs agit ppter finē. ideo pſupponit etiā cauſaz finalem. Sciedū q; cauſa efficiēs hu ius famoſiſimi opuſculi ſive tracatul ſit profundiſiſimus Sacri eloquij profeſſor Alme yniuerſitatis Pariſiensis

Folium

frater stephanus brulefer ordinis mino-
rū de obseruantia. Et dicit ille libellus
opusculū sive tractatulus nō ppter hu-
ius noticie substatā qz talis reuera ma-
gna est et profunda: sed dicit tractatulus
sive opusculum ppter libri paruitatē z
verboz paucitatē. Sed de causa for-
mali sciendū qz noticia huius libri non
habet causas formalem intrinsecā cū sic
forma simplex z accītralī cōter tamē li-
bris due cause formales assignari solent
sz forma tractandi z forma tractatus.
Tractatulus tñ iste non haber nisi vñā
causam formalē sz formā tractādi q est
modus peedendi z talis modus est qua
duplex sz incitatiū sive assignatiū
qz idē ē redargutiu pbatiu z cōclu-
siu. Nā in illo tractatulo modus di-
cendi quorundā false loquentiū recitat
sive assignat. sed oī talis modus dicendi
reprobā. tertio qz tū ad aliqd opposi-
tū probā. qz coclusiones sed mēte
doctoris subtilis inferunt. Forma autē
tractatus hic nō assignat cū tractatulū
ille p tractatus nō diuidit neqz tracta-
tus p capitulo neqz capitula g partes.
Causa materialis hui tractatuli p
prie loquēdo sicut z cuiuslibet alterius
libri est papirus z attramentū. i. incau-
stum qz ex illis tanqz ex materia pstitu-
itur. Noticia vero huius opusculi sive
tractatuli prie loquēdo nō haber ma-
teriā ex qua. Pro maiorū declaratio-
ne huius dicti sciendū qz triplex est ma-
teria sz ex qua in qua z circa quā. Ma-
teria ex qua dicit omne illud ex qz aliquid
fit tanqz ex subiecto. Materia in qz dici-
tur omne illud qz est receptiū aliquid for-
me sive sit substancialis sive accītalis.
Materia p circa quā dī omne illud cir-
ca qz versat aliqua potentia. Inz scie-
tia hui tractatuli sicut z qlibet alia sci-
entia nō habeat materiā ex qua cum sit
forma simplex: habet tñ materiā in qua
z circa quā. Materia aut in qua cuius-
sz scie est ipsa aia intellectu: qz oīs

scientia est in aia z oīs colorz in corpē ve-
dicit phs in anplicamentis. Materia
po circa quā etiā cuiuscūz scie est sub-
iectum attributionis illius scietie cui
est subiectū. Materia circa quā huius
subtilis z famo. noticie est identitatis z
distinctiones rerū de illis enī principali
ter tractat in hoc opusculo tanqz de sub-
iecto principali z adequato.
Pro quo sciendū qz idēitas sumispon-
pliciter. Uno mō cōter sive trascenden-
ter Alio mō prie. Idēitas cōter sive
trascenderer sumpta: est quedaz passio-
entis disiuncta qz sola vel oppositiū eius
solū non pōtē predicari vniuersaliter de
ente sed ambo simul sub disiunctione.
In illa est falsa omne ens est idē: siltz z il-
la omne ens est diuersum: statū concedit
omne ens est idēvel diuersum: z de identi-
tate illo mō accepto loquī phs decimo
metaphysice dices omne ens omni enti cō-
paratiū esse idem vel diuersuz et isto mō
identitas reperi in diuinis. Idēitas
autē stricte sumptate est quedaz relatio-
equiparata fundata sup vñā in substā-
tia. In phs qnto metaphysice caplo de
relatione distinguunt tres relationes fun-
datas sup vñā sz simile z equale z sic lo-
quēdo stricte de illis relationibz ipse ap-
propriant diuersis generibz: ut idēitas
substātie eqūitas quātitati z silktudo q-
lirati z illo sedo mō nō sumit idēitas
inposito sed primo mō illo eriat sedo
mō accepto non reperi in diuinis qz si-
cū nullū genus nec aliquid alicuiū gene-
ris dici formaliter de deo ita nec passio
alicutus gñis z per gñis nec aliqua rela-
tio cōis si stricte sumatur. Scienduz
etiā qz fundamentū illarū relationū scri-
tis sumptarū est duplex: quoddā est re-
motū: aliud po pinqui. Fundamen-
tū remotū est res illius gñis ut funda-
mentū idēitatis est res de gñē substā-
tiae eqūitatis res dō gñē quātitatis silktu-
dinis po fundamentū est res de gñē eqū-
itatis. Fundamentū aut p̄sumtū sive p̄t-

IX

ma ratio fundandi est vnitas talis rei non quod est vnitas numeralis. cum idem per se realis reperitur extrema realiter distincta. Unum autem numerum in creaturis non potest coicari sine sui divisione pluribus realiter distinctis. Est ergo talis vnitas quod est ratione fundandi vel fundamenti. proximum est vnitas specifica et sic illa dividenda distinctiones vel eadem quod habet eandem substantiam in specie ut sortitur plato. His igitur visis per faciliter cognosci quid sit et quod modis accipiat distinctionem. Et modis enim deinde vnu oposito, quod modis et reliquo duum que dicuntur idem per se distinctiones rerum esse materiae circa quam huius noticie oportet videre quod sit res et quod modis accipiat sed quia iuxta regulam coenit logicaliter. Omne equiuocum genus est distinguendum quod distinguendum et cum hoc non ens sive res sit equum secundum aures de eo loqueretur; ideo plus erit distinguendum quod distinguendum. Pro quo est aduentus dum quod hoc nomine nihil duplum sumit. Uno modo illud deinde nihil est verissime quod includit distinctionem. ut hominem esse animal. Unum illud excludit omnes extra intellectum et in intellectu quod enim est sic includens distinctionem sicut non per esse extra animam scilicet non per esse intelligibile vel aliquid ens in anima quod est distinctio cum distinctione alterius vni intelligibile neque sicut obiectum cum obiecto. Alio modo illud deinde nihil quod nec est nec esse per ens extra animam et illo modo entia rationis sive intentiones secundum nihil: quod non habet negationem per se esse extra animam: hanc enim esse animam obiectum. Et de tali quod illo modo est nihil binum per se scia. Logica enim est scia et est de intentionibus sedis adiutorum primis de illo autem quod est nihil. Primo modo non per se scia. ut chimera habecero. Res ergo vel ens illo modo sumit communissime et extendit se ad quocunque quod non includit

distinctionem sive sic ens rationis hoc est per se habens esse in intellectu considerante sive sic ens realis habens aliquam entitatem extra considerationem intellectus. Res considerata est omne illud quod habet vel habet per se entitatem absolute extra animam et illo modo sole res absolute sunt entia. Sequuntur duo correlaria. Correlarij primi. Nullus res spectus sive intrinsecus sive extrinsecus ad uemens est res considerata sumpta. Correlarij secundi. Nulla res de genere relationis actionis passionis situs habitus ubi quod est res considerata sumpta. licet quilibet illarum sit res considerata sumpta. Tercio sumitur praesertim pro eo quod est ens cuius se est primo conuenit esse. et illo modo sola substantia est ens sive res. et nullum accidentem sive absolutum sive respectivum est illo modo ens quia nulli accidenti conuenit primo et per se esse. Nam secundum secundum metaphysice accidentia distincta entia quia sunt entia vult ergo ibi plus quod non sunt entia per se existentia; sed aliqua inherencia. Regula generalis. Quis entitas est quid. si alicuius entitatis. Unum id est dicere essentia propria entitas propriam. et propriam. et quod distincta propria. Tamen lata est distinctionis inter distinctionem quod distincti et quid. Probatur quia omnis distinctio quod distincti est quid sed non omne quid est distinctio quod distincti igitur quia quid reputur in omnibus entibus. non aut omnis distinctio quod distincti. distinctio enim quod distincti reperiatur solus in rebus predicamentib[us] cum soli species sit distinctio. quid autem reputur in omnibus entibus. Causa finalis huius tractatuli est duplex. Extrinseca secundum et intrinseca. Causa finalis intrinseca est perfecta: cognitionis idem per se distinctio et distinctiones rerum. Nam cuiuslibet scientie finis intrinsecus est perfecta cognitionis sui subiecti. sic etiam in proposito. Causa finalis extrinseca est duplex. secundum prima et secunda. Causa finalis extrinseca prima propter quam factus est illud opusculum. est extirpatio errorum quorundam formalizantium doctrinae.

Folium

nām scotica deturbantū & doctrine do-
ctoris subtilis maculā ponentū. Causa
finalis extrinseca secunda. Et elucidatio
& enodatio mentis p̄fati doctoris subti-
lis sup̄ materia idēptitatu & distinctio-
num rerum.

Demissis q̄busdā p̄ambu-
lis p̄sequenter ad texrum
formalitatu est accedēdū.
Ubi scendū q̄ modus p̄-
cedendi hui tractatuli est
quadruplex. s. Recitatius seu Assigna-
tius. Redargutius. Probatius et
Eclusius. Nā in illo tractatulo mo-
dus dicendi quo rūndā falle loquentiuz
recitatur sive assignat. Scđo talis mo-
dus dicendi reprobat. Tercio quantu
ad aliqua oppositū pbatur. quarto co-
elustiones fm̄ mentē doctoris subtilis in-
ferunt. ¶ Quantū igif ad p̄mū sciendū.
q̄ in principio hui textus recitak mod̄
dicendi sive ponēdi q̄rundā moralisan-
tium vel potius faruelantū vbi inter ce-
tera septē assignat distinctiones. s. distictō
rōnis ex natura rei formal. real. essential
se totū subiectū se totis obiectū. Et p̄
oppositū septē recitā idēptitantes p̄fat̄
septē distinctionib̄ correspondentes sc̄z
idēptitas rōnis ex natura rei formalis.
realis essential se totis subiectū se to-
tis obiectū. Quia q̄t modis dī vnum
oppositoz tot modis dī & reliquū. cum
igif idē & diuersum sint i mediata oppo-
sita circa ens. sequitur q̄t modis dī distin-
ctio sive diuersitas. tot modis etiā dicik
idēptitas. & sic fm̄ eos cū septem sint di-
stinctiones erunt & septem idēptates.
¶ Sciendū circa autoritatē pallegataz
illā. s. Quot modis dī vnu oppitoz &c
Qd̄ ipsa non est simpl̄ sic intelligenda.
sc̄z q̄ tot sunt supposta vnu oppitoz
quot. sunt supposta alteri oppitoz.
Non em̄ oportet q̄t sint tot alba q̄t sunt
nigra. nec oportet q̄t sint tot ceci q̄t vi-
gantes. nec tot genera q̄t species. nec tot
creatores q̄t creature. sed debet sic intel-

ligi. Quot modis dī vnu oppitoz &c
.i. Quotq̄ significata p̄ncipalia habet
vnū oppitoz tot etiā significata p̄nci-
palia hēt alterū oppitoz. si saltē fm̄
oc̄ significat: one alterū sibi opponit.
sequitur illud ad p̄positum q̄ nō oportet
tot esse distinctiones numerales q̄t sunt
idēptitantes nūerales. nec ecōtra. sed q̄t
q̄t sunt significata p̄ncipalia distinctiones:
num: tot sunt etiā p̄ncipalia significata
idēptitarū. Sciendū vltterius q̄ distinc-
cio rōnis fm̄ pdictos formalisantes sic
diffini & bene. ¶ Distinctio rōnis ē il-
la q̄ h̄ fieri p̄ actū collatiū sive copara-
tiū intellect̄. p̄ cui declaratōe ponunt
tur aliique p̄positiones. Quarū prima
duplex est. Actus inellect̄ sc̄z Retus
simplex sive absolut̄: & est actus quo in-
tellectus fertur directe sup̄ aliqd intellect̄
ibile non p̄gando illā rem ad alia neḡ
ad seipsum. vt qñ intellect̄ me app̄pen-
dit simpl̄ rosam vel lapidē in se & absolu-
lute. ¶ Alius ē actus collatiū opatiū
sive respectiū. & est illē q̄ inellect̄ fert
super aliquā rem coparando eam ad se-
ipsum vel ad aliā. Exemplū primi. Ut
intellectus intelligens hominē coparan-
do hominē ad seipm dicendo. homo est
homo. relinquit in eodē duas intentio-
nes secundas quarū vna d̄ subiectū. alia
vero pdicatiū. ppter quas intentiones se-
cundas hō positus a parte subiecti dis-
fert a seipso a parte pdicati posito non
quidē realiter sed rōne solum. ppter di-
uersas intentiones secundas in eo per in-
tellectum derelicas. Exemplū scđi. In
intellectus intelligens aīal & hominē com-
parando vnum ad aliud attribuit aīali
intentionem superioritatis seu maioris
communicabilitat̄ & homini attribuit
intentionē inferioritatis sive minoris co-
municabilitatis. Et illa intentione funda-
ta in animali speciali nomine vocat̄ gel-
nus illa vero in homine dicitur species.
¶ Propositio secunda. Omnis intentio
secunda est relatio rōnis sive ens rōnis.

X

etiam econtra. nam in nullis reperitur di-
stinctia. ¶ Tercia ppō. Quicunq̄ intel-
lectus intelligit vnu intelligibile: cōpa-
rando illud ad alteruz intelligibile. tal-
bus intelligendi dicis collatiuus seu
cōparatiuus. ¶ Quarta ppō. Dis ac⁹
cōparatiuus necessario p̄supponit duos
actus rectos seu simplices: quia intelle-
ctus non p̄t cōparare vnu ad alterū nisi si
dixere ambo illa intelligat. nam illud q̄
nō cognoscit siue nō intelligit hoc nō cō-
parat. ¶ Quinta ppō. Idē oīb̄ modis
idē et penit⁹ indistinctū in natura pōt di-
uersificari p̄ actū cōpatiuū intellecte⁹ p̄t
m̄ intellect⁹ in eadē re causare diuerſas
intentiones sc̄bas ad quas sequit⁹ distin-
ctio rōnis. ¶ Sexta ppō. Quantūcūq̄
aliqua duo sunt diuersa quātūcūq̄ etiā
distincta nibolumin⁹ illa duo p̄nt idēpti-
ficari p̄ actū cōparatiuū intellect⁹. Uer-
bi gra. Eius creatura sunt p̄mo diuer-
sa nibolumin⁹ tamē intellectus pōt illis
attribuere eadē intentionē secundā. vt
in his p̄positionib⁹. Deus est: creatura
est. vbi tā deus ē creatura est subiectū.
Subiectū autē formalr sumprū est in-
tentio secunda et ens rōnis. illa autē qui
bus attribuiſ eadē intentionē siue idē ens
rōnis alia sunt eadē ratione. Igit⁹ ppo-
sitione vera.

Distinctio ex natura rei ponitur ab
illis formalisantib⁹ et bene. Sed q̄a-
ponunt eam esse distinctā contra distin-
ctionem formalē hoc male. ideo quantū
ad secundū hoc efficaciter improbatur
per certū. Pro maiori declaratione hu-
ius textus ponende sunt aliique proposi-
tiones. Quarū prima est talis. ¶ De q̄/
buscūq̄ dicunt̄ p̄dicamenta p̄tradicto-
ria p̄ter opus intellectus illa distinguū/
tur ex natura rei et formalit quia de quo
libet affirmatio et negatio. de nullo vero
simil per primū p̄ncipiū. ¶ Contra hāc
p̄positionē Arguit. Si p̄positio eēt ve-
ra sequeret⁹ q̄ idem omnib⁹ modis idem
non distinguereſ ex natura rei a seipso s̄z

hoc est falso. igit⁹. sequela pat̄z: quia
de quibuscūq̄ dicunt̄ p̄dicamenta con-
tradictoria p̄ter opus intellectus illa vñ
distinguit̄ natura rei et formalr sed de
eodē omnib⁹ modis idem in natura rei
possunt verificari p̄dicamenta contradic-
toria que non sunt fabricata per opus
in collectus. vt dicendo homo est homo.
Ibi idem p̄dicatur de seipso et homo est
subiectū et etiā est nō subiectū cū sit pre-
dicatus sed esse subiectū et esse non subie-
ctum sunt p̄dicata contradictoria quo-
rum vnu non fit per actū intellectus sc̄z
esse non subiectū. et per sequens nō am-
bo illa p̄dicata sunt fabricata per actū
intellectus igit⁹ p̄positio falsa. ¶ Re-
pondeo in omni contradictioni est ad
minus vnu extremū pr̄ter opus intelle-
ctus. Sed p̄positio nostra debet inrellig-
iū sic q̄ nullum p̄dicatorū sit per actū
intellectus. in p̄posito autē vnu predica-
torum habet esse per operationē intellectus. ¶ Pro maiori declaratione est sci-
endū q̄ triplicia sunt p̄dicata contra-
dictoria. Quedā sunt que non inferunt
distinctionē realem que est inter rem et
ré sed bene inferunt distinctionē que est
ex natura rei siue formalē: vt cōmuni-
cabile et non cōmunicabile. liberū et non li-
berum. Alia sunt que necessario inferunt
distinctionem realem que est inter rem et
rem licet nō necessario inferat distinctio-
nem realem naturarū. vt esse genitū et
esse nō genitū. p̄ductū et nō productū: vt
in diuinis p̄z qui nō est genit⁹ distinguif
realiter a filio q̄ est genitus non tñ essen-
tialiter. Alia sunt predicata p̄dictoria:
q̄ necessario inferūt distinctionē realē nō
solū suppositoz verū etiā naturaz sicut
sunt p̄ma p̄dicata p̄dictoria. s. eē et nō eē
existere et nō existere. ¶ Contra hanc di-
stinctionē a modernis Arguit. Inter
oīa p̄dictoria est eōlīs distinctia. q̄ si ali-
qua p̄dictoria inferūt distinctionē realē
p̄sequens oīa. Cōfirmat nulla distan-
tia ē maior infinita distantia si inter con-

Folium

tradictoria ē distantia infinita. ergo c. Arguis scđo. Contraria nō pñt similē & semel verificari de eodē. ḡ nec duo contradictoria tener pñia: qz plus distante ḥdictoria q̄ pñia. Ad pñm q̄ aīis est simpl'r falso: qz qñ extrema sunt imediata tanta pñile est eoz distantia qntū est alterū extremū maius. Sed pñstat q̄ extrema ḥditionis sunt imediata: quia sūm pñm pñ posterioꝝ. Contradiccio est oppositio cui? fm se non est dare mediū. Et tanta ē distantia inter alīq extrema ḥditionis: qntū est alterū extremorum maius sed nō oīa extrema ḥditionis sunt equalia. ḡ nō est eq̄lis distantia inter oīa ḥdictoria. Nā deus & nō deus sunt extrema ḥditionis. Et inter ista ē distantia infinita: quia alterū extremum maius. s. deus ē infinitū. Tanta ē enī distantia dei a creatura etiā sup̄ma possibili forz: qntua ē deus et ideo si ponereſ sup̄ma creatura possibilis. adhuc deus distaret ab illa in infinitū: qz deus ē infinitus: creatura aut̄ finita. sic iiḡ inter deū & non deū etiā ē distantia infinita: quia deū ē infinitus. Bia aut̄ & nō oīa etiā sunt extrema ḥditionis sed inf. ista non est distantia infinita: quia oīa q̄ est extremum maius non est infinita iiḡ non est eq̄lis distantia inf. oīa ḥdictoria. Cum inter alīq sit distantia infinita inter alīqua vero non. Ad confirmationē dī p̄ minor est simpl'r falsa accipiendo infinitum p̄ excedente simpl'r qntūcunq̄ finitum & infinitū. Si aut̄ accipias finitum p̄ in determinato sic minor est vera quia nulla est distantia tā parua quia sufficiat ad ḥditionē qntūcunq̄ etiā modicū recedat ab uno ḥdictorioꝝ statī ē sub altero. Nec est distantia aliqua tā magna etiā si possit esse in infinitū maior seu maxima quia ad illam se extendat ḥdictio. Ad scđm dicis negando cōsequentiā: quia nō est simile de contrarijs & contradictorijs. Et ad pñbationē qñ dicis plus distantia duo ḥdictoria q̄ duo contra

ria dicendū q̄ Aliqua magis distare potest intelligi dupl'r. Q̄ Uno mō dicunt aliqua magis distare qñ minus conueniunt in aliquo cōi vniuoco. & sic cōtradicitoria magis distant q̄ teraria: quia cōtraria ad minus conueniunt in eodē genere si cut albū & nigrū in colore. Nō autem sic conueniunt ḥdictoria. Etiā inter contradictoria est maxima distantia p̄ missione quia nō est distantia aliqua tam magna etiā si possit esse in infinitū major maxima quin ad illā & ei⁹ extrema se extendat contradicatio. Est etiā minima distantia inter contradictoria p̄ missione quia nō est distantia tā parua quia sufficiat ad contradictionē. Non sicut ē duo contraria habent minimā distantiam et maximam nec posse nec permittiue. Q̄ Alio modo aliqua dicunt distare magis: que plus repugnat in aliquo sic contraria magis distant q̄ contradictoria quia minus copatiunt se in eodē q̄ contradictoria.

Habito de distinctione ex natura rei (quā formalisantes dicunt esse distinctā contra distinctionē formalē & male) consequenter videndū est qd sit distinctio formalis quā ipsi sic diffiniunt.

Distinctio formalis est illa que ē includit alterum in pñmo mō dicendi p̄ se. Pro cui⁹ diffinitiois declaratione etiā fm veritatem est notandū. Quatuor sunt modi dicendi per se. I. Primus modus dicēdi per se: est quā do tota distinctione vel pars distinctionis p̄dicat de suo diffinito. Exemplū primi. vt homo est animal rōnale. Exemplū secundi. vt homo est rationalis et debet hoc intelligi de distinctione quiditatīna que se datur per verū genus & veram differentiā. Est autem differentia specifica illa ultima que sumitur ab ultima realitate forme individualis. dicitur differentia individualis.

XI

Omne superius dicitur in primo modo dicendi per se de suis inferioribus. Secundus modus dicendi per se est quicunque propria passio predicatur de subiecto suo ut hoc est risibilis ubi sciendū et omnis ppositio quod est in secundo modo dicendi per se est demonstrabilis a priori, propter quod per aliam ppositionem que est in primo modo dicendi per se et hoc est verum dummodo subiectū non dicat conceptū simpliciter simpliciter est conceptus entis: illa enim videtur esse immediata et in demonstratione ens est unum et tamen est in secundo modo dicendi per se.

Omnis ppositio tam de primo modo dicendi per se quam de secundo est necessaria. Tercius modus dicendi per se non est proprius modus dicendi sed est magis modus dicendi et est quod aliquid in se et per se subsistit, id est quod aliquid incoicabile ex istius lata est differētia inter existere et subsistere ut patet infra. Quartus modulus dicendi per se qui etiam non proprie dicetur modus dicendi sed magis modus causandi et est ille ubi proxima ratio inherenter predicationi ad subiectū includitur in ipso subiecto ut dicendo voluntas vult non enim est alia ratio quare hic predicationem in se subiecto nisi quia est rale subiectum: puta non est alia ratio quare voluntas vult nisi quia voluntas est voluntas. Similiter hic interfictum intereat. Vbi nota. Quodcumque non est assignanda aliqua causa evidens per quam possit probari quare predicationem in se subiecto tunc talis ppositio est semper in quarto modo dicendi per se. Siue talis ppositio sit contingens siue necessaria. Ita non est inconveniens eandem ppositionem diversis respectibus esse in diversis modis presentationis. Existere et subsistere differunt dupliciter. Primo modo sicut supius et inferius quod est subsistere est existere sed non contra hoc est quod subsistit incoicabile existit: sed non contra hoc est quod existit subsistit. Nam hoc et assimilans et ceterum existere et non subsistere quia non incommunicabiliter sunt.

Se vero modus illud dicitur existere quod habet esse reale verum et hoc extra suam causam. Subsistere vero illud quod totaliter habet esse incoicabile et ut quod est ut quod. Aliquid est incoicabile duobus modis. Uno modo ut quod est sic est illud quod incoicatur pluribus inferioribus per identitatem quoque quodlibet est ipsum sicut universale incoicatur suis singularibus ut hoc incoicatur sorti et platonum et ratione sortes quod plato est ipsum qualiter ipsorum est hoc. Aliud ut quo est illud quod incoicatur alteri per informationem ita quod illud cui incoicatur sit ipsius et non ipsum sicut albedo incoicatur homini vel equorum quoque quod non est ipsa albedo sed bene est albus albedine. Pro declaratione predicationis et ponuntur aliae conclusiones. Quarum prima est. Omnis incoicabile ut quod predicationis in recto de eo cui incoicatur ut sortes est hoc. Secunda est. Nullum incoicabile ut quod predicationis de eo in recto cui incoicatur sed huius in obliquo: hec enim est falsa sortes est albedo: hec autem vera sortes habet albedinem. Tertia est. Omnis forma siue substantialis siue accidentalis incoicatur alicuius datus cui incoicatur tale est denotatio quae ipsa habet quidditatem. Notandum circa primum modum presentis quod conceptus est triplex. Quidam est conceptus simplex et est illud quod potest apprehendendi vel cognoscendi per primam operationem intellectus. Alius est conceptus summe simplex et est hoc illud quod non est compositum nec componibile cum aliquo ut solus deus. Tercius est conceptus simpliciter simplex et est ille quod non est resolutibilis in aliquem conceptum priorem quem includit quidditatem sed tantum ipsum includit quidditatem. Et talis est duplex. Quidam est conceptus simpliciter simplex quidditatem eius. Alius est conceptus simpliciter simplex quod significatus ut est conceptus ultime differ-

Folium

rentie. ¶ Tunc ponunt quedā propositiones: quāris prima est. **Q**uāvis ducus sit sūme simplex nō tñ ē simpl̄ simplex. Pater qz adhuc icludit ens qđditatiue. Hec enim p̄pō est in p̄mo mō dicendi p se de dē ens. ¶ **S**edā ē. Ens h̄z conceptū sim plicit simplicē. qz conceptus nō ē resoluibilis in aliquē conceptū priorē qn qđ/ diratiue includat. ¶ **L**ercia est. Omnis differentia ultima specifica habet cōceptū simpliciter simplicem: quia nihil includeat quidditatiue. ¶ **Q**uarta est. Omnes differentiae individuales habent conceptus simpliciter simplices. ¶ **Q**uin ta est. Omnis propria passio siue entis siue cuiuscunq alteri habet conceptū simpliciter simplicem. ¶ **S**exta est. De nullo conceptu simpliciter simplici dicitur aliquid in primo modo dicendi p se. ¶ **S**eptima est. Conceptus quidditatiuus est ille qui est communicabilis pluribus in quid. Et est duplex. s. Qui dam est simpliciter et absolute qđditatiuus ut est conceptus entis et generaliter omnis conceptus generum et specierū et omnium superiorum respectu suorum inferiorum. Alius est conceptus qualificatiuus ut sunt cōceptus differentiarū essentialiū. Unde p̄hs quinto metaphysice. caplo de q̄litate dicit q vnum modus qualitatis est differentia substatiā id est differentia substatiālis.

Distinctio realis est illa que est inter rem et rem. Illa vero sunt res et res quorū vnu potest corrumphi alio remanente et ecōtra ut sortes et plato. Vel quoz vnu potest per diuinā potentiam eē sine alio ut paries et sua albedo et omne accidens per accidēs respectu sui subiecti vel quoz vnum per se est causa efficiens vel finalis et aliud per se effectus vel quorum vnum est generans et aliud genericum quia nihil idem generat scipium. ¶ **P**romotori declaratiōe horum positione sunt aliae, propositioē quarum prima est. Omnis propositio in qua po-

nitur hoc verbū differt vel distinguitur sine aliqua modificatione tale verbum importat distinctionem realem: ut dicēdo sortes differt ab asino. Ratio qz analogum per se possum stabit pro significato suo famosiori. Sed differt et distinguitur sunt analogia respectu distinctionis. ¶ **S**edā est. Omnis p̄positio in q̄ ponitur hoc verbū differt vel distinguitur aut aliud eis sit: talis p̄positio et exponenda per positionem suorū extre morum et per negationē vnius ab altero; ut sortes differt ab asino. Sic exponitur: sortes est et asinus est et sortes non est asinus. Ex illo inferitur corollaria. ¶ **P**rimū est. Hec p̄positio est falsa: sortes differt a chimera: pater quia vna suarum exponentiū est falsa igitur tota. Accedens probatur eam sic exponēdo: sortes est et chimera est et sortes non est chimera ubi sedā exponēs est manifeste falsa. ¶ **S**econdū est. Res in esse cognito non differunt ab inuicem realiter. Unde illa est falsa: antīxp̄s differt ab adam: quia hoc verbū differt per se possum importat distinctionem realem. Sed exponendo hāc antīxp̄s differt ab adam manifestū est q̄ ambe exponentes sunt falsi sic enim exponitur antīxp̄s est et adā est et antīxp̄s non est adam: iam duae exponentes sunt falsi. Sola illa dicuntur res et res que ponuntur in rerum natura siue in reali existentiā esse distinctas. ¶ **D**istinctio realis et essentialis conuertuntur in creaturis nō aut in diuinis. ¶ **D**istinctio essentialis sic diffinītur a formalisantib et male. Distinctio essentialis est illa que est inter alij duo que per aliquam potentiam possunt a se inuicem separari: ut sortes et plato; partes et sua albedo et sic de alijs. Et quia ista descrip̄tio est insufficiens ideo pone da est alia et melior. ¶ **D**istinctio essentialis est illa que est inter duas essentias positivas quarum vna vere negatur de alia. ¶ **D**icitur primum in hac descrip̄tione

XII

one (que est inter duas essentias) ex qua particula aliqua correlaria inferuntur quorum primum est tale. ¶ Distinctio essentialis non habet locum in diuinis: pater quia ibi non sunt due essentie hoc enim dicere esset hereticum. ¶ Sedm ē. Quicquid est in diuinis est idem essentialiter cum alio. Unde dicit b̄nus Au gustinus. Et deus simplex est quia est quicquid habet (excepto hoc qd relatiue dicitur) habet enim deus intellectus et est ipsemet intellectus: habet voluntatem et est ipamet voluntas. ¶ Dicit no tanter excepto hoc qd relative dicitur habet enim pater filium quia relative dici tur et tamē pater non est filius: habet pa ter et filius sp̄s sanctū et tamē ipsi nō sūt sp̄sanctus. Et sic c̄quis persone diuine realiter ab inuicem distinguuntur distinctione reali suppositorū non tamē di stingunt essentialiter siue distinctione reali essentiariū. ¶ Tercium est. In diuinis paternitas filiatio et spiratio passiu a sunt eadē essentiālī. Pater quia nō habet duas essentias tñ non distinguuntur essentialiter. ¶ Contra istud tertius correlarium arguit. Quocunq; distinguuntur sp̄e distinguuntur essentiāliter sed paternitas: filiatio: spiratio passiu a distinguuntur specie: ergo essentiāliter. Major pater in omnibus specificē distincis dilucrēdo: ut homo leo capra Respondeo qd minor est falsa simplicit: quia nulla distinguuntur specie que reperiuntur in diuinis sicut enim nullum genus nec aliquid alicui generis dicitur formaliter de deo ita nec passio alicuius generis dicitur formaliter de deo: et per sequebras nec aliqua relatio de ḡne predicanteroy et sicut in diuinis non reperi aliqd genus nec species alicui generis sic nec aliqua differētia generica vel specifica et per sequebras nec ibi reperiuntur aliqua specificē distincta. ¶ Et ora que cunq; sunt alterius et alterius rationis distinguuntur specie ut videtur sed pa-

ternitas et filiatio sunt alterius et alterius rationis cum sint relationes disquis parantie igitur distinguuntur specie. ¶ Dicendū qd maior est falsa: quia subiectum et propria passio sunt alterius et alterius rōnis formalis; similiter distinctum et diffinitio et tamē non distinguuntur essentiāliter et etiam specie quare maior falsa. ¶ Arguitur. Quocunq; distinguuntur quidditatiue distinguuntur essentiāliter: sed paternitas et filiatio distinguuntur qdditatiue: igitur essentialiter. ¶ Solutio minor est falsa nā proprietate paternitas filiatio et spiratio passiu a non distinguunt quidditatiue. Illa enim solum distinguunt quidditatiue que sunt alterius et alterius quidditatis et per consequens alterius et alterius essentie huiusmodi autem relationes non sunt quidditates sed sunt entitates hypothatice. ¶ Pro enodatione huius conclusionis est sciendum qd duplex est entitas. Quidam vocat quidditatiua et est illa que est cōcabilis plurib; in quid ut est sp̄s. Alia est entitas hypothatica et est que est omnib; incōcabilis et ut qd et ut quo. ¶ Et pro declaratione horū ponuntur quedā propositiones: quaz prima est. Nulla differētia individualis ē entitas quidditatiua pater: quia omnis talis est incōcabilis. ¶ Secunda est. Nulla differētia individualis est de quiditate alicuius. Huic dicto resonat cōdictū logico et scz qd solū vltis est diffinitio. Si em̄ differētia individualis esset entitas qdditatiua daret etiā ēē qdditatiuum et si sic daret etiā ēē diffinitiuū. Ex quo sequitur correlariū. ¶ Nullū individualis diffinitur proprie diffinitiōe quidditatiua alia a diffinitione quidditatiua sive sp̄i. ¶ Sequuntur aliq; propositiones de entitate hypothatica. ¶ Prima ē. Queliber d̄ris individualis de ḡne subest entitas hypothatica. Dico notāter de ḡne substantie qd d̄re individualēs aliorum generū cōmunicabiles sunt ut quo-

Folium

Sed ea est. Paternitas filatio et spiratio passiva in diuinis sunt entitatis postatice et non entitatis quidditatiue quae sunt oino incōcibiles et ut quo et ut quae. Dicerebatur secūdo in descriptione distinctionis essentialis quod sit inter duas essentias positivias. Ex quo inferuntur aliqua correlaria. Primum est. Ubique non sunt due entitatis positivae ibi non est distinctio essentialis. Secundum est. Nullus habitus distinguuntur essentialiter a sua priuatione ut visus a cecitate auditus a surditate quia non sunt entia positiva sed semper vnu est priuatuum. Tertiū sciendum quod lata est differētia inter has locutiones dicendo sic. Ista non sunt idem essentialiter et ista differunt essentialiter quia priuatione et habitus non sunt idem essentialiter et tamen non distinguuntur essentialiter per consequētia non sequitur illa non sunt idem essentialiter distinguuntur essentialiter sicut superius et inferius. Cum a non esse idem essentialiter non conuertatur subsistendi sequētia. Terciū est. Nullum ens distinguuntur essentialiter a non ente patet quod illa duo non sunt entia positivae. Quartū est. Ex quo inferuntur aliud inter contradictionem non est distinctionis essentialis quia semper alterum extremorum est nihil. Contra ista correlaria arguitur. Antixps et rosa in esse cognito distinguuntur essentialiter et tamen non sunt entitatis positivae quia nullum istorum habet existentiā realē. Rudeo antixps et rosa in esse cognito comō distinguuntur quod sunt entia non sunt entia in esse cognito in tali esse etiam distinguuntur. Illa tamen distinctio non est relationis realis per sequētia proprie loquendo non distinguuntur realiter ergo nec essentialiter. Qd autem inter ista non sit distinctio

ctio realis seu relatio realis: patet quia relatio realis actualis semper requirit duo extrema in actuali existentia realiter distincta nullū aut illoꝝ extremonū existit realiter in actuali existentia. Itē quod hec sit falsa anti xps et rosa in esse cognito distinguuntur: patet eam exponēdo sic em debet exponi hec positione antixps differt a rosa. Antixps est et rosa est et antixps non est rosa sed prime due exponētes sunt falsi exigitur et. Si autem queras qualis est talis relatio si non est realis immo videt quod sit realis quod si nullus intellectus est antixps non est rosa: et sic differt a rosa ergo talis relatio non est rationis cum non causeat per actum intellectus si ergo non sit relatio rōnis sequitur quod sit relatio realis. Rudeo quod talis relatio non est realis. Porro igit̄ dici relatio rōnis non quidem positiva sic scilicet quod sit fabricata per actum intellectus ut deducit argumentum. Sed est relatio rōnis priuatione sine negatione. i.e. non est relatio realis. Pro cuius declaracione sciendum est quod relatio rationis summa dupliciter. Uno modo positiua et est illa que est fabricata per actum intellectus copiarium seu collatiuum: et sic omnes intentiones scēde dicuntur relationes rationis positivae. Alio modo priuatione sine negatione et sic omnis relatio quod non est realis videtur obiectu ḡa ut relationes rerum in esse cognito: sibi relatio identitatis quod aliquis res est eadem sibi ipsi. Nulla enim res distinguuntur realiter a se ipso cum ipsa res non sit duo extrema realiter distincta quod tamen requirunt ad relationem realē et per hanc talis idēntitas non est relatio realis. Nec tamen est relatio rōnis positiva quod si nullus intellectus est adhuc sortes est idem sibi ipsi. Nulla enim res distinguuntur realiter a se ipso cum ipsa res non sit duo extrema realiter distincta quod tamen requirunt ad relationem realē et per hanc talis idēntitas non est relatio realis. Nec tamen est relatio rōnis positiva quod si nullus intellectus est adhuc sortes est idem sibi ipsi. Est ergo talis relatio rōnis priuatione seu negatione hoc est non est realis. i.e. inter extrema realiter distincta est realiter in rerum natura existentia. Ad relationem realē tria requiruntur

XIII

Primū q̄ habeat extrema realia & rea
liter existentia defectu cuius inter rosaz
in hyeme non existentē & antīxpm in esse
cognito non est relatio realis siue distin
cio realis cū non sit inter extrema reali
existentia. Non enī oportet q̄ in esse co
gnito res habeat actualem existentiā.

Scđm est q̄ illa extrema sint realiꝝ di
stincta defectu cuius inter habitiꝝ & pri
uatione s̄lꝝ inter extrema contradictio
ria non est relatio realis q̄ illa non sunt
realiter distincta sicut res & res: similit
identitas eiusdem ad seipm non est rela
tio realis cū ibi non sint duo extrema re
aliter distincta. **T**erciū q̄ ex natura
extremoꝝ, i. fundamenti & termini oria
tur relatio absq̄ ope alterius po
tentie cōpantis vnum extremū alteri ex
tremo defectu cuius inter deū & creatu
ram non est relatio realis: ptz q̄ ois ea
lis relatio est vel fit per actuz cōpatiuū
intellectus cōpantis vnu ad reliqui.

Dicebatur tertio in descriptione di
stinctionis essentialis quarū vna vere ne
garur de alia. Ista particula ponit pro
pter aliquos dicētes essentialiꝝ p̄prie pas
sionis distinguui essentialiter ab essentia
sui subjecti: hi aut̄ formalisantes falsuz
dicunt. Ideo ponende sunt aliq̄ regule.
Prima. **O**es sp̄es sp̄ecissime eiusdē
generis generalissimi siue generis subal
terni distinguunt essentialiter. Patz hec
ppositio vel regula apud omnes: Nam
qđlibet genus dividitur per suas diffe
rentias formales quarū quelibet consti
tuit aliam & aliam specie ideo tales spe
cies sic constitue distinguunt essentiali
ter verū tamen quidā negant hāc regu
lam de speciebus diversorū generū gene
ralissimoꝝ seu diversorū ppdicamentoꝝ
ut parebit infra. **S**cđa regula. **O**ia
ppdicamenta distinguunt essentialiter
q̄ fm themistium essentie ppdicame
torum sunt impmixte hoc aut̄ sine glo
sa intelligendum est q̄ essentia vni pp
dicamenti non sit essentia alterius pre

dicamenti: igitur essentialiter ab inuicē
distinguuntur. **C**ontra hoc arguitur
Scientia: viciū: virtus & huiusmodi
ponuntur in diversis ppdicamentis: si
autem ppdicamenta sunt realiter & eēn
tialiter distincta sequiſ q̄ idem in diversis
ppdicamentis possum: distinguunt
a seipso sed hoc est falsuz ergo & illud ex
quo sequitur. **R**espondeo. Scientia vi
ciū virꝝ intellectio visio & sic de alijs
sunt simpliciter entia per accidē & per co
sequens: ut sic in nullo sunt ppdicamēto.
Ipsa enī includunt vtrūq; sc̄z respectū
& qualitatē qui quidez respectus & qua
litas denominata realiter & essentialiter
distinguunt ab inuicē unde qualitas
illa denominata ponitur in ppdicamen
to qualitatis sed denominans qualita
tem in genere relationis vel actionis: et
sic de alijs fm exigentia. Et illa duo sc̄z
qualitatem denominatā & relationē po
test deus ab inuicē separare immo ve
aliqui volū possit deus illud absolutū
sine tali respectu in lapide ponere. Un/
de si deus absolutū scientie ipius vel vi
sionis poneret in aliquo sine tali respe
ctu iam talis homo haberet verā enti
tatem absolutā scientie. i. qualitatē deno
minata. Non tñ sequitur ex hoc q̄ talis
aliquid sc̄ret vel videret q̄ talis quan
titas careret respectu denominata q̄ re
spectus dicitur attingentia per eū enim
attingitur obiectū cognitū siue sc̄ibile
siue visibile. **E**x predictis igitur pz
q̄ nullum vnum per se potest ponī in di
versis ppdicamentis. **C**ontra hoc obji
citur: p̄hs in ppdicamentis dicit nihil
prohibet idem in pluribus generibus
nunciare vbi videtur velle q̄ nō sit incō
ueniens idem ponī in diversis ppdicamē
ntis. **R**espondeatur autoritas p̄hi non
habet intelligi de aliquo per se uno sed
bene de aliquo vno per accidentem; potest
enī illud ponī in diversis ppdicamentis
sicut declaratum est in solutione pre
cedentis argumenti.

Folium

Tertia est. Omne illud quod dependet essentialiter ab alio distinguuntur essentialiter ab illo sine quo etiam non potest esse sine peradictione. Pro quo notandum quod non est inconveniens aliqua realiter et essentialiter distincta per nullam potentiam posse ab iniunctis separari ut est totum essentialiter respectu suarum partium quare coniunctis separabilitate non esse causam periculam distinctionem essentialis male ergo vel insufficienter dicunt illi formalitantes: illa distinguuntur essentialiter que possunt ab iniunctis separari. **Q**uarta est. Omne creatum essentialiter dependet a deo sine quo nulla creatura potest esse absque contradictione. Probat quia essentialis dependens ad deum immo implicat contradictionem et cum deus et creatura distinguuntur essentialiter igitur diffinitio illo modo formaliter sunt data de distinctione essentiali est insufficiens. **Q**uinta est. Omne ens creatum continuo dependet essentialiter a deo. Non solum in essendo vereturam in conservando. **S**exta est. Omne totum essentialiter dependet essentialiter a materia et forma: igitur essentialiter distinguuntur ab eis et cum totum essentialiter non potest esse sine suis partibus essentialibus: immo deus non potest facere hominem sine materia et forma. **S**eptima est. Omne totum integrale dependet essentialiter a suis partibus integralibus principaliibus. Dico non tanter a partibus integralibus principaliibus quia totum integrale non dependet essentialiter a partibus integralibus minus principaliibus. Et hanc regula sequuntur aliquae corollaria. Deus potest facere hominem sine manib[us] et pedibus quia homo non dependet essentialiter ab illis cum non sint partes principales sed minus principales.

Deus non potest facere de potentia sua absoluta quod non vivat sine capite corde et cerebro positio quod ille sint partes integrales principales animalis viventis vita sensitiva et rationis quia ab illis animal siue homo essentialiter dependet. Ex quo sequitur falsitas aliquo modo predicatorum assertorum beatam katherinam de sensu ordinis eorum vixisse sine corde proprio: quod ipsa dederat christo cor suum et christus cor suum proprium quod habuit in carne dederat beatae katherine. Falsitas autem probatur quia cor est pars integralis principalis animalis: sicut animal non potest esse sine illo per quamcumque etiam potentiam propter dependentiem essentialiem.

Littera correlaria arguitur. Aliquis potest vivere sine capite: ergo etiam sine corde quia vitrum est pars integralis principalis. Antecedens probatur quia sanctus dionysius et sanctus Albanus post decollationem receperunt capita sua in manus suas et ambulabant per magna terrarum spacia puto dionysius perduo miliaria donec locum sepulture attingit: igitur sine capite illi vivebant: ergo antecedens verum. **R**espodeo quod autem est simpliciter falsius. Ad probationem autem de sanctis dionysio et Albano dico quod non vixerunt post decollationem sed fuerunt mortui et quod dicitur ambulaverunt per magna terrarum spacia dico quod illa progressio non erat naturalis nec per ipsos viuentes fiebat: sed angelico ministerio: possunt enim angeli tam boni quam mali corpora mouere immo etiam assumere et in illis motum progressum causare. **E**x predictis possunt inferri plura correlaria contra descriptionem distinctionis essentialis ab illis formulis tantibus datum. Quoz primus est tale. **O**mnis causa in actu distinguuntur essentialiter a suo effectu in actu et tamen vnu ipso non potest esse sine alio. **S**econdus est. Omnis relatio distinguuntur essentialiter a sua correlatione et tamen

XIII

non potest esse sine ea. Qd distinguant
essentialiter patet pserit in relationib
disquparantie in creaturis quia tales
semper differunt specie; igitur essentiali
ter sicut enim homo et asinus differunt spe
cie ita paternitas et filiatio in genere re
lationis. Tercium est. Nulla relatio in
trinsecus adueniens potest esse sine fun
damento et termino: et tamen distinguunt
essentialiter ab illis; ergo male dicunt il
li formalantes qd solū illa distinguunt
ur essentialiter que per aliquā potentiaz
possunt separari ab inuicē. Quartū est.
Manifestū est: per relatio extrinsecus ad
ueniens distinguunt realiter et essentialiter
a fundamento et termino et tamen talis
relatio non potest esse sine illis; igitur ins
ufficienter definiti illi formalantes
distinctionē formalē. Pro incellecu hu
ius notandum est qd relatio est duplex qd
Quedā est intrinsecus adueniens et
est illa que necessario sequitur positis
fundamento et termino: et sunt omnes re
lations de predīcamēto ad aliquid: ut
impossibile est esse duas albedines etiā
sunt vna in celis; talia vno in inferno qui
sunt similes realiter. Alta est relatio
extrinsecus adueniens et est illa que non
necessario sequitur positis fundamento
et termino: et est actio et passio et alia ge
nera relationū prpter ad aliquid. Nam
non necessario sequit actio positis agen
te et passo: sed adhuc ppter illa requiritur
aliquid intrinsecum secundū debita approxi
matio. Nam ignis si poneretur in stu
bar et ligna in coquina non sequere immē
diata actio id est combustio sed si debe
at fieri combustio oportet qd illa appro
ximetur. Quintū est. Omne totū
essentialiter distinguunt essentialiter a su
is partibus probatur: quia omnis effe
ctus distinguunt realiter a suis causis
patet ex distinctione cause. Sed partes
essentiales sunt cause sui totius igitur et cetera.
Confirmatur in morte hominis ipsa
humanitas veraciter destruitur et tamen

corpus et anima manent sicut per in mor
te Christi eius resurrectione. Nam in tri
duo fuit vere mortuus et tunc non fuit
homo et tamen tam corpus quam anima ve
raciter manebat igitur humanitas Christi
distinguit essentialiter a suis partibus
essentialibus et tamen notum est qd cor
tum essentialiale non potest esse sine suis par
tibus essentialibus et per sequens dis
tinzione horum formalitantum est insuf
ficiens quare et cetera.

Distinctio se totis subiective finit for
malantes sic diffinir et male. Est
illa que est inter aliqua duo extrema quo
rum realitates sunt distincte et ab inu
icem separate in actuall existētia loco et
situ ita qd non conueniunt in aliqua rea
litate subiectiva seu in actu existendive
sunt duo individua eiusdem speciei. Ex
qua diffinitione inferunt aliquas propo
sitiones multas falsitates in se continen
tes: quarum prima est talis.

Prima est. Nunquam distinguuntur ale
qua se totis subiective nisi sint actuali
ter separata in actuall existētia loco et
situ. Distinctio se totis subiective dif
fert a distinctione reali et essentiali per
hoc quia non oportet qd in distinctione
essentiali aut reali extrema sint actuali
ter separata loco et situ ut patet de cor
po et anima que sunt realiter distincta
etiam cum non sint separata sed unita:
sed ad distinctionem se totis subiective
requiri qd extrema sint actualiter separata.

Secunda est. Quādū corpus et ani
ma sunt simulyntia: non sunt se totis sub
iective distincta: sed tamen solum quando
sunt actualiter separata.

Tertia est. Quandoque aliqua sunt
aliqua tempore se totis subiective di
stincta que tamen alio tempore non sunt
se totis subiective distincta. Exemplum
corporis et animae quando sunt actualiter unita
sunt idem se totis subiective sed quoniam sunt
separata in actuall existētia tunc sunt se totis subiective distincta: sic etiā est de al

Folium

hedinez substantia panis invenerabili sacramento altaris. Illa dicuntur conuenire in aliqua realitate subiectiva quod conueniunt in aliquo actu existendi. Tunc realitas subiectiva non est aliud nisi alios actus existendi sic igitur enim illos formalisantes et erit. Thomistas quoniam accidens et subiectum sunt actualiter unita hinc eundem modum existendi. Volunt enim quod accidens non habeat aliud esse abesse subiecti sicut quoniam accidens et subiectum sunt unita quod accidens est ideo ens quod entis scilicet subiecti. Quoniam autem sunt separata sicut in sacro eukaristie tunc accidentia quoniam aliud esse supernaturaliter ab esse sui subiecti. Sed haec est manifeste falsum quod esse essentia et esse existentia sunt idem essentia et realiter cum quod accidens habeat aliud esse a sua sequitur quod habeat aliud esse existentie et per se non habet eundem actum existendi. Contra istam descriptionem ostendo quod modus dicendi illoque est inconveniens et falsus. Propter quod sciendum quod refert dictum. I. lata est deinde aliquod distinguui seipso et se totis. Nam illa sunt distincta se totis quod in nullo conceptu consideratio conueniunt et dicuntur distinguui se totis quod enim quilibet quod habet distinguui et in nullo conueniunt. Illa autem dicuntur distinguui seipso quod distinguui per naturas suas proprias vel per proprios suos conceptus vel per intrinsecam realiter ipsius identificata. Exempli proximi natura est ipsam et distinguui seipso a quocunque alia. Exempli scilicet ubi scilicet aliquod distinguiri per aliquod intrinsecam ipsius realiter identificata ut hoc et asinus distinguunt per suas differentias essentiales quod sunt realiter cum ipsis. Si queras distinguui ne hoc et alius seipso. Undeque et sic quod distinguunt per suas divisiones proprias et essentiales quod differentes sunt illis realiter identificatae et sunt realiter ipsam hunc et alium. I.e. quod diversa homines est ipsam hunc et diversa anima est ipsam alium secundum re aliter et essentialem. Et quod distinguunt per aliquod quod sunt ipsam realiter sequitur per seipso distinguui. Sed tamen hoc et alius non distinguunt se totis quod conueniunt in aliquo conceptu quod consideratio includunt in primo modo dicendi per se. Propter huius distinctionis declaracionem et opiniois improbatore ponendae sunt aliquod positiones per ordinem. Quarum prima est talis. Quaecumque distinguunt se totis distinguunt seipso sed non ecclera per quod quocumque distinguunt se totis distinguunt per proprias naturas igitur seipso. Sed ultra haec non conueniunt in aliquo conceptu consideratio contrahibilis. Distinctio se ipso in plus libet quam distinctio se totis ut per excellentiem positionem. Ubi notandum quod moderni dicunt. Quia quocumque realiter et essentialem distinctione seipso esse distincta. ut animus distinguui a leone. Si ergo leo a boue per quid seipso. hoc distinguui ab alino per quid seipso. scilicet de aliis. et si intelligitur ipsi moderni hoc dictum modo supradicto optime et egregie loquuntur. Nec discordanter a nobis in hac parte. Si autem alter in telligant et negant aliquod distinguui se ipsum sic videlicet per divisiones essentiales realiter ipsius naturas identificatas et formaliter ab ipsis distinctionibus falsum dicuntur. Omne simpliciter simplex a quocumque distinguunt se totis distinguuntur. Omne simpliciter simplex aut totaliter scitur aut totaliter ignoratur. Pater quia omne tale non habet nisi conceptum simpliciter et irreducibile et non habet partem et parte igitur per se non potest scribi per una partem pro altera ignorari aut et totaliter scitur aut totaliter ignoratur quia impossibile est eundem conceptum simpliciter supponere et ignorari hoc enim est et positum primi principii. Illa dicuntur distinctiones que se totis subiective que in nulla realitate potentialiter contrahibili ad ipsa per aliquod realitates conueniunt ut deus et creatura quod in nullo conceptu potentiali. i.e. generico vel specifico contrahibili conueniunt. Illa dicuntur eadem se totis subiective que in aliqua realitate potentiali contrahabibili ad ipsam per aliquod alias realitates conueniunt ut homo et asinus conueniunt in conceptu alias qui est contrahibilis ad

XV

ipsa p' aliq's realitatis id est differentias specificas & formales. Pro maiori intellectu predictorum quantum ad propositum sufficit. Sciendum est q' realitas est duplex, scz potentialis seu contrahibilis & illa est duplex, scz Generica & Specifica. Generica est illa a qua sumitur cōceptus generis sive generalissimi sive generis alterius ut sunt oia in recta linea pdicae metalis ppter spēm specialissimam & individua. Sed realitas contrahibilis specifica est illa que per differentias individuales immediate contrahibilis ad individua sicut est qlibet spēm specialissima. Alia est realitas p' hens & actualis sicut sunt d're specificae & individuales & talis eriaz est duplex, scz specifica & individualis. Specifica est differentia specifica contrahēs naturā genericā constitutēdo speciem et talis dicitur differentia formalis. Dz re alitas contrahēs individualis est illa q' contrahit spēm specialissimam constitutēdo individuum & talis differentia d'r materialis quia constituit rem in ultimo cē subiectibili. His p'missis ponitur alia propositione seu regula q' in ordine est se prima scz Quaecūq' dicunt species eiusdem generis semper conuenient in realitate potentiali contrahibili ad ipsas per alias alias realitates. Unde nota q' realitas subiectiva nihil aliud ē q' aliqua realitas potentialis contrahibilis genericā vel specifica. Prima scz generica est cōs' specieb'. Scda aut' scz specifica est cōs' plurib' individualis. Et dicitur realitas subiectiva ideo q' s'm cōc' dicitur gen'us habet se ut materia respectu differētē q' se habet ut forma & sic si cut materia est subiectum forme & potētialis ad formā sic etiā gen' est potētia leet in differētē respectu differētē. Nā animal est in differētē ad contrahendū per rōnale vel irrōnale. Et ideo dicitur realitas potentialis sed q' differētē constituit talem naturā sive realitatē in esse subiectibili: ergo illa realitas dicitur subie-

ctiva. Sequitur corollarie q' illa consequentia non valer homo & asinus sunt idem se totis subiectiue ergo sunt idem quia identitas subiectiua dicit identitatem s'm quid. Idem aut' per se positū, i.e. sine addito importat identitatem, simpli' rig' ibi committit fallacia s'm qd ad simpliciter arguēdo ab identitate s'm quid ad identitatem simpliciter. D's specie eiusdem generis sunt eadē se totis subiectiue, ppter quia cōueniunt in aliquo realitate potentiali contrahibili per alias realitates ad ipsas. Omnia individualia alicuius spēi sunt eadē se totis subiectiue, ppter eandē rōnem quia oia individua eiusdem speciei cōueniunt in realitate potentiali contrahibili ad ipsas. Omnis realitas seu entitas generica vel specifica & sola talis dicitur realitas subiectiua: patet quia sola talis est contrahibilis per differentiam formalē vel materialē. Pro declaratione predictorum est nondum q' differētē est duplex quia quedam dicitur Differentia specifica vel formalis est illa que dividit genus & cōstituit spēm ut rōnale & irrōnale dividunt animal & cōstituit spēs diuersas: rōnale enī constituit hoīes, irrōnale aut' brūtum. Differentia individualis seu materialis est illa q' dividit spēm specialissimum & cōstituit individualis illius species. Differentia aut' differentia specifica sive formalis et d'r materialis sive individualis. Differentia em' specifica s'g est de qdditate illius qd' cōstituit q' dicit partē formalē qdditatis spēi & est cōc'abilis. Differentia aut' individualis nō est de qdditate illius qd' cōstituit. s. ipi' individuali nec dicit partē formalē qdditatis individuali: et est incommunicabilis. Differentia ultima specifica s'g pertinet ad spēm specialissimam quā cōstituit. De' & creatura distinguunt se totis subiectiue q' in nulla realitate potentiali contrahibili ad illa p' alias realitates cōueniunt et q' cōueniunt in aliquo conceptu qdditatiuo

Folium

puta entis non tñ sequit q̄ snt idē se totis subiectiuꝫ q̄ cōceptus entis non est potētialis cōcept⁹ ſibilis p aliaꝫ dñias ſpecificas vñ individuales ſicut cōcept⁹ gñis vel ſpēi h̄z est tñ ſibilis p modos intrinſecos h̄z p infinitatē ſinitatē ois aut realitas subiectiuꝫ eſt realitas generica vel ſpecifica ſibilis p dñias formales vñ materialies cuiusmodi nō ē cōceptus entis. ¶ Quidam p dīcamento diſtinguunt ſe totis subiectiuꝫ patr̄ q̄ in nullo cōceptu potētiali ſibilis p alias realitates ad ipa conueniunt. Sapientia bonitas Scientia iusticia p cōnung attribuenda in diuinis diſtinguunt ſe totis subiectiuꝫ ue. patr̄ q̄ in nullo cōceptu generico vel ſpecifico queniam cū neq; deq; aliqd altud in deo ſit reponibile in aliq p dīcamento. Pater fili⁹ p ſpūſſtūs in diuinis diſtinguunt ſe totis subiectiuꝫ p̄t q̄ in nullo cōceptu potētiali ſibilis queniam. Corpus p aia nō plus diſtinguunt q̄n sunt ſepara q̄ q̄n ſunt unita ſed ſp̄ diſtinguunt ſe totis subiectiuꝫ q̄ nō queniam in aliq realitate potētiali ſibilis ad illa non em queniam in realitate generica vñ ſpecifica cū aia nec sit gen⁹ nec in gñie nō ſi reductiuꝫ. Sic etiā corp⁹ q̄d eſt pars materialis p essentialis ipi⁹ copotiti nō eſt gen⁹ neq; in aliq gñie directes ſe tñ reductiuꝫ. Quāuis corp⁹ q̄d eſt qdā qdā dicas p realitas pſtituta p gen⁹ p dñias formales ſit in gñie ſubſtārie de illo tñ in ppoſito nō eſt ſermo h̄z ſolūmō de corp⁹ q̄d eſt altera p ſcopotiti ipius. ¶ Si h̄z arguit. Aia eſt ſpēs ḡ eſt in gñie. Ans pbaſ. q̄ oē illud eſt ſpēs q̄d p dīcaſ de plurib⁹ diſferētib⁹ nūero i eo q̄ qdā eſt h̄z aia eſt huuiumō: i ḡ if aia ē ſpēs: maior ē manifesta: minor pbaſ: q̄ aia p dīcaſ de iſta aia p de illa aia dīcedo hec ania eſt aia p illa aia eſt aia p ille p dīcaſ ſit qdīcatiue ḡz. ¶ Rūdeo q̄ ſpēs eſt duplex q̄ Quedā dī ſubſtābilis p eſt illa q̄ poniſſib⁹ aſſignato gñie. Et iſta ſpēs eentiaſliter ipoſtat respectū ad gen⁹ p ipm em

gen⁹ ſpēs diſſiniſt ſed ideo talis ſpēs eſt generica. ¶ Alia eſt ſpēs q̄ dī p dīcabilis p eſt qdā p dīcaſ dī plurib⁹ nūero diſferētib⁹ in eo q̄ qdā: tal ſpēs nō dicit eentiaſliter respectū ad gen⁹ h̄z ad ipa individualia eſt illa ſpēs nō eſt generica. Et illo mō pccido q̄ aia p corpus ſunt ſpēs nō aut pmo mō: nō ſequiſt ſpēs ḡlunt in gñie cū nō oporteat illā ſpēm eſte in gñie q̄ nō h̄z eentiaſliter habitudinē ad ipum genus. ¶ Accidē ſuū ſubiectū nō magis diſſeruit q̄n ſunt ſepara q̄ q̄n ſunt unita q̄ q̄lificq̄ ſe habeat nō magis queniam in aliq realitate ſubiectiuꝫ uno mō q̄ alto mō nūq̄ em etiā unita queniam in aliq cōceptu generico vel ſpecifico iſgit nūq̄ ſit idē ſe totis ſubiectiuꝫ. ¶ Quedā ſentia realit̄ et eentiaſliter ab inuicē diſtinguunt duas existētias q̄ h̄nt duas eentiaſ et cū eſte eentie: p eſte existētia ſint idē realiter ſequiſt q̄ albedo p ſuba corp⁹ et aia ſiue unita ſiue ſepara cū habeant diuersas eentias etiā ſe habeat diuersas eentias ḡnō queniam in aliq actu exiſtēdi. ¶ Qualibet entitatē mūdi ſequiſuum pprīu eſte: h̄z q̄ eē eentie ſe eſte existētia ſunt idē realiter ſoia illa q̄ h̄nt diuersa eſte h̄nt diuersas existētias. ¶ Sic in xpō ſunt duo eſte ſe h̄oīz dei ita ſunt etiā ibi ſe existētia ſe p ḡns illa duo eē nūq̄ queniam in aliq actu exiſtēdi. ¶ Iſtincio ſe totis obiectiuꝫ eſt illa q̄ eſt inter aliqua duo extrema q̄ in nullo cōceptu qdīcatiuo conueniunt. ¶ Pro cuius descriptionis declaracione eſt ſciendū ulterius q̄ conceptru eſt ouplex ſe ſe obiectiuꝫ ſiue qdīcatiuius q̄ eſt ipſa res vel quidditas conceptra ſiue obiectiuꝫ cōceptu. ¶ Qualificatiuꝫ eſt ipamet intellectio ſiue actus intelligendi q̄ actus eſt q̄litas de q̄litas gñie ſe diſcitur q̄lificatiuius qua ipse eſt natura qualitatis p de p dīcamento qualitatis. ¶ Pro maiori declaracione ponē ſit aliquie regule ſeu propositiones quarū

XVI

prima est talis. ¶ Omnes differentie vltime distinguunt se totis obiectivis: prout qz in nulloceptu quidditativo conueniunt cun habeat conceptus simplis simplices. ¶ Notandum qz multum refert dicere. ¶ Illa sunt differentia qz fm pthm. x. metaphysice. illa sunt dñia que in aliquo conueniunt et in aliquo differunt qz sunt diversa alicui idem entia. i. in aliquo diversa et in aliquo conuenientia: ut sortes et plato. ¶ Sed illa sunt diversa que sez in nulloceptu quidditativo conueniunt. Exempli pmi: ut sortes et plato differunt plures dñias individuales et conueniunt in humanitate. Exempli sedi ultime dñe et formales qz materiales et specifices in ter se diversa qz in nulloceptu quidditativo conueniunt cun habeat conceptus simpliciter simplices. ¶ Qd autem due ultime dñe habeat conceptus simplis simplices. Probat: qz non conueniunt in aliquo conceptu quidditativo. Non enim conueniunt in ente qz si non essent diversas et essent differentes qz in aliquo conueniunt et in aliquo differunt. qz et. ¶ Unde sequitur qz illa est coedēda fm aliquos logicos. Aliqz in qz dñe conueniunt. Rō est qz natura differentiū est qz in aliquo conueniunt igit inceptū differunt conueniunt. ¶ Est tñ aduertendū qz ly inceptū non sumit propriissime et simplis redundatice sū magis grā pcomitatiē: yñ si aliqua dñe necessario et ex cōseqnēti etiā conueniunt. ¶ Et his inferunt duo correlatio. Primū est. Duo dñictoria non dñnt: qz in nulloceptu quidditativo conueniunt. ¶ Secundū est. Wernherus et chimera non dñnt ppter eandē rōne. ¶ Tercia est. Scda est. Qd prie passiones sine entis sine iferioris ad ens distinguunt se totis obiectivis qz in nulloceptu quidditativo et cōi conueniunt cun habeat conceptus simplis simplices. ¶ Tertia est. Nulla pria passio cuiuscumqz sine entis sine iferioris ad ens est in aliquo pdcamēto qbz conceptus simplis simplices. ¶ Quarta est. Essentia diversa et oia attributa sua distinguunt

se totis obiectivis qz in nulloceptu cōi et quidditativo conueniunt cun nullū attributū sit ens formalis et quidditativus. ¶ Quinta est. Quocumqz entia cōceptū simplis simpliciter hñtia distinguunt se totis obiectivis. ¶ Sexta est. In qbuscumqz genz et dñia sumunt ab alia et alia forma: sive ab alia et alia res illa dñia non est ultima. Si autem sumit ab alia et alia realitate illa dñia qz sumit ab ultima realitate forme est ultima. Exempli si in boe et trea anie sint realitatis distincte. s. aia sensitiva: aia vegetativa et aia intellectiva: tunc cōceptus gñis sumit ab aia sensitiva cun animal sit corpore animalis sensitibile. Differentia at specifica. s. rōnalitas sumit a forma ultima sez aia intellectiva vel rōnali cun hoc sit animal rōnale. Et ut sic talis dñia sez rōnalis non erit ultima: qz sicut ens quidditativus dñ de illa parte essentiiali a qua sumit dñia talis specifica: sic etiā dñ in qd de tali dñia in abstracto. Sicut ergo illa est quidditativa aia intellectiva est ens sic etiā illa est quidditativa rōnalis est ens: sed nulla talis dñia est ultima: qz in tali p̄tinēt plures realitates ex natura rei disticte et formaliter. Et tunc talis natura potest cōcipi fm aliquā realitatē et fm aliquā ignorari: ideo talis differentia non habet conceptum simplis simpliciter et irresolubile in aliquos conceptus priores. Differentia autem qz sumit ab ultima realitate seu perfectione realitatis nature est simplis ultima et omnino simplis simplex qz talis realitas a qua sumit est ultima et simpliciter simplex que non includit ens quidditativum sed hz cōceptū simplis simpliciter. yñ voceret talis realitas. A hec non est in qd s est ens sed est quasi per accidēs sive adicat illam realitatem seu differentiam in abstracto sumptaz a tali realitate dñe. Qd autem dñe ultime habeant conceptus simpliciter simplices: patet quia si due differentie ultime includunt ens quidditativum manifestum est qz non sunt omnino idem: ergo sicut diversa alicius

Folium

aliquid idem entia et talia propria dicuntur sicut per precedentibus quod in aliis que sunt in forma corporeitatis est anima vegetativa vel sensitiva sed tamen intellectiva virtualiter continet animam vegetativam et sensitivam exercet operationes ipsarum. Et tamen de prima parte.

Hxpedita prima
huius opusculi pars in qua est positus modus quoque formalisantum. Et declaratis distinctionibus et multis erroribus illorum formalisantium ostentis. Hic sequenter accedendum est ad secundam partem que est de modo redarguendi falsitates formalisantum. Et primo ostenduntur falsitates et periculis statim illorum quae ex distinctionibus correlariis secundum ipsorum positis inferuntur. Pro quod secundum quod oia correlaria istius opinionis sunt simpliciter falsa; excepto ultimum et sunt multe periculosa et ex eis praeter inferri multa heretica. Est ergo primus correlarius quod ipsis inferuntur tale. Ultima distinctione arguit omnes alias et penultima arguit omnes alias per ultimam et sic descendendo usque ad primam. Non autem eodem verso: prima non arguit secundum nec secunda terciam. et sic de aliis ascendendo usque ad ultimum. Pro quo secundum quod quoniam sit processus a maiori numero ad minorum numerum tunc sit descendens; quoniam autem sit processus a minori numero ad maiorem: tunc sit ascensus; ita in proposito quoniam sit processus a maiori distinctione vel identitate ad minoris sit descendens; quoniam autem sit processus a minori distinctione vel idem sit ad maiorem sit ascensus. Et ideo in primo correlario: penultima distinctione arguit omnes alias per ultimam et sic descendendo usque ad primam. Est enim secundum illos distinctiones ultima illa se totius objectivae maxima; et sic postea usque ad distinctionem rationis quae est minima quoniam est processus a distinctione ultima ad alias quae sunt minores illa tunc sit descendens.

XVII

sus ecōtra autē sit ascensus. ¶ Notandum
 est p maiori declaracione huius opinio-
 nis. Qd̄ quāto distinctio est maior [stan-
 to minor] e idētatis sibi opposita cū igitur
 distinctio rōnis sit minima fīm illos seq̄i-
 tur q̄ idētatis rōnis sit maxima. Et qz
 fīm istos distinctio se totis obiective est
 maxima nō stabit cū ea idētatis. Sz
 contra illationē et correlaria illi⁹ opinio-
 nis mīta falsa et periculosa et erronea di-
 centis: ponā aliqs ppositiones p ordinē
 et pmo cōtra correlariū pīmū talis ponit
 propostio. ¶ Multa distinguunt se to-
 lis obiective q̄ tñ nō distinguunt realit̄
 et essentialiter; igitur correlariū falsum hec
 est ppositio et q̄li pncipalis et fundamen-
 talis ē illos formalisantes. ¶ Ex qua in-
 fertur scđa ppositio ē correlariū pīmū
 quintū et septimū sup̄ in textu positorū.
 ¶ Scđa est. Distinctio se totis obiecti-
 ve nō infert distinctionē realē et essentialē
 igitur nō infert oēs alias distinctiones et p
 quā illa correlaria falsa. ¶ Tercia est.
 Ens et sue proprie passiones licet distin-
 guant se totis obiective tñ nō distingui-
 tur realiter et essentialiter. Nec pposito
 pro scđa parte ab oībus concedit nō so-
 lū a scotisti verieriam a Thomistis et
 modernis sc̄z q̄ sint idē realiter et essenti-
 aliter; sed pīmā partē huius pposito
 sc̄z q̄ ens et sue pprie passiones se totis ob-
 jective distinguantur p̄ hoc: q̄ in nō cō-
 ceptu cōi et qdditatiuo cōueniūt distin-
 guunt se totis obiective: sz ens et ei⁹ pprie
 passiones sūt huīusmodi igitur maior est
 manifesta minor probat qz s̄ enti et eius
 passionib⁹ aliquid cētryniociū in qd̄ seq̄re-
 tur q̄ aliquid cōius eēt ente qd̄ est. Aui-
 tennā pmo metaphysice dicens. Ens et
 res pīma im̄p̄issionē imprimunt in animam
 nec pīne manifestari ex alijs. Si autē ali-
 qd̄ aliud eēt cōius ente ens et res possent
 manifestari pīone illi⁹ et sic enī nō esse
 pīmū obiectu adequare intellectus nī
 erā pro quo cūq statu qd̄ est falsum et
 erā contra formalisantes est etiā illud

manifeste cōtra Aristotelē tertio metay
 physice nihil ē (in qd̄) qd̄ rōnē ente sub
 fugere possit. Qd̄ si dicas cōcedo q̄ nī
 bil cōius sit ente sed nibilomin⁹ ens pī
 cas in qd̄ de suis pprijs passionib⁹ et d̄ se
 ip̄o et sic adhuc nō distinguunt se totis ob-
 jective. ¶ Cōtra nullū subiectū dī qdditati-
 tive de suis pprijs passionib⁹ nec ecō/
 uerso igitur nullū illoꝝ includit reliquum
 qdditatiue. An̄ p̄baſq̄ p̄dicare qdditatiue
 p̄dicare formaliter et p̄dicare in pri-
 mo mō dicēdi p̄ se est idē. Sz nullū subie-
 ctū includit suā ppriā passionē in pīmo
 mō dicēdi p̄ se nec ppriā passio includit
 suū subiectū ē pīmo mō dicēdi p̄ se igitur
 ¶ Si autē dices q̄uis ens et sue passio-
 nes non includit aliqd̄ cōius ente in qd̄
 nec passiones entis includit ens nec pī
 bñ tñ includunt aliqd̄ inferius ad ens.
 ¶ Cōtra nullū sup̄ius includit suū infe-
 riū in pīmo mō dicēdi p̄ se qz nullū infe-
 riū est de rōne qdditatiua sup̄ioris cū
 nullū sup̄ius definita distinctio qdditatiua
 q̄ suū inferius bñ eōuerfo l̄z non
 oē inferius definita p̄ suū sup̄ius tñ oē
 inferius nō bñs cōceptū simpli simplicē
 includit suū sup̄ius in pīmo mō dicēdi p̄
 se et nō eōuerfo. ¶ Dico notāter (oē infe-
 riū non bñs cōceptū simpli simplicē)
 qz tale nō includit suū sup̄ius in pīmo
 mō dicēdi p̄ se p̄t qz ppositiones p̄ se in
 pīmo mō nō querunt. Sz inferius bñs
 cōceptū simpli simplicē (vt ē ppriā pas-
 sio) sp̄ querit cum eo cui⁹ est ppriā pas-
 sio: igitur zē. ¶ Sequit̄ ḡ ex dictis q̄ ens et
 sue ppriā passiones distinguunt se totis ob-
 jective quā nihil quidditatiue inclu-
 dunt ut probat̄ est: igitur prima para-
 dicte ppositionis vera. ¶ Scđa autem
 pars eiusdem tercie ppositionis sc̄z q̄
 ens et sue ppriā passiones sint idē essenti-
 aliter et realiter nō eger p̄batione q̄ ip̄i cō-
 cedut h̄ et dicere oppoſitū est manifeste
 p̄tra scđū quē tñ vt ip̄i dicit sequunt̄.
 nō intēdo autē in h̄ tractatulo aliqd̄ ostē-
 dere q̄ isti formalisates doctrinā sc̄o-

Folium

ti maculat et falsum ei imponunt quā tñ
ve ipi dicunt sequuntur in suis formalisantibus in q̄ manifeste falsū dicitur. Pro
maiori declaratione notandum passiones
entis sunt duplices. Quedā sunt simplices et sunt simplēr cū ente coverribiles aut
sūrynu bonū verū: nā bñ sequitens est ḡ
bonū est et ecōtra bonū ē ḡ ens ē et sic de
alijs passionib⁹ simplicib⁹. Alta ē pas
sio entis disiuncta et ē illa q̄ continet duo
opposita q̄ se ipsiis disiuncta sunt sic q̄ to
tum est: nullū coniunctū cū ente s̄z nullū
et p̄tū v̄ dependēs vel independēs: si
nū vel infinitū: limitatū vel illimitatū
possibile vel necessariū. Nā bñ sequitur
ens est ḡ dependēs vel independēs est et
ecōuerlo dependēs vel independēs est ḡ
ens est: nullū tñ ei? partū disiunctū quer
rit cū ente: vñ licet bñ sequit dependens
est ḡ ens est nō tñ ecōuerlo sequitens est
ḡ dependēs est in casu q̄ nulla creatura
sit. Et quis nō oporteat probare cōtra
sic formalisantes ens esse realiter et essen
tialiter distictū a suis, pp̄tis passionib⁹.
Contra tñ Tho. arguo q̄ licet conce
dant ens et suas passiones esse idē reali
ter et essentialiter negant tñ hoc in alijs subie
ctis et passionib⁹. Contra thomistas ad
probandum vñr oēs passiones esse idē rea
liter suis subiectis ponā alijs, p̄positio
nes: quarū p̄ma est talis. Q̄uis pp̄zia
passio identificat realr suo subiecto igif
nulla distinguunt a suo subiecto. An p̄
batur qz si pp̄zia passio eē realiter et es
sentialiter disticta a suo subiecto seqref
q̄ p̄ diuinā potentiaz posset passio a suo
subiecto segari sed p̄ns est falsum ḡ et an
cedēs. Seqla probat: qz oē p̄us alio natu
ra si sit absolutū realiter et essentialiter a po
steriori distictū p̄t p̄ diuinā potentiaz
ab eo separari sed propria passio est res
absoluta. quia fin ipos ē de pdicamēto
qualitat̄ et est posterior subiecto cum
fin p̄m substācia sit prior antecedētētē/
go illa p̄t separari a subiecto. Major
sic deducitur. posito casu q̄ deus creer

aliquā subiectum tunc quero an deus nē
cessario creer pp̄zia passionē an non s̄t
necessario: sequitur q̄ de⁹ necessario cre
at aliquid ad extra et q̄ a creatura ne
cessit: dicere aut̄ deum necessario ager
re ad extra est hereticū. Si autem nō ne
cessario creat passionem tūc sequitur q̄
subiectū potest creari sine sua passionē et
sic sine ea existere. Qd̄ si hoc zedas vel
pro inconvenienti non habeas tunc sc̄i
Arguitur. si propria passio potest se
parari a suo subiecto et subiectū potest
existere sine ea sequit q̄ p̄positio demon
strativa et necessaria erit contingens: si
mo potest esse falsa pater de illa homo ē
risibilis q̄ est necessaria et demonstrativa
si separef iam p̄ diuinā potentiaz passio
a subiecto ipa erit falsa et sic sc̄iēta esset
de contingib⁹ et falsis qd̄ est p̄ phum
p̄mo posterioz dicente. Sc̄ia est necessa
rioz p̄petuoz impossibilit̄ se alit̄ ha
bentiu: igit. Propō sc̄da. Licer pp̄rie
passiones cuiuslibet subiecti distinguāt
ur a se inicem et a suo subiecto se rotis
non tñ distinguunt realiter et essentialiter
vñ oēs pp̄zie passiones eiusdē subiectis
cut ē rilabilit̄ et flebilis hois sit idē
realiter et essentialiter inter se distinguunt
tñ se rotis obiective. Q̄ois pp̄zia
passio a quoq̄z distinguunt se rotis ob
iective distinguunt cum habeat conceptū
simplicē non tñ distinguunt a quo
cunq̄z cēnti alit̄ qz nō distinguunt essentialiter
a suo subiecto. Quecunq̄z diffi
rentie vltime eiusdē rei quarū yna ē spe
cifica et altera individualis distinguunt
se rotis obiective et ramen non distin
guuntur realiter nec cēntialiter igitur
correlarium falsum. Licer bonitas et
diuinā sapia distinguuntur se rotis obie
ctive non tñ distinguunt cēntialiter fin
em. Scotū qdlibet attributū diuinum
a quoq̄z distinguunt se rotis distinguunt
et si se rotis distinguunt igitur in nullo
conuenit. Hec ergo iam dicta manifeste
ostendūt illa tria correlaria supius enu

XIX

merata simplē esse falsa et erronea; quia in diuinis reperi⁹ distinctio se totis obiectiue sicut probat⁹ est non aut reperi⁹ sed distinctio cōentalis: immo illā in diuinis ponere est hereticū et tñ ex correlati⁹ illorū formalisantū inferfullud qz fm eos q̄cung⁹ distinguunt se totis obiectiue distinguunt realiter et cōentalit⁹ q̄ est falsum et hereticū. Notandum q̄ sed pars pri⁹ correlari⁹ illorū formalisantū (scz q̄ distinctio penultima oēs alias inferat p̄ter ultimā et sic descēden⁹) posset pbari eisdē medijs quib⁹ pri⁹ma pars eius est improbata: tamen spe ciales positiones cōtra illā sedam par tem adducam quarum prima est hec.

Quāq̄ pater filius et spūs sanctus in diuinis distinguunt se totis subiectiue non tñ distinguunt cōntaliter rigitur distinctione se totis subiectiue nō interf oēs alias p̄ter ultimā. Q̄ aut distinguunt se totis subiectiue probat⁹ quia in nullo conceptu cōi potentiali p̄ aliquā differencias contrahibili conueniunt. Nam sola talis realitas p̄ aliquās differentias contrahibilis dicit⁹ realitas subiectiua. Dicere aut p̄ aliquā realitas in diuinis contrahab⁹ p̄ aliquā differentiam est hereticū. si igit⁹ pater filius et spūs sanctus in nulla realitate subiectiua conueniunt sequitur q̄ distinguunt se totis subiectiue: nō tñ essentialiter distinguunt ut p̄ ex fide: igit⁹ correlari⁹ tuū falsum. Et notaliz canonicus possit hoc argumen⁹ forte euadere dicēdo illa se totis obiectiue distinguunt q̄ non conueniunt in aliquā vno actu existendi: sed psonē diuīne h̄nt eundem actu existendi et p̄ cōsequēs fm euz non distinguenter se totis subiectiue tam alij formalisantes nequaq̄ p̄t̄ effugere: qui dicunt illa se totis subiectiue distinguunt q̄ non conueniunt in aliqua realitate subiectiua et sic est in pposito. igit⁹ correlari⁹ falsum. Sedā est. Attributa diuīna licet inter se et ab cōntia diuīna distinguunt se totis subiectiue nō tñ sūt

essentialiter distincta: qz h̄ dicere est hereticum. In scđo correlario dicūt isti formalisantes q̄ identitas rōnis inferat oēs alias idētates hoc aut videt ēē hereticū ideo p̄tra istud correlari⁹ sic Arguo. Lōfāt q̄ p̄ fili⁹ et s̄. sunt idē ratione cū identificen⁹ in vna relatione rationis quā dicūt ad creaturā non eīn dicūt respectū realem ad extra: sed dicere q̄ p̄ fili⁹ et s̄. sunt idem realiter salte realiter suppositaliter est hereticū: ḡnon oīa q̄ sunt idem rōne sunt idē realiter. q̄ aut relatio talis sit rōnis p̄z fm omnes Scotistas qui dicūt oēm relationē dei ad creaturā esse rōnis. Cum ḡp̄ filius et spūs sanctus sint vnu dñs vnu creator sequit⁹ q̄ habent vnu relationē dominij et vnu relationē creationis actiue: alias cēnt tres dñi et tres creatorē: et cū talis sit relatio rōnis sequit⁹ q̄ sunt idē ratione et tñ non sunt idem realiter et suppositaliter. Igit⁹ identitas rōnis non interf oēs alias idētates et sic ascendendo usq̄ ad ultimam et p̄ consequēs correlari⁹ falsum. Quāt̄ etiā talis relatio dei ad creaturā sit relatio rōnis et non realis probat⁹ sic. Dei ad creaturā non potest esse relatio realis: quia si sic tunc talis relatio esset deus. Nam quicqd est in deo ex natura rei est deus. igit⁹ talis relatio dei ad creaturam si sit realis erit deus. sed qz nulla relatio potest esse sine fundamento et termino sequitur q̄ deus necessario ad sui esse requirat creaturam: cum ipsa creatura sit terminus illius relationis qd est erroreū. Item probat⁹ aliter q̄ talis relatio nō sit realis pater filius et s̄. sunt dñs creature et tamen ab eterno nō fuerunt domin⁹ creature quia domin⁹ est alsciu⁹ dominus. Creatura autem ab eterno nihil fuit igit⁹ deus ab eternō non fuit creature dominus: sequitur ergo q̄ talis relatio non sit realis cum nō sit realiter deus alias semper ad suis esse requireret creaturam quod est absurdum cū ergo talis relatio dei ad cre-

Folium

aturā sit relatio rōnis et nō nisi vna qz si
plures relationes dominij in diuinis es-
sent qz cōsequēs ibi essent plures dñi qd
est contra fidē sequit gq sit tñ vna rela-
tio rōnis et qz cōsequēs ille tres p̄fone sūt
idē rōne et tñ distinguunt inter se realitē
qz idētitas rōnis nō infert oēs alias idē-
titates. Arguifex alio. Dia p̄dicamē-
ta sunt idē rōne et tñ distinguunt realr et
essentialiter gno oia qz sunt idē rōne sūt
idē realr et essentialr ac formalr zc ergo
correlatiū falsum. Aūs probat qz qcun
qz conueniunt in vna rōne sunt idē rōne
oia p̄dicamēta sunt huiusmodi igit̄ sunt
idē rōne. Maior est manifesta. minor p-
bab qz oia p̄dicamēta conueniunt in hac
scđa intētione gen⁹ gn̄alissimū qz oib⁹ ap-
plicat⁹ pbab qz suba est gen⁹ gn̄alissimū:
Qūitas est gen⁹ gn̄alissimū quicatas est ge-
nus gn̄alissimū et sic de alijs igit̄ p̄dicamē-
ta conueniunt in hac intētione scđa que
dī genus gn̄alissimū. Si dicas cōcedo qz
oia p̄dicamēta v̄l qzlibet p̄dicamentuz
sit gen⁹ gn̄alissimū tñ nō conueniūt in vna
intētione scđa nūero. Sz est alia et alia
intētio scđa qz fundat in suba alia que
fundat in quātitate et sic de alijs. Sz ad
hoc qzlibet qz sunt idē rōne requirif qz conve-
niat in vna rōne numero sed sic nō est in
pposito igit̄ zc. Et oīra. si solū illa sunt
idē rōne qz h̄bit eandez intētione scđam
nūero sequit qz nulla in creaturis erunt
idē rōne qd est falsum immo sufficit qz co-
veniat in vna intētione scđa sp̄ ad hoc
qz sunt idem rōne. Si dicas et si sufficiat
ad hoc qz aliqz sunt idē rōne qz conueniat in
vna rōne sp̄ tñ ille intētiones scđe fun-
date in diuersis p̄dicamētis differunt sp̄
et p̄ vñs talis vñtas rōnis nō sufficit ad
identitatē rōnis. Rñdeo falsum est qz
tales intētiones differat sp̄ immo dif-
ferunt tñ nūero sicut hec albedo et illa.
Intellectus eñ attribuit hāc intētione
scđaz gen⁹ gn̄alissimū sube et quantitate
illā intētione gen⁹ gn̄alissimum et sic de
alijs qz intētiones scđe solū nūero dīnt et

l3 fundamēta differat gñne nō tñ ille intē-
tiones in illis fundate qz non requirif qz
sit cāta distincio in relatiōib⁹ quāta est
in fundamētis. Si tñ hoc sic arguas.
Si ille intētiones scđe dīnt iā enumerare
fm te nō dīnt nūero sequit qz genus
gn̄alissimū erit sp̄essp̄alissima p̄nō ē fal-
sum cu op̄positū p̄diceſ de op̄posito igē-
tur et aūs est falsum. probatio segle qzli
hec intentio scđa gen⁹ gn̄alissimū p̄dica-
tur de plurib⁹ solū nūero differentib⁹ in
eo qz qd vt dicendo hoc gen⁹ gn̄alissimū
est gen⁹ gn̄alissimum et hoc gen⁹ gn̄alissimū
mum est gen⁹ gn̄alissimū et sic da alijs. eo
ille intētiones solū dīnt nūero fm reser-
quit qz p̄ dicendo hoc gen⁹ gn̄alissimū erit sp̄essp̄alissi-
ma. Rñdeo illa est cōcedēda gen⁹ gn̄a-
lissimū est sp̄essp̄alissima nec est inconve-
niens in intētione scđa qz vna intētio
scđa op̄posita alteri p̄diceſ de illa deno-
minatiue: vñ illa est vera masculinū ge-
nus est neutri gñis plurali numerus est
singlar⁹ nūeri. Etūs casus est nūi casus
sitr plurale est singulare. Sunt gñomes
iste p̄positiue vere nō qddicariue s̄z de
noitatiue. Pro quo scđendū qz qcuncos
intellectus intelligit aliquid cōter et regu-
lariter est vñ sub quo intelligitur. Il-
lud aut̄ qz intelligitur est quid: sed illud
sub quo intelligitur aliquid est modus
Exempli grā. Si intelligo hoīem et al-
bū intelligo hoīem et intelligo albedinē
sed hominē intelligo in quid et intelligo
ipm sub albedine tanqz sub modo quis
ipa est illud sub quo hominē intelligo.
Ita etiam est in proposito nā qñ intelli-
go genusgn̄alissimum sub ea ratione qua
predicatur de pluribus differentib⁹ nu-
mero in eo qz quid vt puta de illo gñeg-
neralissimo et de illo gñegn̄alissimo zc.
tñ intelligo gen⁹ gn̄alissimū in quid et
intelligo illud sub illa rōne que dicitur
sp̄essp̄alissima: ita qz vera erit illa p̄dica-
tio gen⁹ generalissimum est sp̄essp̄alissima
et quando dicas qz op̄positū p̄diceſ de op-
posito. Rñdeo per aliquas p̄positiōes

XIX

Prima est. **O**nusq[ue] sunt due scđe in tētoe opposite z vrraq[ue] eaz capiſt ut qđ nūq[ue] pdicāt de se inuicē. **S**cđa ē. **O**nusq[ue] sunt due scđe intēcōnes opposite z vrraq[ue] capiſt ut mod⁹ nūq[ue] pdicant de se inuicē. **T**ercia ē. **O**nusq[ue] sunt due scđe intēcōnes etiā opposite qđ tamē vna capiſt ut qđ et altera ut mod⁹ tales intentiones scđe pdicant de se inuicē de noiatine. In pposito ḡ qđ illa scđa intēcio gen⁹ gn̄alissimū: z h̄ scđa intēcio sp̄s sp̄alisima ambe capiunt aut ut qđ. aut ambe ut modus sic sunt opposite z nūq[ue] pdicant de se inuicē. qđ aut vna illarū se cundarū intēcionū capiſt ut qđ z alia ut modus sic vna pdicatur de alia z hoc de noiatine. Illa ḡ pdicitur gen⁹ gn̄alissimū est sp̄sp̄alisima. put gen⁹ gn̄alissimum capiſt ut quid est species sp̄alisima ut mod⁹ z illo mō non sunt opposite z p̄p̄s oppositū nō pdicatur de oposito. **E**x pdicitis ḡ patet oia correlaria esse falsa illoz formalisanti p̄ter octauum qđ verū est z cōfale. **C**um idēp̄itate reale stat distincōne formalr. Pro declaraſione hui⁹ correlariū septē p̄ncipales p̄ ordinē ppositiones ponunt. Quarā talē. **P**rima ppositione p̄ncipalis. Licet pſectiones essentiales in diuinis sunt vna z eadē res simplicissima cuius essentia rū ab inuicē z ab essentia diuina distinguunt formalr. **S**cđa a p̄p̄ p̄ncipalis. Licet paternitas z cēntia diuina in patre sint vna z eadē res simplicissima distinguunt rū ex natura rei z formalr. z sic de alijs. Tercia ē. **O**mnia noſionalia in diuinis idēp̄ificant realr cū essentia diuina licet ab ea formaliter distinguantur. **Q**uarta est. Aliq[ue] noſionalia distinguunt ſolum formaliter inter ſe. Aliq[ue] autē realiter. nulla rū distinguunt formaliter. De quorū pro positiones ſunt p̄cile posite de illis qđ reperiri in diuinis. Sequentes autē ponuntur de illis que reperiuntur in creaturis. **Q**uita ē. **O**es p̄p̄ passiones eiusdē ſubiecti idēp̄ificant realr cū ſuo ſubie-

cco z inter ſe licet formaliter a ſe inuicē z ſuo ſubiecto diſtinguantur. **S**epta ē. **O**es differetie individualis idēp̄ificantur realr cū ſuis individualis quoꝝ ſunt dīe z tñ ab illis diſtinguntur formaliter. **S**eptima p̄p̄ p̄ncipalis ē. Potentiae mere ſp̄iales idēp̄ificant realr inter ſe z cū eſſentia aie licet ſint diſtincte formaliter. Ex illis ppositionibꝫ ſequitur p̄dictū correlariū ſimpler esse verum. licet oia alia ſint falſa. **N**otandum circa p̄mā ppositionē qđ ipsa h̄z duas ptes quaruz p̄ma est talis. Perfectiones eſſentiales in diuinis ſunt vna res simplicissima. Scēcūda p̄s qđ ab inuicē formaliter diſtinguuntur. Quantu ad p̄mā partē eft ſciendū qđ aliter loquitur Aristoteles de hoc noīe eſſentiale z Theologus fm em p̄hm. Eſſentiale ē illud qđ diſtinguit ſe accidentale fm vero theologos. Eſſentiale ſunif. p̄ ut diſtinguit ſe noſional. Eſſentiale fm p̄hm eft illud qđ p̄ ſe includit in eſſentia alieꝝ ſiue qđ pdicat de aliquo in p̄mo mō dicendi p̄ ſe. Exemplū in cōpoſito naturali. ut materia z forma diſcunt eſſentiaſta ipſi cōpoſiti z includuntur in illo in p̄mo mō dicendi per ſe. Sed in cōpoſito rōniſ ſiue diſſincois genus z diſferēcia ſunt partes eſſentiales z diſcunt eſſentiaſta diſſincoi ſiue cōpoſiti rōniſ. Pro quoſciendum qđ Cōpoſitū eft duplex. ſc̄z. **R**eale eft illud qđ componit ex re z re realr diſtinctis ſicut illud qđ cōponitur ex materiæ forma. **R**ōniſ ſiue diſſincoi nitionis ē illud qđ cōponit nō ex re z re ſed ex realitate z realitate ſicut ſpeciesz gen⁹ z vñia. Sicut ḡ gen⁹ z sp̄s ſunt de qđditate z eſſentia cōpoſiti rōniſ ſiue ipſius diſſincoi. ſic etiā materia z forma ſunt de eſſentia cōpoſiti realis. Cōpoſitio autē realis nō repit in oībꝫ generibus; qđ nō in angelis. nō in demonibꝫ. nō in aia rōnali. neq[ue] in accidentibꝫ cū ſunt forme ſimplices. easq[ue] ſimplicitate que opponit ſp̄on iex materia z forma. Cōpoſitio ho rōniſ ſiue diſſincois repit.

Folium

omnib⁹ generib⁹. Nā oīa genera dicunt quādā realitatē potentialē ſibilē per dias aliq⁹; sp̄s diuersas constituētes. Q̄es ḡ sp̄s; quoꝝ cung⁹ generū ſic ſunt ꝑpoſite ſez ex realitate generis et realitate dīe et ḡ dīs in oī genere reipſtalis cō positionis; q̄ tñ nō eſt realis. ¶ Et q̄uis in diuinis ſint plures realitates diſtincte formalr; ſicut p̄z ex ppositionib⁹ p̄cedentib⁹. tñ nulla realitas in diuinis eſt potentialē ſtrabilē p̄ aliquā differētiam ſue ſpecificā ſue individualē my patet ex p̄cedentib⁹. Ex illis ſā dicitis ſe quunq⁹ alioque pp̄ones; ex q̄bus iā dīca magis elucidant. quari p̄ma eſt. ¶ Licet angelus ſit ſimplex simplicitate op̄oſita cōponi ex materia et forma ſue cōponi rei et rei. compoſit⁹ tñ ex realitate et realitate. ¶ Scda eſt. Licet accidēſ ſit forma ſimplex cōponit tñ ex realitate et realitate. ¶ Tercia eſt. Licet de⁹ habeat plures realitates. nullo tñ mō ē ꝑpoſit⁹ imo ē ſumme ſimplex; q̄ nulla realitas in diuinis ē potentialis. Sed ꝑcūcung⁹ ſibi cōuenit ſumme actualis. ¶ Quarta eſt. Tam materia q̄ ſorma ſunt essentialia ipsi cōpoſito. ¶ Contra hāc quartā pro poſitionē arguit. Aribil ē de eſtentia ali⁹ cui⁹ nīl zueniat ſibi in p̄mo mō dicendi p̄ ſe. materia et ſorma nō ſueniunt cōpoſito in p̄mo mō dicēdi p̄ ſe. i.ḡt nō ſunt de eſtentia ei⁹. Dator eſt nota. minor. pbaſ q̄ quicqd dī de aliquo in p̄mo mō dicēdi p̄ ſe vere p̄dicat de illo in recto. materia et ſorma nō ſunt h̄mōi. ḡ et c̄. patet mi nor. nā hec ē falsa. bō eſt corpus. bō ē aia i.ḡt. Rūdeo minor eſt falsa et ad pbatio nem eius dico fm̄ Linconiens. ſug p̄mo posterior. Non oporeat q̄ om̄e eſtentia/le zueniēt ſic ſi in p̄mo mō dicēdi p̄ ſe dicat de eo cui⁹ eſt eſtentiale in recto ſed ſufficiat dicat de eo cui⁹ eſt eſtentiale in ob liquo. ſic ē de materia et ſorma respectu torius. ¶ Punct⁹ etiā includit q̄dditati ne in linea et tñ nō p̄dicat de ea in recto. nā iſta ē falsa. linea ē punct⁹ vel puncta.

Sed illa cōceditur. Līnea ē longitudo ſine latitudine duob⁹ punctis termiata. ¶ Quinta eſt. Om̄ia ḡia et oī ſc̄e for males ſunt de eſtentia ſuā ſpeciē ſi dicunt de illis in primo mō dicendi p̄ ſe. ¶ Sexta eſt. Om̄e ſupiū ē de eſtentia ſuā inferioriſ eadē rōe. ¶ Exp̄ditis cla re pater. Quid ſit eſtentiale fm̄ phos. Om̄ne em̄ illud dī eſtentiale fm̄ eos qđ diſtinguit ꝑ accidentale; put accideſ ſunt accidēſ ſiue accidēſ ſunt ut albedo in grēdo. Aliud ē accidēſ pp̄iū. Vñ. Accidēſ ſunt duplex. quia Quoddā eſt accidēſ ſunt per accidēſ ſiue accidēſ ſunt ut alibedo in grēdo. Aliud ē accidēſ pp̄iū. Septima eſt. Nulla. pp̄ia paſſio eſt de eſtentia ſuā p̄ prij ſubieci; quia nulla talis dī in p̄mo mō dicendi p̄ ſe de ſuo ſubieco. ¶ Octaua eſt. Nullū accidēſ p̄ accidēſ eſt eſtentiale ſuā ſubieci. ppter eandē rationem. ¶ Nonna. pp̄o eſt. Om̄e illud dī accidēſ ſunt fm̄ phos qđ cōuenit alicui in p̄mo mō dicēdi p̄ ſe. Ex hiſ ppositionib⁹ patet qđ ſit eſtentiale et qđ ſit accidēſ ſunt fm̄ phos. Sed fm̄ Theologos nō ſumitur eſtentiale; put diſtinguit contra accidēſ ſicut accipiunt ph̄i ſed ſumitur fm̄ eos. put diſtinguit ꝑ noſionale. ¶ Pro quo ſciendū. Qđ in diuinis eſt vna entitas p̄ma oīno et abſolutiſſima q̄ quidem entitas vocat eſtentia diuina et hec h̄z ta lem modū p̄dicāti de pſonis diuinis et dī de q̄libet pſona ſingillatim in ſingiliari nūero et p̄dicat etiā de om̄ib⁹ pſonis ſumul et ſemel. Exemplū p̄mi vbi illa entitas p̄dicat de q̄libet pſona ſingillatim ut dicēdo. p̄z eſt eſtentia diuina. filius eſtentia diuina. ſpūſtancē eſtentia diuina. Exemplū ſc̄i vbi de oīb⁹ trib⁹ pſonis ſumul et ſemel p̄dicat. ut p̄ſfil⁹ et ſpūſtancē ſunt eſtentia diuina. Nāvna et eadē etiā cōcabilis eſt realis in ꝑcung⁹ pſona. Huc ḡ ad ppoſitū ſc̄iū ſc̄iū et Eſtentiale fm̄ theologos eſt illud qđ h̄z ſiſt modū

XX

p̄dicandi cū essentia diuinā et eis hoc similem cōmunitatē; ut sapientia: bonitas: iustitia: et qđlibet aliud attributū: p̄dicatur de qlibet psona in diuinis singulatim: et de oīb̄ simul: et eis hoc est cōs̄ illes sicut essentia diuinā. Nā hec ē vera p̄ est sapientia diuinā: filius est sapientia diuinā: sp̄sſtancē est sapientia diuinā. Sicut et illa: p̄ filius et sp̄sſtancē sunt sapientia una. ḡ et eadē sapientia indiuisit: plurib̄ cōcibilis est in oīb̄ trib⁹ psonis: et sic de alijs attri butis. Ex illis sequitur regula generalis et theologicalis scz. ¶ Quidam essentialia in diuinis sunt cōtia trib⁹ psonis q̄ habent simili modū p̄dicandi et simili cōmunitatē cū essentia. ¶ Nocionale autē est illud qđ nō conuenit trib⁹ psonis i singulare m̄ero nec h̄z talē cōmunitatē quā h̄z essentia diuinā. Et repertūq̄ quinq̄ no cionalia in diuinis. Innascibilitas. Pateritas. Filiatio. Spiratio actiua. Et spiratio passiua. Nulla em̄ illariū relatiō seu realitatē cōuenit trib⁹ psonis. Nā innascibilitas et paternitas tñ conueniunt patri et nō filio neq̄ sp̄sſtancē. Filiatio quenā soli filio. Spiratio passiua cōuenit soli sp̄sſtancē. Et licet spiratio actiua sit cōs̄ patris filio nō tamē h̄z tamē entitatē quale h̄z essentia quā nō cōuenit trib⁹ psonis: quia sp̄sſtancē nō est spiratio actiua nō em̄ spiratio actiua sed solū passiua spiratio. ideo nō habet spirationē actiua. Ex p̄dictis patet clari qđ ap̄ theologos aliter sumitur hoc nomen essentialie qđ fm philosophos.

¶ Essentialia em̄ fm theologos nō sumi tur et distinguitur contra accidentale: quia nullū accidens est in diuinis. Sed omne illud dicitur essentialia quod distinguitur contra nocionale, et dicitur nocionale a nosco. quia facit noscere personam. ¶ Arguitur Non sunt quinq̄ no cionalia? Probatur quia innascibilitas sine ingenitū non est nocionale. Pa ter quia nedum pater est ingenitus: sed etiam sp̄sſtancē et essentia diui-

na, probatur quia illa non sunt genita ergo ingenita. nullum autem nocionale conuenit essentie cum illa sit communis tribus igitur ingenitū siue innascibilitas nō est nocionale et per cōsequens nō erunt quinq̄ nocionalia. Respondeatur ad hoc. Ingenitū capitū duplēciter. ¶ Uno modo ut tantū valer sicut nō p̄ ductum per generationē: et sic nō solum pater est ingenitus: sed etiā sp̄sſtancē et essentia diuinā: quia nullum illorū est genitum. ¶ Alio modo sumitur p̄t est est proprietas patris. et illo modo sumi tur pro subſt̄tē aliquo nō productō. Et dicitur pro aliquo subſt̄tē p̄p̄r essentia diuinā que illo modo nō est ingenita. vel ingenitū illo modo non cōuenit essentia. Et licet ipsa nō sit producta nō tamē est subſt̄tē: quia subſt̄tē est incōmunicabiliter existere. Essentia autem diuinā est cōmunicabilis immo actu cōmunicata trib⁹ personis. Dicitur secundo nō productō propter hoc sp̄sſtancē nō est ingenitus illo modo. Nam licet ipse sit subſt̄tē est tamē cum hoc productus. ¶ Ad propositum ergo accipiendo ingenitū primo modo et sic non solum pater est ingenitus: sed etiam essentia diuinā et sp̄sſtancē. tamē illo modo ingenitū non est nocionale. Sed accipiendo ingenitū secundo modo sic solus pater est ingenitus et est proprietas patris et nocionale. Et illo modo non conuenit alijs a patre. ¶ Pro maiori declaratione predictorū ponuntur alique p̄positiones principales. Quarum prima talis est. ¶ Omne nocionali est respectuum ad intra. ¶ Secunda propositio principalis est. Omne respectuum ad intra est nocionale. Et qđuis nulluz nocionale sit essentiale: non tamē sequitur q̄ sit accidentale cum in deum non cadat accidens. Unde beatus Augustinus quinto libro de trinitate sic ait. In rebus inquit: creatis ad quod mutabilius quod non

Folium

Et substantia dicitur res ut et accidens dicatur. In deo autem nihil est accidens dicatur nec enim esse quod dicitur est substantia dicitur enim ad aliqd sicut per ad filium et filius ad patrem. hec ille. Nunc ad ppositum. Prima pars prima ppositionis principalis probans octauum correlatum. s. q. pfectioes essentiales in diuinis sunt una res. Probat et arguo sic per unam regulam theologicalam que talis est. ¶ Quicquid est in deo ex natura rei est idem realiter cum essentia diuina et ipse deus mater. Et breviter oppositum dicere est hereticum: sed multe sunt pfectioes essentiales immo infinitae ex natura rei in diuinis igitur sunt eadem realiter cum essentia diuina et per primam partem ppositionis vera. Sed p. eiusdem ppositionis secundum et huiusmodi pfectioes essentiales distinguuntur formaliter. Probat. Illa distinguuntur formaliter quoque neutruum includit alterum in sua distinctione quod dicatur si habeat distinctionem quod dicatur vel si non sit in genere; sed omnes pfectioes essentiales in se et cum essentia sunt huiusmodi. Igitur secundum. Videlicet manifesta apud omnes Scotistas. Minor probat. Sapientia enim in eis non includit bonitatem in eo in primo modo per se: quod si utramque distinguuntur formaliter. ¶ Pro declaracione scde ppositionis principalis ponuntur aliquae ppositiones per ordinem. ¶ Prima ppositio. Licet per filium et spiritus sanctus sint idem essentialiter distinguuntur formaliter. ¶ Secunda p. In eadem persona diuina non potest esse plures res realiter distincte. Nam oppositum dicere est similius errorum. ¶ Tertia p. In eadem persona diuina potest esse plures realitates distincte. Ex illis ppositionibus excluditur veritas secundum/

de ppositionis principali et maxime pro prima parte. s. q. paternitas et essentia diuina in parte sunt una et eadem res simplicissima. ¶ Secunda ppositionis principalis probatur. s. q. p. p. et essentia diuina in parte formaliter distinguuntur. q. paternitas est formaliter incoincibilis. Essentia autem diuina formaliter coincibilis, modo coincibile et incoincibile sunt predicatae contradictione non potest verificari. per eadem realitate simul et semel et est idem quod paternitas et essentia sunt alia et alia realitas et per se alias et alias formalitas. Ubique autem estalia et alia formalitas ibi est distinctione formaliter igitur paternitas et essentia diuina distinguuntur formaliter. ¶ Tercia ppositionis principali habet duas partes. Prima est. Omnia noctionalia idem significant realiter cum essentia diuina. ¶ Secunda est. q. ab essentia formaliter distinguuntur. Prima p. probatur. Quicquid est in deo ex natura rei est idem realiter deo. s. noctionalia sunt in deo ex natura rei igitur sunt idem realiter cum deo sine causa est essentia diuina. ¶ Tertium pro maiori declaratioe q. duo repudiunt signa in diuinis per ordinem. Non quidem per ordinem tamen vel durationis. Sed omnia sunt ibi ab eterno potest enim ibi ponit finis modum intelligendi signa nature. Sunt quod ista signa duo repudiuntur in quibus reportio duorum per ordinem. ¶ In primo signo reperiuntur essentia diuina quod est prima entitas unica et absolutissima realitas in existentia actuali tantum fundamētū: radix: et origo cuiuslibet entitatis. ¶ In secundo signo reperiuntur ibi essentia diuina quod est prima entitas unica et absolutissima realitas in existentia actuali tantum fundamētū: radix: et origo cuiuslibet entitatis. ¶ In tertio signo sunt ibi noctionalia. ¶ In quarto signo sunt ibi relationes communis. reputata similitudo equalitas et idemprincipates. Est quod in primo signo naturae essentia diuina. quod est formaliter infinita

XXI

q̄ se a se et in se. **P**ro quo sciendū q̄ sicut aliq̄ res reperiuntur in multiplici differentia ita et aliq̄ formalitates et realitates sive pfectiones sunt in multiplici differentia. **R**es aut in triplici differentia sunt. Quædā res est infinita a se et in se sicut prima persona in diuinis: ut puta quia a nulla alia persona haber infinitatem sed est infinita in se. **A**lia est res infinita in se sed non a se sicut filius et sp̄us sanctus qui licet sint infiniti non tamen a se sed a patre. **A**liqua aut res nec est infinita a se neq; in se sed ex se et in se sim pliciter finita ut et creature. **S**ic etiā sive aliquae formalitates distincte ita q̄ aliq̄ est que est formaliter infinita a se in se et p̄ se. sicut essentia diuina que est radix et fundamentū oīs pfectio nis et h̄z a nullo elio infinitatē. sed oīno a se haber illā. **A**liqua aut̄ realitas sive formalitas est infinita in se et p̄ se sed non oīno a se et rānḡ prima radix et fundamentū oīs pfectio nis et infinitatis sicut sunt attributa diuina que sūm Damascenū dicunt aliquid circa essentiam diuinā et illa sunt formaliter infinita et in se et p̄ se sive radicaliter in entia diuina sicut in fundamento cui sunt eadem. **T**ercio sunt aliq̄ realitas que nec in se nec per se sunt formaliter infinite: nec sunt idem formaliter ali cui infinito sicut personales proprietates licet sint realiter idem alicui infinito sicut essentie diuine. **P**ro declaracione sc̄de partis tertie, ppositionis principalis ponuntur aliq̄ propositiones quarum prima est talis. **N**ulla relatio rationis est deus etiā si ab eterno fuit in deo. **S**c̄da est. Nulla eadē entitas est respectiva et absoluta formaliter. **T**ercia ē. Nulla entitas absoluta includit formaliter entitatem respectivā. **Q**uartā est. Nulla entitas respectiva includit formaliter entitatem absolutam. Ex illis igitur ppositionib; sam dicit sequitur q̄ essentia diuina et no cionalia in diuinis sunt formaliter distin-

cta quia essentia diuina est absolutissima: no cionalia sunt respectiva quorum nullum illorum includit alterum in primo modo dicendi per se. **Q**uinta est. **O**mnis dependentia creature ad deum est realiter eadē creature et tamen distinguuntur ab ea formaliter. **S**exta est. **O**mnis realitas creature ad deum identificat realiter cum creatura distinguuntur tamē formaliter ab ea: ratio huus est quia nullum respectivū includitur quidditatiue in absolu to nec econuerso. **Q**uarta ppositione principalis habet tres partes. **P**rima est. Aliqua no cionalia distinguuntur solū formaliter. **S**c̄da pars est. Aliqua aut̄ distinguuntur realiter. **T**ertia. Nulla tamen distinguuntur eentaliter. **P**rima pars probat quia innascibilitas et spiratio actiua et paternitas in patre: similiter filiatio et spiratio actiua in filio in eadem persona distinguuntur solū formaliter quia in eadem persona non possunt esse plura realiter distincta. **Q**od aut̄ formaliter distinguuntur probo in patre de innascibilitate et paternitate: nam innascibilitas constituit personam: paternitas aut̄ vel spiratio actiua non constituit personam. Constituere aut̄ et non constituere sunt predicata rei alia contradictionia. De quibuscunq; aut̄ possunt verificari contradictionia illa distinguuntur ex natura rei et quecunq; distinguuntur ex natura rei distinguuntur formaliter sicut ex sequentib; patet. **Q**od aut̄ innascibilitas constituit personam et paternitas non. probo p̄ brūm Augustinum sic dicente. Si pater non genuisse nihil prohiberet ei ingenitū esse igit̄ et cetero. **S**c̄da pars probat sc̄dē q̄ aliqua no cionalia distinguuntur realiter quia tamen distinguuntur paternitas filiatio et spiratio passiva quantum distinguuntur pater et filius et sp̄us sanctus. Sed ille psona distinguuntur realiter igit̄ etiā ille p̄ dicere relationes distinguuntur realiter. **T**ercia pars illius ppositionis probat

Folium

scz q nullā nōcionalia in diuinis distin-
guantur essentialiter quia in diuinis nō
est distinctio eēntialis; immo hoc dicere
esset hereticum ergo licet aliqua nōcio-
nalia distinguantur realiter non tñ eēn-
tialiter. ¶ **N**ocandū est diligenter q in
diuinis quattuor genera p̄dicationum
reperiuntur. Prīmū genus est p̄dicatio
num qdditatiua z lunt ille p̄dicatio-
nes in quibus predicata dicunt de sub/
iecto in primo modo dicendi per se. Et
huiusmodi predicata qdditatiua sunt
quattuor. ¶ **P**rīmū predicatiū est con-
ceptus entis vt dicendo deus est ens il-
la est quidditatiua quia superius pdic-
atur de inferiori suo quidditatiue ens
aut est superioris z deus suū inferioris igi-
tur z. ¶ **S**ecundūm predicatum de deo qd-
ditatiue dictū est spūs: illa em p̄dicatio
est quidditatiua in qua spūs pdicat de
deo vt dicendo: deus est spūs. vñ fm be/
atum August. Si inquit dicā eternus
immortalis iustus bonus beatus spūs
horum autē omnī nouissimū qd posuit
videtur subam scare cetera vero substā-
tie huiusmodi q̄litates. Tult ergo be/
atus August. q̄ hoc nomē spūs fct dei
eēntiā z per p̄nū formaliter eēntialiter
z qdditatiue de eo dicit. ¶ **T**erciū p̄di-
catum deo qdditatiue dictū est vita
intellectualis hec em̄ deus est vita intel-
lectualis est p̄dicatio quidditatiua vbi
nota intellectualē sumitur dupliciter.
¶ **E**nō mō a potentia intellectualē et sic
illud dī habere vitā intellectualē qd ha-
bet potentiam intellectuā hoc mō ania z
angeli eriā habēt vitam intellectuā qz
sunt nature intellectualēs: isto mō nō su-
mitur vita intellectualis quādō est pre-
dicatum quidditatiui deo dictum.
¶ **A**lio modo sumit̄ vita intellectualis
vt sumitur a natura intellectuali tanq̄
ab actu primo: id est a rei eēntia vt eēn-
tia distinguit̄ contra potentiam z con-
tra om̄e attributū ita q̄ si q̄ impossibile
eēntia diuina nullā potentiam vel nullū

attributū haberet adhuc eēntia vita intel-
lectualis qz illo mō dicit actu p̄mū. i. rei
eēntia z est idē eēntialiter eēntie diuine
sic intelligēdo q̄ nō est tm̄ idē realit̄ ipsi
eēntie diuinez hoc simplici idētitatez
cut forte qduncq̄ attributū ponit idem
ipsi eēntie sed hoc mō ē idē sibi q̄ si ipsa
eēntia diuina diffinire vita intellectua
seu intellectualitas nō esset extra ei⁹ ra-
tionē qdditatiua sicut sapia vel boni-
tas. **C**onfirmat̄ per btm̄ August. **E**bī
inq̄ est prīma z summa vita ibi nō ē ali-
ud viuere z aliud ē sed idē viuere z idē
esse z quale sit illud viuere qz sez intelle-
ctuale subdit̄ prim⁹ ac summ⁹ intellect⁹
cui nō est aliud viuere z aliud in intellige-
re: hec ille. **I**rcē qēc suba est intellectu-
alis intellectualitas est inter rōmen ei⁹
eēntiā ale; sicut exēplarit̄ hoc patz in ho-
mine in cuius rōmen quidditatiua ponit
rōnale z per cōsequens intellectualitas
que per se intelligitur per rōnale in ea-
dem eēntialiter ipsi homini vt actualis-
simū z perfectissimū in eēntia eius. **E**x
predictis ptz q̄ hec est quidditatiua de
us est vita intellectualis. ¶ **Q**uartum
predicatiū qd in quādō dicit̄ deo est exi-
stentia actualis: vnde hec p̄positio deus
est qdditatiua et in primo modo dicēdi
per se fm̄ scorū libro p̄mo. q. ii. distin. vñ
vbi dicit̄ q̄ hec p̄positio est per se nota
q̄ coniungit illa extrema esse et eēntiam
diuina vt est hec quia hec propositio ex
terminis suis haberet evidēncē veritatēz
instantū q̄ hec p̄positio nō est per se sed
modo quasi predicatiū sit extra rationē
subiecti sed q̄ se primo mō z immediata
ex terminis suis quia est immediata
tissima ad quā resoluunt̄ oēs propositi-
ones aliquid de deo qualitēcunq̄ cōce-
prum enunciantes. **E**st ergo hec deo est:
vel eēntia diuina est in primo modo di-
uina dicitur eēntia. **Vñ fm̄ btm̄ Au-**
gustinū. viij. de tri. capi. viij. qd est sapien-
tiae sapere z quod est potētie posse z eten-

XXII

vitati eternū esse et iusto iustum esse hoc est essentie ipsum esse et in eodem libro Ab eo quod est esse appellatur essentia propter quod deus cui p̄p̄issime et verissime conuenit esse et essentia; et ideo dicit etiā beat⁹ Aug⁹ codice lib. **D**anifestum est deum abusus vocari substantiam ut noīe vísitacioni intelligatur essentia quod vere et proprie dicitur ita quod fore solū dicere oporteat essentia; est enim vere solus quia incommunicabilis illudque nomine suum famulos suo annūciant moysi cuz dixit. Ego sum qui sum ramen sue essentia dicitur quod proprie dicitur sue substātia quod abusus dicuntur vtrūq; ad se dicitur non relata ad aliquid hec ille. **S**ed dices quare illa omnipotētia est in primo modo dicendi per se deus est et non illa rosa est vel ista homo est et sile. Rēspōdo nō simile ibi et alibi quia prima est immateria tissima et cum hoc necessaria ideo esse dicitur in primo modo dicendi per se illa. Alię autē p̄dicationes sc̄z rosa est hō est vel similes sunt simpliciter contingentes ideo esse non conuenit illis in primo modi dicendi per se. Ista igitur quatuor p̄dicationes qđditatua sc̄z ens sp̄us vita intellectualis et ē reperiuntur in diuinis sicut clare patet ex iā dicitur. **S**ecundum genus p̄dicationum in diuinis est p̄dicatio denominatiuarū et sunt ille in quibus perfectiones attributales p̄dicantur deo in concreto ut deus est volēs deus est intelligens deus est sapiens; illa enim attributa nō p̄dicantur in quod deo quia non dicuntur deo in primo modo dicendi per se. **N**otandum tamen quod si doceo subtili p̄dicationes denominatiue quandoq; dicuntur formales. vnde breuiter doctor Subtilis quandoq; sumit formaliter pro eo quod est quidditatue; quandoq; pro eo quod est de nominatiue. Et illo secundo modo Omne nomen adiectiuum. Omne verbum et omne participium p̄dicatur forma

liter de eo de quo p̄dicatur.

Tercium genus p̄dicationum quod reperitur in diuinis. est p̄dicatio iden tica et talis p̄dicatio proprie loquen do solum reperitur in diuinis. P̄dicia tio autē iden tica dicitur illa vbi abstractum p̄dicas de abstracta vtrūq; ab stratione abstracto ut essentia diuina ē bonitas; bonitas est sapientia; sapientia est veritas et sic de alijs. Ratio autē ve ritatis harum p̄dicationum est: quia vtrūq; extremorum est formaliter infinitum. vnde notandum pro regula.

Prima est. Quotiensq; aliqua p̄dicata verificatur in abstracto de alijs subiecto propter infinitatē vtrūq; extremiti vel propter infinitatem vnius extremitatis talis p̄dicatio dicitur iden tica. Exemplum primi ut sapientia est bonitas dicitur iden tica; ipsa enim nō est formalis cum nullum illorum extremorum includat aliud in primo modo dicendi per se. Nec est denominatiua cum sit contra rationē abstracti denominatiue sed habet modum per se stātis; est ergo p̄dica p̄dicatio iden tica propter infinitatem vtrūq; extremitatis. Exemplum se cundi paternitas est essentia; illa p̄dicatio est iden tica non propter infinitatem vtrūq; extremitatis cum paternitas nō sit formaliter infinita. **S**ed est vera et iden tica propter infinitatem formalem vnius extremitatis sc̄z essentie diuine; hec autem p̄dicatio paternitas est filiatio nullo modo conceditur; quia nullum extremum est formaliter infinitū. Et ideo in creaturis non reperitur p̄dicatio iden tica sine p̄dicatione formalis quia ibi neutrum extremorum est formaliter in finitum.

Seunda est. Omne infinitum pro proprietate loquendo est talis nature quod iden tificat sibi quodcuq; cōpositibile. Lū g sapientia essentia diuina bonitas et alia attributa sint formaliter infinita: ideo

Folium

Identificantur se et cum quocumque sibi non possibili quod si non identificaret sibi quocumque copossibile sequeretur et aliquid est accensus est sententie diuina quia bonitas et sapientia sunt. Item sequeretur et essentia diuina non esset entitas perfectissima probatur quia si ipsa non identificat quocumque copossibile sibi tale copossibile non identificatur erit pars eius. Et sic totum illud resultat ex essentia diuina et tali parte erit perfectus est essentia diuina cum omne totum sit perfectum sua parte. Quartus genus predicationis quod pro statu isto in diuinis reperio. Est genus predicationis essentialem: predicationes autem essentiales sunt ille in quibus expresse exprimitur identitas essentialis predicationis cuius subiecto ut dicendo pater est illud quod est filius: filius est illud quod est spiritus sanctus. Ille predicationes non sunt proprie idenitatis sed essentiales. Pro maiori intelligentia predictorum nota has regulas sequentes. Prima est. Quadruplices sunt essentiales nunc per inferi formalis conclusio: unde non sequitur pater illud est quod est filius: igitur pater est filius. Similiter non sequitur filius est illud quod est pater: igitur filius est pater quia premisse sunt essentiales conclusio per formalis. Sed est. Nunc ex primis identicis potest inferri conclusio formalis unde non sequitur pater est essentia diuina et filius est essentia diuina: igitur pater est filius quod est pater: igitur filius est pater quia premisse sunt essentiales conclusio autem formalis non argumentum non valeret. Tertia est. Ex primis formalibus potest inferri conclusio identica. Quarta est. Ex primis identicis potest inferri conclusio essentialis. Quinta propositio, principalis habet duas partes. Prima est quod omnes proprie passiones identificantur inter se realiter et cum suis propriis subiectis et hoc loquendo de propriis passionibus eiusdem subiecti. Sed pars est quod a se inuisum et a suo subiecto formaliter distinguuntur. Prima pars est sufficienter probata in precedentibus: potest tamen adhuc con-

firmari ratione illa. Si propria passio distingueretur a suo subiecto realiter sequitur quod postea esse sine illo: sequela probatur. Omne subiectum se habens pure in potentia passiva receptiva et contradictionis ad illud quod recipit potest per diuinam potentiam separari ab eo et esse sine illo ad quod habet talen potentiæ: sicut partes potest sine albedine vel nigredine ad quas est in potentia contradictionis quod potest sub albedine vel nigredine diuini. Non potentiæ contradictionis est indeterminata ad contradictionem diuini non autem concordia. Ex quo sequitur quod non potest esse in potentia contradictionis ad aliquid attributum seu ad qualcumque realitatem ad intra quia necessaria sunt libi omnia intrinseca licet sint in potentia contradictionis ad aliquid ad extra quod potest illud velle et non velle: ideo esse sine quocunque ad extra. Nunc ad propositum secundum Thomistam subiectum est receptuum suorum passionis cum ipsa sit vera qualitas de genere qualitatis. Si ergo subiectum est receptuum suorum proprie passionis ergo est in potentia passiva respectu illius et per sequentem est in potentia contradictionis ad illam prout sequitur probatur quia secundum potentiam passiva est potentia contradictionis ergo subiectum habet esse sine sua propria passione quod est falsum. Si autem hoc coedetur inferant illa in convenientia contra eos quod in precedentibus sunt illata scilicet quod propositio necessaria et demonstrativa erit stringentia immo etiam erit falsa quod est absurdum sequitur ergo quod propria passio identificatur realiter eis suo subiecto. Sed pars huius propositionis probatur. Omnia illa distinguuntur formaliter quoniam unum non includit reliquum in primo modo dividendi per se proprie passiones inter se et respectu suorum subiectorum sunt huiusmodi. igitur et ceterum. Sexta propositio principalis habet duas partes. Prima pars est. Omnes differentie individua

XXIII

les identificantur realiter cum suis individualibus tamen formaliter distinguuntur ab illis phatio pime partis. Sicut se habet differentia specifica ad suā spēz quā cōstituit sic se habet differētia individualis ad individualiū quod cōstituit. sed differētia specifica identificatur cū specie quā cōstituit i.g. differētia individualis realiter identificat cū suo individualiū. Differentia individualis autē est illa que constituit rem in ultimo esse substanciali; vt socrateitas; platonitas; stephanitas; Werneritas et si de alijs. Secunda pars probatur quia nulla differentia individualis est de qdditate ipsiū individualiū; nam quicqđ est de qdditate aliquius necessario est cōcibale; sed differentia individualis nō est cōcibilis. I.g. non est entitas qdditarii sed entitas hypostatica; i.g. differentia individualis et suū individualiū distinguunt formaliter. Septima p̄positio principali habet duas partes. Prima pars est. Potentie aie mere spūales identificant realiter inter se et cum cēntia aie. Secunda pars est q̄ sunt distincte formaliter. Pro declaratione prime partis est sciendū q̄ potentie aie sunt duplices. Quedam sunt mere spūales et nō organicae. Et sūt ille q̄ in suis operationib⁹ non idigent aliquid organoz nam aia non minus intelligit in una parte corporis q̄ in alia. Nam autē potentiarū mere spūalium sunt due quarū vna est cognitiva et est intellectus; alia autē appetitiva et voluntas. Vnde fm btm Aug⁹. Intellectus habet se vi index. Voluntas vero ut dñā et imperatrix; ipsa enim potest impare oībus potentij etiā intellectui non solū cōtra iudicij falsum sed etiā cōtra rectū individualiū rōnis. Et hoc nota cōtra Thomistas dicētes q̄ stante recto iudicio rōnis vel intellectus voluntas non potest in oppositiū; sed hoc est falsum et contra voluntatis libertatem et etiā parisiū cōdemnatum.

¶ Aliae potentie discuntur organicae ut potentia visuā auditiva etc. Et ideo discuntur organicae quia ad exercendum illos actus anima necessario requirit organa. Nam aia sine organo non potest videre cū non habeat oculos; nec potest audire cum nō habeat aures etc. Et illo modo oēs potētiae sensitiae dicuntur organicae potētiae. Est autē potentia organica aliq̄ entitas tercia resultans ex aliq̄ formaliter tenente se ex parte aie et ex aliquo materiali tenente se ex parte corporis sic vicez q̄ potētiae visuā nō ē p̄cise oculus nec p̄cise aia nec totū corporeū nec totū spūale s̄ aliquid tertii compositum ex illis duobus. Nam organum visus qđ est oculus ad quem venit nervus opticus pro tensus a cerebro ad pupillam tale non est potentia visuā sed potentia visuā est aliq̄ tertium compositum ex organo visus tanq̄ ex materiali et ex aliquo formaliter tenente ex parte anime. Ulterius sciendum q̄ in hac propositione se prima dicitur notanter potentie mere spirituales quia potentie organicae non sunt eadem realiter cum ipsa anima sed realiter distinguuntur ab ea alias enim anima a corpore separata audiret videret et sentiret qđ est contra phum. iij. de anima sed p̄positio intelligitur de potentij mere spūalibus que potentie sunt eadem realiter cū essentia anime. distinguuntur tamē formaliter ab ea et a se inservient. Quod autem distinguuntur formaliter probatur. Illa distinguuntur formaliter quorum vnum est oppositū alteri sed ille potentie sunt huiusmodi ergo etc. minor patet. Illa sunt opposita quorum vnum est liberum et alteruz naturale seu non liberum voluntas autem est libera; in intellectus vero non igitur distinguuntur formaliter q̄re etc.

Folium

Secunda huius opusculi parte expedita: in qua est positus et recitatus modus dicendi quorundam formalisantium: et declaratis distinctionibus et correlariis multisq; errorib; inde sequentibus quorundam formalisantium. positis quoq; multis viam iden titatum et distinctionum clare aperientibus. Hic consequenter accedendum est ad terciam partem principalem que est de mō redarguendi in qua parte declarantur quedam argumenta opinionum aduersariozum (doctrinā scoticā deturpantium) improbantia. Et ponunt in textu tanq; decem decalogi precepta quibus preceptis omnia via via destruuntur sic et illis argumentis omnia principia et fundamenta aduersariozum et formalisantum predictorū totaliter euelluntur et eradicantur. Unde primum argumentum positum in textu est contra hoc qd dicunt illi formalisantes scz q distinction ex natura rei sit minor distinctione formalis hoc autem est falsum et efficaciter improbatur et ostenditur q quecumq; sit distincta ex natura rei sit etiam distincta formaliter. Sciedū pro declaratione illius argumenti per qd probatur antecedēs pro prima sua parte q tale argumentum est bonus non solum fīm materiam sed etiam fīm formam cum sit in debito mō et in debita figura. Est em in primo prime. Si dicas argumentū non esse in prima figura: qz medium non subjicitur in maiorī et predicitur in minorī sed econtra igitur est in quarta figura. Respondeo argumen tum est in prima figura immo nec quarta figura est ponenda. Pro quo datur duo propositiones quarum prima est hec. Sola trapositione premissarū non variat debitam figuram. Secda ppositio. Quotiescunq; arguitur debite sic q medium predicatur in pma et subjici

tur in sedā: sylogismus est bonus et de prima figura patet quia si fiat transpositio premissarū medium subjicitur in maiorī et predicitur in minorī. Sequitur ergo ad propositum q in argumen to in textu posito transpositis premissis habetur argumentū in babara ubi medium in maiorī subjicitur et in minorī predicitur. Sequiturē contra Autem et sequaces suos q male ponunt quartā figuram esse distinctionē contra primam quod etiā est contra Aristotele qui non ponit in libro priori nisi tres figurās. Nota consequenter q fīm aduersarii os et etiā fīm veritatem. Formalis distinc tio quatuor vīs inuestigatur scz Diffinitiue Descriptiue Divisiue et Reduplicatiue. Primo inuestigatur diffinitiue et hoc sic. Quaecunq; sic se habent q vnum non est diffinitio nec pars diffinitionis alterius nec vni includitur in alio qddat atque seu in primo modo dicendi per se et contra omnia illa distinguuntur formaliter. Secdo norandā q distinctionē formalis cognoscit fīm inuestigatur per descriptionem. Pro quo sciēdū q descriptio est duplex quedā est descriptio proprie dicta: et quedā est descriptio large sumpta. Descriptio proprie dicta est illa que datur per vnu genū aliqui descripti et q propriū passionem ipsius ut homo est animal risibile. Descriptio large sumpta est illa que datur per accidentia cōsa et non propria. Per descriptionem aut sic inuestigatur distinctionē formalis. Quicqd ponitur in descriptione aliqui descripti ut passio sine ppria sine cōis distinguitur formaliter a descripto. Diffinitio causalis est illa que datur per oēs suas causas tam extrinsecas q̄ intrinsecas ut hō est quid compositū ex carnib; et ossibus et aīa intellectua a deo ppter eternā beatitudinem. Diffinitio noīs est illa q̄ notificat qd per nomen confuse importatur. Et illa tam entis q̄ nō entis potest esse. Et illo

XXIII

mō chymera et h̄yrcocerus et entia prohibita diffiniuntur. ¶ Tercio innestigatur distinctio formalis diuisive sic. Qūcunq; sunt aliqua duo membra divisionis et opposito distincia illa distinguuntur formaliter absolutū et respectiū et ḡna/liter oia opposita ut repugnatiā sunt huiusmodi ex rōnibus suis formalibus ergo formaliter distinguuntur. ¶ Quartu innestigatur distinctio formalis reduplicatiue. Pro qd notāda sunt duo documēta. Primiū. Omnis dictio reduplicatiua p̄prie capta addita alicui semp reduplicat aliquā rōnem formalem. Scdm documentū. Quotiescumq; aliqd predicatur dicīs de aliquo subiecto sumptum aliquā rōne reduplicata qd predictarum nō dicatur de eo sub alia rōne reduplicata; ille due rōnes distinguuntur formaliter. ¶ His premissis notandū qd argumentū primū probat oia illa eē distinta formaliter qd distinguunt ex natura rei sicut pater discurrendo per omnia que illi formalitantes dicitur distinguere ex natura rei et non formaliter. Ponuntur autem quatuor genera entium distinguui solū ex natura rei et non formaliter. Primiū genus talū entū est superius et inferius. Scdm est totum et pars. Terciū est de mō intrinsecō et re cui⁹ est modus. Quartū est diffinitio et diffinitum patet fm eos qd superior nō includit inferius in primo mō dicendi per se: nec partes totū nec diffinitio diffinitum nec res modū suum intrinsecū. Et licet illud ex textu sufficienter reprobetur: forabat tamen vñā rōnem specialē contradictiones opinantes qua fundamentū illorum formalisantium ejiciatur et efficaciter reprobatur. ¶ Et arguo sic. Nulla eadē ratio formalis est inter seipaz et extra se ipsam: sed inferius est extra rōnem formalem superioris: immo est accidēs superioris: accipiendo accidens sicut sumit p̄bus in libris elencorū in fallacia accidentis scz pro omni illo qd est extra ra-

tionē qdditatiū alienius. Inferius autē est extra rationem qdditatiū superioris cū non conueniat sibi in primo mō dicēdi per se ergo superiorius et inferius habēt alia et alia rōnem formalem: quia ratio superioris includitur in rōne qdditatiua inferioris sed ratio formalis inferioris non includitur in rōne formalis superioris: sicutur est alia et alia ratio formalis inferioris et superioris et per p̄sequēs distinguuntur formaliter. Sicut em illa distinguuntur realiter ybi est alia et alias: ita etiam illa que habet alia et alia rōnem formalem distinguunt formaliter: sicutur zc. Ex his sequitur vna regula generalis qd talis est. ¶ De quibuscumq; verificantur predicata et contradictionia quorum vñū est reale illa nō distinguuntur solum ex natura rei sed etiā formaliter. ¶ Scindū est diligenter. Lū multa dicantur hic de rōne formalis siue formalitate. Et multi multa dixerūt quid formalitas seu ratio formalis sit et inter illas vix vel nūc duo concordant sed quasi quot illorū capita tot etiā sunt descriptions formalitatis siue rōnis formalis assignatae. Et multa falsa ab eis sunt tradita ideo ad cognoscendum manifeste veritatem ponendae sunt opiniones quorundā formalisantium et modi portendit illorum cum improbationib⁹ eorumdem opinionū. ¶ Prima opinio est quorundā dicentium qd ratio formalis siue formalitas sumitur proprie et adequate ab ipsa forma. Et si fm eos tot sunt formalitates in homine quo sunt in eo forme et nō plures. Si ergo aliquis non nisi vna forma non est in eodem nisi vna formalitas: immo scdm eos implcat contradictionem esse plures formalitatis in eodem qd sint forme. ¶ Dicit probat rōne nā sicut se bz materialē ad materiā ita se bz formalitatas ad formā: sūt in eodē nō p̄nt eē plura materialia nisi ibi sunt plures materie ḡa sili in eodē n̄ p̄nt esse plures formalitates nisi ibi sint.

Folium

plures forme et per consequens ubi est tunc unica forma ibi tunc unica erit formalitas. ¶ Contra hanc opinionem Arguitur. Essentialia dicuntur ab essentia et personale dicitur a persona sed cum unitate essentiae in divinis sunt multa essentialia ut bonitas: sapientia: iusticia etc. Et plura personalia in una persona: sicut in parte in divinis qui est una persona in qua est innascibilitas et paternitas ergo etiam a simili cum unica forma possunt stare plures formalitates.

¶ Secunda opinio est quozundam dicentium quod ratio formalis siue formalitates sint aliisque realitates existentes in eadem re simplici ex natura rei. ¶ Contra hoc arguitur. Ita insufficienter dicit nam formalitas non solum reperitur in rebus simplicibus sed etiam in rebus complicitis ex materia et forma. ¶ Arguit seudo quod non solum in rebus realibus realiter existentibus in aliquo ex natura rei sunt formalitates immo etiam formalitates reperiuntur in entibus rationis.

¶ Tercia opinio est quozundam dicentium quod formalitas nihil aliud sit quam modalitates et modi intrinseci hoc autem est falsum et contrarium doctrine scotii quia ubique ipse loquitur de modo intrinseco et realitate distinguere modum contra realitatem.

¶ Quarta opinio est illorum qui dicunt formalitatem nihil aliud esse nisi quandam rationem quidditativam et definitiavam et sic omnia superiora diffinitia inferiora sunt formalitates diffiniti. ¶ Contra hoc Arguitur. Essentialia divina et a contributa diuina sicut scotum sunt formalitates et tamen nullum illorum diffiniti. Similiter entitas est una formalitas et tamen non diffinitur. Similiter omnia predicamenta distinguuntur formaliter secundum eos ideo dicit aliam et aliam formaliter. Et constat quod non habent ratione diffinitiā cum solius species sit diffinitio.

¶ Sciendum est ultimo quod formalitas

venit a forma et propter multiplicem huius nominis forma acceptiōē multi formalisantes defecerunt et diuersimode dixerunt. ¶ Pro cuius ampliori declaratione sciendum quod forma nouē modis dicitur unde forma est duplex secundum substantialis et accidentalis. Forma accidentalis sumitur dupliciter secundum stricte et largē. ¶ Stricte ut secundum est exterior dispositio rei atque vel decens lineatio membrorum et sic parui homines dicuntur formosi quia sunt decenter lineati; homines autem magni sunt pulchri et proprie loquendo non sunt formosi tamen large loquendo unum quandoque sumuntur pro religione ut ibi speciosus forma pro filiis hominum loquitur prophetarum qui tamē fuit vir magnus et forma speciosus fuit ergo formosus hoc est pulcher.

¶ Large pro omni accidente quod potest inherere subiecto alicui illud informando vel perficiendo illud in esse secundo. Et illo modo capitur forma transcendentia quia conuenit omnibus predicamentis a substantia. Et isto modo etiam diffinatur forma ab auctore sex principiis sic. Forma est compositione contingens id est coponibilis cum aliquo subiecto simplifici et invariabilis essentia consistens id est non coposita ex materia et forma. ¶ Propter intellectu formalitatem ponende sunt aliisque propositiones. Quarum prima est hec. ¶ Formalitas non dicitur a forma altera istorum modorum caput patet quia formalitas etiam reperitur in substantiis que tamen substantiae non sunt accidentia. ¶ Forma substantialis est duplex quedam est enim completa et per se extensa quae non est nata informare materialis. Et hec forma sumitur dupliciter. ¶ Uno modo per forma totius et est tercias entitas siue quodditas constituta ex materia et forma ut humanitas. Et talis forma etiam dicitur forma essendi quia per eam habet esse simpliciter secundum esse humanum. Et de forma totius per hoc ei differt a forma

XXV

partis. Forma enim partis non componit ex materia et forma. Sicut forma partis nata est informari materiam non sic forma totius. De forma autem substanciali completa simplici fieri mentio habito primo quid sit forma partis. Alio modo pro forma substanciali nata informare materiaz: ut via. Et talis forma de forma partis cuz sit altera pars ipsius compositi. Forma substancialis et accidentalis differunt tripliciter. Uno modo quia forma substancialis dat esse simpliciter, id est substancialiter. Forma autem accidentalis solummodo dat esse secundum quid, id est accidentale. Secundo differunt quia ablata forma substanciali necessario corrumperit compositum: ut ablata anima necessario corrumperit hominem. Ablata autem forma accidentali non corrumperit subiectum. Unde ablata albedine non corrumperit partes. Tercio modo differunt quia omnis forma substancialis adueniens materie constituit cum illa terciam entitatem quod vocatur compositum. Forma autem accidentalis nullam entitatem terciam et absolutam constituit cum suo subiecto cui aduentum. Secunda propositio formalitas non de re a forma substanciali neque ab illa quod dicimus forma partis neque ab ista qua est forma totius: quia etiam in angelis regimur formalitates qui tamen non habent formam partis cum non sint compositi ex materia et forma neque habent formam totius cum talis sit etiam composita ex materia et forma. Item in divinis multis regimur formalites et tamen ibi simpliciter nulla est compositio. Forma substancialis completa simplex est duplex scilicet. Creatura ut angelus demon non sunt forme partis. Et licet tamquam demones possint uniri corporibus et possint in illis causare motum progressiuus tamen non sunt illis enim sicut motori mobili: et non sunt illis per informationem. Ideo non sunt forme partis. Inveniatur ut deus. Et deus forma substancialis non ut forma de genere substanciali: sed ut forma substancialis sumitur trascendenter sicut etiam substantia quae sumitur trascendenter. Et

tunc omne illud dictum substantia quod non est naturum inherere alicuius subiecto, et sic nec densus est substantia. Ne autem videatur mirum deum vocari formam substancialem. Nam et Boetius primo de trinitate vocat deum formam dicens. Forma simplex esse subiectum non potest scilicet alicuius accidentis. Loquitur autem Boetius de deo. Non licet angelus sit forma simplex potest enim esse subiectum accidentis immo haber actu multa accidentia. Tertia propositio est. Formalitas proprium loquendo non venit a forma substanciali completa simplici: quia formalitates etiam regiones in accidentibus quam non sunt forme substanciales. Quarto sumitur forma pro aliquo exemplari summa quod aliquid est formabile ad extra antequam formetur et talis forma exemplaris de re dea. Quinto propositio est. Formalitas non sumitur illo modo a forma. Non essentia divina est vera formalitas, sicut omnia attributa: et omnia a personalitate divinis sunt vere formalitates, quod tamen non habent in divinis ratione formam exemplarum. Tamen est regula theologica. Nihil habet ydeam in divinis nisi sit producibile ad extra. Non sic diffinatur. Ideam est ratio in mente divina summa quam aliquid est formabile ad extra. Octauo sequitur forma pro forma in cognoscendo: quod dicitur altitudinem et sic superius respectus inferioris et que ducunt nos in cognitionem essentialium alicuius dictum formam primo modo. Sexta propositio. Formalitas sive ratio formalis non sumitur a forma illo modo sumpta proprie loquendo: quia proprie passiones dicuntur formalitates summa illos formalantes quod distinguunt formaliter a suis subiectis, et tamen non sunt rationes cognoscendi sua subiecta essentialiter et quidditativa. Non et ultimo. Forma sumitur pro ratione quidditativa et formaliter alicuius. Septima propositio est. Formalitas sive ratio formalis sumitur a forma ultimo modo sumpta scilicet a ratione quidditativa. Pro maiori declaratione huius propositionis ponendes sunt alii posse.

Folium

tiones p ordīnē. ¶ Prīma, ppositio est. Ratio qddicatiua. rō formal. qdditas. formalitas. Illa qtuor sunt penitus sy-
nonima. Probaſ. Illa sūr synonima pe-
nitus q importat oīno eandē rem: sive q
hāc idē hēatū: sed ista qtuor sunt hīmōt.
Igitur. Dator ē manifesta. Minor pa-
ecit ex ppositionib sequentib. ¶ Se-
cunda, ppositio ē. Ratio qddicatiua su-
mitur duplī. Uno mō p̄p̄yssime. Alio
mō large. ¶ Tercia, ppō est. Rō qddita-
tua formal sive formalitas nō ē diffini-
bilis diffinitiōe qddicatiua p̄p̄ie dicta
qr ipsa est trāscendētia cōuenientis deo et
creature: sed trāscendētia nō hāc aliqua
genera qr trāscendētū ipsa cū igitur nō ha-
beant gen⁹ seq̄tur q nec diffinitiōe qd-
dicatiua sive p̄p̄ie dictā cū talis consti-
tuat ex genere et dīa. ¶ Quarta, ppō est
Rō qddicatiua. p̄p̄yssime lūmpa est il-
la qua res bz sūi p̄marū esse sive qua
res est in suo p̄mario sive totali sive par-
cialiter. Nam oīs qcedunt rē habere sūi
esse p̄ rōne qddicatiua. Sed qr dī in dei-
scriptiōne esse p̄marū: ideo ponēda est
q̄ta p̄positio. ¶ Quinta, ppō est. Esse
alici⁹ rei est duplex scz. Primariū esse
rei cuiuslibet est sūi. ppriū esse essentiale
Secundariū vero esse est esse accidētale
alici⁹ rei. Et tale ē duplex. 1. Passiona-
le et Lōmune. Exemplū p̄mi. ppriā passio
cuiuslibet rei. Exemplū scđi. vt accidens
p̄ accidens. Ex illis dictis sequunt aliq
ppōnes p̄ modū correlatoz. ¶ Prīma, p
positio est. Nulla p̄p̄ia passio dī forma-
litas sive rō qddicatiua p̄p̄ie loquēdo
respectu sui. ppriā subiecti: quia p̄ ppriā
passiō nulla res bz sūi esse p̄marū bz
bz illud p̄ ppriā dīam et p̄ ppriū genus
si sit ens p̄dicātētale. ¶ Sēcunda, ppō est.
Nullū accidēs cōe dī p̄p̄ie rō qddicati-
ua respectu sui subiecti: vt color non est
rō qddicatiua respectu p̄tētis qr paries
nō bz sūi esse p̄marū a colore. p̄t enim pa-
ries esse ablata albedine sive q̄cunq̄ co-
lore. ¶ Tercia, ppō est. Licet accidēs nō

sit rō qddicatiua sui subiecti stricte lo-
quendo. est tñ rō qddicatiua sumēdo ra-
tionē qddicatiua respectu suo p̄ inferiori-
rum: cū inferiora habent sūi esse p̄ma-
rium a suo superiori. ¶ Quartā, ppō est.
Nulla p̄fectio acributalis in diuinis ē
rō qddicatiua p̄p̄ie loquēdo: quia per
attributa sua p̄ rōges attributales cēn-
tia diuinā a nō bz sūi p̄p̄iū esse p̄marū
Unū ista deus ē sap̄ēs nō est in pīmo mō
dicendi p̄ se. Igitur. ¶ Quinta, ppō est.
Nullū nocionale in diuinis est proprie-
rō quiddicatiua: qr nullū nocionale dat
esse p̄marū. vt paternitas filiatio et sp̄i
ratio p̄fīna. ¶ Pro maiori declaratōe
illius. ppōnis notandū q̄ licet p̄ consti-
tuatur in eē p̄sonali. p̄p̄ietate sive p̄ no-
cionale: non tñ seq̄tur ḡ. p̄p̄ietas est rō
qddicatiua: vel nocionale est rō qddica-
tua p̄p̄ie loquēdo ipsa cōpoliti con-
stituti. quia p̄ illā nō ɔstiruit in esse deu-
tatis: qd̄ esse est esse p̄marū ipsius glo-
ne. Unū fm Aug⁹. Idē est dē p̄z p̄ est:
sed nō eodem est p̄z quo deus. ipsa nāc
deitate est dē: z deitate est. i. sūi esse p̄m-
arū bz a deitate: licet sit alio pater ḡ
de: quia ipse est p̄ paternitate. tale aut
esse paternitatis non est esse p̄marū. i.
non est rō essendi ipsi patris: sed bene dat
esse secundariū. Nam si nunq̄ genuisset
nihil. phibet ipm ingenitū esse. ḡ nō bz
esse sūi p̄marū a paternitate. ¶ Sexta
ppō est. Idē est dicere esse p̄marū. esse
essentiale et esse in pīmo modo dicendi p̄ se
¶ Septima, p̄positio est. Ensest ratio
quiddicatiua stricte loquendo enti crea-
to et enti increato quia de illis dicitur in
quid. i. in pīmo modo dicēdi p̄ se. Sed
quicq̄ dicif̄ de aliquo in primo modo
dicendi p̄ se est de rōne formal et qddi-
catiua illius de quo dicif̄ in quid igitur
ens est ratio quiddicatiua enti creato et
enti increato. ¶ Octaua proposiō est.
Omnia fidicamenta dicunt rōne qddi-
catiua stricte loquendo: quia omnia pre-
dicamenta sunt a quibus sūa inferiora

XXVI

habent suū esse primariū quia inferiora includunt illa in primo modo dicendi p se. ¶ Nona ppositio est. Omnia genera subalterna dicunt rationem quidditatiū respectu suarū specierū z inferiorū ppter rationē dicam. ¶ Decima ppositio est. Omnes spēsspecialissime sunt rationes quidditatiue ppter loquendo respectu suoy individuoꝝ quia dicūt esse quidditatiū ipsoꝝ z includunt in illis in primo modo dicendi p se. ¶ Pro maiori declaratione illius ppositionis notandum q̄ licet in qlibet individuo sunt duo esse, scz essi individui z esse specie. Eſe tñ specie magis est de quidditate ipsius individui z magis formalē q̄ eē individui; quia tale esse individui ē q̄li esse materiale respectu eē speciei. ¶ Notandum vltterius q̄ licet generaginalissimae sint genera subalterna et spēsspecialissime dicant rōnē quidditatiū suorū individuoꝝ. hoc tamen est diuersimode qualitera nō dant tale esse primariuz sed tñ partiale. Nam al nō dicit totam rōnē quidditatiū sortis sed solī partē. Species specialissima dicit totam rōneꝝ quidditatiū ipsius individui cū individuiū non habeat alia rōne quidditatiū am sine distinctioneꝝ a distinctione sue speciei. ¶ Differentiae individuales nullo modo sunt rōnes quidditatiue loquendo stricte; quia differentiā individuālē in dividua non habent suū esse pprī z primariū. Nam licet per differentiā individuālē in dividuum habeat esse individuālē tamen ē tale esse nō est esse quidditatiū z formalē; sed tñ esse materiale. ¶ Formalitas ve h̄ sumi z rō quidditatiū stricte sumēdo nō sunt idē queritibiles p̄z q̄ multe sunt formalitates vt oēs ppter passiones q̄ tñ nō sunt rōnes quidditatiū stricte loquēdo; vt p̄z ex pcedenti bus. Cū ḡ in pcedentiibz dicūt sit q̄ formalitas z rō quidditatiū sunt synonyma penit nō est b̄ dicūt de rōne formaliter sive rōne quidditatiū stricte loquēdo sed lar-

ge accipendo. ¶ Rō quidditatiū large sumpta. Est illa q̄ aliqd est primo extra nihil v̄l primo repugnat nihil z q̄ pmo est talis entitas. ¶ Una queq̄ entitas p suam pprī rōnē formalē z intrinsecā est pmo extra nihil vel talē entitas. ¶ Nota hic duo pncipia metaphysicalia, z ē tale p̄mū. ¶ Quocūq̄ sunt incopossibilia sibiūnūc et suis pprīs rōnibz formalibz intrinsecis sunt incopossibila. ¶ Secundū pncipiū. Quocūq̄ sunt subūnūcē repugnantia ex suis pprīs rōnibz z intrinsecis sunt repugnacia. ¶ Entitas realitas quidditatis: formalitas. rō quidditatiū z rō formalis. Illa sex sunt penit (large loquendo) synonima z etiā cōvertunt. p̄z quia quicqd est entitas est etiā realitas formalitas. rō quidditatiū z̄. Et q̄qd est formalitas est etiam realitas quidditatis z̄. Et quicqd est quidditatis etiā est realitas formalitas z ratio quidditatiū. et sic de alijs sex. ¶ Ex his sequitur Correlariū. Omnes differentiae individuales sunt formalitates; quia omnes differentiae individuales sunt realitates z omnis realitas large loquendo est formalitas. ergo z̄. Dale igitur dicūt illi formalantes q̄ differentiae individuales sunt modi intrinseci cū modis intrinsecis nō sit realitas sed dicat tñ modū realitarū. Ex alio etiā probatur q̄ differentiae individuales sunt formalitates; quia vbiq̄ est distinctio formalis ibi est alia z alia formalitas; sicut vbiq̄ est distinctio realis ibi est alia z alia res sed sorteitas platoneitas et iohāneitas z sic de alijs distinguunt formaliter etiam s̄. n aduersarios cum nulla illarū includat alia in pmo modo dicendi p se. igit̄ differentiae individuales sunt formalitates. ¶ Nouē sunt ḡna formalitatū. Primū genus est formalitatū trāscendentū; vt entitas; bonitas; vnitatis; z generaliter omnes passiones conuertibiles cū ente sunt formalitates; quia formaliter ab iniucem et ab ente distinguuntur.

Folium

¶ Secundum genus: sunt genera generalissima puta substantia velitas qualitas, et sic de alijs oibz genibus generalissimis. ¶ Tercium est generum subalternum ut sunt oia genera subalterna. ¶ Quartum genus formalitatem est species specialissimorum ut sunt oes species specialissime. ¶ Quintum est differentiarum ut est rationale et irrationalne et oes differentie specificae. ¶ Sextum est individualium ut sunt oes drie individuales ut per Johanneitam, et sic de alijs. ¶ Septimum genus est attributum sicut sunt oia essentialia et attributa in diuinis. ¶ Octavum genus est noctionalium ut est paternita s. filiatione spiratio activa et spiratio passiva. ¶ Nonum genus est formalitatem passionalem ut sunt omnes proprie passiones. Et licet passiones entis sint etiam passiones tui cum hoc sunt trascendentes ideo non enumerantur hic sed inter formalites trascendentes. ¶ Nonum quod aliqua est formalitas omnino infinita que non est de aliquo isto, nouo modo, quod ipsa non est trascendens cum non sit causa deo et creature; nec est genericum cum non sit genus nec in aliquo genere nec individualium, et sic descendendo per oia genera et per oes modos, hec autem formalitas est essentia diuina quod non est trascendens ut in proprio capitulo trascendens ut per se, ut est solum illud quod est causa deo et creature, essentia autem diuina non est huiusmodi neque genus in aliquo genere, igitur et ceterum. ¶ Contra predicationem Arguit et precipue quod illa sex fugius enumerata, scilicet entitas, realitas, qualitas, et cetera, sunt penitus synonyma, videtur enim quod non sunt penitus synonyma. Nam doctor subtilis distinguunt entitatem duplice, scilicet entitatem hypostaticam et entitatem qualitativam etiam distinguunt entitatem qualitativam extra hypostaticam, cuius est personalitas, filiatione et spiratio passiva in diuinis et oes drie individuales sunt entitates hypostaticae, sequitur quod non sunt qualitatibus, et quia dictum est quod tales entitates sunt formalitates, excluditur quod formalitas est qualitas, et qualitas non pertinet. ¶ Dico quod ratione formalis seu qualitatativa

capitur duobus modis ut patet ex predictis, large scilicet stricte, vel generaliter capiendo, et sic concedo quod paternitas et filiole de quibus arguitur non sunt rationes qualitatiae propriæ loquendo quod ois talis ratione qualitatiae est coeptibilis pluribus, et sic intelligit doctor subtilis. Cum hoc stat quod oia illa sunt rationes qualitatiae large capiendo, et sic ratione qualitatiae conuertitur cum formalitate et cum alijs quatuor enumeratis. ¶ Ex predictis per manifeste et predictis formalitantes quod primi entiis, scilicet superiorum et inferiorum quod ipsi ponunt solum distinctionem ex natura rei et non formaliter. Non solum distinguuntur ex natura rei sed etiam formaliter sicut effectus sufficientissime probatur in textu. ¶ Secundo restat contra eosdem formalitantes quod etiam totum et partes non solum distinguuntur ex natura rei immo etiam formaliter quod ipsis ponatur inter illa tantum distinctionem ex natura rei, quod autem distinguuntur formaliter hoc in textu efficaciter probatur etiam facilius et eos unam rationem specialiter. Et arguitur impossibile est quod tota ratio formalis sit tota ratione sive essentia totius aliquid, et non tota essentia eiusdem. Sed ratione formaliter ipsis constituti putatur ois est tota essentia ipsorum constituti, ratione autem formaliter partis constitutae non est tota ratione sive essentia ipsorum constitutae ut patet de ratione qualitate et aequalitate quando nullum est de ratione et aliis sive essentiis totalis ipsorum ois. Et totum et partes habent aliam et aliam rationem formaliter, et per hanc humanitatem non est eiusdem rationis formalis cum partibus ipsis constituentibus, sed distinguuntur formaliter. Nam et manifesta est ratione ratione sive essentia ipsorum constitutum, et pars est ratione ratione sive essentia ipsorum constitutum, et sufficeret ponere solum aequali distinctionem qualitatiae ipsorum ois, quia sufficiens coprimeret totam essentiam ipsius, sed dicendo hoc est aequalis hoc sufficienter est distinctus quod est simpliciter falsum, et codem modo dicetur de differentia. ¶ Ad declarandum

XXVII

tonem illius particule est notandum q̄ totū capitus dupliciter. ¶ Uno modo. Siquidam kathegoreumatice et sic valet tñ si sit quelibet pars integralis; est enim signum distributivum partii integralium ut totus sortes. i. quelibet ei pars. ¶ Alio mō. kathegoreumatice et sic valet tñ sicut ens hñs partes et fm hanc distinctionē toti possunt formari sophismata de quibus patebit. Pro declaracione illius distinctionis ponēda sunt aliqua Sophismata quorū tale est pm. ¶ Totus sortes est sanus ad veritatem illius sophismatis requiristi totū accipitur sinkathegoreumatice q̄ qlibet ps ipsius sortis sit sanus. Si autē totū accipitur kathegoreumatice sufficit ad veritatem sophismatis q̄ partes pncipales integras sint sane. nam fm pñm totū hō sanas qñ choray sanas. i. qñ pect̄ vel cor sanas. et valet tñ pp̄ pñm totus hō sanatur. i. hō hñs pres integrales sanas. Est aut sensus sophismatis Totus sortes ē sanus. i. sortes hñs pres integrales ē sanitas et datus erit q̄ sortes dolet in dígito adhuc tñ esset san q̄ sufficit q̄ ei pres pncipales integrales sint sane. ¶ Scdm est. Totus sortes est minor sorte. ¶ Totus sortes ē minor se ipso accipiendo q̄ totū sinkathegoreumatice sophismata sunt vera; pm valet tñ qlibet ps sortis in minor q̄ ipem sortes. Si aut totū capitulo kathegoreumatice sophismata sunt falsa sensus est pñm sophismatis. i. sortes habens pres integrales ē minor se ipso. Sophisma quartū. ¶ Totū qd est in mundo est in oculo meo positio q̄ habeat minima rem vel stipula q̄ est in mundo in oculo meo: nam tale ens in casu positio ē in mundo et est totū et est in oculo meo: ergo totū qd est in mundo est in oculo meo. Sophisma est verū in illo casu capiendo totū kathegoreumatice quia valet tñ ens habens partes integrales existens in mundo est in oculo meo. Si aut totum accipitur sinkathegoreumatice sophismatis

ma est falsum quia denotat q̄ quelibet pars integralis etiā cuiuslibet entis sit in oculo meo. Notandum q̄ de toto synkathegoreumatice sumpto nihil loquitur textus in proposito nostro. Totū kathegoreumatice sumptū licet sumat tredecim modis tamen de octo mōis nihil ad propositū ideo obmittuntur. Alio autē ipius totius acceptiones ponuntur. ¶ Totū qdā ē totū vniuersale: quoddā est totū integrale aliud est potestatuum aliud est essentiale aliud vero totum per accidentes. ¶ Totū vniuersale sic describitur est superius respectu suoꝝ inferiorꝝ. Pro q̄ dicto ponit regula talis. ¶ Omne superius respectu sui inferioris dī totū vniuersale: et vñ vniuersale q̄s vñ versum in multa et de isto toto nō loquitur textus. ¶ Totū integrale est illud qd constituit ex partibus quantitatē habentibus sicut domus est totū integrale respectu partium et tertiū ex quibus constituitur. ¶ Secunda regula est. Omne totū integrale dicit alī quā entitatē realem realiter distinctā a suis partibꝫ simul et separatis sumptis probat. impossibile est eandē rem manere et nō manere existere et nō existere. Sed partes integrales pñt manere toto non manente possunt existere toto non existere in actuali existentia. Nā fm pñm. vñ metaphysice. Illa syllaba ba potest destrui remanentibus b et a q̄ b et a possunt mutuo existere nō existente syllaba illa ba. Et codem mō dicendum est de alijs totis integralibus: de illo toto erit non loquitor textus. ¶ Totū potestatū siue virtutis est illud qd est in se et in sua essentia simplex nullā habens quantitatem virtualiter tñ plura continens ut essentia anime: illa em̄ est simplex cum nō sit cōposita ex materia et forma: cōtinet tamen multas virtutes quibus potest exercere operationes diuersas quia continent intellectū et voluntatē mediantibus quibus potest intelligere et velle: de isto toto etiam non loquitur textus.

Folium

Tertia est. Omne totū potestatiū distinguitur formaliter a suis partib^z nam in p̄cedentibus sufficienter declaratū est essentiā anime formaliter esse di stinctā a voluntate et intellectu: codem modo dicendum est de essentiā angelī et eius potentij. Quā aut̄ textus nō loqua tur de isto toto probatur quia loquitur de toto constituto p̄ partes anima aut̄ et angelus non constituunt ex intellectu et voluntate igit̄ rē. **T**otum essentia le est quoddā cōpositū vnde notandum q̄ Compositū est duplex per se et illud quod compositū est ex partibus eiusdem generis vt homo cōponitur ex anima et corpore que sunt eiusdem generis: sunt em̄ in genere substantie et si non directe men reductive: etiā non sunt accēntia q̄ substantie. **T**otum per accidens est illud qd̄ componitur ex partibus diuersorum generū vt homo albus homo est de genere substantie et albedo de genere clitatis. **T**otum per se est duplex. q̄ Quoddaz est compositum cōpositione phīca et illud qd̄ est compositū ex materia et forma et illud comp̄sitū propriō loquendo dicitur totū essentiale. Et de isto ponitur talis regla. **Q**uarta est. Omne totum essentiale dicit entitatem realem realiter et essentialemente distinctā a suis partib^z simul et dissimiliter sumptis et hoc probat primo sic. Dēs cause intrinsecē alicuius cōpositi causant aliū quid et non causant seip̄as igit̄ causant aliquā aliā entitatē p̄ se cuū terminus generationis sit quoddā p̄ se vnū s̄c̄ cōpositum. Nota regulā licet de^z posse sup̄ plere causalitatē causarū extrinsecarū nunq̄ tñ supplere p̄t causalitatē causarū intrinsecarū p̄t em̄ supplere causalitate ipsius aet̄ita q̄ p̄t facere hoiez sine aia supplēdo causalitatē aie. **R**ūdeo impossibile est deū facere hoiez sine aia et corpe nec deū p̄t supplere vicem aie q̄ supplere causalitatē aie est informare materiā. S; de^z nō p̄t informare

materiā igit̄ nec supplere causalitatē aie. **A**lia rōne p̄baꝝ regla q̄ta et p̄ncipalē nā totū cōpositū est termin⁹ gnationis h̄ptes nō sunt termin⁹ gnatiois salte generatiōis cōpleteue igit̄ totū distinguit realiter a suis p̄tib^z. **T**ertia rō ad idem termin⁹ a q̄ corruptionis d̄ esse substātia q̄ corruptionis incipit ab eē et termiat ad nō esse. Sed corrupto hoie corūp̄t suba ppterēa p̄tes cōpositi sive substātie nō corrūp̄t ut p̄t de xp̄o quomoztuo nō fuit tunc hō ergo humanitas eī erat corrupta s̄ nec p̄tes qz nec aia cun̄ sit immortalis immo in puncto defecdit in infernū nec corpus fuit corruptū qd̄ manifestū est ergo illa tertia entitas puta humanitas relatās ex anima et corpore erat corrupta igit̄ est realiter et cōntialiter a suis partibus distincta cuū vna et eadē res non possit simul esse corrupta et nō corrupta. **Q**uarto p̄baꝝ hoc idē Xps suscitando mortuos clarū est q̄ fecit aliqd̄ nouū quia fecit miraculūm rūculū aut̄ est aliqd̄ nouū et arduū et insolitū supra specie et facultatē consistēs admirantis ergo si non fecit aliqd̄ nouū non fecit miraculū. Sed manifestuz est maxime in lazaro q̄ non fecit aiam cuū ipsa sit immortalis nec fecit corpus eī licet fuerit quadriduanū et feridum tamē erat incorruptū ergo fecit aliqd̄ aliud a partibus realiter distinctū quia idem non p̄t esse et non esse existere et nō existere: illud aut̄ aliud non fuit nisi humanitas igit̄ talis realiter distinguatur a partib^z. ergo regula quarta vera. **A**liud est totum per se cōpositum cōpositione metaphysica et est illud qd̄ cōposituz est ex qdditate et qdditate vel ex realitate et realitate. Et sic omne diffi nitum componit̄ ex genere et differentia et de isto toto loquitur textus in propo sitio: vnde notanda est talis regula et est quinta. **O**mne constitutum ex quiditate et quidditate sive ex realitate et realitate semper dicit aliam et aliam rā

XXVIII

tionem sicut in precedentibus probatū est etiam in textu efficaciter probatur. Ubi est autē alia et alia ratio formalis. Ibi distinctio formalis est. sequi ergo quod totū illo modo sumptū non solū distinguunt ex natura rei a suis partib⁹ sed etiā formaliter. Si dicas textus non loquitur de illo coto in hac parte quia postea fit specialis mentio et probatio de diffinito et distinctione. Rūdo in textu nō distinguuntur illo modo sumptū prætra distinctione. Et licet specialis mentio fiat de distinctione et diffinito hoc tamē est propter maiorem expressionē. **Sexta** est. **L**ocum per accidēs non dicit entitatem tertiam rea liter distincū ab ipsis partib⁹ p⁹ qz vel ipsa entitas talis tertia esset sba vel accidēs cū omne ens limitatū necessario sit substantia vel accidēs non primū qz impossibile ē subam coponi intrinsecē ex accidēte nec sit sibi scđm qz accidēs nō includit subam tanqz partē intrinsecē et essentia liter ipsi componentē. **T**ercio dicit illi formalisantes modum intrinsecū distinguunt ex natura rei et non formaliter. Pro quo sciendū quod licet in rōne p̄ma polita in textu dixerim sic licet modus intrinsecus sit ille qui additus alteri non variat rōnem eius formale hoc tamē non dixi fm propriā opinionē mēā immo talis distinctione modi intrinseci licet ab omnibus formalisantib⁹ approbēt ipsa tamē est falsissima sicut postea probabitur; accepi enim eam contra illos formalisantes non tanqz verū cū sit falsissimum; sed tanqz illud qz ab eis manifestū et tanqz verū concedit. Non em oportet arguere semper prætra aduersarios tanqz ex veris immo qnqz ex falsissimis tanqz vera et manifesta cōcessis ab aduersarijs sicut etiā am doctor Subtilis pluries facit sumendo prætra opinione falsa argumenta ab aduersarijs tñ tanqz vera et manifesta cōcessa. Unū phus etiā prætra Parmenide et Dellissum qui posuerūt oīa esse vnum singulariter ut phus eis imponit sic ar-

guit. Si omnia sunt vnum ergo omnia sunt hoc vnu vel omnia sunt illud vnu et tamen manifestum est qd consequentia nihil tenet: immo est ibi fallacia figure dictionis arguendo a suppositione confusa tñ ad determinatā nihilomin⁹ qz dixerunt omnia esse vnu singulare ideo tale argumentū fuit satis efficax contrarios. **S**cindū qz fm formalisantes (vel potius satulantes) **M**odus intrinsecus sic diffinitur. **E**t ille qui additus alteri non variat rōnem eius formalem hec distinctione qst ab oībus scotistis approbatū tamen probabo qz penitus nihil valeat. **P**ro cuius declarationis et illius opinonis improbatione ponunt aliquę ppositiones. **E**t sit hec **P**rima. **M**odus intrinsecus non est conueniens in primo modo dicendi per se rei cuius est modus. hec ppositione est de mente aduersariorum. **E**t probatur sic nulla res potest perfecte intelligi sine illo qd conuenit sibi in primo modo dicendi per se qz nulla res potest sine sua propria quidditate intelligi perfecte sed aliqua res potest perfecte intelligi sine suo modo intrinsecō igitur et cetera. **M**aior ē manifesta, minor probat de albedine intensa et remissa qz utiqz non differunt specie. **S**ed yltra differentia materialē non differt magis albedo intensa albedine remissa nisi penes modum intrinsecū: nam albedo intensa habet plures gradus qz albedo remissa ideo solum fm hoc differt albedo intensa ab albedine remissa qz albedo remissa ab albedine remissa. **S**ed albedo remissa ita perfecte potest intelligi quātū ad suam rationem formalem sicut albedo intensi: igitur modus intrinsecus non conuenit rei in primo modo dicendi per se. **E**x illa propositione Arguitur contra aduersarios. **M**odus intrinsecus non conuenit rei cuius est modus in primo modo dicendi per se scđm igitur modus et res cuius est modus distinguuntur formaliter: quorumcunqz

Folium

q̄nū non includit alterum in primo modo dicendi per se et contra, sed modus in trinsecus et res cuius est modus sunt huiusmodi igitur distinguuntur formaliter.

¶ Notandum est illos formalisantes modus intrinsecus non conuenit rei cuius est modus intrinsecus in primo modo dicendi per se; nec etiam in scđo quod intimirer est rei quod in scđo modo vel quod aliqua propria passio. Dicitur tamen conuenire rei in primo modo dicendi per se ad illud sensum quod non exit primum modum dicendi per se. Sed hoc est fallsum. Nam hoc posse est quasi ponere modus dicendi medium inter primū et secundū quod est fallsum et facturas. ¶ Secunda est. Proprie loquendo non est distinctio formalis inter modum intrinsecum et rem cuius est modus quia distinctio formalis propriæ loquendo per se est inter duas formalitates sive quidditatis sicut distinctio realis inter duas res; sed modus intrinsecus et res cuius est modus non dicunt duas formalitates vel quidditatis ablatas quia modus intrinsecus nunquam addit alia realitate sive formalitate rei cui aduenit. Nam oīs ratio formalis stricte loquendo addita alteri rōnem formalis variat eius rōnem formalis quod oīs ratio formalis sive quidditatis loquendo stricte si addat alium addit se ipsam; et quia addit seipsum addit aliquid aliud et per consequē variat rōnem formalis illius cui addit ut rōnalitas addita alii variat rōnem eius formalis quod de specie subalterna scilicet alii facit spēm spālissimā scilicet hominem. ¶ Tertia ē. Omnis ratio formalis et quidditativa propriæ loquendo addita alteri variat rōnem ei formalē simpliciter vel non quid. Propter sciendum quod variare rōnem alium simpliciter formalē. Est facere de una specie tria alia spēs tria sive incopossibilē alteri speciem substituere. ¶ Quarta est. Quidcumque una forma subalterna quidditativa addita alteri variat rōnem ei formalē simpliciter sicut quod addit ignis tunc forma subalterna et quidditativa ipsius quod variat

rōnem formalē ipsius ignis quod facit ex igne spēm aliam igni incopossibilē. Aquā et sic de alijs elementis. Variare aut rōnem formalē alium est facere de spē subalterna spēm spālissimā ut rōnale additū aliam variat rōnem ei formalē non simpliciter sed non quod et facit de aliali quod est spē subalterna spēm spālissimā puta hominem et sic de alijs multis. ¶ Quinta est. Quis differetie diuerse ex opposito dividēt genus aliquod variat simpliciter rōnem formalē constituti sub talib[us] gñis et non variat rōnem formalē ipsius generis simpliciter ut rōnale et irrationalē non variat rōnem formalē ipsius aliam quod dividū duas spēs constitutētes ex opposito sed variat rōnem formalē illarum spērū substitutū: non sic oportet quod rationale faciat de una specie aliam; sed constituit aliam specie impossibilē speciei que constituit per rōnale: rationale enim constituit hominem: rōnale autē brūatum. Sequitur ex predictis est illos formalisantes et differentie individuales sunt modi intrinseci quia differentia individualis addita alteri non variat rationem eius formalē nec constituit diversas species quod sortes et plato non differunt specie hec igitur dicta sunt posita pro opinione aduersariorū. ¶ Opinio propria et famosissima est illius modus intrinsecus sic describitur. Modus intrinsecus est ille qui est de per se conceptu aliciū rei non addens aliam realitatem quam alteriusque distinctionem a realitate eius cuius est modus. Sciendum quod in hac distinctione sive descriptione uno notantur. Primum quod modus intrinsecus est de per se conceptu illius cuius est modus. Secundū quod ponitur est quod modus intrinsecus non addit aliam realitatem distinctionem a realitate cuius est modus. ¶ Pro declaratione prime particule ponuntur aliae propositiones per ordinem.

¶ Nulla propria passio est modus intrinsecus sui subiecti quia propria passio non est de per se conceptu sui subiecti.

XXIX

Illud autem dicitur de per se conceptu aliquatenus rei quod sibi conuenit in primo modo dicendi per se. Sed propria passio non est huiusmodi. igitur ipsa non est modus in trinsecus subiecti. ¶ Secunda ppositio est Nulla attributa sunt modi intrinseci essentie diuina quia nullum illoz est de se conceptu essentie diuina. Nam si ipsa diffiniret nullum attributum ponere in eius diffinitione. ¶ Tertia ppositio est. Nulla noctionalia sunt modi intrinseci essentie diuina quia non dicuntur de illa in primo modo dicendi per se. ¶ Quarta ppositio est. Nullum accidens ceterum est modus intrinsecus sui subiecti: quia nullum tale est de per se conceptu sui subiecti. igitur nec modus eius intrinsecus. ¶ Quinta ppositio est Modus intrinsecus non est propria passio nec quasi propriae cois. Sed dicitur modum intrinsecum illius entis cui est: et sic intrinsecum circumscribendo quodlibet quod est propria passio vel quasi propriae alicuius adhuc intelligit modus intrinsecus illius. Nam circumscribendo essentiam diuinam ab omni attributo ab omni passione vel quasi passione adhuc ipsa intelligitur esse infinita. ¶ Sexta ppositio est. Deo est infinitus est vera et in primo modo dicendi per se. probatur quia essentia diuina per se sumpta secludendo esse illud quod conuenit sibi in secundo modo dicendi per se vel quasi in secundo modo dicendi per se adhuc intelligitur infinita igitur infinitas conuenient sibi in primo modo dicendi per se. An per doctorem subtiliter in quarta ratione quodlibet. ¶ Pro declaratione secunda peticione posite in descriptione scilicet quod modus intrinsecus non addit aliquid realitate distincta a realitate cui est modus. Notandum quod aliquis propones ex illo articulo sequuntur. ¶ Prima ppositio est. Nulla individualis differentia est modus intrinsecus speciei: haec addit aliquid realitate distincta contra realitatem speciei. ¶ Secunda ppositio est. Nulla differentia formales specifice sunt modi intrinseci. Et licet quilibet talis sit de

per se conceptu speciei addit tam ultra hoc aliam realitatem distinctam contra realitatem potentiale. ¶ Propositio tertia. Nulle partes essentiales sunt modi intrinseci: quia quilibet addit alia realitatem distinctam contra realitatem alterius partis. ¶ Quarta ppositio est. Ens non potest esse modus intrinsecus respectu suorum inferiorum quia licet sit de per se conceptu illorum tamen semper addit aliam formalitatem distinctam contra realitatem inferiorum. ¶ Nullum superius est modus intrinsecus respectu suorum inferiorum propter eandem rationem. ¶ Contra diffinitionem aduersariorum arguitur specialiter. Si diffinitione esset bona sequeretur quod multi essent modi intrinseci igitur diffinitione non est bona. Sequitur probatur quia cuticumque conuenit diffinitione et diffinitione sed multis co-venient diffinitione quibus non conuenit diffinitione. igitur ipsa non est bona. Major est manifesta. Minor probatur quia accidentia addita suis subiectis non variant rationem eius formalem: et tamen non sunt modi intrinseci etiam fin aduersarios. ¶ Preterea Ens esset modus intrinsecus quod ipsi negant probatur: quia ipsum additum alteri non variat rationem eius formalem. Sed quod constituit rationem formalem alicuius non variat neque destruit illam. Ex alio arguitur. Infinitas enim eos est modus intrinsecus et tam additum infinitate fin quod infinitas alicui variat rationem eius formalem quod ipsa addita creature variat rationem eius formalem quia facit de creatura deus. ¶ Responsio Francisci maronis. Si infinitas per impossibile adderetur creature nihilominus non variat rationem eius formalem immo maneret creatura. Sed hec responsio est erronea immo heretica loquendo de infinitate cui nihil de est: quia si homini per impossibile adderetur ipse esset deo probatur: quia esset ens infinitum independentem necessarium summum bonus et

Folium

Igitur deus et per consequens infinitas variaret rationē formalē hōis in rationē formalem deitatis igitur diffinitio modi intrinseci ab illis data non valet. Item dicit idem franciscus. Si necessitas adderet creature nō variaret rationē eius formalē hoc forte posset habere euidentiam tenēdo opinionē philosophi. Qd̄ quicqđ deus producit immediate necessario productū, et sic intelligēdo regulam res immediate a deo producta esset necessaria et tamē fīm p̄m ipsa nō est deus immo creatura; sed p̄ma sua responsio est erronea. Quarto probat̄ in littera contra istos formalisantes qđ diffinitio et diffinitū distinguunt formalē et nō soluz ex natura rei et hoc duab̄ rōne que ponuntur in littera ibi ut s̄ patet. quarto de diffinitione et diffinitio probo tamen hoc specialē sic Arguendo. Quocunq; dicūt alii et alii conceptū: dicūt aliam et altam rationē formalē. diffinitio et diffinitū sunt h̄mōi. Igitur et cetera sequentia bona in tertio modo p̄me sc̄z in darij. Sed quia nulla p̄positio est euidentia dato erit qđ sit primū principiū que non indigeat expositione suo p̄ termino. Nam principia cognoscimus in quantum terminos cognoscim⁹ igitur erit pro maiorē litterae declaratione oportet scire quid sit et qđ modis accipias conceptus. Ibi nota. Conceptus sumif̄ quinq; modis. Primo sumif̄ pro potentia conceptiva et illo mō intellectus dī conceptus. Unde ponuntur aliq; p̄pones. Quarū hec est prima. Conceptus illo mō sumptus solū reputur in natura intellectuali: qd̄ nihil aliud ē potentia conceptiva qđ intellectus. Secda p̄positio ē. Solū triplex est natura intellectualis. sc̄z sup̄ma. infima. et media. Sup̄ma siue infinita ut deus. Infima ut hō siue natura humana. Dedita ut natura angelica medians inter naturā diuinā et humānā. Correlariū. Conceptus illo mō sumptus solū reputur in illis tribū naturis. Secundū

do sumif̄ pro rōne concipiendi et illo mō sp̄s intellectualis cuiuscūq; rei dī conceptus: qđ est rō accipendi. quia oīs nra cognitio regularit̄ est p̄ sp̄s intelligib; les: qđ lapis nō est in aia mea sed sp̄s la p̄idis fīm p̄m. Et illis duob̄ modis sumif̄ accipit̄ in textu. Tercia p̄pō est. Tercio mō sumif̄ pacū accipendi de qđ ponit̄ talē regulā seu p̄pō. Acc̄ intelligēdi ac̄c̄ accipendi et intellecto sunt oīs idē. sed differunt solū rōne. Et illo modo actus qđ aliquid accipit̄ dī conceptus. qđ illib̄ p̄priissime vocatur conceptus p̄ qđ aliquid p̄priissime accipit̄: sed p̄ actū accipendi siue intelligēdi seu p̄ intellectione; intellectus p̄priissime accipit̄. igit̄ sc̄z. Sic nunc capiſ̄ in p̄posito. Quarto sumif̄ pro re accipit̄ vel re accipitrib; et illo mō oīne ens qđ p̄ terminare actū intellectū dī conceptus ut qđ intelligo aīal; aīal dī conceptus in quaē terminat actū intellectū. Et illo mō cōiter doctor subtilis accipit̄ conceptū qđ noscēs qđ dicit. Ali⁹ est accipit̄ diffinitū; et ali⁹ diffiniti. ali⁹ est accipit̄ enti⁹; et ali⁹ conceptū dei. ali⁹ creature et cetera. et nō loquitur de termino vel qđitate qđ est in aia subiective sed sumif̄ p̄ obiecto accipitrib;. Et illo mō accipit̄ sumif̄ in p̄posito. Quinto accipit̄ sumit̄ p̄ aliquo formato vel elaborato; seu fabricato et actū cōparatiū intellectus ut sunt intentiones sc̄de qđ intentiones sic p̄ actū cōparatiū intellectū separatae vocant̄ conceptus. Unde sciendū qđ intentionē ē duplex. sc̄z p̄ma et sc̄da. Prima intentionē vocat̄ ens potens existere in re ex natura rei ut est cognitū vel cognoscibile. Pro hui⁹ diffinitionis vñteriori de claracione ponunt̄ aliq; regule. Prima ē. Res ex natura rei in quaē existit actū in rerū natura est intentionē p̄ma et debet intelligi qđ actū existat vel qđ possit existere. Unde si sola res in quantum existit esset p̄ma intentionē sequeret̄ qđ eadē res qñq; esset p̄ma intentionē et qñq; sc̄da: ut rosa qđ existeret esset p̄ma intentionē

XXX

qñ vero nō tūc esset scđa intentio: ¶ Se
unda regula. Nulla entia p̄hibita sunt
intentiones p̄me ut Ehymera bircoeru^r
quia illa entia nō existunt neq; p̄nt existe
re. ¶ Tercia regula. Q̄ es p̄me intentiones
sunt ab eterno. Nā res ideo d̄ p̄ma
intentio qz cognita sed ois res mudi ab
eterno est cognita ab intellectu diuino.
¶ Scđa intentio ē vna relatio rationis
causata ab actu p̄partiuo intellectu^r &
de
relicta in obiecto cognito & p̄parato ad
alium in quo ē subiectu & terminatiue
in illo ad qd illud obiectu cōpatur. Ad
ppolituz. Conceptu sūmū quarto mō in
textu qñ d̄ ali^r est p̄cept^r diffinitiōis r̄e.
Qd aut̄ p̄cept^r diffinitiōis formali^r distin
guitur a p̄ceptu diffinitiōis q̄ sit aliud
ral^r ex natura rei p̄ceptus p̄baſt p̄alit.
Impossibile est eundē p̄ceptu esse notū
nō notū. cognitū nō cognitū eidē in
telleciū simul & semel: sed p̄cept^r diffini
tiō est not^r & cognit^r alicui intellectui; cui
enī intellectui p̄cept^r diffinitiōis nō est no
tus nec cognit^r. igi est ali^r & ali^r p̄cept^r.
Vaior ē manifesta. Dīnoz p̄batur per
p̄m p̄mo phisicoz. Nomia sustinet ad
diffinitiōne hoc qd termini ad p̄tes hoc
est sicut sebz totū ad p̄tes hoc sustinet
notā ad diffinitiōne. Sz totū p̄us cogni
scitur cognitōe p̄fusa q̄ partes. igi etiā
diffinitiō ē p̄us notū q̄ diffinitiō. sequitur
q̄ in illo pori q̄ diffinitiō ē notū cognitio
ne cōfusa & diffinitiō nō erit nota & q̄ p̄s
p̄ceptus diffinitiō distinguit^r formali^r ex
natura rei & p̄ceptu diffinitiōis ¶ Scđa
probaf sic. Si diffinitiō & diffinitiō dice
rent cōceptu eundē p̄cise seq̄ref q̄ in de
monstratiōne ppter qd & potissima esset
peritio p̄ncipiū. p̄s ē fallsum. igi & aīs.
sequela p̄baſ. Nā in demōstratiōne ppter
qd & potissimayna p̄missa nō differt a cō
clusione nisi sicut diffinitiō a diffinitiō.
igifsi p̄ceptus diffinitiō & cōceptus diffi
nitiois nō distinguereñ ex natura rei
et formali^r. seq̄ref peritio p̄ncipiū. ¶ De
monstratiō ppter qd & potissima. Est il

la in qua p̄p̄la passio demonstrat̄ d̄ suo
subiecto & propriā rōnem & diffinitiōne
quidditatū ipsi^r subiecti. vt om̄e aīal
rōnale est risibile. oīs hō est aīal rōnale.
igif oīs hō est risibilis. ¶ Tertio p̄baſ.
Si cōceptus diffinitiō & diffinitiōis cōnt
p̄cile ynuis cōcept^r & nō aliuz aliuz seq̄
retur q̄ in demonstratiōe potissima non
essent nisi duo termini lez p̄p̄ria passio &
diffinitiō cū diffinitiō esset ali^r termin^r.
Qd aut̄ sup̄ius in eadē demonstratiōne
esset petitio principij p̄z quia vbi cunq;
alicid ignotū p̄baſ per ignotū equē ē pe
titio p̄ncipiū sed si p̄ceptus diffinitiōis esset
oīb modis idē cū cōceptu diffinitiōis
seq̄ref q̄ sicut p̄p̄ria passio esset ignota
de diffinitiō codē mō erit ignota de diffi
nitiois qz sunt oīno idē igi equē ignotū
demonstrarez p̄baſ p̄ eq̄ ignotū. ¶ Con
firmat̄ ip̄ossible ē aliquā p̄p̄ria passio/
nem p̄ se esse notam de aliquo conceptu
de quo non est per se nota. Sed p̄p̄ria
passio ē p̄ se nota de diffinitiōe et nō est p̄
senota de diffinito igi est ali^r & ali^r con
cept^r diffinitiō & diffinitiōis vbi nota p̄po
sitiones. ¶ Primappō. Nāq; aliq; p̄p̄ria
passio p̄t demōstrari de sua diffinitiōne.
¶ Scđa p̄p̄. Qis p̄p̄ria passio ē demō
strabil^r de suo subiecto si n̄ habeat p̄ceptu
simplicē simplicē. Seq̄ref ex illis p̄p̄ombz
& ali^r p̄cept^r diffinitiōis & ali^r diffinitiō.
¶ Pro declaratiōe l̄evbi d̄ in p̄ma rōne
p̄ncipiū. Si dicaf q̄ p̄cretū & abstractū
distinguunt^r ex natura rei & tñ nō habēt
aliā & aliā qdilitatē. Sciendū p̄ regula
generali. ¶ Nullū abstractū distinguunt^r
ex natura rei a suo p̄creto nec ecōuerso
sed distinguunt^r solū penes aliū & aliū mo
du^r p̄cipiēdi idē obiectū. ¶ Aduertendū
igi q̄ qdlibet p̄cretū accidentale p̄ sumi
triply. ¶ Primo pro per se significato. &
sic significat ipsam formā absolutā cum
suo abstracto vt albū p̄ se significato
significat ipsa albedine vt dicit p̄hs in
p̄dicamētis. Albū solū qualitatē fecit.
¶ Secundo pro denominato: et sic si

Folium

gnificat subiectus ab eo denominatum.
¶ Tercio fecat aggregatus ex utroq; i.
ex forma et re denotata et sic album signi-
ficat rem albam. ¶ Proclariori diuissio
nishiū declaracione ponuntur aliquid pro
positores et primo de cōcreto pro q̄ se signi-
ficato. ¶ Prima ppositione est. Concretū
sive de genere substantie sive accidentis
significat idē qd̄ suū abstractū p̄ per se
significat accipiendo cōcretū. Vnde hō
significat humanitatem albū albedinem.
iustū iusticiā. bonū bonitatem. scientificū
scientiā. virtuosus virtutē. nunq; tamē
sortes dicif albedo licet bene sit albū.
¶ Scda. ppositione est. Nunq; dicim?
q̄ concretū et abstractū non distinguunt
ex natura rei intelligi debet de concreto
pro per se significari sumpto. ¶ Tertia
ppositione est. Quāuis concretū et abstractū
idē significant tñ hoc est sub alio et
alio modo cōcipiendi. ¶ Quartā pposi-
tio est. Quelibet forma accidentalis p̄t
cōsiderari dupl. Uno modo in se et ab-
solute ut quid. Altero modo ut inheret al-
teri ut albū potest cōsiderari in se ut est
quid. et sic cōcedit illa ppositione. Sortes
est albū et est in materia contingenti. Illa
tamē sortes est albedo est in materia re-
mota licet em̄ albedo nō repugnet sorti
sub modo cōcipiendi concreti: repugnat
tamē sibi sub alio modo cōcipiendi pu-
ta in abstracto. De cōcreto pro denota-
to sumpto ponuntur aliquid. ppositiones.
Quarū p̄ma est. ¶ Quodlibet cōcretū
de genere accidentis qñ sumit pro re de-
nominata supponit pro re alteri generis
a suo p̄prio genere ut albū currit ibi al-
bum non supponit pro aliquo de genere
qualitatatis sed supponit pro denominata
de genere substantie et sic de alijs. Per
hanc ppositionem possunt solui ista lo-
phismata et cōsimilia. Albū erit quādo
nullam albedinem habebit. Sanum erit
quādo nullam sanitatem habebit. Sapientem
erit quādo nullam sapientiam habe-
bit. Sciens erit quando nō sciet. Esuri-

ens erit quando non esuriet. ¶ Tercio
modo loquendo de concreto sic sumitur
pro aggregato ex forma et re denomi-
nata. Et cum fm̄ philosophiū non est in ge-
nere quā est per accidens. Pro maiorī
declaratione predicto p̄ ponēd sunt ali-
que regule. Quarū prima est. In in-
tellectu est duplex distinctio. una maior
alia minor. ¶ Secunda regula est. Dis-
tinctio in intellectu consistit in di-
uersitate modorum concipiendi idem obie-
ctum formale sive illi modi cōcipiendi
sunt grāmaticales sive logicales. Nam
aliquādo idem obiectum formale soluz
distinguitur penes diuersum modum con-
cipiendi grammaticalem sicut rectus et
obliquus. nam homoz hominis sunt pe-
nitus idem obiectum formale. Et nō di-
stinguuntur apud grammaticū nisi pe-
nes diuersos modos concipiendi. quia
penes diuersa articularia que illis pre-
ponuntur. Sicut etiam hoc aduerbiūz
o est articulare appropiatū ipsi vocati-
uo. ¶ Concretum vero et abstractū non
differunt nisi penes diuersos modos cō-
cipiendi logicales. ¶ Tertia regula est.
Sola diuersitas modorum concipiendi
idem obiectum formale sufficit q̄ intel-
lectus attribuat quācunq; intentiones
secundas qualiter cunq; diuersas eidez
objeto formalis: ut species et accidentes sūt
intentiones disparate et tamen attribu-
untur eidem objecro formalis fin diuer-
sos modos concipiendi. Nam albedo si
comparatur ad substantiam dicitur acci-
dens et quādo comparatur ad sua indi-
vidua dicif species. ¶ Quartā regula ē
Sola diuersitas modorum concipiendi fa-
cit terminos idē significatiū impōrantes
pro alio et alio supponere. Exemplū al-
bum et albedo habent idem significatus
et tamē in ppositione supponunt pro di-
uersis. Ideo illa. Album habet caput
conceditur et valet tñ res alba habet ca-
pur. Similiter et in illis album currit et
albedo currit. ¶ Quinta regula est.

XXXI

¶ Quinta regula. Sola diuersitas modo recipiendi variat veritatē et falsitatem, p̄ponis. Nā hō et hois sūm oēs nō nisi rōne distinguuntur et illa (in casu q̄ fortes currunt) sez hō currit p̄cedit. Illaz autē hois currit null⁹ loce concedit. Si Arguat h̄. Q̄nīq; aliq; sunt penit⁹ ea/ dem ex natura rei; q̄cqd d̄ de uno etiāz d̄ de reliq;. ¶ R̄ndeō aīs nō ē verū imo est simp̄l falsum. si nō adit nisi ipediat diuersitas modoz recipiendi. ¶ Arguit ex alio. hec pp̄ hois currunt; neq; ē vera neq; falsa neq; pp̄o. R̄sio enī hui⁹ nō est quia nō est nī casus hois. sed ideo quia hec est incōgrua verū aut et falsum p̄supponit cōgruū. ¶ Nota licet círculus pendēs ante tabernā significet verū vel falsum: nō tñ lectur q̄ sit pp̄o quia oīs pp̄o est oōz cir culus nō est oōz. igit. ¶ Octava regula Distinctio maior intellectu est illa q̄ in intellectus duobz intelligendi coicipt duo obiecta formalia vt cum intellectus intelligit hoīem et alīnum. p̄ eundē em acut̄ intelligēdī nō p̄t intellect⁹ intel ligere distincte et pfecte duo obiecta formalia et dispata. ¶ Nonā pp̄o. Licet di stinctioni minori intellectu non correspō deat aliq; distinctio ex natura rei tñ di stinctioni majori semper corrūdet aliqua distinctione ex natura rei. Prima ps hui⁹ regule pbatur. Nā que sola rōne distin guunt nō distinguunt ex natura rei; sed illa q̄ corrūdēt distinctioni minori sunt bmoi igit solū distinguunt. rōne. minor pbatur: quia illa nō distinguunt nisi p̄nes alīū et aliū modū recipiendi. igit z̄. Scđa ps probat p̄ regulā sequente que in ordine ē decima. ¶ Aliq; distinctioni maior intellectu corrūdet in re distinctio realis. aliq; nō realis sed solū formalis. Exemplū p̄mi cū intellect⁹ intelligit hoīez

et alīnū. Exemplū scđi. q̄n intellectus intelligit subiectū et suam p̄priā passionē hoīem et sortē. hō et sortes q̄ sint diuersa subiecta formalia probat. Nā intelligēt hominē et sortē vel. ḡ intelligit illa solum ut vñ et idē obiectu vel sub alio modo recipiendi et alio. et sic nō est maior distinc̄tio inter hoīem et sortē; h̄ inf hominē et humanitatē. Seqtur etiā ex hoc si hō ē cōicabilis q̄ etiā sortes sit cōicabilis vt si sortes sit incōicabilis seqtur q̄ species erit incōicabilis q̄ est falsum: q̄ solū diuersitas modoz recipiendi nō facit rem esti cōicabile et non cōicabile. Si autem p̄cipit illa ut duo obiecta formalia hec erunt formaliter distincta. pbaf p̄na. Illa duo obiecta nō sunt duo obiecta formalia. Sed vñiq; est alia et alia rō formalia ibi est distinctio formalis. ¶ Undeci ma pp̄o. Ubicunq; ē alia et alia rō formalia sive alia et alia formalitas ibi ē distinctio formalis. ¶ Duodecima pp̄o. Ubi cunq; ē alia et alia formalitas ibi ē alia et alia qdditas: q̄ formalitas et qdditas sunt synonima large capiendo qdditatē. ¶ Tredecima pp̄o. Ubicunq; est alia et alia rō formalib; ibi est alia et alia formalitas. ¶ Quartadecima pp̄o. Quecunq; distinguunt qdditatue distinguunt for malis q̄ distinctio formalis semp est in ter duas formalitates sic distinctio real inter duas res. Si diceres ille rōes for malis nō sunt p̄prie formalitates quia oportet q̄ illud qd̄ est formalitas repa tur in re ex natura rei extra suā causam. Sed rōnes formales sunt p̄ intellectum igit z̄. ¶ R̄ndeō et dico q̄ hoc est falsum ḡz. ¶ Notandum q̄ sūm aduersarios sic describit. Formalitas est ratio obiecta lis regibilis in re ex natura rei cōp̄hensa ab intellectu quā non oportet sp̄ mo uere intellectū dūmō possit actū eius terminare. Hee descriptio h̄z tres partes. In p̄ma parte dicit illi formalisantes q̄ rō formalis repa est in re extra natu ra rei. In scđa q̄ sit cōp̄hensa ab intel

Folium

lectu. In tercia q̄ nō oportet r̄c. ¶ Sci-
endū q̄ hec desceptio ē oīno falsar insuffi-
ciens. Ido h̄ cā sic arguiſ. primo impro-
bando p̄mā eius partē sic. Non oīfor-
malitas est regibilis in re ex natura rei,
igif distinſio mala. Anīs. pbaf. In enti-
bus rōnis sunt formalitatem tñ nō sunt
repte in re ex natura rei; qz illud d̄r esse
in re ex natura rei qd̄ h̄z actualē existen-
tiam in rerū natura vel qd̄ ē extra suam
cām. q̄ non oportet qd̄ formalitas sit rō
obiectiva in re ex natura rei. 2nā. pbaf.
qz in intentionib⁹ scēdīs siue entib⁹ rōnis
repitit distinctio formal. sed vbiqz ē
distinctio formalis ibi est alia z alia for-
malitas; sed qz in intentionib⁹ scēdīs repe-
riatur distinctio formalis probaf; qz ibi
repitit distinctio essential igif formal
qz fm aduersarios distinctio essential in-
fert distinctionē formalē. q̄ aīt ibi repe-
riatur distinctio essential probaf; quia
qcungz diuīse sp̄s specialissime sub eo-
dem ḡne. primo st̄tute distinguuntur
essentialr sed in entib⁹ rōnis sunt multe
sp̄s specialissime sub eodē genere. primo
cōtentie igif r̄c. Dīnor probaf quia fm
eos vle est gen⁹ ad qnqz. igif multe sp̄s
specialissime cōtinent sub eodē ḡne igif
distinguunt essentialr. ¶ Scēdō arguiſ.
Quocunqz sunt diffinibilia distinctionē
qdditatiua h̄nt formalitates qz rōnes
diffinibiles sūt formalitates; sed scēdē in/
tentiones sunt diffinibiles. Nā in logi-
ca diffinire scēdē intentiones cuiz ipsa fm
Aui cēnā sit de scēdē intentionib⁹ adiun-
ctis p̄misib⁹ de scēdē intentionib⁹ est ve-
ra scientia; sed vera scēa est de aliq̄ diffi-
nibile et ipfa diffinitor sit mediū ad de-
monstrandū. p̄priā passionē de suo sub-
fecto in demonstratōe potissima. ¶ Ter-
cio Arguiſ h̄ primā particula. Res in po-
tēta obiectua h̄nt formalitates z tñ ille
formalitates nō repitit in re ex natura
rei. igif r̄c. sed pro maiori declaratōe hu-
ius articuli est sciendū qz Potentia ob-
iectua est illa fm quā aliqd est p̄ducibi

le ad extra anteç̄ est productū. Nā due
conditiones req̄runf ad hoc q̄ aliqd sit
in potentia obiectua. Prīma qdīcio est
q̄ tale sit producibile ad extra. Scēdō qz
nondū sit productū. Ex quo sequuntur
alique pp̄ones. Quarum hec est prīma.
¶ Nullū ens prohibitus est in potentia ob-
iectua qz illud nō est in potentia ob-
iectua qz nō est producibile; ens prohi-
bitum est b̄mōi. igif r̄c. Scēdō pp̄ est.
¶ Nullū ens actu exīs i accuali existen-
tia est in potentia obiectua; qz tale est
actu p̄ductū. ¶ Tercia pp̄ est. Licit si
lius de i sp̄s faci i diuisi sunt vere p̄du-
cibiles; tñ nō sunt in potentia obiectua
quia nō sunt producibiles ad extra nec
causabiles. igif r̄c. ¶ Quarta pp̄ est.
A potentia ad actū in diuinis bn valet
2nā; vt p̄ p̄ot gn̄are igif gn̄at. p̄ p̄ot esse
sapiens igif est sapiens; qz actus z poten-
tia ibidē nō distinguunt. ¶ Quinta pp̄ est.
A pp̄one de possibili ad pp̄onē de in-
essi i diuinis benevalet 2nā; vt pater po-
test generare igif generat. p̄ p̄ot esse fa-
piens; igif est sapiens. ¶ A pp̄one de possi-
bili ad p̄positionē de inessi in creaturis
nō valet 2nā. Nā non seq̄tur. walther
p̄ot esse sapiens. ergo ē sapiens. ¶ Arguiſ
quarto h̄ primā particulā sic. Res i po-
tentia obiectua h̄nt formalitates et tñ
ille formalr non repitit in re ex natura
rei qz rosa iā nō existens z antip̄ps sunt
in potentia obiectua z distinguunt for-
malr. pbatur quia fm aduersarios d̄
stinguunt essentialr; sed qcungz (vt ipsi
dicunt) distinguuntur essentialr etiā di-
stinguūf formalr. igif h̄nt diuersas for-
malitates. ¶ Sed h̄ Arguiſ. Si anti-
x̄ps z rosa nō exīs distinguunt essentialr
igif etiā realr; quia distinctio essentialis
nō repitit sine distinctōe reali 2nā au-
tem est falsus. probaf. Nā distinctio rea-
lis nō p̄ot esse sine relatione reali sed an-
tip̄ps z rosa in potentia obiectua non
fundūt relatione realē cū nō sint due res
realr existētes igif nec realr differētes.

XXXII

R^undeo licet ant^xp^s & rosa in esse cognit^o nō sin encia realia sunt tamē aliquo mō realia: quia nō sunt p actum intellectus fabricata & illo mō quo sunt res habent distinctionē realē cū nō sunt vna et eadem res. Imo sunt diuersae res & hanc diuersas differētias essentiales. Igitur taliam realā essentia igitur distinguunt essentia l^r & per p^zas realē non tñ distinctione reali positiva. Sed est inter ea distinctionē realis p^uatua hoc est nō causata p actū intellectus. Itē oīsp^zria passio distinguatur formaliter a suo subiecto sive subiectū existat sive nō existat. igitur est ibi alia et alia formalitas etiā sī nō existat nec tunc reperitur in re ex natura rei. ¶ Septima p^zpositio est. Q^zis propria passio d^r de suo subiecto sive subiectū existat sive non. Nam si nullus hō sit adhuc illa est vera hō est risibilis. ¶ Octauia proposi^tio est. Q^zis p^zones primi & scđi modi dicendi p^r se semp sunt vere sive res existat sive nō. ¶ Contra scđaz particulā in descriptione formalitatis positā in q̄ dicit comprehensio ab intellectu ponēda sunt aliqua dicta. Sed ut melius intelligatur. ¶ Sciendum est q̄ dīa est inter Apprehendere & Comprehendere. Nam intellectus d^r apprehendere aliquā rem q̄n aliqd cognoscit sive distinctionē sive fusione. Sed apprehendere est simul totū apprehendere. ¶ Norandum anteq̄ intellectus dicat cōprehendere aliquā rem due req^unt conditiones. Prima ē q̄ intellectus intelligat illā rē quā intelligit sīm omnē rōnē sīm quā est intelligibilis. Scđa est q̄ intellectus q̄ intelligit sit tante intellectuūtatis & activitatis quante ē illud q̄d intelligit. Pro declaratione horum. sequunt^r p^zositiones Quarū prima est. ¶ Nullus intellectus creatus pōt compēndere dēū vel essentia diuinā proprie loquendo. Unde sciendum q̄ duplex est intellectus creatus. scđ Angelicuz huma^{nus}; sed nullus illoꝝ pōt cōprehendere diuinā essentiā; quia nullus illoꝝ tante

est intellectuūtatis quante intelligibilis. tatis est essentia diuina cū omnis intellectus creatus sit finite intellectuūtatis; essentia autē diuina sive dēū est infinite intelligibilis. ¶ Secunda p^zo est. Nullus intellectus alius ab intellectu aie xp̄i cognoscit essentia diuina quātū intelligibilis est. ¶ Tercia p^zpositio est. Licet intellectus aie xp̄i intelligat essentiam diuinam quantū intelligibilis est nō tamē comprehendit eā. Prima p^z illi p^zositionis probat: quia nihil ē in essentia diuinā vel etiam in creatura quin de facto cognoscat illa clare etiā contingētia. Et hoc propter unionē perfectaz ad diuinū suppositū. Secunda pars probatur: quia ad hoc q̄ aliquis intellectus aliquod ens comprehendat requirit q̄ ipse sit tante intellectuūtatis quante ipsum qd intelligit est activitat^r; sed deus sive essentia diuina infinite est activitat^r. Intellectus autē aie christi finite intellectuūtatis cum sit intellectus creatus. ¶ Quarta p^zpositio est. Nullus intellectus creatus est comprehensius essentie diuine eadē ratione. ¶ Quinta p^zositio est. Solus intellectus diuin^r est comprehensius essentie diuine. hec p^zpositio probat p^r propositionē sequentem. ¶ Sexta p^zo est. Solus intellectus diuinus ē tante intellectuūtatis q̄nte essentia diuina ē intelligibilitas; sive activitatis; q̄d verūq^r est infinitū. Nā intellectus ē infinite intellectuūtatis & essentia infinite intelligibilitas. ¶ Contra dīca Arguitur. Theologi dicunt q̄ illi qui sunt in paradiso dicuntur comprehensores sed non dicuntur comprehensores nisi comprehendant igitur aliquis intellectus comprehendit essentiam diuinam. ¶ Respondeo dictuz illud theologorum non est intelligendum q̄ bene dicantur comprehensores ideo quia cōprehendant essentiam diuinam. ¶ Pro cuius ampliori declaratiōe est sciendū q̄ Comprehensor potest sumi duplīciter.

Folium

¶ Uno mō large r̄ est ille qui h̄z noticiā intuitiuā de do. ¶ Alio mō stricte, r̄ sic est ille qui intelligit essentiā diuinā fin oēm rōnē fm̄ quā ē intelligibilis. Et illo mō nullus intellect⁹ creatus p̄t cōp̄e hendere cōscientiaz diuinā. debet ergo cōe dictū theologor̄ intelligi de ḡphensore large sumpro. ¶ Ad p̄positū q̄n dicit in distinctione formalitatis. ḡphensa ab intellectu. Si intelligat q̄ formalitas sit ḡphensa, p̄prie loquēdo de ḡphendere se quitur q̄ pro statu isto nulla sit formalitas cū nulla formalitas sit cōphensa; q̄ nulla res mūdi simpl̄ simplex p̄t cognoscī pro statu isto fm̄ se r̄ qntū cognoscibilis est. Nā fm̄ Boetii. Differētie rerum sunt nobis ignote. Ex hoc runc sic Arguit. Imposibile est cognoscere aliquā rem q̄ntū est cognoscibilis nisi cognoscatur eius p̄pria dñia. sed dñe p̄prie rerū sunt nobis ignote. igif r̄c. Itē si deus faceret duo entia eiusdē magnitudinis: eiusdē figure r̄ eiusdē coloris. Sitr̄ et in eodē loco; neq̄ sensus neq̄ intellect⁹ iudicaret esse duo encia sed vñū. Eodem modo si deus faceret vñū accidēs nūmero in duob⁹ subiectis nūero distinctis intellectus non iudicaret illa esse duo sed vñū. q̄ illa q̄ cognoscim⁹ sunt minima respectu eoꝝ que ignoram⁹ quare a nobis nō poterūt cōprehendi p̄prie loquendo de cōprehēsione. ¶ Si dices. Nō oportet ad hoc q̄ aliquid sit formalitas q̄ sit ḡphensem p̄prie loquēdo; sed sufficit q̄ sit ḡphensem large accipiendo cōphensionē. ¶ Contra. Ex hoc seq̄ref q̄ in protestate mea esset facere formalitates nō formalitates; q̄ possum ḡphendere illo modo rem vel non ḡphendere. ito seq̄retur q̄n dormirem q̄ formalitas non esset formalitas quia tūc non esset cōphensa. ¶ Contra tertiam particulāby r̄ quam non oportet semp̄ mouere intellectū dñ modo possit actū eius terminare. Unde sciendū q̄ alique sunt formalitates que p̄t mouere intellectū sicut encia realia.

Alies sunt formalitates q̄ non p̄t mouere intellectū h̄z solū tales terminat eius actum sicut sūt encia rōnis. ¶ Mouere autē intellectū nihil aliud ē nisi causare aliqd in intellectu sicut mouēs in mobili. sicut ignis mouet p̄ducendo aliquid in aqua pura calorē. Sic etiā obiectum dñ mouere intellectū q̄ causat aliqd in intellectu pura intellectiō nō quidem ut causa totalis sed ut causa partialis. Intellect⁹ em̄ cū obiecto ē vna causa totalis ipsi intellectiōis. Ex his sequuntur alique p̄pōnes. Quarū p̄ma ē. ¶ In intellectus n̄ mouet sc̄pm. ¶ Sc̄da p̄pō est. Qđlibet ens exīs actu in actuali existentia p̄t mouere intellectū n̄m. Et si non pro statu n̄o tñ ex natura potentie. Illud autē dñ terminare actū intellectus n̄i qđ intelligit. Unū sciendū q̄ causa ē duplex sc̄z Libera r̄ naturalis. ¶ Lasa libera ē que positis oīb⁹ necessario requisitis ad actionē adhuc p̄t non agere r̄ alio nomine vocat agens voluntariū vel agens fm̄ p̄positū. ¶ Lasa naturalis ē q̄ positis oīb⁹ necessario ad acq̄stionē requisitiō nō p̄t nō agere de hac causa naturali intelligit dictū Scotti. In cuius cunq̄ agētis p̄tātē nō est actio neq̄ modus agendi ut ignis calefacit naturaliter. ¶ Propositio tercia ē. Qđlibet entitas inquantū entitas sequit illud qđ p̄t mouere actum intellectū. ¶ Nota nō est maior; dñia inter naturalē p̄ncipiare vel causare r̄ libere p̄ncipiare qđ necessario p̄ncipiare r̄ contingenter p̄ncipiare. ¶ Pro declaratione tercie rōnis p̄ncipalis sequuntur alique p̄pōnes. Quarū prima est. In reb⁹ duplex est distinctio vna maior r̄ manifesta. Alia minor r̄ nō ita manifesta. Distinctio maior ī reb⁹ volvatur distinctio realē stricte loquendo. ¶ Sc̄da p̄pō est. Distinctio vero minor er̄ nō ita manifesta vocat distinctio formalis. ¶ Tercia p̄pō est. Distinctio realis stricte loquendo capta ē inter aliq̄s res quarū vna nō est alia; ut inter sortē

XXXIII

et platonem. **Quarta** est. Distinctio formalis est illa q̄ est inter duas formarites quarū una non includit aliam in primo modo dicendi per se. **Quinta** ē In ḡne et ḡnali sunt t̄m tres distinctioēs lez rōnis formalis et realis stricte sumpta. **Sexta** est. Distinctio realis stricte sumpta est duplex quedā suppositoruz t̄m et quedā naturarū. Distinctio realis suppositoruz t̄m solum reperitur in diuinis personis. **Septima** est. Quaecūq; distinguuntur in creaturis stricte loquendo realiter distinguuntur naturaliter vñ essentia. **Ot̄ra** est. Distinctio naturali nullū locū habet in diuinis nec pōt̄ habere qz quecūq; sunt in diuinis sunt yna et eadem natura siue yna et eadem essentia. **Nona** est. Implicat cōtra dictionē yna et eandem naturā regiri in duabus creaturis realiter distinctis. **Nota** illa distinctio dicitur p̄cedere actum intellectus que est ex natura rei. Arguitur. Quaecūq; forma specifica que vocā sp̄eciālissima habens latitudinē graduū saluaꝝ in quolibet gradu patet de albedine que habet latitudinem graduū et saluaꝝ in quolibet gradu. Arguitur quilibet gradus forme est ipsa forma patet de albedine qz quilibet gradus albedinis est albedo: ergo quilibet gradus distinctionis formalis erit distinctio formalis. **Nota**. Cum p̄ceperit aliquis dei nullo modo stat trasgressio alterius. Arguitur. Quaecūq; continet ynituit in aliquibus sunt formalis distinctione ab eis: sed omnia inferiora continent ynituit in suis superioribus ergo distinguuntur ab eis formaliter maior est primū dictum doctoris subscđm dictū est minor eiusdem. **Scien-**
dum q̄ continentia est quadruplex. **Prima** est essentia. et illa qua aliquid continet aliud in primo modo dicendi per se. Unde. Omne inferius hoc modo continet suū superius quia in primo modo dicendi per se includit illud.

Secunda est. Omne diffinītū cōtinet suam diffinitionē hoc modo in se essentialiter. **Tertia** est. Nullū subiectū cōtinet hoc modo suaz propriā passionē. **Quarta** ē Essentia diuina nō p̄tinet sua attributa hoc mō. i. cōtinētia essentiali. **Alija** est cōtinētia ynituit vel identica et illa qua aliquid continens p̄tinet aliquid idēificatū sibi realiter distinctū tamen formaliter ab eo. Et ad illam requiri p̄ primo q̄ continens et cōtentū sint eadē res. vnde sequuntur aliquid regule. **Prima** est Nulla substantia continet suū accūs p̄ accūs absolutū ynituit. **Secunda** est. Deus nullā creaturā cōtinet hoc mō qz nō est eadē res cum deo. **Tertha** hoc Arguitur filius in diuinis cōtinet naturā humanā ynituit quia ibi est verissima ynitas. Respondeo licer natura humana et diuina yniāt ynitione hypostatica non tamē yniāt ynitione. **Tercia** est. Omne subiectū p̄tinet suas proprias passiones ynituit. **Quarta** est. Essentia diuina continet ynituit sua attributa. **Quinta** est. Essentia diuina continet ynituit relationes reales q̄ sunt in ea. **Sexta** est. Omnia superiora cōtinent cōtinētia ynituit in suis inferioribus. **Tertia** est. continentia virtualis et est illa qua aliquid potest producere aliquid in esse. Et est duplex quedā est in esse vero et est illa qua aliquid continet aliquid qz pōt̄ producere in esse verū. Unde regula. Quaecūq; causa potens p̄ducere effectū aliquē vñ virtualiter p̄tinere ipsum. Alija est in esse cognito et est illa qua aliqua res continet aliam sic q̄ potest producere cognitionem eius. Alija regula. Quaecūq; qd̄ ditas cognita ex cuius cognitione pōt̄ elicī notitia alterius continet ipsum et producit in esse cognitionem. **Quarta** est p̄tinētia potētialis et est illa q̄ superior cōtinet sua inferiora direkte vel indirecte in quedā cōitate vñ abitu. **Pro** elucidatione q̄rte rōnis p̄ncipalibz q̄ fundamēta aduersarij p̄uerunt f

Folium

Sciendū q̄ ipsi dicunt superiora esse formaliter idē suis inferioribus; totū suis partib⁹ rē. Et dicunt q̄ illa solū distingui ex natura rei et nō formalit. Scie dum q̄ ex dictis aduersariorū superius et inferioris non solū distingui ex natura rei immo etiā formaliter distingui tur. Unū notāe sunt diligēter alij regule logicales multū viles tam in logica phisica metaphysica et theologia quārum prima est. ¶ Nullū inferioris est de diffinitione qdditatiua sui superioris p̄z qz nihil est diffinitione qdditatiua alic⁹ sine q̄ ipm pfecte p̄t intelligi et cōcipi s̄z omne superioris p̄t pfecte intelligi et cōcipi sine suo inferioz igit̄ superioris nō includit suum inferioris in sua diffinitione qdditatiua; maior est manifesta minor probat per p̄m dicentē subam aiam sensibile posse intelligi non intelligendo rōnale vel irrōnale q̄ inferioris nō est de diffinitione qdditatiua sui superioris. ¶ Secda ē. Nullū superioris includit suū inferioris i p̄mo mō dicēdi p̄ se. p̄baſ. q̄cqd includit aliquid in p̄mo mō dicēdi per se ipm est de diffinitione qdditatiua illi⁹ si habeat diffinitionē qdditatiua s̄z nullū superi⁹ includit suū inferioris in sua rōne qdditatiua ex p̄ma regula ḡ nullū superioris includit suum inferioris in primo mō dicēdi p̄ se. Primus modus dicensi p̄ se est q̄n diffinitione vel pars diffinitionis p̄dicas de diffinitio siue superi⁹ de suo inferiori. Inferius autē nō est huiusmodi respectu sui superioris igit̄ rē. Cum igitur fin aduersarios illa distinguiantur formaliter quoz vñ nō includit aliud in p̄mo mō dicēdi p̄ se. Sequitur sufficiēter eē probatū ex duab illis regulis superi⁹ et inferioris nō solū distingui ex natura rei sed etiā formaliter; dicens autē in maioris si habeat diffinitionē; nā non om̄e qd̄ p̄uenit alicui in p̄mo mō dicēdi p̄ se est de ei⁹ diffinitione qdditatiua. Dia em̄ p̄dicamētoz cū generagenera

lissima nō habeat diffinitiones qdditatiua solius em̄ spē est diffinitione. Et sic cōceptus qdditatiu⁹ est cōior p̄ diffinitione qdditatiua qz oīs diffinitione qdditatiua est cōceptus qdditatiu⁹ s̄z nō ecōtra. ¶ Tercia est. Omne inferioris est extra rōnem p̄ se sui superioris pater qz nullū inferioris est de diffinitione sui superioris ex p̄ma regula nec includit in diffinitione eius qdditatiua igit̄ est extra rōnē sui superioris. ¶ Quarta est. Omne inferioris est accīns sui superioris et sic bō est accidens aialis; sed ne hoc absurdū videatur. Est sciendum q̄ accidēs sumit̄ dupliciter. ¶ Uno modo p̄prie pro aliquā entitate contingēter inherēte alicui et perficiente illud post esse suū complemētū et illo mō sumendo accidēs facit vñ p̄dicabile distinctū etra alia q̄ttuor p̄dicabiliā. ¶ Altero modo sumit̄ p̄o aliquo extraeo qd̄ est extra rōnem alicui⁹ alterius et sic nō facit q̄tum p̄dicabile. Et sumit̄ illo mō in p̄posito nō. Nā inferioris illo mō est accidēs superioris qz est extra rōnē eius qdditatiua nō aut est accīns primo modo. Ex illis sequit̄ manifeste q̄ superioris et inferioris non solū distingui ex natura rei sed etiā formaliter. ¶ Sequunt̄ aliquā regule p̄ hoc q̄ ille formalisantes dicit̄ diffinitionē et diffinitū solū distingui ex natura rei et nō formaliter solū. Et secundū regula q̄ est in ordine q̄nta. ¶ Nullū diffinitione includit suū diffinitū in p̄mo mō dicēdi p̄ se. p̄atio regule qz qd̄libet diffinitū includit suā diffinitionē in primo mō dicēdi p̄ se igit̄ ecōtra diffinitionē q̄ includit diffinitū i p̄mo mō dicēdi p̄ se. Unū ē manifestū etiā apd aduersarios. Nā ipsi bō cōcedūt qz p̄m⁹ mod⁹ dicēdi p̄ se est q̄n diffinitionē vñ p̄s diffinitōis rē. Et p̄ maiori declaratōe seq̄ sexta regula q̄ est p̄firmariua. Sequit̄ imēdiate p̄cedētis et est talis. ¶ Inclusio cōntinuitatis siue p̄m⁹ mō dicēdi p̄ se nūq̄ est mutuā nā licet bō includat aial rōnale cōntinuitatis siue in p̄mo mō nō tñ ecōverso. Illa em̄ non est formalis siue in p̄mo mō dicēdi

XXIII

¶ se aīal rōnale est hō cū aīal rōnale pos-
sit pfecte intelligi absq; hoīe nō aut ecō-
tra immo implicat p̄tradictionē idē oī-
bus idē respectu eiusdē eē includēs z in-
clusum iō si aīal rōnale c̄ntialt̄ in p̄mo
mō dicēdi p̄ se in hoīe se q̄ref q̄ hō no in-
cludat ecōuerso in p̄mo mō dicendi p̄ se
q̄d tñ fieret si eē mutua inclusio. Itē in
p̄dicationib; essentialib; nō est circulus
p̄ phm p̄mo posteriorz. Sz si diffinitio
includeret diffinitū in p̄mo mō dicēdi p̄
se z ecōuerso eēt circulus in p̄dicationi-
bus c̄ntialib;. ¶ Sequit̄ sepius regla z
est p̄batiua regule p̄cedentis z est talis.
Predicat̄es p̄ se nō p̄uertunt p̄ phm p̄/
mo posteriorz. ¶ Pro declarat̄e illi⁹ re-
gule est sciendū q̄ est dīa inter conuersi-
onē: cōuertibilitate z cōuertentia. Nam
Lōuersio est p̄pria passio ppōnū cathe-
goricaz z p̄uenit solis p̄positionib; z nō
termis neq; rebus neq; p̄positionib; hy-
pothetis qz ille ppōnes nō cōuertunt.
Et licer vna res p̄uerta in alia sicut in
p̄teratōe hostie hoc tamen nō est p̄prie.
¶ Lōuerabilitas est p̄pria passio termi-
norū verificabilū de se inuicē p̄l' affir-
matiue p̄uertibiliter ut risibile ē hō; vñ
lli duo termini verificant̄ de se inuicem
ut dicēdo oīs hō est risibile z ecōtra oē
risibile est hō. ¶ Lōuerentia aut̄ est pro-
pria passio terminoz relativoz qz hmōi
dicuntur ad conuertentia. Nam positio
vno ponit̄z reliquz z conuerso. Nō
tame sunt conuertibilia. I. vñuersaliter
z affirmatiue z cōuertibiliter de se inuicē
verificabilia. nam pater in diuinis
non est filius: neq; filius est pater sic et
adam fuit pater non tamē filius. ¶ Lō/
tra istam regulam sic arguitur. Quelit̄
bet p̄positio cathegorica potest con-
uerti in vnam aliam de terminis trāspo-
sit̄is sed p̄positiones per se sunt vere p̄/
positiones. igit̄ possunt conuerti et p̄/
consequens regula falsa. minor est ma-
nifesta: maior pater ex iam dīctis qz con-
uersio est p̄pria passio p̄positionuz

cathegoricarū. ¶ Respondet̄ proposi-
tio cathegorica est conuertibilis in aliq;
de terminis trāpositis z per consequēs
etiam propositiones per se sed proposi-
tiones per se non sunt conuertibilis sic
sz q̄ si in conuersa est predicatio per se
q̄ etiam in conuertente sit p̄dicatio p̄ se.
Nā ista hō est aīal rōnale ē p̄ se et i p̄mo
mō non aut̄ ista aīal rōnale ē hō qz alias
esset circulus in p̄dicationib; essentiali-
bus. Ex illis regulis lequit̄ manifeste
q̄ diffinitio non includit diffinitū in
primo modo dicendi p̄ se. ¶ Octaua est
Nulla propositione in qua idem omnib;
modis idem predicitur de se ipso in pri-
mo modo dicendi per se. Hec proposi-
tio est contra franciscum maronis z con-
tra plures alios dicentes illam p̄positi-
onem vñi idem predicitur de se ipso esse
in primo modo dicendi per se in primo
gradu. ¶ Probatio regule quia predi-
cacio per se nō cōuertitur p̄ septimā re-
gulā: p̄positiones aut̄ in quibus idē pre-
dicatur de se ipso cōuertunt: ut dicendo
homo est homo sic cōuertitur homo est
homo. Eadem ergo ratio qua in prima
p̄positione est p̄ se z in scđa z sic esset cir-
culus in p̄dicationib; essentialib;. Itē
p̄mus mod⁹ dicēdi p̄ se em linconicem
sug p̄mo posteriorz est qñ qdditas subie-
cti egredit̄ de qdditate p̄dicari. Sz scđs
modus est ecōtra qñ sz qdditas p̄dica-
ti egredit̄ de qdditate subiecti. Exemplū
primi hō est aīal rōnale: hō em c̄ntialis
p̄stituit̄ in esse qdditatuo p̄ gen⁹ z dīaz
Exemplū scđi hō est risibile p̄pria passio
em hz suā qdditatem ab illo a q̄ egredit̄
sed egredit̄ a subiecto. igit̄ z̄. ¶ Ex his
arguitur ztra Franciscū maronis p̄ di-
cūm linconicem q̄ egregie cōmentar⁹
est libros posteriorz z formatur ratio sic
Impossibile est idem omnibus modis
idem egredi a se ipso sed in primo modo
dicendi per se subiectum egredit̄ a se
ipso p̄dicato igit̄ idē non p̄t p̄dicari
de se ipso in p̄mo mō dicēdi p̄ se cū idē nō

Folium

egrediatur a seipso. Igitur opinio illorū est falsa. ¶ Contra non est verior predicationis quādō idem predicat de seipso. sed quanto p̄dicatio est verior tanto est essentialem p̄dicatio primi modi dicendi per se. Respondeo negando illam q̄nto p̄positio est verior tanto est essentialem. Nā fīm docto. subti. in tercio sententiā hec p̄positio deus est sapiēs ve- rior est q̄ illa hō est animal et tñ scđa est in p̄mo mō dicendi q̄ se nō aut p̄ma. Rō hui⁹ est q̄ inter essentiā diuinā et suā sa- piētia est idētitas pfectissima sine com- positione sed hō et animal non sunt idē ita pfecte quia ibi est cōpositio realitatis et realitatis. Et ideo licet ambe iste p̄po- sitiones sint vere vna tñ est verior alia ppter perfectiorem identitatem. Tercia pars minoris p̄t q̄ inter partes et totū nō solum sit distinctio ex natura rei sed etiam formaliter sufficienter probatur in littera: tamē ut melius intelligas continentur regule. ¶ Vñ nona in ordine regula tñ prima pro tercia parte minoris ad illa. ¶ Nulle partes essentiales includunt suum totū essentiale in primo mō dicendi per se licet bñ ecōtra. Exemplū. Cor pus et anima non includunt totum hominem in primo mō dicendi q̄ se sed bene totū eēn- tiale puta homo includit sic animam et corpus. probat. Illud nō includit alterum in primo mō dicendi q̄ se sine q̄ po- test manere et existere natura rerum sed partes possunt remanere sine toto siue manifestum est in morte hominis vbi ma- net anima et corpus non aut hō igit par- tes non includunt totum. ¶ Decima est Nulle partes integrales includunt suū totū integrale in primo mō dicendi q̄ se licet bene ecōtra nam partes integrales possunt manere sine toto. ¶ Undeci- ma est. Omne inferius includit suū superius in primo modo dicendi q̄ se patet quia omne inferius diffinitur per suum superius si habeat diffinitionem.

¶ Duodecima est. Omne diffinitum in-

cludit suā diffinitionē quidditatuā in primo modo dicendi per se. ¶ Tredecimā est. Omne totum essentiale includit suas partes essentiales in primo modo di- cendi per se sicut post melius videbitur Sequuntur nunc aliae regule negatiue. ¶ Decimaquarta est. Nullum superius includit suū inferius in primo modo di- cendi per se q̄ alias esset circulus in p̄di- cationibus essentialibus. ¶ Decimaquā- ta est. Nulla diffinitio includit suū dif- finitum in primo modo dicendi per se. ¶ Decimasexta est. Nulle partes inclu- dunt suū totum in primo modo dicendi per se. ¶ Decimaseptima est. Omne in- ferius est idē formaliter suo superiori. Licet non ecōtra prima pars probat quia illud est idē alteri formaliter q̄d inclu- dit illud in primo modo dicendi per se. ¶ Unde fīm docto et subtilē in primo Idēntitas formalis est vbi illud q̄d di- citur sic idē includit illud cui est sic idē in primo modo dicēdi per se. Sed omne inferius includit suum superius in pri- mo mō dicendi per se igit rē. ¶ Decima octaua est. Nullū superius est idem for- maliter suo inferiori probat q̄ rotarā- tio quare aliquid est idē alicui forma- maliter est q̄ illud qd sic est idē alteri includit illud in primo mō dicēdi p̄ se. Sed nullū superius includit suū inferi- us in primo modo dicendi per se. igit rē. ¶ Decimanona est. Omne diffinitū est idē formaliter sue diffinitioni quia in- cludit illud in primo modo dicendi per se sed non econtra. ¶ Uicesima est. Omne totum est idem suis partibus sed nō ecōtra probat. quia tales predicationes nō sunt mutue. Et confirmat q̄ in cau- sit p̄cisis si affirmatio est causa affirmationis et negatio est causa negationis. Sz includere aliud in primo mō dicendi q̄ se est esse idē formaliter: sunt due affir- mationes quarū prima sz includere ali- ud in primo mō dicēdi q̄ se est causa affir- mationis scđe sz esse idē formaliter.

XXXV

Enī si q̄o q̄e hō est idē formalr anī ali
 r̄ndet q̄r includit illud in p̄mo mō dicē-
 di p̄ se; p̄t̄z h̄ ex descriptō idē titatis for-
 mal. Sequit̄ ḡ negatio erit cā negati-
 onis r̄ p̄ q̄s nō includere aliud in p̄mo
 mō dicēdi p̄ se est vna negatio r̄ erit cā
 negationis illi? sc̄z nō esse idē formalr si
 eut inclusio in primo modo dicendi p̄ se
 r̄ cā affirmatiōis. s. idē titatis formalis
 sic nō inclusio i p̄mo mō dicēdi p̄ se ē cā
 negationis. s. non idē titatis formalis.
 Notandum tñ q̄ hec ppō sc̄z Si affir-
 matio est cā affirmationis r̄ negatio erit
 cā negationis; h̄ exponi dupl. s. de rebus
 r̄ de terminis. exponēdo cā de rebus d̄ ad
 d̄ in causis p̄cis: si affirmatio r̄, q̄r in
 causis p̄cialib⁹ non tenet. Nō em sequit̄
 si dominicator est ḡ dom⁹ est; q̄r domini-
 cator nō est p̄cīla causa h̄ ad esse domus
 regrūnctia lapides r̄ ligna. In terminis
 aut̄ nō tenet v̄l r̄z ip̄a debet intelligi de
 terminis cōuertibilib⁹. vt sicut se hō h̄
 ad risibile sic nō hō ad nō risibile; h̄ hō ē
 risibile; ḡ non hō nō est risibile. In cau-
 sis aut̄ subordinatis nō tenet; non em te-
 net sequētia sic arguēdo sicut se h̄ hō
 ad aial ita nō hō ad nō aial; h̄ oīs hō est
 aial ḡ oīs non hō est non aial. Nā asin⁹
 est non hō non tñ est nō aial immo ip̄e ve-
 re est aial. sic etiā nō sequit̄. Sicut se h̄
 existēs ad possibile sic se h̄ non existēs ad
 nō possibile; sed om̄e existēs est possibile ḡ
 oī nō existēs est nō possibile; immo multa
 sunt non existētia r̄ tñ sunt possibilia.
 Pro declaratione quinte rōnis prin-
 cipalis qua improbat modus proban-
 di ponendi distinctionem se totis subse-
 ctive ponuntur plura dicta pulcherri-
 ma phisicalia theologicaliaꝝ metaphysi-
 calia quēadmodū in precedēti lectione
 posita sūt pulcherrima dicta logicalia.
 Et quia illi formalisantes dicūt illa di-
 stingui se totis subiectivē quarum rea-
 litates sunt a se inuicem actualiter loco
 r̄ situ separata. Ideo est sciendum q̄ alī
 quid esse in loco potest intelligi quadru-

pliciter. prīmo aliquid est in loco circū-
 scriptue. sc̄dō diffinitiue. tertio sacra-
 mentaliter. quarto immensiue. ¶ Notā
 dum q̄ idem est dicere saliquid esse in lo-
 co circūscriptue occupatiue dimensiue
 r̄ repletive. Ita em q̄tuoz sūt penitus
 idem. ¶ Esse in loco circūscriptue sine
 dimensiue r̄. Est qñ totū locatum cor-
 respondet toti loco sūe est in toto loco
 r̄ pars locati correspondet parte loci. Ex-
 emplum homo est in loco circūscriptue
 totus homo correspondet toti loco r̄ par-
 tes hominis partib⁹ loci. Nā brachiuꝝ
 dextrum est in alia parte loci q̄s sinistru-
 vel q̄s pedes vel caput. ergo illis parti-
 bus correspondet alia r̄ alia pars loci.
 Promaiori declaracione illius dicti po-
 nende sunt aliquid p̄positiones per ordi-
 nem quarū est hec prima. ¶ Nullus pū-
 cus potest esse in loco circūscriptue
 quia cum punctus sit indiuisibilis non
 habet partes illud autē qđ sic est in loco
 debet habere partes quibus partib⁹ cor-
 respondant partes loci sicut paret ex p̄-
 dictis. ¶ Sc̄da est. Nullus angelus po-
 test esse in loco circūscriptue quia nul-
 lus angelus habet partes. Unde sequit̄
 Correlarium. Nullum indiuisibile po-
 test esse in loco circūscriptue propter
 eandem rationem. ¶ Tercia est. Deus
 km natura diuinā non potest esse in loco
 circūscriptue propter eandem rōnem.
 ¶ Quarta est. Solum corpus quantū
 est in loco circūscriptue quia solum ta-
 le habet partes quibus correspondant
 partes loci. Et de illo quarto modo esse
 in loco intelligitur textus. r̄ sic videtur
 q̄ anima et corpus nuncq̄ etiam separa-
 ta ab inuicem distinguunt se totis sub-
 iective quod est simpliciter falsum; falsi-
 tas patet quia anima et corpus habent
 diuersos actus existēdi r̄ essentias. Si
 militer et essentias diuersas. igitur r̄.
 Q̄ aut̄ nunq̄ sic distinguant̄ ponendo
 motiuꝝ illorū formalisantū; patet quia
 nunq̄ differunt loco et situ cum anima

Folium

Ipsa non sit in loco circumscriptiue. Si autem alio modo velint hoc intelligere tunc manifestum est quod corpus est in loco circumscripsiue et anima diffinitiue ergo habet diversos modos existendi et per hanc etiam unica distinguuntur se totis subiectiue quod ipsi negantur. Aliiquid esse in loco diffinitiue est illud quod est in loco per reali existentiam et per reali punctionem sic enim quod est in illo loco non potest ex sua natura esse in alio loco. Et sic angelii sunt in loco et dicuntur esse in loco diffinitiue. id determinate vel limite. Pro cuius declaratione ponende sunt aliquae propositiones quarum prima est. Angelus non potest esse in loco quantumcumque magno. Secunda est. Angelus non potest esse in loco quantumcumque parvo loquendo de loco continuo. Probatio harum regularum; quia si angelus posset esse in loco quantumcumque magno et in loco quantumcumque parvo sequitur quod posset esse in oibus locis in universo et in loco attingendis usque ad celum empyreum et posset esse ubique quod est hereticum quod soli deo hoc genuit. Tertia est. Angelus potest esse in loco punctuali. si diccas est contra secundam propositionem. Angelus enim non potest esse in loco quantumcumque parvo locus aut punctualis est minimus locus. igitur et ceterum. Respondeo licet locus punctualis sit minimus locus non tamen est locus continuus cum non habeat partes de quo intelligitur secunda propositione. Quarta est. Plures angelii possunt esse simul et semel in eodem loco diffinitiue. pars in euangelio de demoniaco in quo erat legio de monorum. Quinta est. Anima non potest esse in loco circumscripsiue licet bene possit esse diffinitiue. Prima pars probatur. quia nihil est in loco circumscripsiue nisi quod haberet partes anima cum sit indivisiibilis non habet partes. igitur non potest esse in loco circumscripsiue. Et per hoc etiam probaretur quod nullum indivisiibile possit esse circumscripsiue. Secunda pars probatur. quia anima est in

hunc presens per realem presentiam et existentiam sic quod non est presens alio loco. igitur et ceterum. Est etiam eadem ratio de anima sicut de angelo. Nota licet angelus non possit esse in loco quantumcumque magno non tamen nego quin possit esse in loco magni. vnde et angelii custodientes ciuitates: videtur quod habeat quilibet eorum tam ciuitatem quam custodit pro loco. sicut et angelus deputatus pro regno videtur habere totum regnum pro loco suo non tamen potest habere locum quantumcumque magni. Nam et angelus gabriel missus ad virginem gloriosam: unde temporis non erat in celis sed in ciuitate galilee cui nomen nazareth. Aliiquid esse in loco sacramentaliter est illud quod est in loco per reali existentiam et per reali existentiam et cum hoc est ibi sub signo sensibili dicitur sub signo sensibili quod hoc differt ab alijs que alio modo sunt in loco quam sacramentaliter. Nam verbis prolati a sacerdote credimus firmiter sub tali signo secundum speciebus panis et vini corpus christi contineri per reali existentiam et existentiam quod quidem corpus est ibi precise tanquam sub signo sensibili: ita quod ubique reponantur huiusmodi species ibi erit corpus christi presens secundum species remaneret etiam si in os fecidisset in stomachum immundissimum sine etiam in sterquilinum reponerentur et hoc ex determinatione diuine voluntatis. Pro maiori declaratione sequitur vna regula. Simul et semel vnu corpus est in diversis locis sacramentaliter. Aliiquid est quarto in loco immensius et est illud quod est ex sua natura et essentia in quolibet loco per reali presentiam et per reali existentiam ut deus. Pro maiori declaratione illius dicti ponende sunt aliquae propositiones quarum Prima est. Solus deus est in loco immensius: quia propter immensitatem

XXXVI

Item suam necessario presens est ubiqꝫ et nō pot̄ nō esse in quolibet loco alias nō esset immensus. Ex illo sequitur q̄ de fī suam essentiam et fin propria natu ram nō est verius in celo empyreō q̄ hic vel in inferno sicut aliq̄e vnde imagi nantur immo eque vere fī suam essen tiam et presentiam est hic sicut in celis. Unde sciendū q̄ Deus est in loco im melius triplici modo scz per realem pre sentiam potentiam et per essentiam.

Primo deus est ubiqꝫ per realem pre sentiam quia ei omnia clarent. unde ad Hebreos. iij. omnia nuda et aperta sunt oculis eius. ergo summopere quilibet debet cauere non solum in loco manife sto veritatem in loco occultione mortali ter peccado offendat oculos diuine ma testatis. Secundo est ubiqꝫ per potē tiam. Nam omnia manu teneri quia in manu eius sunt omnes fines terre. unde vidimus si nauta modicum deficiat na uem regendo tota nauis cum omnibus periclis si mare fuerit turbidum; ita si de us gloriosus modicum suā omnipotētiaz subtraheret totus mundus perire.

Tercio deus est ubiqꝫ per suam essen tiam et per suam propriam naturam. Contra hoc arguunt quidaꝫ heretici sic. Si deus ēt ubiqꝫ sequeretur q̄ ma cularetur in locis immundis et in sterco ribus. Respondeo nō sequitur q̄ ma cularetur nam videmus q̄ lux ista sensibilis ipsius solis: trāns super sterco ra et cadauera et tamen non maculatur quācomagis lux ista insensibilis immē sa et immutabilis nō maculatur per hu fūsmodi loca.

Secunda est. Anima rationalis ē to ta in toto corpore et tota in qualibet par te fī p̄m scđo de anima.

Tertia est. Inter formas informan tes materiā nulla alia forma est. tota in toto et in qualibet parte tota: nisi sola anima intellectiva et hoc propter suam

perfectionem. probatur: quia si esset ali qua alia forma huiusmodi maxime esset forma sensitua sed hoc non est quia talis forma extenditur ad extensionem cor poris sicut manifeste patet in animalibꝫ annulosis sicut sunt serpentes. Nam illis diuisis diuidetur anima sensitiva: qz si partes pungentur utq̄ stringentur q̄ non fieret nisi partes sentirent: ergo habet etiā animam sensitivam sic diuisam fī diuisiōnē corporis partitū. Et licet anima intellectiva sit in qualibet parte tota et tota in toto non tamen ha bet entitatem diuisam et partes loco et situ separatas et hoc propter suam perfectionem. Alijs autem formis hoc nō co nuenit et hoc propter impfēctionē ipsorū. Quarta est. Anima intellectiva crea tur et creando infunditur et infundēdo creatur. Non est ergo imaginandum q̄ ipsa creatur in corpore nondum perfec to: sed postq̄ corpus est perfectus et ad animē inductionē dispositum anima in corpore creatur et creando infunditur et creatur. Ex quo corrigitur error plato nis et quozdā dicentiū animas omēs simul fuisse creatas et maxime error horum qui platonem yolebant sequi: vene runt ad talem fatuitatem q̄ dicebat das torem formarū sive creatorē animarū esse magnum virum cuius caput pertin geret utq̄ ad celum et pedem yna habe ret super terram: alium in mari. Insurg et magnas haberet manus et in dextera et magnas haberet angelos omnes: et in sinistra haberet alas oēs et tunc qn̄ corpora essent sufficiēter disposita: accipiter et manus et sinistra animas et effunderet eas in dversa corpora. Quinta est. Nullū accidens existens in aliquo subiecto habet realitatem distinctā a realitate subiecti loco et situ cui⁹ est accidens. p̄baf: qz qn̄cūq̄ hanc cundē locū et situm non distinguunt loco et situ. Sz accidēs et suū subiectum sunt hmoi. iugū et minor probat qz quod

Folium

¶ Cuncti vnuꝝ mouet ab uno loco moto
alio et in eodem loco alio exire in loco non
distinguuntur loco et situ: subiectum et accidens
existens in eo sunt huius. igitur et ceterum minor
probatur. quod moto nobis mouent oia que in
nobis sunt. ¶ Sexta est. Quaecumque due
essentie realiter et essentialiter distincte
habent aliud et aliud actum existendi sed anima et
corpus: anima et scientia; albedo et suum sub/
iectum habent essentias realiter et essentialiter
distinctas. igitur etiam aliud et aliud modum si/
ue actum existendi quodlibet essentia haec suam
propriam existentiam et per sequentes princi/
pium actu existendi. ¶ Septima est. Esse
essentie nullo modo distinguuntur ex natura
rei ab essentia. nam esse entitatem est abstractum:
sed essentia est concretum modo abstra/
ctum et concretum non distinguuntur ex natu/
ra rei sed cum penes diversum modum con/
cipiendi. ¶ Octava est. Esse essentie et
esse existentie differunt formaliter. ¶ No/
na est. Quotque sunt essentie aliquarum
rerum realiter distinctarum tot sunt esse exi/
tentie illarum rerum. probatur. quod cuncti
aliqua sunt idem realiter multiplicato
uno multiplicando et reliquo. sicut patet de
hoie et risibile quod est sunt hoies tot sunt ri/
sibilia quod risibilitas dividitur humana/
itate. sed esse essentie et esse existentie sunt
idem realiter. ergo multiplicato uno mul/
tiplicat et reliquo. ¶ Decima est. Esse
essentie non distinguuntur realiter ab esse exi/
tentie. probatur. quia quodcumque sunt
aliqua duo entia absoluta essentialiter
et realiter distincta et unum est prius natu/
ra alio: unum potest esse sine alio. ergo si esse
essentie et esse existentie sunt realiter dis/
tincta et absoluta; potest esse essentie esse si/
ne esse existentie et esse existentie potest es/
se sine esse essentie quod est absurdum. Di/
citur autem in maiori duo entia absolu/
ta quia entia respectiva etiam realiter dis/
tincta non possunt sic existere unum si/
ne alio: unde pater non potest esse sine fi/
lio: Dicitur sed et realiter et essentialiter
distincta: quia si esset idem realiter unum

non posset esse sine alio. ¶ Undecima est.
Esse existentie alicuius rei est oīno inse/
parabile ab esse essentie illius. probatur.
Quaecumque sunt idem realiter vnuꝝ non
potest separari ab alio. Esse essentie et es/
se existentie sunt huiusmodi igitur sunt
inseparabilia. ¶ Duodecima est. Esse
essentie rerum creatarum non fuerunt ab
ab eterno. probatur: quia esse existentie
rerum creatarum non fuerunt ab etero/
no. ergo nec esse essentie. probatur: quia
cum sint idem realiter vnuꝝ non potest
esse sine alio. igitur et ceterum. ¶ Tredecima est.
Ponere plura eterna est oppositum fidei et est
articulus parvus condemnatus quod sicut est
vnuꝝ verus deus: sicut vnuꝝ solus eternus.
sed ponere essentias rerum eternas cum
illarum sint multe pura essentia lapidis
hominis et ceterum. est ponere plura eterna igitur
illa ponere est oppositum fidei hoc con/
tra Albertum. ¶ Decimaquarta est. Esse
quod dicuntur alicuius rei et esse entitatem sunt
idem realiter et esse entitatem non sunt ab eterno
igitur nec quod dicuntur alicuius creature hec
ppositorum est etiam Franciscus maronis qui videt
idem dicere cum Albertistis sub alio enim ter
minis seu ppbris quod illi dicunt esse entitatem suam
esse ab eterno. Ille autem dicit esse quod dicuntur
fuisse ab eterno. ¶ Si autem arguatur quod tale
est quod dicuntur si est eternus vel non est ve/
re creatura aut est in intellectu vel ex/
tra intellectum. Redit nullum illo quod est sed
abstrahit ab oībus illis: hec autem opinio
est falsa et per positionem precedentem sufficiē/
ter improbat. ¶ Decimaquinta est. Esse
quod dicuntur est verum esse quod dicuntur alicuius
in primo modo dicendi per se. Si ergo fuisset
ab eterno fuisse est quod dicuntur fuisset ab eterno
fuisse est et sic omnes res mundi fuissent
ab eterno fuisse est et sic omnes res mundi fuissent
et falsum quod in principio creauit de celum
et terram. ¶ Decimasexta est. Esse essentie
et esse existentie non distinguuntur realiter
quia sunt idem realiter. Hec propositum est
secundum Thomam ponens distinctionem realiter in/
ter illa. ¶ Illis positionibus sic habitus

XXXVII

pōt fac̄r vlderī ſe formalitantes q̄ que
tunq̄ q̄ ſic diſtincta ſe totis ſubiectiue
q̄n ſepanfetia ſic diſtinguunt q̄n vniunt
vñ p̄t intellectu illi' ponit. ¶ Decima/
ſep̄ima regula. Siā et cop̄? q̄n ſunt ſiſ
vnta h̄it alii et alii actū ex̄ndi q̄ h̄it
aliā et aliā eſſentiā. igif aliā et aliā exiſte-
tiā. ¶ Decimaoctaua regula. Subie-
ctum et accidētia erit q̄n ſunt vnta habet
alii et alii actū exiſtedi q̄ h̄it aliā et aliā
eſſentiā. ¶ Decimanona regula. Subie-
ctum plura eſſe exiſtentia q̄ ibi ſunt due
eſſentiā ſc̄ilicet eſſentiā diuina et humana.
¶ Uicesima ē. Quorūt ſunt accidentia
in aliq̄ ſubiecto reali et eſſentiali diſtin-
cta tot ſunt eſſe eſſentiā reali et eſſentiali
diſtincte. ¶ Uicesimap̄ma ē. Eſſe ſubie-
cti nullo mō eſt de rōe intrinſeca ſue in-
trinſecū eſſe ipſi' accidētis: q̄ accidētia
h̄it ſuū pp̄tū eſſe eſſentiā et exiſtentia vnde
faſlum dicitur Thomiste q̄ accidētia nō ha-
beat aliud eē ab eē ſubiecti et q̄ recipiat
nouū eē formale poſt hostie pſecrationē.
Seqtur vna ḡelulio ḡnialis et pp̄o in or-
dine. Uicesimasecūda ē. ¶ Uincunt ali-
qua duo accidentia vel encia vnbilium et
actū ſunt vnta. Illa non h̄it minorē di-
ſtinctionē q̄n actū vniunt. q̄n actuse/
parant, pbatur. q̄r vni non variat neq̄
minuit entitatē vnbilium. q̄ si p̄us q̄n
fuerit ſegata fuerit diſtincta ſe totū ſub-
iectū erunt ſic diſtincta actuali'r vnta.
¶ Uicesimatercia pp̄o. Tāta diſtinctio
hem h̄it aliq̄ q̄n ſunt actuunata ſicut q̄n
ſunt ſegata, pbatur ex ſequenti. ¶ Uicesi-
maq̄ta pp̄o ē. Propter aliqd accidens
paccidens nō variat eē p̄marū ſubiecti;
q̄ ppter actū ſcdm nō variat actū p̄mis.
Seqtur ḡex quo vniō eaccidens p̄ acci-
dens nō variat eē p̄marū et eſſe eſſentiā
et eē exiſtie aliq̄'rei. igif q̄nta diſtictio
nem h̄it, aliq̄ ſegata tamē h̄it vnta q̄a
candem eſſentiā.
¶ Circa rōne ſextā In textu poſitā p̄n-
cipalem q̄ quā pbatur q̄ diſtinctio ſe ro-
lis obiectiue nō inferet oēs alias nec ſit

maior illis. Supponedū q̄ ex p̄cedenti
bus ut argumentū meli' intelligatur q̄
dīa eſt inter ſimplex ſimpler ſimplex et
ſumme ſimplex hiſ viſi ſponunt aliq̄ ppo-
ſitiones. Quarū p̄ma ē. ¶ Ois propria
paſſio cuiuscuq̄ entis dicit coceptū ſimi-
pliciter ſimplicē. ¶ Sc̄da eſt. Omne illi
q̄d p̄t app̄hendē vel q̄d app̄henditur per
p̄ma op̄ationē intellecte' eſt ſimplex ſue
ſit cōpoſitū ſue nō. t. ſic pp̄o dī ſimplex
¶ Tercia eſt. Nulla pp̄o fm q̄d diſtin-
giutur ſe terminū ū ſimplex. ¶ Quarta
eſt. Solus deus ū ſumme ſimplex quia
solus deus nō eſt cōpoſit' nec cōponibl'
cū alio. Prima p̄ ſp̄onis probat per ſe/
quente' ſp̄onē. ¶ Quinta ē. Ois cōpoſi-
tio dicit imp̄fectionē. ſeq̄tū ḡcū de' ſit
ſumme ſimplex. pfect' nō ū cōpoſit'. pro-
batio ſp̄onis declarabitur p̄ ſequentez.
¶ Sexta ē. Ois p̄ ſe ſuī rōne dicit im-
perfectionē. Sed omne q̄d cōponit. cōponit
ex p̄tib. q̄ ois cōpoſitio dicit imperfectionē
nō. Qd aut̄ ois p̄ ſe ſuī rōne dicit
imperfectionē totū q̄ illud p̄mū p̄ncipium.
Omne totū ū maius ſua parte licet em
animā p̄ando ad corpus. aia ſit multū
nobilior corpore: tñ totuſ hō multo no-
bilior eſt ipsa aia. cū ergo ibi delit nulla
imperfectionē nulla eſt ibi pars et q̄ ſeq̄ns
nulla cōpoſitio. Ideo nullus doctoz po-
nit vel ausuſ ſuit ponere in diuinitate
p̄tes. Sc̄da pars patet ſez q̄ deus non ſit
cōponibilis cū aliquid quia deus nō p̄t
eſſi pars cū p̄ ſe ſuī rōne importet im-
perfectionē. igif deus cū nullo facit com-
positionē. ¶ Septima ē. Nulla creatu-
ra quantiuncuq̄ pfecta p̄t eſſe ſumme
ſimplex quia ſi eē aliquā creatura ſum-
me ſimplex maxime eē angelus ſed hoc
nō quia in angelo eſt cōpoſitio ad min'
ex accidente et intellectu: quia ſue inelle-
ctiones ſunt accidentia que cōpoſitio in
diuinitate nō poteſt eſſe. Eſt eriā in angelo
cōpoſitio: cōpoſitione intrinſece q̄r ipſe
eſt in genere ſubſtātie. Ois aut̄ ſpecies

Folium

constitutus ex genere; et dñia ex realitate potentiali et actuali. ¶ Octaua, ppō est. Licit ultimum accidens in ordine vniuersalenō sit compositū ex re et re vel ex subiecto et accidente. Est tñ cū subiecto cōpositū. Qd aut̄ no sit cōpositū ex re et re p̄ qz accidens ē forma simplex simplicitate opposita cōpositioni ex materia et forma. Nec cōponit ex subiecto et accidēte; qz alias tale accidens n̄ esset ultimum sed illud ex quo cōponit. ¶ Nona, ppositio. Sicut in ordine pfectiōnis est venire ad pfectissimū ens ita etiā in ordine pfectiōnis est statu ad aliqd imperfectissimū ens. Sed tale imperfectissimū ens n̄ pōt esse sba cū talis pfectio sit accidēte. Igitur est aliqd accidens. Tale aut̄ accidens forte est pdciamētū qn̄ et pter tale n̄ pōt reperiri aliud accidens quia ipm̄ est ultimum aliasqz si regiretur aliud n̄ esset ultimum. Est tamen cū aliquo cōponibile qz recipit aliqd subiectū. ¶ Decima, ppō est. Qm̄ accidens facit cōpositionem cum subiecto suo. hec aut̄ cōpositio vocatur cōpositio ex subiecto et accidēte. Ex quibus manifeste concluditur q nulla creatura ē summe simplex. ¶ Undecima, ppō est. Licit de' sit summe simplex et oīo simplex tñ n̄ est simpliciter simplex qz concept⁹ detatatis dicit cōceptū refolubile in aliquē cōceptū p̄iorē qd̄ ditatiue includit puta cōceptū entis. ¶ Duodecima, ppō. Nullū simplr simplex pōt includere aliud qd̄ ditatiue p̄ba; quia qd̄ includit aliud qd̄ ditatiue diuidit in includens et inclu sum sed nullū simplr simplex pōt diuidi in aliqz partiales concept⁹ qz manifestum est q non esset simplr simplex. Ex hoc sequit⁹ q nulla propria passio includit aliqd qd̄ ditatiue qz oīs talis est simpliciter simplex. qz sicut passiones n̄ includit aliiquid qd̄ ditatiue sequit⁹ q n̄ conuenit in aliquo qd̄ ditatiue et p̄ oīs distinguunt se totis subiectiue. ¶ Tredecima, ppō. Ens res aliqd illa tria sūt.

penit synonima et ideo vñ n̄ est p̄p̄la passio alteri⁹. ¶ Decima q̄rta, ppolio. Tres sunt p̄prie passiones entis; cōvertibiles p̄cise et adequate. ipso cū ente seq̄ veritas vnitas et bonitas. ¶ Decimquarta, ppō. Unū verū bonū n̄ hñt aliquod supius quia sunt eiusdē cōitatis et ambitus cū ente cōvertunt etētū cū eo. ¶ Decimasexta, ppō. In q̄libet re creata reperiunt̄ ista tria seq̄ vnitas veritas et bonitas. In q̄bus p̄terea repit⁹ vestigium trinitatis qz non est aliqd res ita inutilis imperfecta et ita vilis; quin sit yna; bona et vera. Illa em̄ tria cōvertunt cū ente; boem̄ seq̄t̄ ens est; qz vñ est. vñ est; qz ens est. aliqd est; qz verū est et c̄. Lū ergo oīs res habeat illa tria seq̄t̄ q oīs res repit⁹ vestigium trinitatis. vnitas em̄ repit⁹ vnitatem p̄m̄ principij. Et aliqd p̄m̄ qd̄ est origo et fons toti⁹ trinitatis et seq̄ p̄ in diuinis. Veritas vero repit⁹ filium quia sibi appropriatur. Illa et in euangelio veritas de seipso loquit⁹. Ego sum inquit via veritas et vita. Bonitas em̄ appropriatur sp̄us sancto. ¶ Correlariū. Numerus ternari⁹ est nobilissim⁹ numerus. Nā nullus phorū quanticunqz sapiens quanticunqz illuminatus potuit inuenire plures passiones cū ente cōvertibiles qz illas tres superius enumeratas. Aliqd em̄ et res n̄ sunt passiones sed sunt noīa penitus seq̄ nonima. ¶ Decimaseptima, ppolio est. ¶ Licit in quolibet creatura reperiatur vestigium trinitatis. In sola tñ natura intellectuali reperiatur imago trinitatis. Imago aut̄ consistit in memoria in intelligentia et amore vel aliter in parente prole et amore. Parens est intellectus cū suo obiecto et vocatur memoria que patit noticiā. Proles aut̄ est noticia geniticia sive verbus patris. Amor producitur per voluntatē. Illa autem tria in nulla creatura alia reperiuntur nisi in intellecuali. ¶ Decima octaua propositione est.

XXXVIII

Ens nō p̄dicatur quidditatue de suis p̄pripassionib⁹. Unde breviter ponuntur due regule generales. Quaz p̄ma ē Decimanona p̄positio. ¶ Nulla prop̄a passio p̄dicatur quidditatue de suo subiecto. ¶ Uicesima p̄positio. Nullū subiectum p̄dicatur quidditatue de suis p̄pripassionib⁹. Probatio illarū duarū propositionū sue regularū. Quia omnis p̄priapassio p̄dicatur solum de suo subiecto in secū do modo dicendi p̄ se. Sed nihil p̄dicatur de aliquo quidditatue nisi predictetur in primo modo dicendi per se. Idem enī est dicere predicare in p̄mo modo dicendi per se; et qd̄ditatue p̄dicare. Nec aliqd̄ subiectum p̄dicatur de suis p̄pripassionib⁹ in primo modo dicēdi per se. igitur nec quidditatue. ¶ Uicesimaprīma p̄positio ē. Omnes p̄prie passiones eiusdē subiecti idēp̄tificantur realiter inter se. hec p̄positio p̄babitur ex sequenti. ¶ Uicesimaseunda p̄positio. Omnis propria passio idēp̄tificatur realiter cū suo subiecto; hoc probari est efficacissime in p̄cedentib⁹; ideo probatio eius hic breuitatis gratia obmititur. Cum ergo oīs propriapassio realiter cū suo subiecto idēp̄tificetur. sc̄tur q̄ plures passiones entis cū suo subiecto idēp̄tificent ex quo ergo sunt vna res cū subiecto erit ergo vna res inter se. ¶ Uicesimatercīa p̄po. Deus nō p̄t facere etiā de potentia sua absoluta rem suā absq̄ sua p̄priapassio ne q̄ sūt vna res. ¶ Uicesima q̄rta p̄po. Implicat ḥdictionē q̄ deus faceret aliquā rem q̄ non esset bono vera et vna; qz ipossibile ē q̄ deus faciat aliquā rē sine eo cū quo est idē realr sed sic ē cum illis passionib⁹. igit̄ zē. Ex his igit̄ manifeste p̄z q̄ argumētū sc̄trū. I aduersarios est efficacissimū. Nā p̄prie passiones cuiuscumq̄ subiecti distinguunt se totis obiectiue et tñ passiones eiusdē subiecti sunt eadē realr. q̄ distincio se tor̄ obiectiue nō infert oīs alias. Ex illis iā dicit̄ ma-

nifeste claret affirmatio p̄ma sexte tonis sc̄z de passionib⁹ entis. ¶ Pro declaracione sc̄de cōfirmatōis ponēde sunt aliq̄ distinctōes. Prima ē. ¶ Differentiē qdā sunt essentialēs; quedā vero accidētales. ¶ Differentiē accidētales sunt ille qbus sua extrema differūt accidētaliter ut albus et nigrū. Nā sortes alb⁹ et sortes nigr⁹ nō differūt nisi accidentaliter. Similē sortes senex et sortes puer. ¶ Differentiē essentialēs sunt ille q̄ faciūt dīam essentialēm in sua extrema et rōnale et irrationale. ¶ Secunda distinctio. Differentiē essentialēs sunt duplices; quia Quedā sunt specificē et sunt ille q̄ sunt diuisione gñis et cōstitutio sp̄ci et rōnale et dicūt ille dīre magis specificē a cōstitutio sp̄ci q̄ generice a diuisione gñis. ¶ Aliē sunt individualēs sunt ille q̄ sunt diuisione sp̄ci et cōstitutio individualēs sub sp̄ et sortētas iohāneitas. ¶ Tercia distinctio. Differentiē cēntiales specificē sunt duplēces; quia Quedā sunt q̄ sumunt ab alia et alia re sine alia et alia forma q̄ s̄ q̄ sumunt gen⁹ p̄serūt p̄nēdo pluralitatē formarū in eodē concepto substanciali. ¶ Aliē sunt q̄ sumunt ab alia et alia rea litate q̄ generica realitate; sicut in albedine et in qcunḡ forma simplici nō cōpo sita ex re et re. Nā in albedine gen⁹ sumunt ab alia realitate q̄ dīa sc̄z disgregatiuitate. Sed si ponat opinio de plalita te formarū tūc rōnale in homie ab aīa in telecrina sumit. et aīalitas siue gen⁹ ab aīa sensitua q̄ forme sunt distincte realiter. Si autē nō ponatur hmōi pluralitas cū nulla sit necessitas differentiē et gen⁹ sumunt ab alia et alia realitate. Pro quo in intellectu sequētes nota p̄ponēs. ¶ Prīma p̄po. Nulla dīa specifica que sumit ab alia et alia forma q̄ sit forma a qua sumit gen⁹ est dīa vltima p̄z qz oīs talis differentia includit ens quidditatue sicut et ipsa forma. Sc̄ut enim anima includit ens quidditatue sic etiam rationales si sumatur ab illa includit ens

Folium

qdditatiue et p̄ h̄is nō erit vltima d̄ia; qz resolubil' r̄t. ¶ Sc̄da, ppositio. Nulla d̄ia vltima includit ens qdditatiue al's nō esset vltima. Differētia vltima nō debet includere duos cōceptus q̄ū ym' sit qdditatiu? alijs q̄litariu?: quia tūc nō esset vere vltima d̄ia; esset enim resolubil' in plures cōceptus p̄ores qz ym' esset qdditatiu? et alter q̄litariu?. et sic cōpositus q̄litariu? esset d̄ia vltima. ¶ Horandum fī sc̄m Thomā et suos leq̄ces in hoie nō est ponenda nisi ymica forma substancialis sc̄a aia intellectiva. fī vero Ockam in hoie ponēde sunt ad minus tres forme realr̄ distincte sc̄a aia vegetativa. sensitua et intellectua. ¶ Doctor vero subtil' et p̄tuosus p̄tuose pcedit de clinādo extrema et eligendo mediū. Nā et ipse mediat int̄ illas duas opiniones; qz ipse nō ponit formas realr̄ distinctas sicut Ockam. Nec ponit ymica tm̄ sicut sc̄us Thomas. Sed ponit animā vegetativā. sensitivā. et intellectivā ymica esse in hoie. Et Ockam et ponit formā corporē tatis sc̄m thomā ita qz ad min' duas formas oportet ponere in q̄libet ani ali. ¶ Corpus etiā sumif dupl' nō loquendo de corpore put est in ḡne q̄ntitatis. ¶ Uno mo sumif pro alij q̄uāitate generica qz ponit in recta linea pdicamentali. ¶ Alio mo sumif pro forma corporis qd est altera ps cōpositi. A corpore primo modo sumptu sumitur realitas. ¶ Quarta ppositio. Dis differētia specifica siue sit de genere substātie siue accidentis que sumit ab alia realitate qz sit illa realitas a qua sumit genus dicit vltima; quia talis differētia nō includit aliquē conceptum in quid sed tm̄ inclidit conceptū qualitatū. ¶ Quinta ppositio. Dis d̄ia essential' siue specifica siue individualis de genere accidentiū est vltima quia sumit ab alia realitate rei cū ibi nō sit cōpositio materie et forme. ¶ Sexta ppositio. Dis differētiae in individuales siue sunt de genere substātie

siue accidentiū oīcunt d̄ie vltime; quia oēs tales sumunt ab alia realitate qz ab illa a qua sumit species. ¶ Nulle diff̄entie accidentales p̄te dici d̄ie vltime respectu horū quo p̄ dicunt accidentales qz differētiae vltime semp sunt essentiales qz semp faciunt differre essentiale. Accidentales aut̄ differētiae solū faciunt differre accidentaliter. ¶ Octava ppositio ē. Differētia vltima e illa qz sumit ab alia realitate qz sit realitas sui ūbibilis et qz dicit conceptū simplicē ūbibilis. Dicit qz sumit ab alia realitate ppter differētia qz sumit ab alia forma qz a qua sumitur suū ūbibile. Dicit ūbibilis p̄ hoc innuitur qz nō solū gen' sp̄es veritatis sit contrahibilis. ¶ Nonā p̄p. Om̄e gen' contrahitur p̄ d̄ias formales et essentiales. Sed sp̄es ūbitur p̄ d̄ias essentiales materiales et individuales et nō formales. ¶ Decima p̄p. Dis d̄ia specifica cuiuscum speciei est eadē cū individuo illius speciei cui' est individuiū. ¶ Unde cima p̄p. Differētiae essentiales et formales sunt d̄ie qz pdicant in quid de eo qd cōstituunt. Sed d̄ie materialis et individuales sunt d̄ie essentiales qz nō in qd pdicant de eo qd cōstituunt. Ex his p̄t̄ declaratio sexte rationis principalis. ¶ Circa septimā ppositionē principaliē. In qz probat qz non oīa que distinguunt essentialēr̄ distinguunt fo: malr. Ponēde sunt aliique p̄ponēs. Quari prima est. ¶ Homo est idem formal' et q̄idditatiue anime siue et corpori suo et tamē homo distinguunt realiter et essentialiter ab eis igitur distinctio essentialis et realis nō inferunt formalē distinctionē. ¶ Secunda p̄positio que probat primā ppositionem et est ista Om̄is res naturalis includit in p̄mo mo d̄scendi p̄ se materialis et formā ex qbus cōponit intrinsece. Pro maiori declaratione huius ppositionis ē. Scindūm qz Res sunt triplices fī cōmentatorem sexto metaphysice. quia Quedaz sunt qz sunt giuncte materie tam fī esse

XXXIX

Et sicut in definitione. ¶ Alle sunt res que sunt separate a materia tam sicut esse quam in definitione. ¶ Tercie autem sunt res quae coniunguntur materiae sicut esse non autem sicut in definitione. Exemplum primi omnis res naturalis includit materiam et formam. Nam implicat contradictionem deum facere aliquam rem materialem sine materia. Implicat etiam contradictionem dei facere aliquam rem materialem sine forma quia ens naturale est illud quod est compositum ex natura et forma. ¶ Tertia est. Omnes res naturalis et omne totum essentiale est idem formaliter et quidditative cum materia et forma. Iste propositiones sunt de mente doctrinis subtiles in tertio sententiarii dis. tr. vbi vult quod tam materia quam forma sint per quidditatem rei naturalis et allegat ibi opiniones quorundam quae recitat phis. viii. metaphysic. ca. iij. et primo de anima quorum aliqui diffinebant res naturales per materialitatem. Alij per actuam. Aliqui autem per virtutem. ita per materiam quam per formam. Et isti ultimi sicut p. h. recte definit rem naturalem. Unde commendat Archita qui tam materiam quam formam complexus est in definitione. Sequitur ergo quod tam materia quam forma includuntur in primo modo dicendi per se et per consequens impossibile est ut implicat contradictionem rem naturalem esse sine materia et forma. Exemplum secundum scilicet de rebus que sunt separate a materia tam sicut esse quam in definitione: ut angelis: demones. Et illa de quibus est metaphysica. Exemplum tertium ut accidentia illa enim sunt coniuncta materiae sicut esse non aut sicut in definitionem quia nullum accidens diffinitur definitione quidditative per suum subiectum tantum per aliquod sibi intrinsecum. Ex his ergo concluditur cum res naturalis sit idem quidditative materie et forme ex quibus componitur a quibus rationem cum hoc sit realiter et essentialiter distinctione quam distinctio realis et essentialis non inferant distinctionem formalem.

¶ autem res naturalis realiter et essentialiter distinguatur a materia et forma pacet quia omne compositum distinguuntur realiter et essentialiter a suis partibus ipsum realiter constitutis sicut patet ex precedentibus. Ex his septime rationis declaratio patet. ¶ Pro elucidatione octavae ratione et decime rationis sciendam idem est rationis non infert omnes alias identitatis patet quia pater filius et spousus sunt idem ratione vel habent identitatem rationis et tamen distinguuntur realiter suppositaliter siue personaliter ergo identitatis rationis non infert omnes alias identitatis sed stat cum distinctione reali. Ans probatur pro scda parte quia alia est personalis patris alia filii alia spousi. ergo distinguuntur personaliter. Unde distinctionis realis est duplex; sicut patet ex precedentibus. Nam quedam est realis essentiarum; alia realis personarum siue suppositorum; prima nullo modo ponenda est in diversis sed scda. prima post antea probatur. Nam et quibusdam dicitur idem respectus rationis yna et eadem relatione rationis numero sunt idem ratione p. filii et scilicet huiusmodi igitur sunt idem ratione maior probatur; quod sicut illa sunt diversa ratione de quibus dicuntur diverse relationes rationis ut sortes a parte subiecti et a parte predicatori differt a seipso ratione: quod in ipso fundant diverse secundum intentiones scilicet interiorum subiecti et interiorum predicatorum. Ita illa dicuntur eadem ratione de quibusdem diversa ratio rationis siue yna respectus rationis. minor probatur. quia p. filius et scilicet unus dominus et yna creator et yna relatione rationis dominum et yna relatione creatoris ideo sunt unus creator et unus dominus sicut sunt unus deus propter unitatem essentie. Nam si in p. filio et scilicet diversas relationes dominum in diuinis eent plures domini quod est erroneum. Nam rex francie et rex yngarie sunt diversi domini quia habent diversas dominias. Sic etiam esset in diuinis si essent diverse relationes dominij. Essent etiam in diuinis plures creatores si ibi

Folium

essent diuersae relationes creationis. Quid autem relatio dominij et creationis in diuinis sunt relationes rationis probatae, ppositio-nes sequentes. Prima est. Impossum-ble est deum referri ad creaturam relatione reali. Secunda est. Quicquid est in deo ex natura rei sive sit relatio sive absolute est realiter deus: patet per Aug. Nam enim eum Deus est quicquid hoc excepto quod relati- tive dicitur. Tercia est. Omnis relatio rea lis sive etiam rationis quecumque sit illa necessario coexigit suum correlatum et sic est im possumble unum respectum esse sine altero etiam loquendo de relationibus rationis. Quar ta est. Deus nullo modo potest exigere vel per- igere creaturam ad sui eum quod ab eterno fu it ita perfectus quoniam nulla erat creatura sic modo propter secundum quod res summe necessaria non necessario coexigit ens contingens. Ex his probatur faciliter ppositum secundum quod deus non potest referri ad creaturam relatione reali quod si sicut deus necessario ad sui esse coexigeret creaturam. Quinta est. Omnis respectus dei ad creaturam est respectus ratio- nis. Sexta est. Omnis respectus dei ad creaturam per certas causalitatem vel creati- onem est secundum oib[us] tribus personas quod crea- tiones et factiones ad extra sunt secundum tri- bus personis. Cum igit tales respectus sint re- lationes rationis sequitur quod persone in diuinis quibus illi respectus sunt secundum sicut eadem ratione nihilominus tamen licet persona in diuini- na sint eadem ratione distinguuntur tamen realiter et per se sunt idem. Tertia est. Ratione rationis non inferit idem- titate realiter et essentiale. Quartadum tamen quod dicimus est in ultima procedenti, propter quod relatio causalitatis et creatio- nis sunt secundum tribus personis. Relatio tamen sustentatio- nis sive terminatio- nis non est secundum tribus personis: immo ipse tamen filius humanam naturam sustentat ab eo assumptam et ipse solus terminat relationem dependentie nature humane ad diuinam. Septima est. Predicationes sunt idem ratione et tamen distinguuntur essentiale iterum igitur idemtitas rationis non inferit idemtitate essentia- le. Quid autem predicationes sunt idem ratione, pro-

batur. Illa sunt idem ratione quod pertinet in una relatione rationis. Predicationes sunt huiusmodi. In primis minor, probata; quod oportet predicationem pertinere in intentione secundum quod genere generalissimum. Nam sub ea est genere generalissimum; quoniam est genus generalissimum et sic de aliis. Item hoc et lapis distinguuntur realiter et essentiale et tamen sunt idem ratione. Quid autem sunt idem ratione? quod pertinet in una relatione rationis. Nam videtur hoc est et lapis est ibi et lapis quod hoc est subiectum ppositionis. In illa intentione secundum quod est subiectum pertinet. Item probatur ex alio sicut. Aque pura et illa pura est baptismi te in nomine patris et filii et spiritus sancti pertinet in intentione secundum et tamen distinguuntur realiter et essentiale. Item distinctione rationis non interfert omnia alias. Ans probatur per ipsum puram et puram purificata distinguishing realiter et essentiale quod illa distinguishing realiter et essentiale est istis verbis et aqua pura. Nam quodlibet illo loco potest esse sine altero. Secundum eadem res non pertinet permanenter et successivam haec aqua est res permanentes; pura autem sunt res successivae. Ita distinguishing realiter. Secunda probatur per ipsum purum probatur quod est quodbusca quod deum est et idem respectus rationis non inferit idem ratione secundum filium et secundum spiritum sanctum et secundum aquam puram. Ita probatur per ipsum probatur sunt huiusmodi. Item minor probatur et aqua faciunt sacramentum non unum sine altero. Hoc probatur et sacramentum non est nisi significans; cum sacramentum sit signum visibile inuisibilis forme. Si dicas ista relationem est realiter non rationis quod est instituta ad placitum voluntatis diuinae; sed omnis relationis causa est per actum voluntatis est relationis rationis. In prima uero. Octaua est. Omnis relatione diversa in rerum secunda identificari. Nonna est. Intellectus constiter et regulariter non potest attribuere en- turbus creaturis quantumcumque diversis una et eandem intentionem numero licet possit eiis attribuere unam et eandem intentionem.

specie. Et dicitur entibus ppter perso-
nas diuinas quia illis vna et eadem rela-
tio rationis numero attribuitur ut pu-
ta relatio dominij et relatio creationis.
Dicunt comuniter et regulariter ppter
sacramentum baptismi quia in illis ver-
bis et aqua realiter distinctis fundatur
vna et eadem relatio rationis numero hoc
tamen non est certe et regulariter. Si
contra hoc argueret. Relatio non potest
esse vna nisi habeat vnum fundamentum
sed in illo sacramento puta baptismi sunt
multa fundamenta realiter distincta pu-
ta aqua et verba igit talis relatio non est
vna relatio numero. Rudeo q si forte
maior vera sit in relationibus realibus
de quibus est dubium t quia in multis
forte trahentium vnam nauem est vna re-
latio trahentium ad vnum tractum t
in relationibus rationis propositione est mani-
feste falsa quia quarticunq diuersa pos-
sunt concurre in fundamento vnius re-
lationis rationis. Non enim oportet q
multa ibi concipiantur quasi vnu in or-
dine ad aliquid signatum hoc parv quia hu-
ius relationis vnu que est facere mu-
stum bonum bene potest esse fundamen-
tum istud rotum sez circulus cooper
folijs hedere in cruce positis ergo etiam
multe orationes cōtexte vel vna oratio
ex multis syllabis que nihil vnum per se
faciunt sunt fundamentum vnius rela-
tionis huius q est facere deo in esse aliq
que sibi intrinsece insunt cum tamen il-
lud signatum sit vnum et idem simplicissi-
mum. Ex his patet manifeste q iden-
titas rationis non infert identitatem es-
sentialem et realem et per consequens no
infert omes alias identitates. Et tū de
cacia principali parte.

Arcia hui⁹ opu /
sculi quartā et ultimā par-
tem q d̄ resolutoria et recol-
lectiva oīm pcedētiū dicto/
rū: in q ipa veritas fini mentē pprā ape-
ritur Notāda sunt aliq dicra logicalia
Et si sunt cōia sunt multum subtilia et
utilia. ¶ Pro declaratione hui⁹ partis
ponunt aliquid propositiones. Distinctio-
nes pnoiatē nō habēt se ad inuicē q mo-
dū inferioris et superioris. Distinctiōes
pnoiatē nō habēt necessariā habitudinem
ad inuicē q modū inferētiis et illati: Pro
declaratione pme propositionis aduerte/
da sunt aliq dicta quib⁹ notatis p ipsa
faciliter intelligi. Quoy est tale p̄mū.
¶ Vnūlum differt dicere aliqua duo se
habere ad inuicē vt verū inferius et supe-
rius et aliqua se habere ad inuicē q mo-
dū inferioris et superioris. ¶ Scdm est.
Illa dicunt se habere ad inuicē vt verū
inferius et superioris q sic se habet q vnu d̄
de altero vniuersalit sumptoyere et affir-
matiue in aliq mō dicendi p se: vnu ad h
q aliqd sit superi⁹ ad alterū reguruntur
due pditiones. Prima est q superi⁹ dicat
vler vere et affirmatiue de suo inferiori:
defectu cuius hō et album non habet se ad
inuicem vt superioris et inferioris q nullū
illoy d̄ de altero vniuersaliter. Nā hec
ppositio est falsa oīs hō est alb. Silt et
illa omē albū est hō. Sedā cōditio est q
superioris dicat de suo inferiori in primo
mō dicendi p se: defectu cuius bonū et li-
gnū non habet se ad inuicē sicut inferioris et
superioris. Nā licet bonū dicatur vere et
affirmatiue de ligno vt discendo sic omē
lignū est bonū tamen bonum non dicit
de ligno in primo modo dicēdi per se cū
bonū sit ipsius entis pprā passio: ideo
de nullo inferiori ad ens dicitur in pmo
modo dicendi per se. Tertiū dicit probat
sedā pditionem iam dictam et p probationem.

Folium

Terciū est. Nulla p̄pria passio dī in p̄mo mō dicēdī p̄ se de suo subiecto neq̄ de aliq̄ p̄ se p̄tēto sub illo: sed ē scđm dīctū Arguit̄ pbando q̄ bonū sit superi⁹ ad lignū. et argumentū Thomistarū z p̄mo sic. Bonū in plus sebz q̄ lignū z est cōe ad ipm. Iḡl̄ est superi⁹ ad illud. scđo sic. Bonū est transcendēs z tāte cōi tatis sicut est ens i ḡflicut ens est superi⁹ us ad lignū z hoiez lapidē z ad alia ita z bonū. Ad p̄mū dī q̄ licet bonū in plus se habeat q̄ lignū z sit cōe ad ipm lignū hoiez z ad cetera nō tñ sequit̄ q̄ ḡ sit su perius. **U**n p̄solutionē illi⁹ argumentis ponit̄. **Q**uartū Licer omne superius sit cōe respectu suo z inferiorū non tñ oē cōe est superi⁹ ad illa respectu quorū dī cōe. Nā color est q̄daz cōe ad hoiem lignū lapidē z ad alia colorata q̄ oīs homo est coloratus non tñ oē colorati⁹ est hō ita etiā omne lignū est coloratū nō tñ oē coloratū est lignū non tñ coloratū est superius ad ipa q̄ probat̄ p̄ dictū seqns. **Q**uintū est. Nullū accidēs de ḡne ac cidentis pōt̄ esse superi⁹ ad aliquā sub stantiā vel ad aliq̄d de genere substātie hoc probat̄ per sequēs dictū sc̄z Sextū. **Q**dia illa q̄ ordinant̄ fm̄ sub z sup̄ sūt subalternatim posita sed diuersa predi camenta non sunt subalternatim posita ergo nullū accidēs pōt̄ esse superius ad hoiem z per p̄sequēs thomistarū con sequēntia nihil tenet q̄n̄ arguit̄ hoc est cōe ad illud. ergo superi⁹. **I**te nigredo est cōis color ethiopiz carboni⁹ z tñ non est superi⁹ ad illa q̄ illa sunt de ḡne sub stantie nigredo vero de genere accidētis. iḡt̄ non est superius. **P**sequētia p̄ba tur p̄ septimū dictū sc̄z. **N**ulla sp̄sspe cialissima pōt̄ esse supi⁹ ad aliq̄ disticta sp̄e q̄ fm̄ p̄m̄ in an̄ p̄dicamētis diuer sorū generū z non subalternatim posito rū diuersē sunt sp̄es. **O**ctauū dictū et probat̄ septimū. Omne superius creatū cōe aliquib⁹ est diuisibile in ipa per hoc ad formā argumēti. **A**d formā ḡ p̄s

mi argumēti p̄cedit̄ ans: z negat̄ p̄sequētia q̄r nō sufficit ad hoc q̄ aliqd sit su perius ad aliq̄ p̄ etiā sit cōe ad ipa sed rq̄ rūntur etiā ad hoc q̄ p̄dicet̄ de illis in primo modo dicendi per se. Similiter est fallacia cōsequētis arguendo ab insufficiētē enumerationē inferiorō: Non enim sunt vera eius inferiora. Ubi nota. **Q**uoitēs unoz fit argumentū ab insufficiētē diuisionē siue enumeratiōe in feitorū siue singulariū procedēdo ad vniuersalē sḡ committit̄ fallacia p̄t̄ris. **N**onū est. Nulla p̄pria passio p̄dicat̄ de suo subiecto in primo modo dicendi per se vel de aliq̄ p̄ se inferiori illi⁹ sub iecti cum iḡl̄ bonum sit p̄pria passio entis z homo lignū z c. sūt inferiora entis. sequit̄ q̄ non p̄dicetur de illis in p̄mo modo dicendi per se. iḡt̄ nō est supi⁹. **A**d scđm argumentū concedo ans: ne gando p̄sequētia quia vltra illam cōit atē requiritur q̄ p̄diceat̄ in primo mo do dicendi per se de illis. **D**ecimū est. Omne superi⁹ vniuersaliter z affirmatiōe p̄dicat̄ de suo inferiori licet non econtra. **U**ndecimū est. Omne superius per se loquendo de superiori predica tur de inferiori suo in primo modo dice di per se. **D**uodecimū est. Illa dicunt̄ se habere p̄ modū inferioris et superioris que sic se habet̄ q̄ vnu dicit̄ vniuersaliter z affirmatiōe de alio licet denominatiōe vel q̄si denominatiōe vel quozyū īfert reliquū per p̄sequētia subiſten di licet non ecōtra: hoc dictū duas pres habet. prima pars est illa: illa dicunt̄ se habere p̄ modū inferioris et superioris q̄ sic se habent̄ q̄vnu dicit̄ vniuersaliter z affirmatiōe de reliquo licet denominatiōe ut bonū verū dicitur de hoie ligno z lapide nō tñ qd̄ ditatū sed denominatiōe. **E**redēcimū est. Predicari denominatiōe in p̄posito valet tñ sicut p̄dicari non q̄ddiratiōe. **D**ecimū quartum est. Omne illud qd̄ nō p̄dicat̄ de alio in p̄mo mō dicēdī p̄ se

XLI

dī p̄dīcārī de illo dēnōlātūe large accī
p̄dīcārī dēnōlatiue. Sc̄da ps. xii.
dicti est vel quoz vnu infert reliquū per
consequentiā sublīstēdi licet nō ecōtra.
Pro cui⁹ declaratiū ponit. xv. dicti. si
Lōsequētiā sublīstēdi est illa in q̄ ar-
guitab ante de est sc̄do adiacēte ad q̄ns
de est sc̄do adiacēte vt hō ē iqr̄ risibile ē.
Et est declaratiū p̄cedēta dicti imedi-
ate. Dicimū sextū est. Illa p̄positō dī
esse de est sc̄do adiacēte in q̄ p̄ter subie-
ctū z copulā nō ponit aliquid p̄dicatū ma-
teriale vt hō est. Dicimū septimū est.
Propositiō de est tertio adiacēte est illa
in qua p̄ter subiectū z copulā ponit ali-
qd tertiu s̄z p̄dicatū materiale vt hō ē
aijal. Ad p̄positū ḡilla dicunt se h̄z
p̄ modū inferioris z superioris q̄z vnu in-
fert reliquū in Lōsequētiā sublīstēdi z nō
ecōtra. vñ sequit hō est ḡ bonū est sed nō
econtra. Silt sequit duo sunt ḡ vnu est
tria sunt ḡ duo sunt sed nō ecōtra. ma-
ior numerus s̄z s̄bz vt supius respectu
numeri minoris. Et p̄ maiori declarati-
one dicta aliquid sequit. Dictrū. xvij.
Posito inferiori necessarii suū supij po-
nit. Dictrū. xix. Posito superiori non ne-
cessario ponit suū inferiori. Dictrū. xx.
z est regula ḡnialis. Numerus minor re-
spectu maioris se habēt ad inuicē p̄ mo-
dui inferioris z superioris. vñ bñ sequitur
duo sunt ḡ vnu est sed non ecōtra: q̄ng
sunt iḡ tria sunt nō etiā ecōtra zē. Il-
la ḡno habet se ad inuicē stet supij et
inferius. Nā posito minori nūero nō po-
nit maior sed econtra h̄sit se ad inuicē p̄
modū inferioris et superioris. Ex his ḡ
manifeste p̄z p̄m̄ principalis p̄positio-
nis declaratio. Pro sc̄de principalis
p̄positionis declaratōne in q̄ dī q̄ disti-
ctiōnes p̄noiat nō h̄nt necessariā habi-
tudinē ad inuicē p̄ modū inferētis z illa-
ti. Nota q̄ infērēs est aīs: illatū aut̄ est
q̄ns. Et vt meli illa intellīgan sequit
aliqua dicta. Prīmū dictū. In omī cō-
sequētiā necessaria q̄tuor inueniunt sc̄z

aīs q̄ns p̄sequētiā z nota illatōntiā.
Dictrū. ii. Antecedēta est p̄pō kārbegori-
ca vel hypotētica ad quaz sequit alia.
Exēplū p̄ini vt hō currit ḡaijal currit.
Exim sc̄di oē aijal est suba z oīs hō ē aijal
iḡ oīs hō est suba. Dictrū. iii. In syllo-
gismo due premissē dicuntans ita q̄ nec
maior est aīs nec minor s̄z maior et mi-
nor s̄l sumptē sunt aīs. Dictrū. iiij.
Quotiescūq̄ in ante alicui p̄ntie pol-
nunq̄ plures p̄ponēas totū aggregatū ex
illis dī aīs. Dictrū. v. Quotiescūq̄
in ante alicui p̄ntie ponunt plures p̄po-
sitiones q̄ruz vna est vera z reliq̄ falsa:
nunq̄ aīs est negandū s̄z maior vel mi-
nor. Dictrū. vi. Consequētiā est p̄clusio
q̄ sequit ex ante. Dictrū. viij. Quoties-
cūq̄ aīs est verū z q̄ns falsum. nunq̄ ne-
gandū est q̄ns sed sp̄ p̄ntia est neganda.
Dictrū. viij. Nota p̄ntie ē aliquid p̄ntiō
ronalis vel est illa p̄ntiō q̄ mediat in
aīs z q̄ns. Dictrū. ix. Consequētiā est
habitudo antis ad q̄ns rōne cuīus aīs
infert q̄ns. vt hō currit iḡ aijal currit.
p̄ntia non est hec p̄pō hō currit q̄ ē aīs
neq̄ hec p̄ntiō iḡ q̄ est nota p̄ntie s̄z
p̄ntia est habitudo antis ad q̄ns et nī
aīshabeat aptitudinē ad q̄ns nū q̄ va-
let p̄ntia vt dicēdo aīq̄ currit iḡ hō cur-
rit. Dictrū. x. Dis p̄ntia necessaria vt
est simplē p̄cedēda vel simplē negāda z
nulla est distinguenda q̄z oīs p̄sequētiā
vel est bona vel mala. Si bona est con-
cedenda: si mala est refutāda. Dictrū
yndecimū. Quotiescūq̄ aīs non ha-
bet habitudinē ad p̄sequētiā etiā si aīce-
dens sit verū similiter z cōsequētiā: con-
sequētiā non est bona sed est neganda.
Nam posito q̄ baculus stet in angulo z
vacca bibet in rheno non tñ sequit bacu-
lus stat in angulo iḡtū vacca bibit in
rheno: immo neganda est cōsequētiā: q̄z
p̄sequētiā non sequitur ex aīcedēre: cuž
aīcedens non habeat habitudinē in ra-
tione inferētis ad consequētiā.
Dictrū. xij. Quotiescūq̄ aīs p̄t esse
ḡ iij

Folium

verū sine psequeñte inūq; talis psequeñtia est bona. ¶ Dictr. xiiij. Stat q; cosequētia sit necessaria et cōcedēda et tñ q; tā aūcedēs q; psequeñtia sit simplē impossiblēta et falsa; ut pte in hac cosequētia hō ē asinus; igr hō est rudibilis consequētia igr est bona et cōcedēda et tñ tā aūs q; psequeñtia est impossiblē: hoc dicitur pbaꝝ ex sequēti. ¶ Dictr. xiiij. Quotiescumq; aūs alicui psequeñtia nō pot esse verū sine cosequētia talis psequeñtia est bona et cōcedēda et etiā si aūcedēs et cosequens sint impossibilia, pbaꝝ hoc p sequeñtia di- cūm. ¶ Dictr. xv. Quotiescumq; nō pot est alter esse in re sicut p aūs signat qn ita sit sicut p sequeñtia sc̄af talis psequeñtia est bona. Sz sic est vbi aūs nō pot ē ve- rū sine cosequētia, igr et c. Nā non pot ali- ter esse si hō est asinus quin etiā sit rudi- bilis: igr hō est asinus: ḡ est rudibilis ē bona cosequentia. ¶ Dictr. xvi. Et est de- claratiū pcedentiū. Duplici de causa pot esse q; aūs non pot esse verū sine con- sequētia. Primo causa habitudinis nece- sarie aūtis ad cosequētia. Seco mō ppe impossibilitatem aūtis in se et absolute. Prima regula est vera scz q; illa cosequētia est bona in q; aūs non pot esse verū si ne cosequētia ppter necessariā habitudinē aūtis ad cosequētia. Seca regula pdicta non est vera. Ex quo sequit q; falsa est il- la regula ḡnalis noīaliū saltē yl'r scz Ad impossibile sequit qdlibet nō em sequit hō est asin²: igr baculus stat in angulo q; aūs nō h̄z habitudinē ad cosequens. ¶ Vbi sciendū q; licet nō sequar qdlibet vlr ad omne impossibile ad aliquod tñ im- possibile sequit qdlibet. Vna ḡnalis regula ponit. ¶ Ad ppositionē copula/ tūa cōpositā ex partibꝝ p̄dicentibꝝ sibi inuicē lequis qdlibet aūs: vñ bene sequi- ter sorteas currit et sorteas non currunt qdlibet hō est asin². ¶ Dictr. xvij. Cosequētia ē duplex, s. materialē et formalē. ¶ Dictrum xvij. Formalis est illa q; tenet in oībꝝ ter- minis cōsumili forma rectēa ut omis hō

currat. Igit̄ quidē hō currit hec psequeñtia est formalis q; sili forma arguēdi re- tenta nūq; dā instantia quo cōfūscunḡ em arguitab vli ad suā p̄icularē s̄g est bona cosequentia. ¶ Dictr. xix. Ex part- te forme vltas et p̄icularitas affirmatiō et negatio se tenet. ¶ Dictr. xx. Da- terialis psequeñtia est illa q; solū tenet rōe aliquoꝝ terminoꝝ in cosequēti positorū ita q; nō tenet in oībꝝ terminis cōsili for- ma arguēdi retenta ut quidē hō est rū- bilis qdē hō est aīal: ḡ oīs hō est aīal a- silī em non sequit qdē hō est albus ergo oīs hō est albus q; nō s̄p̄alet cosequentia a p̄iculari ad suavlem licet ecōtra. Ex his tā dictis manifeste patet declaratio p̄dicariū duarū ppositionū. Sz ad pro- bandū p̄dictas duas ppones ponit cal- ppositionē ḡnalis. ¶ Sicut cū idētate reali et cēntiali stat distinctio formalis ita q; cū idētate formalis stat distinctio re- alis et cēntalis ḡ non h̄t se ad inuicē p- modū inferioris et superioris nec necessita- tē h̄t habitudinē inferētis et illati, pri- ma p̄bū ppositionis pbaꝝ scz q; cum idētate reali et cēntiali stat distinctio for- malis. Nā hō et rūibile sūt idē realis et cēntiali et tñ distinguunt formalis igr disti- ctio formalis stat cū idētate reali et cēn- tiali. Aūs pma p̄p̄ pbaꝝ p̄ reglaꝝ ḡnali- le in pcedētibꝝ sufficiēt p̄p̄iatā q; oīs p̄p̄ia passio aptitudinalis est idē realis cū suo subiecto. Pro q; est aduerēdū q; p̄p̄ia passio est duplex scz ¶ Aptitudi- nalis est illa q; dicit aptitudinē sive in- clinationē ad aliquē actū: ut rūibile dī- est aptitudinē ad actū ridēdi sō est pas- sio. Sz q; dicat aptitudinē p̄z sāi cōem- regula grāmaticoz. Noīa v̄balia in bī- lis v̄l in tūa termiata dicunt aptitudinē. ¶ Actualis est illa q; importat actuū et non aptitudinē. Et isto mō h̄t tres an- gulos cōles duobꝝ recti est p̄p̄ia pas- sio actualis trianguli. Non em pot esse triangułus nisi actu habeat tres angu- los equales duobus. Pro maiori decla-

XLII

ratione ponuntur aliquae propositiones. Quarum est hec Prima. Omnis propria passio apropitudinalis est idem realiter cum suo subiecto. Et licet hec propositio in precedentibus sufficienter declarata sit et probata. Probo tamen eas sub alijs sic. Quicquid conuenit alicui subiecto in seculo modo dicendi per se non potest quicquam pertinere ab illo separati subiecto cui sic conuenienter inesse immo necessario dicitur de illo sed propria passio apropitudinalis est hinc igitur non potest separari a suo subiecto sed necessario queat ipsi. Propria passio non est alia res a suo subiecto. Probatio ultime consequitur quia si esset aliquid alia res posterior et absoluta a suo subiecto de posset ea separari a subiecto quod est falsum. Secunda pars antis probatur quia regula illa. Quia propria passio distinguunt formaliter a suo subiecto. probatur quia illa distinguunt formaliter quodcumque unum non includit in altero in primo modo dicendi per se. Subiectum et propria passio sunt hinc igitur distinguunt formaliter. Secunda est. Quies proprie passiones eiusdem subiecti sunt eadem realiter et essentialiter et tamen distinguunt inter se formaliter igitur distinctione formalis non arguit distinctionem realiter et essentialiter. Prima pars propositionis probatur quod omnis propria passio est realiter et essentialiter eadem cum suo subiecto; et si idem subiectum plures habeat passiones illae realiter erunt eadem cum suo subiecto cum ergo sint eadem realiter alicui tertio et essentialiter sequitur inter se sunt realiter et essentialiter eadem igitur. Sequuntur nunc aliquae propositiones de diuinis declaratis propositiones per se sunt enim. Tercia est. Cum identitate realiter et essentialiter essentie diuina cum perfectionibus attributis stat distinctione formalis. Prima pars propositionis probatur scilicet per perfectiones attributales sint realiter et essentialiter eadem cum essentie diuina per Augustinum. Quicquid est in deo ex natura rei est realiter ipse deus per perfectiones attributales sunt in deo ex natura rei igitur. Secunda

pars propositionis probatur per Damascenum. Si dicitis deum iustum esse bonum esse sapientem esse rectum. Non naturam dicitis sed illam quae circumstant naturam ergo illa non dicitur naturam sed circumstant naturam, sequitur quod ab essentia diuina sive a natura diuina distinguuntur ex natura rei et per consequentes formaliter. Quarta est. Cum simplicitate et identitate unius personae in diuinis stat distinctione formalis ipsum essentie diuine et proprietatibus personalibus probatur quod proprietates sunt in essentia diuina ex natura rei igitur sunt idem realiter cum ea. Secunda pars quod unum non includit aliud in primo modo dicendi per se igitur distinguuntur formaliter. Quinta est. Cum identitate unius plene stat distinctione formalis proprietatum personalium suarum per se in qua est innascibilitas personalis quam sit eadem realiter et essentialiter sicut per se pceditur. Sed quod distinguuntur formaliter per beatum Augustinum dicente. Deus non est eodem per quod est ingenitus. Si enim per non generans nihil prohibetur ei esse ingenitus. Sequitur ergo quod alia est proprietas innascibilitas et personalitas quod si pater non generasset adhuc esset ingenitus. Sicut etiam infideles concipiunt unum suppositum ingenitum non tam credunt illud esse patrem sequitur ergo quod distinguuntur formaliter. Contra. Si in diuinis sit distinctione formalis videtur quod deus non sit simplicissimus quod est falsum. Respondeo per sequentem propositionem Augustinum qui est talis. Distinctione formalis nullo modo variat nullo modo violat nullo modo obuiat nullo modo impedit simplicitatem diuinam. probatur quod distinctione realis est multo maior quam sit formalis igitur si distinctione realis potest stare cum simplicitate diuina a fortiori hoc potest distinctione formalis. Itē si distinctione minor impediret simplicitatem diuinam distinctione realis major impediret magis simplicitatem diuinam tenet quantum per maximam. Si illud quod magis vel inesse non inserviat ergo nec quod minus. Ex his sequuntur corollaria. Corollarium primum. Distinctio-

Folium

formalis nō arguit distinctionē realem probat quia illud non arguit siue nō infert aliud qd potest stare cū opposito ilius. Sed distinctio formalis potest stare cū identitate reali igitur non arguit ea q autē cū ipsa possit stare ex p̄dictis patet. Scđa pars p̄positionis ḡnialis et principalis scz q̄ cuius identitate formalis possit stare distinctio realis. probat sicut homo est formaliter idem et qdditatiue anīe sue intellectiue et corpori suo et tamen distinguib⁹ illis realiter et essentiāliter. igitur p̄positio vera. Añcedēs p̄ prima parte probatur: quia illud ē idē formaliter et qdditatiue alicui qd includit illud in primo mō dicendi per se sed anima includit aīam et corpus suum in primo modo dicēdi per se. igit̄ r̄c. maior est manifesta. minor probat p̄ sequentez regulā ḡniale q̄ scz talis est. ¶ Omne totū essentiale includit suas partes essentiales in primo modo dicendi per se. Probatio regule quia quelibet res ph̄ica necessario includit in primo modo dicēdi p̄ se materia et formā sed omne totū essentiale est res ph̄ica. igit̄ r̄c. Minor est nota. maior probatur q̄ illud includit in aliquo in primo modo dicendi per se qd ponit in distinctione qdditatiua alicui⁹ sed materia et forma ponunt in distinctione qdditatiua rei naturalis igit̄ r̄c. minor probat per commentatōrē vi. metha. vbi vult q̄ res ph̄ica nec p̄t esse nec distinctioni sine materia et forma. vnde et ph̄a viij. metha. z. iij. de anīa. hoc vult exp̄sse vbi recitat opiniones quorūdā distinctioni res ph̄icales q̄ diffinieb⁹ res p̄ materiā tm̄: alij p̄ actū tm̄: alij p̄ vtrūq̄ id est tā p̄ materiā q̄ per actū. i. formaz. Et isti ultimi p̄fecte distinctioni: ideo etiā recomēndat ph̄us Architā q̄ vtrūq̄ cōplexus est distinctione. ¶ Est autē res naturalis illa q̄ est cōposita ex materia et forma. Sequit̄ q̄ exhibit q̄ hō formaliter et qdditatiue et in primo modo dicēdi se includit corp⁹ et aīaz intellectiua q̄ est idē illi

formaliter. ¶ autē distinguat̄ ab illis realiter et essentialiter p̄t p̄ regulā illā ḡniale p̄pus sufficiēter probat̄ q̄ omne totū essentiale distinguif̄ realiter et essentialiter a suis partib⁹ essentialib⁹ etiā simul sumpt̄. ¶ Lorrelariū scđm. Distinctio essentia lis et realis nō inferunt formale. pbaf. q̄ illud nō inferat aliud qd p̄t stare cū opposito illi⁹ sed distinctio realis et essentiāliter p̄t stare cū identitate formalis igit̄ nō inferat distinctionē formale. ¶ Pro declaratione maiori principaliū p̄positio nū ponēda ē scđa regula ḡnialis. Si ut distinctio realis et essentia nō inferat distinctionē se totis obiectiue: ita etiā distinctioni se totis obiectiue nō inferat distinctionē realē et essentiale q̄ nō h̄nt se ad inuicē p̄ modū inferētis et illari. pbatio regule p̄ p̄ma pte q̄ hō et aīin⁹ distinguunt̄ realiter et essentialearū et tñ nō distinguunt̄ se totis obiectiue iḡ r̄c. maior. pbaf. q̄ hō et aīin⁹ h̄nt diuerias eēntias. igit̄ essentialiter distinguunt̄ et tñ nō distinguunt̄ se totis obiectiue q̄r̄ p̄ueniunt̄ in aliq̄ conce pte cōi et qdditatiuo ut puta in p̄ceptu aīalit⁹. igit̄ r̄c. ¶ Scđa p̄s regule. pbaf. s. q̄ distinctioni se totis obiectiue nō inferat distinctionē realē et essentiale. pbaf. q̄ vni tas et bonitas distinguunt̄ se totis obiectiue et tñ nō distinguunt̄ realiter et essentialiter. ¶ autē distinguant̄ se totis obiectiue. pbaf. Illa distinguunt̄ se totis obiectiue q̄ in nullo p̄ceptu cōi et qdditatiuo p̄ueniunt̄: sed bonitas et vnitatis sunt h̄mōi. igit̄ r̄c. maior est manifesta etiam apud aduersarios. minor. pbaf. bonitas et vnitatis nihil est cōi igit̄ in nullo conceptu cōi qdditatiuo conueniunt̄. añcedēs. pbaf. q̄ cōmunitissimo nihil est cōius sed bono et vno nihil est cōius p̄t q̄ sunt eiusdē cōitatis cum ente. Nā omne ens est vnum et omne vnu est ens. Similiter omne ens est bonū et omne bonū est ens: cum igit̄ nihil cōius sit illis sequitur q̄ non conueniunt̄ in aliquo conceptu cōmuni qdditatiuo et q̄ p̄ns distinguunt̄

XLIII

Se totis obiective ut pbaruz est et tñ sunt eadem realr. g r c. Qd sunt eedē realr p̄z p̄ regulā generalē. Qis ppriapassio est eadē realr et essentialr suo subiecto s̄z yntas et bonitas sunt passiones entis. Igif sunt eedē realr illi et p̄ zns etiā inter se. Itē vñū et bonū nō includunt ens qdditatiue qd nō dī de eo in pmo mō dicēdi p se. sed ens nō dī de vnitate et bonitate et p̄mo mō dicendi p se. igif nō includunt illa ens qdditatiue. Itē q vñū et bonū sunt idē realr cū ente probat. Quicq d distinguit realr et essentialr ab ente ē nō ens. g si bonū et vñū distinguunt realr ab ente sunt nō ens. zns est falsum. igif et aū: qd omne bonū ē ens igitur sunt idē realr. ¶ Terciu correlariū. Distinctio se totis obiective nō arguit distinctionē realē et essentialē pbar. Illud nō arguit siue nō infert aliud qd pot stare cū ei^o opposito sed distinctio se totis obiective p̄t stare cū idēpitate reali et centiali qd et opposita distinctioni reali et centiali. igitur r c. Dñor pbar qd vnitas et bonitas distinguunt se totis obiective: et tñ nō sunt idē realr et essentialr. Silt risibilitas et flebilitas distinguunt se totis obiective et tñ sunt eedē realr suo subiecto infse. Qd aut distinguant se totis obiective pbar p̄ ppōnē sequentē. ¶ Prima ppositio est Nulla ppriapassio includit ens qdditatiue. ¶ Secunda ppositio est. Quelibet ppriapassio habet conceptū simplē simplicem. Prima ppositio probatur que ē contra thomistas qui ponit pprias passiones in pdicamento qualitatēz sic includunt ens quidditatiue sed cōtra eos Arguitur sic. Quicq d includit ens qd ditatiue et ē ens creatū lūmitatū finitū incomplectū et reale pot ponit in pdicamento. ergo si ppriapassiones includunt ens quidditatiue et quelibet talis ē ens creatū lūmitatū finitū incomplectū et reale pot ponit in pdicamento. cōsequēs ē falsum. igitur et opinio thomistar. Qd au-

tem nulla ppriapassio ponat in aliquo genere salte directe scz in linea pdicamē tali patet quia si ponat in aliquo pdicamē vel hoc erit ut gen^o vel ut sp̄s aut ut indiuidū simplē ergo risibilitas illa nō pot ponit in aliquo pdicamento ut gen^o patet vel ergo ponere in illo ut genus generalissimum sed hoc ē falsum quia tñ decē sunt genera generalissima nec gen^o subalternū quia nō pdicat de pluribus differentib^o spē i eo qd quid nec ponitur in aliquo pdicamento ut indiuidūz quia indiuidū de uno solo pdicat. Risibilitas autē non pdicatur de uno solo nec pot ponit in aliquo genere ut sp̄s p̄ specialissima probatur. Qis sp̄s p̄ specialissima habet aliquā ppriā passionē demonstrabilem de ipsa patet quia de qualib^z specie pot esse scientia igitur de ppriā passione pot esse sc̄ia qd est falsum faltas cōsequēris probat. Qis scientia habetur p̄ demonstrationē in cui^o cōclusio ne ppriapassio demonstrat de suo subiecto si ergo de ppriā passion habet scientia ergo de ea ē demonstrabilis alia p̄ priapassio p̄ma dicatur a. secūda b que est demonstrata tunc quero de b utrum includat ens quidditatiue vel an ponat in aliquo pdicamento ut prius argutū ē de a vel an habeat conceptū simplē simplicem. Si habet cōceptum simplē simplicem et non ē reponibilis in aliquo genere pari causa standū est in a; sic scz qd habeat conceptū simplē simplicem et nō sit possibile in aliquo genere pdicamenti direkte saltem. Si dicas qd b sit ponibile in aliquo pdicamento. Arguitur ut prius. Et sic aut stabitur qd p̄ma habeat conceptū simplē simplicem vel qd in demonstratione potissima et in proprijs passionib^z erit processus in infinitum. ¶ Tercia ppositio generalis ē. Omnis ppriapassio ponit reductiue in illo gene re in quo ponit suū subiectū. ¶ Longra si ppriapassio ponit in aliquo genere sequitur qd nō habeat conceptū sim-

Folium

pliciter simplicem probatur quia omne illud quod ponitur in predicamento includit ens quidditatum. ergo rē. ¶ Rēdeo Negando sequelā ad probatōnē dico q̄ verū est. Omne qđ directe ponit in aliis qđ dicamento et in recta linea dicame/ tali includit ens quidditatum etiā. p̄pria/ passio autē cuiuscunq̄ subjecti nō ponit/ tur in aliquo generē nisi indirecte. Itē/ differentia specifica et individualis in eo/ dem individuo dicuntur totis obiectiue/ et tñ sunt eedez realiter et essentiale. ergo/ vna illaz distinctionū nō infert reliquā. Prima pars antecedentia probat: quia/ differentia specifica vltima et differentia/ individualis habent conceptus simpli/ simlices. igitur in nullo conceptu com/ muni et quidditatio cōueniunt et per co/ sequens distinguunt se totis obiectiue. Scđa pars ppōnis probat p̄ sequentem/ ppositionē. ¶ Quarta ppōnitio. Omnis/ differentia specifica aliiq̄ speciei idēpti/ ficatur realiter cū individuo illius spe/ ciei et cū differentia individuali illi". Ex/ emplum sicut hō realiter idēptificatur/ cū individuo speciei humani typica cū/ sorte iohāne platone rē. Itē etiā rōnabi/ litas idēptificatur realiter cū differen/ tiis individualib⁹ illo p̄ individuum. ¶ Differen/ tia vltima autē est illa q̄ su/ mitur ab vltima realitate sui constituti/ siue illud constitutū sit species subalter/ na siue sit individui. Et non dici video/ vltima differentia quia est individualis: sed ideo dicitur vltima quia sumitur ab/ vltima realitate: vnde albedo differt a/ nigredine per differentiam suam vltimā q̄/ sumitur ab vltima realitate que dicitur/ disgreg atinitas et illa sumit ab vltima/ realitate ipsius albedinis. Qd autē vlti/ ma differentia distinguunt se totis ob/ jectiue. patet quia in nullo conceptu co/ muni et quidditatio cōueniunt probat/ qđ si conuenienter in aliquo conceptu qđ/ ditatio maxime in conceptu entis: sed/ hoc est falsum probatur. Si differentie

vltima includunt ens quidditatū ergo/ in aliquo cōueniunt et per sequens sunt/ diuersa aliquid idē entia sed talia sunt/ p̄prie differentia igitur vltima differen/ tie erunt differentes et per cōsequens ab/ alijs differentijs differunt. Tunc querit/ de illis alijs differentijs vtrū includunt/ ens quidditatum vel non. Si nō habet/ p̄positum qđ ut patet ille differentie sunt/ vltima habentes conceptrus simpli sim/ plices. Si autē includunt ens qđ dicitati/ ue Arguit de illis sicut de priorib⁹ et ita/ processus in infinitū in differentijs vel sta/ bitur ad alijs oīno nō includētes qđ dili/ tatione qđ est p̄positū. ¶ Ex his ergo ha/ betur qđ differentie distinguunt se totis ob/ jectiue et tñ in eodē hoīe sunt eedē reali/ et essentiale igit̄ distinctione se totis obie/ ctiu nō infert distinctione realē et essen/ tialē. ¶ Pro declaratione textus vbi/ dicit. Ulterius p̄t dicit qđ p̄ter distinctio/ nem rōnis que fit p̄ actū collatiū intel/ lectus rē. ponēde sunt ppōnes. Quarū/ p̄ma est. ¶ Preter distinctionem rōnis q̄/ fit p̄ actū collatiū intellect⁹ vel volun/ tatis quā etiā suppono cum p̄dictis for/ malis tantib⁹ nō sunt necessario ponend/ e nisi due distinctiones p̄cedentes oīm actū/ intellectus. Scđa ppōnitio. Harum/ duarū distinctionū p̄cedentiū oīm actū/ intellect⁹ prima vocat formalis et mis/ nor distinctione et manifesta. Scđa vocal/ realis et maior et manifesta. ¶ Tercia/ ppōnitio. Ad has duas distinctiones re/ duci oīs aliae distinctiones ex natura/ rei nec p̄prie distinguunt̄ illas. ¶ Sci/ endū qđ p̄ declaratōne illarū ppositionū/ declarande sunt aliq̄ termini quid se sit/ distinctione rōnis. qđ actus collatiū siue/ cōparatiūs intellect⁹. qđ distinctione for/ malis. realis. Sed qđ in p̄cedentibus le/ ctionib⁹ sufficient declaratū est qđ sit di/ stinctione rōnis et actus cōparatiūs intelle/ ctus. ideo ad declarationē distinctionis for/ malis accedā. Et licet in p̄cedentibus/ mīta dixerim de ipsa. Pro maioritē vel

XLI

claratione aliqua sub alijs tñ verbis suam. Et alij que pñs nō fuerunt dicta adducam. Ideo sequuntur ppñnes ad hoc

¶ Quarta ppositio. Distincio formalis opponit idéptitati formalis quia idem et diversi opponuntur. Sz qz opposita iuxta se posita magis elucscut ideo volens

pfecte cognoscere distinctionem formalem oportet qz sciat qd sit idéptitas formalis.

¶ Quinta ppñ. Idéptitas et vñt idem sunt. Ad cognoscendu g pfecte idéptita tem formalē oportet scire gradus idéptitatis sive unitatis.

¶ Sexta propositio. Sex gradus postum inuenire in unitate. Primum dñr aggregatiois. Secundus ordinis

Tercius unitas per accidens. Quartus unitas cōpositi. Quintus idéptitas simplicitatis.

Sextus gradus est idéptitas sive unitas formalis.

¶ Notandum qz qdus vñtatis sive idéptitatis dicuntur gradus per studinē graduum materialium qz in materialibz gradibz pñm gradus aliquod aetudinis bz et altius qz cois terra. Secundus bz aliquod aetudinis sup pñm. tertius super

sedem. quartus sup tertiu r. Ita etiā in gradibz vñtatis. ¶ Primus gradus est Unitas aggregationis. Et ē illaynticas qualiqua dicuntur vnum aggregatione ut aceruus lapidiū vnde plures lapides

aggregati licet reali et essentiali distinguantur dicuntur vñtis aggregatione. Pro

latiori declaracione huius gradus vñtatis ponendis sunt aliqua dicta. Quoꝝ ē tale

pñm. ¶ Lū vñtate aggregationis stat simpli diversitas aggregatoꝝ. Nā cum

lapidiū aceruo stat aggregatiois vñtatis et si lapides inter se non idéptificant rea

liter diversi manet. ¶ Secundū dictū. Unitas aggregationis est simpli minima vñtis quia illa est simpli minima

vñtis in qua illa que sic sunt vnum remanent simpli diversa sed sic ē in aggregationis vñtate. Igitur r. ¶ Tercium

dictū. Nulla ē vñtis aggregationis in diuinis. Imo ponere tale est erroreū hoc declarabis per sequēs. Quartū dictū.

¶ In diuinis nulla res p̄t aggregari alteri rei ut aliqua perfectio alteri pfectio probatur; quia aggregata sunt simpli diversa. Nam idē non pōt sibi p̄t aggredi: sed oia que sunt in diuinis sūt summe eadē. Igitur r. Itē quicqđ est diversum ab eo sed in diuinis nulla ē ibi diversitas. probat vbi est summa idéptitas sive vñtis ibi nulla est diversitas. in diuinis ē summa vñtis. Igitur nulla ē ibi diversitas et p̄ sequēs nulla ē ibi aggregatio quia aggregata simpli sunt diversa. Itē aggregata nunqđ faciunt p̄ se vnum: sed q̄cunqđ sunt in diuinis sunt summe vñtis et idem entitate et numero. Igitur ibi nō est vñtis aggregationis.

¶ Secundus gradus idemperitatis sive vñtatis est vñtis ordinis. Et illa ad-

dit super aggregationis vñtatem ordinem partiu ad inuicem ut exercitus or-

dinatur ad regem. Vnde in omni exercitu est aggregatio plurimi hominū. Ultra

hoc autē est ordo quia in acie peditum vadunt bene armati potentes inimicos

penetrare: sequuntur alij cum balistis. Alij autem cū cuspīdibus. et sic de alijs.

sic etiam in processione vbi vtracqđ ē ag-

gregatio plurimi hominū sed ultra ag-

gregationē est ibi ordo partiu sive per-

sonarum seu hominū aggregatoꝝ: quia iuniores p̄cedunt seniorē vero sequun-

tur sic etiā in quacunq religione salteꝝ

vera et reformata est ordo fratrum. Et

omnibz in istis duplex ordo reperitur.

Vnde in exercitu reperitur seu est ordo vñus partium inter se: et alius ordo pro-

pter commune bonum ad bonum ciuitatis aut ad aliud bonum alias non ag-

gregaretur. Sic et in religione est ordo

fratru inter se et alius ordo ē ad dei ho-

norem et ad eternam beatitudinem. Sed

in lapidiū aceruo non est talis ordo:

immo magnus quandoqđ iacet super par-

um: et parvus super magnum: et ma-

gis grauis super leuem.

Folium

Propositio prima. Quaecunq; sunt vnuū vnitate ordinis necessario debent habere duplice ordinē scz ordinē partū inter se: z ordinē partū ad aliquid vnum bonum. Sequuntur correlaria. **T**ertiū sum non ē aliqua entitas realiter distincta a partibus simul sumptris. **P**ropositiō secunda. Deus nō est pars vniuersitatis probatur quia p se non ē pars nec pertinet ad vniuersitatem tanq; pars. licet ipse sit ens etiā perfectissimum. Qd autē de⁹ nō sit pars probat quia nullum ens formaliter infinitū pot est esse pars: de⁹ ē huiusmodi. igitur z. **M**aior probat: quia nullum ens formaliter infinitū pot est ab alio. ergo nullū pot est esse pars. probatur: quia si posset esse ab alio posset ē pars vniuersitatis sequens ē falso. igitur z antecedens. falsitas psequitur probatur. Nā quelibet pars imperfectior est suo toto igitur deus ē imperfectior vniuerso. antecedens probatur p illud principiū. Omne totū ē maius sua parte. **S**ecundū correlarium. Omnes creature simul sumptre cū deo nō sunt tante pfectionis quā deus in sensu licet bene extensiu.

Tertiū gradus ē vnitatis p accidens. Et ē illa vnitatis q; aliqua sic sunt vnuū q; vnuū informata aliud. Et illa sup alias duas vnitates addit informationem vt vt homo albus est vnuū per accidens z ē ibi aggregatio plurū. vt homo z albedo. Et ultra illam aggregationis vnitatem est ibi ordo quia substantia ē prior accidente quod nō reperitur in primis duabus vnitatis. Sequuntur ppositiones pro declaratione. **P**rima ppositio. Si aliquid accidens esset intimū z p̄sens aliqui subiecto per intimeitatē aliquā vel p̄sentialitatē intimā sic q; tale accidens nō informaret ipsum subiectum non fieret vnuū per accidens quia ibi nō esset informatio que ad hoc requiritur. **S**econda ppositio. Quotiescunq; subiectū z accidens faciunt similitudinē per accidens preter subiectū z acci-

dens est vnuū respectus realis qui dicit informatio vnius ab altero qui respectus nō est realiter subiectū neq; ipsum accidens neq; vtrūq; simul quia separato accidente a subiecto per diuinam potentiam ambo remanentib; non remaneret informatio. igitur talis respectus realiter distinguitur a subiecto z accidente. **T**ertia ppositio. Totum per accidentem ppter illas partes z ppter informationem nō addit aliquā tertiam entitatem realiter distinctā ab illis partibus simul sumptris probatur quia si aliqua alia entitas realiter distincta ab illis partibus etiā simul sumptris refutaret vel ergo talis entitas esset substantia vel accidentis non primū. probatur quia ex nō substantia nō fit substantia sed homo albus nō est substantia sed vnuū per accidentem neq; secundū quia ex nō accidente nō fit accidentis.

Quartus gradus vnitatis sive idemperitatis. Est vnitatis compositi z ē illa qua aliqua res est sic vna qua ipsa composta ex parte actu z per se potentia. **A**ltitudinem per se actus vocatur in pposito forma: per se potentia vocatur ipsa materia. vnde homo est quid compostū per se vnuū z componitur ex per se actu. i. anima rationali z per se potentia. i. materia sive corpore. **S**ecundū q; ille idemperitatis gradus addit super alios gradus pcedentes q; ex materiali forma resultat vna tercia entitas realiter ab ipsis partibus simul sumptez distincta. Unde ibi est aggregatio quia materia z forma: et ibi est ordo quia materia prior ē forma. Similiter materia z forma sive priores composito. Et est ibi informatio quia z forma materia sformatur. Et ultra hoc resultat aliqua tercia entitas composta realiter z essentialiter ab illis distincta partib; essentialib;. Et potest hic dari tale dictū. **P**rimū dictū. Licet anima esset intime p̄sens corpori ita tamen q; nō informaret corpus nō faceret per se

XLV

vnum cum corpore sicut neq; diabolus facit vnum per se cum corpore assumpto. ¶ Secundum est. Ex quacumq; materia et forma substantiali resultat vna tercia entitas abiecta realiter et essentialiter a materia et forma etiam simul sumptus distin-
cta. Et p; h ille quartus gradus idem est disert a tertio qui non sic facit vnum.

¶ Quintus unitatis gradus est unitas sine identitas simplicitate. Et est illa q; aliquid propter infinitatem formals est perfecte idem alteri. Pro maiori declara-
tione illius gradus unitatis subiecte sunt alii propositiones. Quarum est hec Prima. Nulla entitas formaliter infinita est componibilis cum alia hec propositio probatur per tres sequentes. Secunda est. Quicquid est componi-
bile cum aliquo potest esse pars alicuius, probatur per sequentem. Tertia est. Quicquid est coponibile cujus aliquo est pars componens cujus illo. Sed quicquid est pars coponens cujus alio et copositi. id est.

Quarta est. Quicquid est pars alicuius potest excedi in perfectione ab alio quia a toto illo cuius est pars cum omne totum sit maius sua parte. Quinta est. In-
finito repugnat excedi ab alto in perfec-
tione q; vnu infinitum non est plus alio.

Sexta est. Omnis formaliter entitas

infinita idem est sibi quodcumq; sibi pos-
sibile.

Septima est. Illa dicuntur copossibilita que simul esse possunt.

Octava est. Illa dicuntur incopossibili-
ta que non possunt simul esse sicut albū
et nigrū non p̄n simul et semel esse in eo-
dem subiecto.

Nona est. Omnis entitas

copossibilita cum alia quando est cum il-
la vel facit compositionem per accidentem si-
cuit substantia et accidentes vel facit copo-
sitionem per se ut forma cum materiali; vel
perfecte identificantur inter se ut in cel-
lerebus diuinis et essentia diuina aut sicut
bonitas et sapientia.

Dicima est. Omnis entitas intensa infinita est perfectio

simplificiter quia omnis talis non potest

esse perfectior igitur est perfectio simplis.
¶ Undecima est. Omnis perfectio sim-
pliciter est formaliter infinita. probat.
per sequentem propositionem.

¶ Duodecima est. Ens perfecte intensi-
ue et ens formaliter infinitum auertunt.

¶ Tredecima est. Perfectio simpliciter
intensua est illa q; hz ex materia sua for-
malem infinitatem. Et illo modo perfectio non
reperiit in creatura. ¶ Decimaquarta est.

Perfectio simplis primisue sicut sunt sa-
piencia scientia etiam reperiitur in creatura.

¶ Decimquinqua est. Quilibet perfe-
ctio simpliciter sicut suam rationem forma-
lem et transcendentem reperiatur in deo et
creaturis unitate. Et dico transcen-
tem ad excludendum pfectiones simplici-
ter attributales quia tales non conueni-
unt creature cum sint simpliciter et forma-
liter infinite. ¶ Decimasexta est. Perfe-
ctio simpliciter primisue est illa que de
se formaliter non est infinita potest tamem esse
idem alicui formaliter infinito.

¶ Decimaseptima est. Perfectio simple-
citer est illa que in quolibet est melius
ipm q; non ipm. Et hec descriptio est be-
ati Anselmi in monologio. ¶ Sciendo
q; hec descriptio pfectio simpliciter est

multuz subtilis et q; si oes doctores sim-
pliciter et eam sine declaratione transeunt
Doctor tam subtilis subtiliter et pfun-
deam declarat plus q; alijs aliorum do-
ctorum. Et ut melius intelligatur declara-
bo eam cum mente doctoris subtilis: ibo
sciendo q; in hac descriptione dicuntur
duo ppter q; ipa est multum difficult. pmo
d; in quolibet. scdm melius est ipm q; non
ipm. ¶ Circa secundum notandum q; illa dif-
finitio debet sic intelligi. Perfectio sim-
pliciter est illa q; in quilibet habite ipm meli-
us est hz ipm q; non habere ipm. Pro
declaratione huius clariori ponendae sunt
alique per ordinem ppositiones. Qua-
rum prima est. Per non ipsum non de-
bet intelligi oppositum contradictorum illius quia tunc lance Anselmus nibil

Folium

notii posuisset in hac diffinitione: manifestum est em⁹ q⁹ affirmatio melior est negatione: qdlibet em⁹ ens melius est q⁹ nō ens. Nā melius est esse mūrē q⁹ non mūrem: melius est esse asinū q⁹ nō asinū r̄c. ¶ Secda est. Per nō ipm non debet intel ligi oppositū p̄uationis quia manifestū est q⁹ habitus semp melior est q⁹ p̄atio. Nā auditus melior est q⁹ surditas; vi sus melior est q⁹ cecitas r̄ tamē illa non sunt perfectiones simpliciter. Debet ergo sic intelligi. Melius est habere ipm q⁹ nō ipm. i. q⁹ quālibet rem incōpossibile sibi et sic melius est habere sapientiā q⁹ stulticiā: melius est habere humilitatez q⁹ superbiā: castitatem q⁹ luxuriam r̄ me lius est habere scientiam q⁹ ignorantiā. Ubi sciendū est q⁹ ignorantiā sumitūr̄ pliciter. ¶ Primo sumit negatiue r̄ illo mō valer tm̄ sicut non scientia: r̄ ignora re sicut nō intelligere. Et illo mō lapis est ignorans. i. non intelligens. ¶ Secdo ignorantia sumitur priuatue r̄ illo mō non solū ponit negationē sed cū hoc ponit aliqd̄ positivū aptitudinē ad sciām. Et illo mō puer ignorat quia non habz scientiaz sed est apertus natus h̄z sciām. ¶ Tercio ignorantia sumit contrarie qn̄ sc̄ quis habet actualē noticiā erroris. et talis est ignoratiā p̄ue dispositionis. ¶ Pro declaratione p̄me particule pos te in descriptione p̄fectionis simpliciter vbi dicitur p̄fectio simpliciter est in qlibet r̄c. p̄pende sunt alique p̄positiones. Quarum prima est. ¶ Per ly quolibet positum in diffinitione non intelligitur id est in qlibet natura. Nam clarū est q⁹ sapientia est p̄fectio simpliciter r̄ tamē non in quilibet natura est melius ipam habere q⁹ nō habere quia sapientia non est melior cani q⁹ non ipa qz ipa est cani incōpossibilis immo sapientia destruet canis naturā. Nam si haberet sapientiam ipse non esset canis. ¶ Secda ē. In quolibet intelligit in qlibet supposito. ¶ Tertia est. Suppositum cuiuslibet

nature potest sumi duplicititer. Uno modo fm̄ se absolute et indeterminate. Alio modo potest sumi determinate. i. determinando cui⁹ nature suppositū sit. ¶ Quarta est. Descriptio perfectionis simpliciter beati Anselmi intelligitur q⁹ in quolibet id ē in quolibet supposito identitate fm̄ se r̄ absolute considerato. ¶ Quinta est. Perfectio simpliciter est illa que in quolibet. i. in quolibet suppo sito fm̄ se absolute r̄ indeterminate considerato non determinādo cuius nature sit melius est ipam habere q⁹ nō habe re ipam. i. q⁹ habere quālibet rem incō possibile sibi. Nota licet simpliciter lo quēdo melius sit esse angelum q⁹ boni nem: quia includit sibi annihilationem quod sibi non est bonū. Nā si deus vel let me facere angelum clamare vies di cendo. Non dñe non volo vt mi facias angelū quia licet melius sit esse angelū q⁹ bonū tamē mihi non est melius quia repugnat nature meē oportet cī q⁹ de us me annihilare. ¶ Sexta est. Omnis perfectio simpliciter est cōicabilis. probatur: quia in quolibet est melius ipm esse q⁹ nō esse. Si igitur bonus est ipm esse in quolibet sequit q⁹ sit cōicabilis pluri bus. ¶ Septima est. Nulla proprietas psonalis in diuinis est perfectio sim pliciter qz est incōicabilis. ¶ Octaua ē Suppositū inquantū suppositū non includit naturā quidditatine. Si dices in perfectio simpliciter est illa que in quo libet melius est ipm q⁹ nō ipm. Cum igitur sapientia sit p̄fectio simpliciter se quitur q⁹ melius est ipam esse in cane q⁹ non esse cū canis sit suppositū. ¶ Repon deo sumēdo suppositū fm̄ se absolute et indeterminate inquantū sc̄ suppositū sic non repugnat sapientia cani: quia si repugnaret supposito inquantū suppositū tunc repugnaret cuilibet suppos ito. Alio modo sumitur suppositū de terminata et sic sumendo suppositū de terminata vt patet pro supposito ipius.

XLVI

canis in quatuor sex illius naturae sic re pugnat cani non autem primo modo.

Sextus gradus identitatis est unitas siue idemta formalis. Pro maior i declara ratione huius gradus ponenda sunt aliqua dicta. Quorum est tale primus.

Identity formalis est illa qua illud quod est alicui formaliter idem includit illud cui sic est idem in primo modo dicendi pro se, probat exemplariter hoc est idem formaliter ait et breuitate inferius suo superiori quod hoc includit ait in primo modo dicendi pro se. Sicut et inferius includit suum superius in primo modo dicendi pro se. **E**cclorarius. Identity formalis idemta formaliter aliquorum extremorum sive inter duo extrema non est mutua pater quod inferior est idem formaliter suo superiori non est conuerso. **Q**uartus est. Distinctio formalis inter duo extrema non est mutua. probatur quod identity formalis et identity primi modi sunt penitus idem sive identity primi modi non est mutua igit nec identity formalis; unde dicendo; hoc est ait hoc est idem formaliter ait alii sive non conuerso quod secundum proximam posteriorum predicationes pro se non pertinet igit et. Et per idem probatur quod distinctio formalis non est mutua; quod et illud quod non includit aliud in primo modo dicendi pro se distinguunt ab eo formaliter sive nullum superius in suum inferius in primo modo dicendi pro se igit distinguunt formaliter a suo inferiori non est contra quod omne inferius includit suum superius in primo modo dicendi pro se. **E**x his dictis aliquantum positiones sequuntur. Quorum prima est hec. **Q**umne inferius est idem formaliter suo superiori.

Secunda est. Omne distinctum est idem formaliter cum sua distinctio. **T**ertia est. Omne rotum essentiale est idem formaliter cum suis partibus essentialibus tres positiones unica, pars, pars. Et etiam. **O**mne illud est idem alicui quod non includit illud in primo modo dicendi pro se; sicut et distinctum suum distinctum et omne totum essentialis suas partes essentiales. igit et.

Folium

Quarta est. Nulla diffinitio est idem formaliter suo diffinito. Quinta est. Nullus superior est idem formaliter suo inferior. Sexta est. Nulle partes essentiales sunt idem formaliter suo toti essentiali. probatio unica illarum trium positionum est talis. Quia omnis entitas sicut habens ad aliam quod non includit eam in primo modo dicendi per se non est eadem illi formaliter. Sed nullus superior includit suum inferius in primo modo dicendi per se. Sicut nulla diffinitio suum diffinitum nec partes essentiales suorum totum esse essentiale igitur est. Contra predicta ut veritas magis elucescat Arguitur primo sic. Omne inferius est idem formaliter suo superiori similiter omne totum esse essentiale suis partibus essentialibus et omne diffinitum suum diffinitioni igitur ecouerso omne superius est idem suo inferiori et omnis diffinitio est. Probatio sequentie quia tanta est identitas superioris ad inferius quam ad inferioris ad superiorum est. Secundo sic arguitur identitas est relatio equiparantie que denominatur tremor unde si aliquid est simile alicui illud aliud est etiam simile eidem sicut est albedo que est similia sicut albedini illa alia albedo etiam est similis econuerso priori. Sic ergo inferius est idem suo superiori et pro superior erit idem formaliter suo inferiori. Tercio arguitur identitas formalis et distinctio formalis sunt de primo modo relatiuorum et tales secundum sunt mutue. Nam relativa dicuntur ad convertentiam et habent maximam mutuatem igitur ipsa identitas formalis et distinctio formalis est mutua. Pro solutione argumentoz. Ad primum respondeo cedendo quod omne inferius est idem formaliter suo superiori. Et quando inferius ecouerso omne superior est. nego consequentiā. Ad probacionē dico quod falsa est illa propositione quod tanta sit identitas superioris ad inferius quam est identitas inferioris ad superiorum. Nam quan-

do aliquid includit alterum in primo modo dicendi per se. Non oportet quod tale includsum includat includens eocetera in primo modo dicendi per se quia propositiones per se secundum ipsum non convertuntur igitur sicut inclusio in primo modo dicendi per se non est mutua sicut nec identitas formalis est mutua cum sint penitus idem. Nam non oportet quod si homo includit animal rationale in primo modo dicendi per se quod econtra animal rationale includat hominem in primo modo dicendi per se. Et ideo non oportet quod tanta sit identitas animalis ad hominem quam est hominis ad animal. probatur per sequentem propositionem generalem que est talis. Non oportet tanta identitatē esse inclusa ad includens quam est includens ad includsum quam hoc est includens et animal rationale est includsum quam in homine includitur sed non oportet esse tantā identitatē animalis ad hominem quam est eocetera. Nam homo nunquam potest esse sine animali sed tamē bene eocetera sequitur igitur propositiones quod non oportet si homo est idem formaliter animali quod eocetera animal sit idem formaliter homini. Ad secundum argumentum negantur antecedentes scilicet quod identitas formalis sit relatio equiparantie unde notandum relatio est duplex scilicet disquiparantie et equiparantie. Disquiparantie est illa que semper est alterius et alterius speciei in fundamento et termino ut parentitas et filiatio ille enim due relationes sunt relationes disquiparantie et differunt specie. probatque magis differunt parentitas et filiatio quam parentitas et parentitas sed parentitas et parentitas differunt numero igitur parentitas et filiatio differunt specie. Ad argumentum ergo dicendum quod identitas formalis non est relatio equiparantie sed est disquiparantie. Equiparantie est illa relatio que est eiusdem rationis in verbis extremitate ut similitudo et sic de aliis. Si dicas omnis identitas est eiusdem rationis in fundamento et termino igitur

XLVII

est relatio eq̄parantie. ¶ R̄ video falsum est q̄ idēptitas p̄m̄ modi dicēdi q̄ se est verissima idēptitas z tñ non est equipa rante nā idēptitas formalis non est in uia quare falsa. ¶ Ad tertium argumentū qñ arguit q̄ omnis relatio d̄ primo mo do relatiuoꝝ sit mutua sed distinctio et relatio sunt de p̄mo modo relatiuoꝝ igitur z̄c. ¶ Pro declaratōne est sciendum q̄ p̄bs qnto metaphysice ponit tres mo dos relatiuoꝝ distinguēs penes diuer/la fundamēta dices q̄ Quedā sunt rela tiones fundate super vnuꝝ z ille faciunt primū modū relatiuoꝝ. Aliæ sunt rela tiones fundate sūg potentia actiuam et passiuā z faciunt secūdū modū relatiuoꝝ. Quedā autē sunt q̄ fundant sup mentu rabile z mensurā z sunt relationes tertij modi relatiuoꝝ. ¶ Relationes p̄m̄ mo disfundate sup vnuꝝ, quedā fundant sup vnuꝝ in numero sicut sunt proportiones ma teriales vt dupli z dimidiū. Aliæ sunt relationes que fundant solūmodo super vnuꝝ in potentia et tales relationes faci une idemperitare. ¶ Relationes secundi modi sunt ille que fundant super poten tiam actiuā z passiuā vt paternitas fun datur super potentia actiuā generandi z filiatio sup potentia passiuā. Enī p̄bs ibidē dicit pater dic̄t eo q̄ genuit̄ filiꝝ eo q̄ genit̄ est. Ex hoc sequitur corelatariū cōtra Furlon qui Rhōme disputauit z tenuit q̄ xp̄s in cruce pēdens potuit face re q̄ iohānes esset filius naturalis beate x̄ginis q̄ illa verba. Mulier ecce filius tuus quia fuerunt talis efficacie sicut il la hoc est corpus meū. ¶ Lorelarium. Christus in cruce pendens per illa ver ba ad matrē suā. Ecce filiꝝ tuus nō po test efficere q̄ iohānes esset verus z natu ralis filius virginis marie; neq; per illa Ecce mater tua; potuit facere q̄ glorio sissima maria virgo esset mater vera co bannis. ¶ Arguitur contra correlariū. Primo tante efficacie z potestatis fuere illa verba christi in cruce pēditis. Du

lier ecce filius tuus z̄c. sicut illa in cen dicta hoc est corpus meuz ergo sicut po tut substantia panis mutare in corpus suum per illa verba hoc est corpus meū etiā potuit facere per illa verba. Ecce fi lius tuus q̄ iohānes esset verus z natu ralis filius beate virginis marie.

¶ Arguitur secundo sic. Quandoq; aliq; due res sic se habent qvna distin guitur formaliter ab alia z vna est poste rior alia. deus potest illa ab iniūcē se parare sed subiectum et suum accidentis sunt huiusmodi. ergo deus potest illa se parare vnuꝝ conseruare z alterū annihila re. Et per consequens xp̄s de potentia sua ablata potuit a seipso separare suaz filiationem que est accidentis z realiter a christo distincta z dare illam iohanni et per consequens verus virginis marie filius fuisset. ¶ Ad primum argumentū. Implicat manifeste contradictionem q̄ iohānes esset effectus naturalis filius virginis marie nisi eū genuisset deus tamē bene potuisse fecisse q̄ iohā nes fuisset filius virginis glorio se et hoc si eum genuisset. Nam si adam nō cecidisset; sed in innocentie statu per manisset tūc fuissent illi soli geniti qui nunc sunt electi: z tales electi nō fuissent geniti a parentibus damnatis sed ab alijs. Unde fin Scotum libro secūdo. Idem bō numero potuit esse filius ade aut filius abrahe: ex quocunq; istorum duorum fuisset: idem in numero fuisset Ira etiam potuisse deus fecisse q̄ fuisset genitus iohannes de x̄gine gloriose et per consequens q̄ verus z naturalis fili us eius fuisset sed quia cū non generitz ideo christus in cruce non potuit facere q̄ iohannes esset verus z naturalis filiꝝ virginis marie. Nam filiatio presuppo nit genitū esse sicut p̄nitas genuisse z̄c. ¶ Nota ista quatuor habent se per ordi nem. Generans. Generatiū. Potēs ge nerare. z pater. Unde potens generare est generatiū sed nō cōtra: quia pueri.

Folium

parui similiter et virgines sunt generati
ui et tamen non possunt generare. Similiter
omne generans est potest generare sed non
ecotra. omnis enim per se est generans sed non
ecotra. pater. Nam si aliquis vir diffun
dat semen cum mulierem postea statim mo
riatur tunc vero mulieris generaveret
et erit proles. Sed in casu positivo vir iste
est mortuus antequam filius est genitus; sed
nullum mortuum est pater immo ille nunquam
fuit pater quia nunquam habuit filium: nam
ante formationem filii ipse fuit mortuus:
sed tunc fuit generans. igitur et ceterum Correla
rium. Multo genererunt et tunc nunquam erunt
patres vel ad die iudicij. Ad argumen
tum ergo qui dicit tante potentie et effi
cacie fuere verba illa et ceterum. Respondeo.
falsum est. Si dicas potuerunt esse tante
efficacie. Respondeo. nulla verba christi
possunt esse incompensabilis quia potestia
dei ad extra non extendunt se ad illud quod
non est effectibile si autem est in proprio:
supposito quod beata virgo non genererit so
bannum non potuit christus efficere quod iohannes
eligeret verus gloriose virginis filius et
naturalis. Ad secundum argumentum
dicit quod maior est similitudo falsa in respectu
uis et si apparentia habeant in absurdo
Relationes tertii modi fundate super
mensuram et mensurabilem: ut scientia et sci
bile. intellectus et intelligibile. Nam sci
entia mensuratur a scibili et intellectus ab
intelligibili. actus enim intelligendi ap
plicatus est mensuratur et dependere in enti
tate et cognoscibilitate ab obiecto percipi
endo ipsum sicut similitudo cuius est.
Pro majori declaratione huiusmodi relatio
nis. Scientia et mensura est
duplex secundum quidditatibus quantitatibus
Quantitatibus et illa iterum est duplex.
una per replicationem et illa quidem me
sura est nobis nocio mensurato. Alia per
applicationem est quando sunt equalia.
Alia est mensura quidditativa vel en
titativa et hac mensura omne illud dicitur
mensurari ab alio quod est causatum ab eo

quidditativa et sic totus mundus dicitur
mensurari sua causa. Sequuntur alii
que propositiones. Quarum hec est pri
ma propositione. Omne illud dicitur men
surari quidditativa sive entitativa ab
alto quod est causatum ab eo quiddit
ativa. Omnis mundi effectus dicitur
hoc modo mensurari a sua per se causa.
Cum ergo scientia nostra cause sit a scibili
et intellectu nostra ab obiecto intelligi
bili: et essentialiter dependeat ab ipso sequi
tur quod scientia a scibili et intellectu ab in
telligibili mensuratur. Si dicas ex illo se
quatur quod tam scientia quam intellectu mensu
ratur ab intellectu quia essentialiter ab ip
so dependet et causa. Respondeo dicendo
quod omnis scientia et etiam intellectus men
suretur ab intellectu cum ab eo essentialiter
dependeat. Sed quia id est intellectus
omnium scientiarum a deo ideo obiectum dicitur
magis mensurare scientiam sive intellectu
rem quia intellectus magis principiat
similitudinem obiecti quam ipsius intellectus
Secunda propositione. Licet sit mutuitas re
lationum primi et secundi modi tamen non
est mutuitas tercius modi. Exemplum primi
modi. Si dimidium est duplum et ecotra
si duplum est dimidium est. Exemplum secun
di. Si pater est filius et ecouero si filius
non est pater est. Exemplum tertii. Scientia est
mensura sit a aliquo scibili: scibili non
existente. Et ideo non est mutuitas rela
tionum tertii modi. Unum in primis duobus
modis unum relationem dependet ab alto
et unum potest existere altero non existere. Si
scibile non dependet essentialiter a scientia
propositio. Id est de formalitate et distin
ctio formalis non sunt de primo vel secundo
modo relationes sed de tertio modo ideo non
repertur ibi mutuitas. Si dicas relationes
tertius modi sunt relationes fundate
super mensuram et mensurabilem in distin
ctione formalis vel etiam id est de formalitate forma
li non videtur esse talis habitudo sive men

XLVIII

surabilis ad mensuram igit̄ r̄. R̄n deo
¶ Quarta ppositio. Omnis res eo mō
quo dependet a suis p̄ncipis intrinsecis
illo mō mensuratur ab illis vñ bō mensura
tur a suis p̄ncipis intrinsecis sex ab aia
z corpore q̄r essentiali ab illis dependet
¶ Quinta ppositio. Mensurare aliqd
nō est nisi vna quātitatē p̄ alia siue vna
entitate per alia entitatē notificare et p̄
fecte cognoscere. ¶ Sexta ppositio. Res
creabiles mensurāt intellectiōnē nostrā
quia ab illis essentiali ab eontra
autē intellectiō diuina mensurāt res in
telligibiles et creabiles. ¶ Septima ppō
Licit intellectiō nostra mensuratur ab ob
iecto creato nō tamē ab intellectu dei:
sed ipsa dei intellectiō ē mensura rerum
¶ Octaua ppō. Res create vel creabili
les idō dicuntur intelligibiles: quia intel
ligunt ab intellectu diuino. Et nō ideo
intelligunt ab intellectu diuino q̄ sunt
in se intelligibiles. ¶ Nona ppō. Res cre
ate vel creabiles illo mō sunt intelligibili
les quo intelligunt ab intellectu diuino
et ecōtra eo mō est de intellectu nostro:
quia illo mō res intelligunt ab intellectu
nistro quo sunt intelligibles. ¶ Decima
ppositio. Intellectiō diuina ē mensura
rerum. ¶ Undecima ppō. Voluntas di
uina nō ideo amat res creabiles quia in
se sunt bone et amabiles s̄ quia vult eas
et amat eas ideo etiam sunt amabiles.
¶ Corclarium. Deus nō amat beatā vir
ginem ideo quia in se bona vel virtuosa
optima vel perfectissima: sed quia amat
eā ideo amāda et quia deus eā dignificat
ideo dignificāda est. Et sicut voluit eā
esse sanctissimā ideo sc̄rissimā ē. Et sicut
deus diligētā post xp̄m sup oēs creatu
ras ideo etiā sup oēs creatureas diligēda
est. ¶ Arguitur contra hoc corclarium
ex dictis beate virginis. Nam in cantico
eius Luce primo dicit quia respexit hu
militatem ancille sue: ecce em ex hoc r̄.
Esdetur igit̄ ideo dilexerit eam de
us quia virtuosa et humilis erat. ¶ Re-

spondeo hoc argumentū virgo glorioſa
met soluit in cantico eodē dicens. Quia
fecit mihi magna qui potens est et sanctū
nomē eius. Ideo em fui humilis quia
deus ei dedit humilitatē et per sequens
ideo erat diligenda quia deus voluit eā
esse amabilem. ¶ Duodecima ppositio.
Omnis res dependēt ab alia mensura
tur vel pōt dici mensurari ab ea. ¶ De
cimateria ppositio. Licit distinctio spe
cifica sit in primo mō relatiōnē nō tamē
distinctio formalis. Et his clare patet
quid sit dicendū ad tertium principale ar
gumentum. ¶ Pro textus declaratiōne
ibi dicit. Tercio patet q̄ distinctio for
malis r̄. ponende sunt alique ppositio
nes. Quarū prima est. Distinctio for
malis est distinctio ex natura rei p̄cedēs
omnē actū intellectus. ¶ Secunda ppo
sitio. Tantū triplex est distinctio in ge
nere scilicet minima, maxima: et media.
¶ Tertia ppositio. Distinctio minima
est distinctio rōnis maxima realis s̄ me
dia formalis. Nam distinctio formalis
est maior reali rationi et distinctio rōnis
ē maior reali. ¶ Quarta ppō. Distinctio
media est ex natura rei et p̄cedēs actū in
trinsecis. Illudvero dicit ex natura rei
q̄ est in re absq; aliqua operatione intelle
ctus. ¶ Quinta ppositio. Distinctio realis
est duplex. Quedā est que est inter
duas res positivas quarū vna vere ne
gatur ab alia. ¶ Sexta ppositio. Alia ē
distinctio realis ideo quia nō est precise
fabricata siue causata p̄ actū intellectus:
et illa vocatur ex natura rei seu formalis.
¶ Sexta ppositio est. Distinctio realis
ex natura rei est distinctio que est circu
scripta operatiōne intellectus.
¶ Arguitur contra secundā propositiō
nem et alias sequētes sic. Omne ens aut
est reale aut rationis. ergo omnis distin
ctio aut est realis aut rationis. Unde
sciendū q̄ Ens reale est illud quod po
test esse vel habet fieri circumscripta omni
operatione intellectus. Ens rōnis vero

Folium

est illud q̄ habet esse vel fieri per actum comparatiū vel collatiū intellectus vel voluntatis. consequentia probatur: quia omne ens est distinctū a qualibet & idem sibi p̄. Cum autē distinctio sit p̄ priapassio entis sequitur q̄ si vñ multipli catur etiā reliquum: quia multiplicato subiecto multiplicatur etiā p̄pria passio. Sed ut prius dictū est omne ens aut est reale aut rationis & p̄ consequē nulla debet ponī media. ergo p̄positiones false. ¶ Ad argumentū R̄ndeō sic. Omne ens est reale aut rationis ita etiā omnis distinctio aut est realis aut rationis. i. omnis distinctio ē causata p̄ opus intellectus. Prima est rōnis. Secunda realis cōmuniter accipiendo distinctio nem realem z talis diuidit in distinctio nem realem proprie dictāz & large sumptam probatur p̄ma p̄positio p̄ sequentem p̄positionem. ¶ Septima p̄positio Illa distinctio est ex natura rei & prece dens omnes operationē intellectus que est in duas quidditates actualiter ex istentes & nō fit per opus intellectus sed distinctio formalis ē huiusmodi. igit̄ &c. Dñor probatur Nā illud dic̄t̄ esse ex natura rei qđ est i re ab his operatione intellect⁹ sed distinctio formalis est huiusmodi. igit̄ &c. ¶ Confirmatur. Ille entitatis formalis differentes & actualis existentes in rerum natura nō sunt entia rōnis neq̄ sunt secundae intentiones. ergo distinctio illoꝝ nō erit rōnis sed ex natura rei. ¶ Octaua p̄positio. Nulla secūda intentio nullum ens rōnis potest esse in rerū natura que p̄positio pbatur p̄ sequente. ¶ Nonna p̄positio. Omne illud dic̄t̄ esse in rerum natura siue extra causam suā siue extra intellectū qđ habet verā existentiā realem & nō p̄ intellectū sed intentōes secundae nō habet verā existentiā realē sed habet suā existentiā p̄ intellectū. igit̄ nulla intentio secūda p̄t̄ esse in rerū natura & p̄sequens quidditates actualiter

in rerū natura existentes et formalis nō sunt secūde intentiones. ¶ Decima p̄positio. Q̄cunq̄ aliquod oppositū dicatur de aliquo in primo mō dicēd̄ per se. oppositum illius nō p̄t̄ dici de illo neq̄ p̄ se neq̄ per accidens. Ens autē rōnis includit in p̄mo modo dicendi per se q̄ sic diminutū igit̄ nō p̄t̄ esse simp̄l̄ neq̄ esse in rerū natura siue existere p̄ter operatioñ intellectus. ¶ Pro efficiaciō de claratioñ p̄me p̄positionis sex q̄ distinctio formalis sit distinctio ex natura rei p̄cedens omnē actū intellectus ponitur p̄positiones. ¶ Propositio p̄ma. Essentia diuinaz paternitas in diuinis habet aliquā distinctionē p̄cedentē omnē actū intellectus. ¶ Secunda p̄positio. Essentia diuina; voluntas; intellectus; bonitas & sapiētia diuina & cetere p̄fectiones attri butales habet aliquā distinctionē ex na tura rei p̄cedentē omnē actū intellectus. ¶ Probatio p̄me p̄positionis. Essentia diuina est realiter ex natura rei plurib⁹ cōmunicabilis. Imo actu tri⁹ personis cōmunicata paternitas autē & filiatio ē realiter & ex natura rei incōmunicabilis sed eadē realitas nō p̄t̄ esse realiter & ex natura rei cōmunicabilis & incōmunicabilis. igit̄ essentia diuina est alia realitas a paternitate et filiatione ex natura rei & distincta formalis. Dñor parz pro p̄ma parte quia essentia diuina est actu cōmunicata patri filio & spirituis sancto. ¶ Secunda pars probat. Nam paternitas est incōmunicabilis pater quia im plicat contradictionē in diuinis esse plures patres. ergo implicat contradictionē in diuinis plures esse paternitas. igit̄ paternitas est incōmunicabilis. Nam si filio cōmunicaretur paternitas filii esset realiter et formaliter pater quod pater quia sicut filius est dens ideo quia sibi cōmunicari deitas; ita etiam esset pa ter formaliter quia sibi cōmunicaretur paternitas. Dñor probatur quia im possibile ē vñā & eandē entitatē penitus

XLIX

Indistincta esse comunicabile et incomunicabile probo quia de una et eadem rea litate penitus indistincta non potest verifica ri duo predicamenta predictoria sed communica ble et non communicabile sunt predicamenta predictoria. igitur et hoc etiam propter istud argumentum. Nam cogenitam cocedere et ponere in diuinis distinctione ex natura rei. Si dicas primitas et essentia sunt penitus una realitas omnino eiusdem rationis. Contra sequitur quod sicut per communicat filio essentia diuina ita etiam communicat sibi per unitatem quod sic est deus ita etiam erit per dominum est falsum. Et antecedens. Ultima propositio probatur sic. sicut in diuinis est essentia diuina ex natura rei. Ita ibi est sapientia diuina ex natura rei et etiam non includit aliam in primo modo dicendi per se. igitur una non est idem alterius formaliter. Quod autem sapientia sit ibi ex natura rei patet quia deus est sapientia cessante omnibus operationibus intellectus probatur non solus de sapientia sed de intellectu voluntate et aliis perfectionibus attributis libenter quod sapientia voluntas intellectus et quod liber attributus est perfecto simpliciter sed omnis perfectione simpliciter est ex natura rei in essentia diuina per omnem opus intellectus. probatur nam si quelibet perfectione simpliciter non esset in deo ex natura rei. deus non esset simpliciter perfectus. probatur quia non esset quo melius excogitari non posset. aliquis enim posset excogitari maius quam posset aliquid excogitare quod habetur omnem perfectionem simpliciter ex natura rei. sed autem esset melius quam non habens omnem perfectionem simpliciter ex natura rei. Secundo probatur rursum quasi in idem. Essentia diuina non includit sapientiam in primo modo dicendi per se. igitur differunt formaliter. Antecedens probatur quia sicut essentia definiretur per sapientiam probatur quia essentia infinita includeret sapientiam infinitam in primo modo dicendi per se. tunc etiam essentia in communione includeret sapientiam in communione in primo modo dicen-

di per se quod est falsum alias per sapientiam in communione diffiniatur essentia in communione quod est falsum. Arguitur secundum quod essentia diuina et intellectus diuinus habeant aliquam distinctionem ex natura rei precedentem omnem operationem intellectus probat sic distinctione qua essentia diuina distinguitur ab intellectu suo est precedingens omen actum intellectus. ergo est realis. i.e. ex natura rei consequentia est bona. Hoc propter probatum preterea quod inter essentiam diuinam et intellectum diuinum sit distinctione aliqua secundum oenothomistas cum dicunt illam esse rationem. Secunda pars assumptio probatur quod secundum intercessionem intellectus per se distinguitur ex natura rei precedingens omen actum intellectus quod si talis distinctione non esset realis. i.e. ex natura rei secundum rationem sequitur quod sint ibi plures rationes probat. Quercumque distinguuntur ratione includunt plures rationes sed per se essentia diuina et intellectus diuinus differunt ratione. Igis distinctione includunt plures rationes. Major probatur ubiqueque est distinctione rationis secundum est alia et alia ratio. Tertia confirmatio distinctionis vel diversa est secundum vel diversum. unum vel multa. quod videlicet cumque est distinctione ibi est multitudo quod distinctionis et multitudo queruntur. Igis videlicet cumque est distinctione rationis ibi sunt plures rationes. Ulterius tunc quod vel quod iste plures rationes in diuinis sicut est ratione centrum et ratione intellectus precedingens omen actum intellectus vel secundum actum intellectus. Si precedingens sunt ibi ex natura rei et per dominum non distinguuntur rationes ex natura rei et formaliter quod est propositum. Si secundum actum intellectus videlicet rationes sunt per actum intellectus et per dominum intellectus facit se ipsum quod ratione intellectus est ratione intellectus suus per intellectum. Sed ratione intellectus nihil aliud est nisi intellectus sicut ratione habens est ratione et ratione ait alia et cetera. Intellectus sive ratione intellectus fit per actum intellectus. Ulterius quero quod quae intellectus non per intellectum creaturam quod intellectus ab eterno fuit in deo. Si autem fiat per intellectum increatum diuinum quod cum ratione for malis intellectus sit ipse intellectus et talis fit per intellectum sequitur quod intellectus facit

Folium

seipsum. ¶ Arguit tercio. Quidcunq; ali
qua sunt penitus eadem ex natura rei et
oīno indistincta quicq; dī de vno etiāz
dī de reliquo. Si essentia diuina et in
tellectus diuinus sint penit' idē ex natu
ra rei et oīno indistincta quicq; dici' de
vno dī de reliquo. sicut intellectus diu
inus facit distinctiones rōnis. Ita etiam
essentia diuina facit distinctionē rōnis.
Si dicas intellectus facit distinctionē ra
tionis et nō essentia sequitur h̄ te q; alia est
rō formalis ipsi' intellectus diuini q; ipsi
us essentie. igitur distinguunt ex natura
rei qd est ppositū. ¶ Confirmat. Intel
lectus inquāntū intellectus distinguuit.
Essentia autē inquāntū essentia nō distin
guit. igitur ē aliq; distinctionē inter essen
tiā diuīnā et intellectū pcedens omnes
actū intellectus. ¶ Tercia ppositio est.
Quaecunq; due spes cōplete distinguunt
specifice distinguunt formaliter. Distinctio
ex natura rei nō distinguunt a distinctionē
formali qd distinctio formalis est minima
ut patet ex pcedentib;. Quaecunq; distin
guunt ex natura rei distinguunt for
maliter et ecōtra. ¶ Pro declaracōe obie
ctionis facte h̄ illud q; dī in textu. ut p;
q; distinctio ex natura rei non est minor
q; distinctio formalis et. ¶ Norandū ex q;
dictū est p̄us q; omne inferius includat
sūū supius in pmo mō dicendi p se et sic
illi idē formaliter licet non ecōtra. Ex hoc
phatur q; sit aliq; distinctio minor distinctionē
formali pcedens omnē actū intelle
ctus. q; falsum ē q; distinctio formalis sit
minor distinctionē ex natura rei. Ubi sic
Arguit. Inferius distinguira suo supe
riori aliquo mō etiāz destructo quncq;
actu intellectus sed talis distinctionē nō est
formaliter et omne inferius sit idē formaliter
suo supiori neq; distinctionē reali ut ma
nifestu est neq; distinctio rōnis cū talis
distinctio sit penit' actus intellectus seq/
tur ergo q; sit distinctio ex natura rei mi
nor distinctionē formalis. ¶ Pro hui⁹ argu
menti solutōe nota sequētes ppositōnes

¶ Prima ppositio. Distinctio formalis
capit duob; modis. Uno mō ppe. Alio
modo large. ¶ Secunda ppō. Distinctio
formalis prie dicta est illa q; est in du
as realites. entitates sue qdditas:
vel formalitatis quarū vna nō includit
alīa in pmo mō dicendi p se nec econtra
Tertia ppositio. Omne subiectū distin
guitur formaliter a sua pprīa passionē for
malis prie dicta q; scīt in subiectū et
ppriā passionē est talis distinctio sic q;
vnū nō includit alterū in pmo mō dicen
di p se nec econtra. igitur z̄. ¶ Inde si homo
dissimilat nō dissimilat p suā pprīa passionē
ut puta p risibilitatez. ¶ Quarto ppō.
Omne gen⁹ distinguunt formaliter a sua p se
differētia diuisua prie capiendo distin
ctionē formale. Nā aīal nō includit irra
tionale si l̄ nō includit rōnale in primo
mō dicendi p se. Alias omne aīal esset ra
tionale et sic alīn̄ esset rōnalis. p̄baf hec
ppositio p sequentē. ¶ Quinta ppositio
Qis differētia diuisua est extra rōnē
formale sui generis quia si differētia di
uisua esset de formalī rōne sui generis
sequeret q; in qualibet dissimilitate quiddi
cataua esset nugatio. Nā dissimilando ho
minez sic hō est aīal rōnale ibi si rōnale
includat aīal. aīal semel ponit implicite
puta in rōnali et etiā semel explicite et sic
ponit bis in distinctionē et p̄ dīs erit ibi
nugatio. ¶ Sexta ppō. Qis spēsspeciali
lissima distinguunt formaliter distinctionē
formali prie dicta a qlibet individuali
li differētia quia spēsspecialissima i pī
mo mō dicendi p se differētia individuali
len nō includit nec econtra. ¶ Septima
ppō. Essentia diuina attributa essentie
et perfectiones attributae distinguunt
formaliter distinctionē formalis prie dicta
quia essentia diuina ē vna qdditas et qlibet
perfectionis attributalis ē vna qdditas
quarū vna non includit alīa in pmo mo
do dicendi per se. ¶ Octaua ppositio.
Essentia diuina et pprīates psonales
et noīonalia distinguunt formaliter distin

L

etione formalis proprie dicta propter eandem rationem. ¶ Nona propositio. Modus intrinsecus non distinguunt distinctione proprietate dicta a re cuius est modus. Nam distinctio formalis semper inter duas quidditates realitatis sive formalitates sed modus intrinsecus et res cuius est modus non sunt plures formalitates vel realitates sed cum una realitas quae modus intrinsecus nunquam additum realitatem vel quidditatem super illud cuius est modus sed dicit per se modum rei cuius est modus. ¶ Decima propositio. Modus intrinsecus conuenit cultibet rei cuius est modus in primo modo dicendi per se. probo quod illud conuenit alicui in primo modo dicendi per se sine quod ipsum non potest quidditatem intelligi. Sed nulla res potest quidditatem cognosci absque eo quod conuenit sibi in primo modo dicendi per se. ¶ Nota non dixi nulla res potest perfecte cognosci sed quidditatem patet quia nulla res est in numero qualitatemque modica et imperfecta que possit perfecte cognosci quia antiquum ad unam habitudinem quam habet ad deum absque deo perfecte cognito quod relatio non potest cognosci nisi cognitis fundamento et termino. Sed nullus intellectus sicut creatura potest perfecte cognoscere deum sicut nec habitudinem alium rei ad deum et tamquam deus non est de quidditate rei potest tamen res cognosci quidditatem deo non cognito. Inde est increpanda imaginatio quorundam sacerdotum simpliciter quod volunt cognoscere quoniam deus sit in sacramento eukaristie cuius tamquam non possint ministerium rem imo nec scilicet perfecte cognoscere quantum ad suam propriam naturam. Unde eadem propositio que est ex fidei articulo potest probari naturaliter ratione sicut patet de illa. Deus est unus. Unde scriptum est Deuteronomij. Audi Israhel deus deus tuus unus es. Articulus tamquam fidei quod est mere fidei non potest probari ratione naturali. Et sic non potest ratione naturali probari quod anima mea sit immortalis et incorruptibilis quia est articulus mere fidei nec philosophus hoc probauit sed.

ipsum sub dubio reliquit. Unde propositio batur. illa scilicet quod nulla res potest quidditatem cognosci sine suo modo intrinsecum quia qualitatemque res abstrahat etiam precissimum sive abstractissimum sumptum adhuc includit modum intrinsecum. Unde essentia divina abstractissime. I. precissimum sumptum adhuc includit infinitatem. ¶ Undecima propositio. Modus intrinsecus dicitur per se determinatus superioris et cum hoc est inclusus in ratione inferioris. unde infinitum habet ens in communione pro superiori; quia ens dividitur per finitum et infinitum et est cum hoc determinatum superioris scilicet entis. Nam dicendo ens: ens est commune deo et creature. Sed dicendo ens infinitum tunc ens modo contrahit per infinitatem ad deum et ens infinitum includitur in deo qui dicitur ratione. ¶ Duodecima propositio. Licet modus intrinsecus non variat ratione formaliter sicut variat ratione formaliter illius cuius est modus quia ens stat in deo secundum suam rationem formalem. similiter et in creaturis et ideo modus intrinsecus non variat ratione formaliter superioris sicut variat ratione formaliter illius cuius est modus sive illius in quo includitur. Nam deus differt a creatura sed non per aliquam differentiam quia talis semper est contractua alicuius speciei vel generis; sed nullum genus vel ponitur in divinis; nihilominus adhuc differt a creaturam et hoc per infinitatem que est modus intrinsecus et sic modus intrinsecus variat. id est distinguunt rationem formaliter in quo includitur quidditatem. ¶ Decimatercia propositio est. Ens descendit ad decem predicationem ad deum et creaturam solum per modos intrinsecos. Nam ens non potest descendere in deum et creaturam et ad predicationem per differentias materiales neque formales non per materiales quia sola species specialissima per divisiones materiales descendit ad individuum neque per formales quia tunc esset genus quod

Folium

est falsum. Si dicas ens p̄dicaſ de plib⁹ differētib⁹ sp̄e in eo q̄ qd̄ ē iſiḡ ē gen⁹ p̄batio p̄nīe qz fm p̄bm dſcenē qñ aliquid p̄dicaſ de plib⁹ differētib⁹ sp̄e in qd̄ diffi-
cile ē euadere qn sit gen⁹. ¶ Rūdeo licet ph̄s dicat q̄ sit difficile euadere z̄, non
tū dicit q̄ sit ipſiſibile. Nā si est difficile ſeqtur q̄ sit poſſibile. Eſt ḡ poſſibile q̄
aliquid p̄diceſ de plurib⁹ sp̄e differētib⁹ in
qd̄ z q̄ nō sit gen⁹. nā ens no ē gen⁹ quia
gen⁹ cōtrahit p̄ differētias formales ad
ſua ſp̄es. Sed ens licet in qd̄ p̄diceſ de
plurib⁹ sp̄e differētib⁹ no tū dſcendit
ad ſua inferioria q̄ aliq̄ ſuas ſed tū p̄
modos intrinſeos igis nō ē gen⁹. ¶ De
cimaquarta pp̄o. Supius bene p̄ dici
diſtingui a ſuo inferiori formaliſ dſtin-
ctione formalis p̄prie dicta licet nō econ-
tra. Sil' dīcendū ē de diſtinctioz̄ et diſtin-
ctio de partib⁹ eſſentialib⁹ et toro eentia/
li. Nam ratio hois et rō aialis eſt alia et
alia rō formalis et rō aialis non inſcludit
rōnez̄ hois in p̄mo modo dīcendi per ſe.
¶ Decimaquinta pp̄o. Diſtinctio formalis
large ſumpta ē illa q̄ eſt inter aliqua ex-
trema quoz̄ rō vniuſ nō eſt p̄cise et ad-
equate rō alterius. ¶ Decimasexta pp̄o
Omne inſer⁹ diſtinguiſ formalis a ſuo
ſuperiori diſtinctioe formalis large ſum-
pta: quia diſtinctio formalis illo modo ē
inter illa quoz̄ rō vniuſ nō eſt p̄cise ratio
alterius et adeq̄te. ¶ Decimaseptima pp̄o
Omne illud dīcileſe idē adequate cuſ
alio qd̄ conuertit cuſ eo. Et illo modo
ratio inferioris nō eſt adequate eadē cuſ
ratione ſuperioris: quia homo non con-
ueritur cuſ aiali quod eſt eius ſuperius
¶ Decimaoctaua propositio et ultima.
Omne diſtinctū diſtinguitur formalis a
ſua diſtinctione quia rō diſtincti nō eſt
p̄cise et adequate ratio diſtinctioz̄ quia
alia eſt ratio diſtinctioz̄ et alia diſtinctio
licet conuertant. ¶ Sciendū Sicut
in composito p̄ ſe naturali qd̄ componit
ex p̄ ſe actu et per ſe potetia resultat vna
tercia entitas. Ita etiā in composito ra-

tionis. I. diſtinctioz̄: ut ex corpore et ani-
ma rōnali resultat vna tercia entitas ſez
humanitas et talis in morte deſtruit. Il
la etiā tercia entitas i xp̄o in morte ei⁹
deſtruebat; et vere xp̄s deus dimiſit eam
no tū dimiſit ipsam animā neq̄ corpus
ſuū. Enī illa autoritas. Quicq̄ christ⁹
aſſumpſit nunq̄ dimiſit. nō debet intel-
liſi q̄ illa tertia entitas nō fuerit dimiſia:
imofuit vere corrupta. ſed debet ſic in-
telliſi. Quicq̄ xp̄ ſemel aſſumpſit ſez
de partib⁹ p̄ncipalib⁹ nunq̄ dimiſit z̄.
Sic etiā in cōpoſito rōnis et diſtinctioz̄
vnde tota diſtinctio ſtituit ipsum diſſi-
nitū. vnde aial rōnale coſtituit hominē
ergo diſtinctio ſtituit et nō diſtinctum.
ergo alia eſt rō diſtinctioz̄ et alia rō diſſi-
nitū. igis nō ſunt idē adequate et p̄ confe-
quenti diſtinctū large loquēdo diſtingui-
tur formaliter a ſua diſtinctione. ¶ Nota
p̄pter talē non idēp̄tate inter aliquas
rōnes formales q̄ ſez vna nō eſt adequate
alteri eadē doctoſ ſubtilis negat p̄di-
cationē idēmptiā in creaturis. Ita eī
nunq̄ p̄cedit humanitas et aialitas et
ideo quia rō formalis vniuſ nō eſt p̄cise et
adequate rō alterius. ¶ Pro maiori pre-
dictoꝝ declarationes ſunt alioꝝ p̄ponē-
ponende. Quarū eſt hec prima. Quāto
aliquid plura concernit tanto a pluri-
bus potest abſtrahi. ¶ Secunda p̄poſitio.
Quot ſunt concretioz̄ tot etiā ſunt
abſtraktiones. ¶ Tertia p̄poſitio eſt.
Euilibet concretioni corespondet ſua
ppria abſtractio probat q̄ modis vñ
vñ oppoſitoz̄ tot modis dicitur et rel-
atum ſed concretū et abſtractū ſunt op̄i-
polita quoſ ſunt concretioz̄ totz̄.
¶ Quarta p̄poſitio. In genere ſubſta-
tie eſt tū vna abſtractio. ¶ Nota im-
poſſibile eſt abſtrahere ſiuſ per ſuſſoſio-
nem ſine aliquo alio modo aliquod ab
aliquo quod non eſt in illo. Quonodo
poſſum aliquid inuenire in aliquo in quo
tamen nō eſt. quonodo poſſum abſtrahere
aliquid ybi non eſt. Species

LI

aut amicitie et inimicicie non sunt species sensibiles; ergo tales non possunt abstrahi a sensibilibus falso est ergo dictum quoundam dicentium quod ouis sub intentione in multis sensitivis cognoscat intentiones in sensibilibus; ut nociui vel proficiunt amicitie vel inimicicie et quod ouis videt lupum sic esse figuratum ut pura habentem magnum caput tales crines et horum accentia; tunc sub intentionibus suffodiendo sensitivis abstrahit inimicicie species fugit lupum. Similiter alia ouis sub sensibilibus suffodiendo abstrahit amicitie species insensibiles et cetera. Sed hec opinio est falsa; quod non suffodiendo inuenit illud quod non est sub suffosione; immo si ouis maneret in propria natura et in eodem affectu naturali ad agnum mutaretur; tamen ouis ut esset si milis lupo in accidentibus sensibilibus puta in colore figura sono et motu humismo di agnus fugeret ouis sic mutata sicut lupi et tam in oculis sic mutata non esset intentionis nociui neque inimicicie; sed proficiunt conuenientis et amicitie et sic agnus non suffoderet abstrahendo intentionem inimicicie vel disconuenientem sub sensibilibus sed per se ita maneret secundum appetitum sensitivum sicut accidentia sensibilia mouerentur sub quibus non est intention inimicicie nociui vel disconuenientis sed magis proficiunt conuenientis et amicitie.

Quinta est. In genere substantie est enim una abstractio a proprio supposito. id est inferiori.

Sexta est. In genere accidentium absolutorum sunt tria due abstractiores.

Septima est. In genere accidentium respectuum sunt tres abstractiones. hec duo ultime oppositiones probant per sequentes oppositiones.

Octaua est. In genere loquendo est triplex abstractio sensus a supposito a subiecto et a fundamento. Prima abstractio. scilicet a supposito est in subiecto. sed et a supposito et in predicamentis accidentium absolutorum. tercias a supposito subiecto et fundamento et est in predicamentis relationum.

Nona est. Abstractio a supposito est illa quod superius abstrahitur a suo inferiori; unde suppositum in proprio sumitur largius sensu in inferiori.

Decima est. In predicamento substantie prima abstractio est ultima probatur quod nisi unica est ibi abstractio; nam ibi non potest fieri abstractio a subiecto quod substantia non est in subiecto sed est ens per se existens neque potest fieri abstractio a fundamento quod substantia non est in aliis tantum in fundamento.

Si dicas. Contra ultima dicit relatione ad precedentem quod si aliquid est ultimum tunc haec precedens est una cum abstractio non haec precedens. igitur non potest dici ultima. Respondeo. Ultimum caput duplum. Uno modo positum et sic est illud quod haec aliquid precedens et nullus sequens. Alio modo negatum et sic valet tamen sicut post quod nullum; unde si tamen unus esset in scolis et ille exieret ex eundo esset ultimum negatum quod est postquam nullus exiret. Sic certa pars modo potest capi primum.

Uno modo positum et sic est illud quod haec sequens nullum autem annis seu precedens. Alio modo negatum et sic valet tamen sicut an quez nullus. Et illo ultimo modo debet intelligi de beatâ virginine quod genuit Christum filium suum primogenitum. id est quem nullus alius genuit. Et in hoc aliquid hereticus errauerat non distinguentes scripturam dixerunt quod Christus habuerit cum ioseph plures filios postquam genuit Iesum secundum primogenitum; alias non esset primogenitus nisi haberet filios sequentes. Sed hoc est hereticus Christus enim ideo dicitur primogenitus quia annus ipius nullus alius est genitus. Sic in proprio in genere substantie prima abstractio est ultima non quidem positum sed negatum quia post primam non est alia in genere substantie abstractio.

Abstratum ultimum abstractum est illud quod in se precisissime et abstractissime consideratur absque habitudine ad omne illud quod non conuenit sibi in primo modo dicendi per se. Et ideo cuicunque sortes non conueniat homini in primo modo dicendi per se. sequitur quod est sibi extraneum sub-

expo. xviij. miss
 evangeli. c.
 lxx. 20. c. 25
 peregit filiu
 sum pectora.
 m

Folium

tali modo et per consequēs illa erit falsa sortes est humanitas quia humanitas sic est abstracta abstractione ultima et nullā habet habitudinem ad sortē cum non includat illū in primo modo dicendi per se. ¶ Duodecima est. In creaturis et entibus limitatis ultimati abstracti ultimato de abstracto predicatione est falsa. Et dico in creaturis propter illa que reperiuntur in diuinis vbi predicationes aliae in abstracto conuertuntur; dico etiā in entibus limitatis quia in transcedentib⁹ est instantia; unde hec conceditur homo est entitas. ¶ Contra predicta Arguitur. Quādocunq⁹ aliqua duo sunt penitus idem et eadem ex natura rei et nullo modo distincta de quocunq⁹ dicitur vnu de eodem et reliquo sed hō et humanitas sunt penitus idem ex natura rei et non distincta igitur de quocunq⁹ dicitur homo et humanitas. ¶ Respondeo. Negādo maiore sed debet addi nisi impedit diversitas modorum concipiendi. Sic etiā exponit eam ockam qđ nō concedit qđ suppositū diuinū assumpit boiem. Illā tñ concedit. Suppositū diuinum assumpit humanitatem ad propositum licer illa sit concedenda; sortes est homo non tamē illa sortes est humanitas qđ licet humanitas non repugnat sorti ex natura rei repugnat tamen sibi sub tali modo concipiendi puta in abstracto. ¶ Tredecima est. In diuinis ultimati abstracti predicatione de ultimato abstracto semp̄ est vera per identitatem vbi ambo extrema sunt formaliter infinita vel vnum est tñ formaliter infinitum. Exemplum prīmi sapientia est bonitas sibi em̄ ambo extrema sunt formaliter infinita. Exemplū sc̄i paternitas est eētia diuina sibi licet paternitas nō sit formaliter infinita est tamen diuina essentia formaliter infinita et ideo talis predicatione est concedenda; unde infinitus de ratione sua identificat sibi qdcunq⁹ cōpossible. ¶ Decimaq̄ta est. Sicut nul-

la res pōt abstrahi ab illis p̄dicatis qđ sibi conueniūt in primo modo dicendi p̄ se; ita nulla res potest abstrahi a suo in trinseco. ¶ Unde sciendū qđ in diuinis reperiuntur triplices predicationes. Quedā predicationes sunt vere in diuinis tam in decreto qđ etiā in abstracto et sunt ille quib⁹ alterū extremoz⁹ est formaliter infinitū vel ambo sunt formaliter infinita. ¶ Alię sunt predicationes qđ nec sunt vere in abstracto nec in concreto et sunt ille in quibus oppositū predicatorum de opposito. Et debet hoc intelligi de oppositis relatiuoz⁹; vñ illa est falsa pater est fili⁹ similiter et illa in abstracto paternitas est filiatio. ¶ Alię sunt qđ sunt vere in concreto sed nō in abstracto sicut sunt predicatorum aliquoꝝ predicationes qđ sunt cōpossibilis in eodē supposito licet neutrum sit infinitū formaliter. Exemplū pater est spirans illa cōcedit in concreto: nuncq̄ tñ in abstracto: vñ illa est falsa paternitas ē spiratio qđ neutrum extremoz⁹ est formaliter infinitū. ¶ Sciendū ad hoc qđ aliqua predicatione sit identica due conditiones requiruntur. Prima qđ subiectū et predicatorū sint idē realiter. Sc̄da et alterū extremū sic ad minus infinitū vel ambo simul formaliter infinita. Et ideo illa non concedit qđ est similitas qđ nullū extremoz⁹ est formaliter infinitū licet realiter sint idē sapientia aut et bonitas licet sint abstractaylma et abstractione remanent tñ formaliter infinitū ideo illa concedit sapientia est bonitas sibi illa concedit paternitas est essentia ppter infinitatez essentie. Sequuntur nūc ppositiones de abstractionib⁹ in genere accidentiū. ¶ Prima est. In gñe qđ tatis et in gñe quantitatis est duplex abstractione; una a subiecto et alia a p̄priori supposito sive a p̄priori inferiori qđ idē est in pposito; hec ppositio probat p̄ sequente. ¶ Sc̄da est. Quodlibet accidente vle de gñe qualitatis et quantitatis pōt concernere duplex suppositū sive suppositū alienē us.

LII

vire et suppositū p̄prie nature ut albedo
 qd accīs concernit suppositū alienē na-
 ture scz subiectū in q̄ est qr om̄e acci-
 dēs concernit suū subiectū et illa concre-
 tio d̄ albi. Et etiā cōcernit suū p̄prie
 suppositū i. inferius et illa p̄cretio d̄ al-
 bedo. Tercia est. Om̄e accīs qdcū
 q̄ sit illud cōcernit suppositū alienē na-
 ture qr accidēs est in alio tanq̄ in subie-
 cro. Sz principale subiectū albedinis
 est suba qr est alienē natura q̄litate et
 qn̄ abstrahit vltierius a supposito p̄prie
 nature tūc dicitur albedo et illa sic abstra-
 eta cōcernit propriū suppositū quia d̄/
 citur adhuc de supposito p̄prie nature:
 Vn̄ hec est vera albedo est albedo. Sed
 qn̄ abstrahit vltierius a supposito p̄prie
 nature tūc d̄ albedeitas et tūc non pd̄/
 catur de suppositis p̄prie nature, nam
 hec tunc est falsa albedo est albedeitas.
 Cum igit̄ tale accīs cōcernat duo sup/
 posita. sequit̄ probatio p̄prie p̄positio/
 nis q̄ vt p̄z sint due abstractioes q̄t et
 sunt abstractiones quo sūnt p̄cretioes.
 Quarta est. In genere quantitat̄ et
 q̄litaris nulla abstractione est vltima. pro/
 batur. quia illa est vltima postq̄ nulla
 alia sequit̄ sed post scđam abstractiones
 nulla alia sequit̄. licet aliqua p̄cedat q̄t
 scđa est vltima. confirmat per p̄positio/
 nem sequentē. Quinta est. Quotiens/
 eung superi⁹ abstrahit a p̄prio sup/
 posito sive singlari calis abstractione est
 vltima. Sexta est. Illud qd̄ ē abstra-
 ctū in p̄ma abstractione remanet p̄cretū
 In scđa vt albedo est abstractū in prima
 abstractione q̄t a supposito alienē natu/
 re v̄puta a lapide vel ligno z̄. Et ideo
 nullus loycus cōcedit illa lapis est albe/
 do att̄ respectu scđe abstractionis albe/
 do est p̄cretū et h̄ ad sua p̄pria inferiora
 nec ē inconuenientē idē esse p̄cretū et abstra/
 ctū. Abstractioni respectu suppositoꝝ ali/
 enē nature et cōcretū respectu suppositoꝝ
 p̄prie nature sic habet q̄ illa est falsa
 sortes est albedo Illa tñ p̄cedit hec albe-

do est albedo qr albedo adhuc cōcernit
 suppositū p̄prie nature sz qn̄ fit abstractū
 et a supposito p̄prie nature tūc eriaz illa
 negat̄ hec albedo est albedeitas qr albe/
 deitas est abstractū vltimata abstracti/
 one. Septima est. In ḡne relativorū
 et in oīb alijs sex vltimis pdicamētis p̄t
 inueniri triplex abstractio scz a sbiecto
 a fundamento et a proprio supposito.

Octava ē. Qd̄cūng accīs vlt̄ p̄t cō/
 cernere trīa. s. subiectū fundamētū et sup/
 positū p̄prie nature. Lū iḡt triplices sint
 ibi p̄cretioes sequit̄ et etiā triplices sint
 ibi abstractioes qr qt modis d̄ ynū op/
 positōrū tot modis et reliquū. Exemplū
 Causa est qd̄d̄ relatiꝝ et dicit respectū
 ad causatū et talis relatio causalitas cō/
 cernit p̄mo subiectū i. ignē. Alio mo cō/
 cernit fundamētū et est ipsa rō causandi
 sez calor: calor em̄ est rō causandi calorē
 Tercio mō cōcernit p̄prio suppositū. Ā
 ḡp̄mo dicit p̄cretū ad subiectū i. ad ig/
 ne sz abstrabedo a subiecto remanet ad
 hoc cōcretio ad fundamētū pura si vica/
 tur potētia vel rō causandi. Calor em̄ ē
 rō sive potētia causandi calorē in ligno
 ignis aut̄ est potētia. Ignis aut̄ nō ē rō
 sive potētia causandi illū. Scđo p̄t fie/
 ri abstractione a fundamētō et talis d̄ cau/
 salis et tūc nec ignis nec calor recipit pd̄/
 catū illius. hec est falsa ignis est cau/
 salitas: licet hec sit vera ignis est causa:
 silt̄ hec est falsa calor est causalitas licet
 hec concedat calor est rō causandi calor
 rē in ligno. Adhuc em̄ remanet p̄cretio
 ad p̄prio supposito et iō p̄cedit hec causa/
 litas est causalitas. Sz tercio fit abstra/
 ctio a p̄prio supposito et illud abstractū
 d̄ qdditas causalitatis et sic hec est fal/
 sa hec causalitas est qdditas causalitatis.
 Nonā est. Lata est differentia in/
 sbiectū alic⁹ relativis et fundamētū ei⁹.
 Subiectū d̄ illud qd̄ est p̄ncipale suste/
 tans et quod vltimo denominatur a ta/
 li relatione vt relatio causalitatis habet
 ignē p̄ subiecto quia ipa denominat vlt̄

Folium

mate ipsum subiectum ignis. Ignis enim est causa caloris in ligno. unde est regula generalis. ¶ Omne subiectum ultimum alicuius accidentis est ipsa substantia et sic substantia ignis est subiectum ultimum et principale ipsius causalitatis. ¶ Fundamentum est illud quod est proximum subiectum illius relationis et quod est ratio quare subiectum principale ultimata de nominata tali relatione ut calor in igne est fundamentum quia est subiectum proximum causalitatis et ratio quare ignis est causa caloris in ligno. ¶ Decima est. Sup fundamento alicuius relationis est ratio quae subiectum principale denominatur a tali relatione. vñ si ignis non habet calorem nunquam dicere calefacere sit et in similitudine. Nam subiectum principale est substantia ipsa que denominatur a similitudine. Sed fundamento. i.e. ratio quare aliqd denominatur simile est ipsa albedo vel aliqua alia qualitas. ¶ Undecima est. Illud quod est abstractum in prima abstractione vocatur conceptus in seculo abstractione et illud quod est abstractum in seculo abstractione est concretum in tercia abstractione ut causa concernit subiectum ignis et subiectum principale sed abstractum illa a subiecto remanet concretum in seculo abstractione et dicitur ratio causandi ut in igne ratio causandi concernit adhuc calor qui est ratio causandi. Sed si abstractatur a fundamento remanet adhuc concretum in tercia abstractione et dicitur causalitas; vñ illa non est amplius vera calor est causalitas quia causalitas est abstractum a fundamento sed tam adhuc remanet in tercia quae concernit adhuc suppositum proprietatem et sic illa adhuc concedit causalitas est causalitas. Sed si ultero abstractatur non habemus nomine ipsum ad exprimentium illud abstractum sed circulo loquimur illud dicendo quidditas causalitatis. ¶ Duodecima est. In talibus predicationis tercia abstractione est ultima. ¶ Tredecima est. Nullum yl-

cimate abstractum in tamen potest abstractari quin necessario includat predicata in primo modo dicendi per se. nam nulla res potest abstractari a predicatis primi modi quae ipsa sunt essentialeissima rei idoneo necessario includit. Et hoc est de mente docto. Sub in primo dist. iij. si quoniam de vestigio trinitatis ubi exponit Aquicenne autoritez dicens Equitas est tamen equitas ubi doctor sic dicit ly tamen non excludit illa quae sunt de per se ratione equitatis sed excludit illa quae sunt per se passiones entis. ¶ Decimaquarta est. Licet predicata a primi modi dicendi per se sumpta cu[m] modo non repugnante possint verificari et predicari vere de abstracto ultimata abstracto tamen non potest hoc cum modo repugnanti. ¶ Decimadanta est. Nihil est quatuor abstractum quod possit subterfugere extremam p[ro]m[er]itatem contradictionis ut sunt ens et nihil: cu[m] igit[ur] humanitas non sit nihil sequitur quod sit ens et per sequentes entitas et ultra si est ens vel non est ens in alio vel ens per se. Non ens in alio cum non sit accidentia est ergo ens per se et per consequentes est substantia. Sed humanitas non est substantia incorporea ergo corpus sed non est corpus inanimatum: igitur animatum et si est corpus inanimatum et non insensibile ergo sensibile et per sequentes est animal sed humanitas non est animus neque leo et sic de alijs ergo est animal rationale sequitur ergo quod nullum ultimata abstractum possit in tamen abstractari quin necessario includat predicata primi modi dicendi per se nisi talia sumantur cum modo repugnanti. ¶ Decimasexta est. Quotiescumque predictum sumitur in ultimata abstractione de facto sumitur cu[m] modo repugnanti. probatur. quod superius sic abstractatur a suo inferiori ergo non dicitur de illo et per sequentes talis modus repugnat inferiori. ¶ Extra predicta arguitur. Ex predictis propositionibus sequitur quod hec positione erit vera et sic procedet a humanitas est composta ex materia et forma sive ex anima et corpore cum sit

LIII

corpus astatū sed p̄t q̄ ipsa ē falsa. falsitas. p̄baſ nā cōpositio est quedā relatio sed hūanitas ē q̄ddā absolutū z nū q̄ relatio includit in p̄mo mō dicendi p̄ se in absoluto. ¶ R̄ndeō. hec p̄p hūanitas ē cōposita ex materia z forma estyera z in p̄mo mō dicēdī p̄ se q̄ hūanitas ē q̄ddā totū eēntiale sed oīne tale includit suas pres eēntiales in p̄mo mō dicēdī p̄ se. igitur z̄. Et q̄n vlt̄ arguit nullū absoluū includit relationē in p̄mo mō dicēdī p̄ se. sed cōpositio est q̄ddā relatio. igit̄ nō includit in hūanitate q̄ est q̄ddā absolute in p̄mo mō dicēdī p̄ se. ¶ R̄ndeō. Cōpositū ex corpe z aia p̄ sumi dupl̄r. ¶ Uno mō formalr z sic capir p̄ relatiōe que ē vno corpis z aie z sic non capitur in predicta p̄dicatione dicēdo hūanitas est composita ex anima et corpore. ¶ Alio modo sumi fundamentaliter z sic dicit p̄cise entitatē absolutā sic compositam ex corpore z anima; z sic facit p̄dicationē fundamentaliter. ¶ Alter po test responderi sez q̄ p̄dicationes p̄mī modi dicendi per se sunt duplices scilicet ¶ Quedā sunt cōstītute ex terminis p̄ recti casus; z sic nullus rectus predi catur de entitate absoluta in recto. ¶ Aliae sunt p̄dicationes p̄mī modi p̄t tute ex recto z obliquo. Et illo modo rectus bene p̄t dici de aliquo ab soluto in p̄mo modo dicendi p̄ se. vt hec hūanitas est composita ex corpore et anima. ¶ Decimaseptima p̄positio est. P̄dicationes etiā fin laycos variantur sicut casus in grāmatice. quedā em̄ est p̄dicatione dicens hoc est hoc quando sez rectus p̄dicatur de recto vt homo est animal. quedā autē est p̄dicatione dicens hoc ē huius q̄n p̄dicatuū est genitū casus vt cappa est francisci. Alia est p̄dicatione dicens hoc ē huius. z sic de alijs. ¶ Quocīescūz in diuinis aliqd eēntiale absolutū predi catur de alio eēntiali vel ipsum eēntiale de p̄sonali vel quādo ipm̄ met p̄sonale p̄dicatur de eēntiali tam in ab-

stracto q̄ in concreto talis p̄dicatio est vera. ¶ Decima octaua propositiō est. P̄dicatio idempatica sumit̄ sex modis. ¶ Primo modo cōmuniſimez est illa in qua subiectū z p̄dicatuū supponunt pro eode sive sint eadē res sive non. Regula generalis. ¶ Dis p̄positio affirmativa in qua est p̄dicatio dicens hoc est hoc omnis talis est idēptica. ¶ Secundo modo cōmunius z est illa in qua subiectū z p̄dicatuū distinguunt̄ realē q̄rē de factō sunt idē essentialr. vt p̄t est illud qđ est filius. fili⁹ est illud qđ est spūſtanc⁹. hec em̄ p̄dicatio est idēptica licet p̄t z filius distinguant̄ realr sunt tñ idēz essentialr z ideo vocatur p̄dicatio essentialis. ¶ Tercio modo sumit̄ cōmuniſiter z est illa in qua subiectū z p̄dicatuū sunt idem realiter sive distinguant̄ formaliter sive nō. Et illo modo omne genus p̄dicatur idempatica de sua differentia sumiſter et omnis p̄pria passio de subiecto z ecōtra. ¶ Quartio modo sumit̄ proprie et est illa in qua subiectū includit p̄dicatuū in p̄mo modo dicendi p̄ se vt homo est animal homo est rōnalis. ¶ Quinto modo sumit̄ magis p̄prie z est illa in qua idē omnibus modis idempificatur de seipso. ¶ Sexto modo p̄dicatio idēptica sumit̄ p̄p̄issime et est illa in qua extrema sunt idē realiter z essentialr z in quaynū est formaliter infinitū vel ambo infinita. ¶ Nota ad hoc q̄ aliqua p̄dicatio sic idempatica ultimo modo z prop̄issime due requirunt̄ conditōes. Prima est q̄ ista extrema sint idem realr z essentialr z propter hoc illa non conceditur nec est idempatica paternitas est filiatio vel pater est filius quia extrema nō sunt idem realiter illa tamen conceditur essentialē sapientia. ¶ Secunda cōditio est q̄ynū extremerū sit formaliter infinitū vel ambo sint formaliter infinita. Exemplum primi. paternitas est essentia. Exemplū secundi. bonitas est sapientia. ¶ lij

Folium

Ro real' distin-
ctionis intellectu. Scien-
dum licet in p̄cedentibus
plura sint dicta de distin-
tione reali tñ ibi aliq alia q̄ p̄us inspe-
centib nō sunt habita dicent. Et si ali-
qua q̄ p̄us sunt dicta dicent hoc erit ad
maiorē exp̄ssione et sub alijs verbis ideo
ponēda sunt aliq dicta. Quorū p̄mū est.
In genere tñ triplice ē distinctio sz ra-
tionis formal' et realis. distinctio aut̄ ra-
tionis ē duplex srlr et distinctio formal'
sicut in p̄cedentibus sufficient declaratū ē.
¶ Secundū dictū ē. Distinctio realis ē du-
plex: quia Quedā est realis. i. ex natura
rei p̄cedens oēm acutū intellect' hoc mo-
do capitur gnaliter. ¶ Alia ē que semp
est int duas res posituras quarū vna nō
est alia de distinctione reali sedo modo
capta ē hic ad p̄positū. ¶ Terciū dictū
est. Distinctio realis p̄prie sumpta inue-
stigatur septē vijs. sz via originis. gene-
rationis. corruptionis. segationis. depen-
dencie. ordinis. et causalitatis essentie.
¶ Primo īvestigaf̄ distinctio realis via
originis vnde ponit talis regula prima
Quicunqz vna res vere originata ab alia
ille res distinguunt real'r distinctio rea-
lis p̄prie sumpta et p̄ istā viā inuestigauit
brūs Augustin' distinctiones realē inf
ersonas diuinias. Nam manifestū ē etiā
apud oēs phos q̄ nulla res p̄t p̄duce-
re neḡ generare necq̄ originari seipsum
¶ Nota q̄ originare in plus sebz q̄ generare
qz omne generatū ē originatū sz
nō ecōtra. Nam sp̄ssanc' originata pa-
tre et filio et tñ non general. ¶ Secundo
īvestigatur distinctio realis proprie
sumpta via generationis. Quāduncunqz
due res sic se habet q̄ vna potest esse ter-
minus generationis nec generari: et alia
non potest esse terminus nec generari il-
leteres distinguunt realiter. Et illa re-
gula ē generalis et manifestissima apud
philosophum probantē materiā et for-

mam distinguis realiter quia forma p̄t
esse terminus generationis; materia aut̄
tem nō. quia sūm p̄m. In omni genera-
tione et corruptiōe necessaria ē aliquā subiecti
et illud ē materia que ē ingenerabilis et
incorruptibilis. ¶ Scindūq̄ generare
sumū dupl'r. Uno modo obiectuē ter-
minatiue et illud q̄b p̄t esse terminus ge-
nerationis. Et illo modo materia ē in-
generabilis. Nā si eēt generabilis oportet
q̄ haberet subiectū gnationis sue
vel aliquid qd̄ subiectū gnationi. Tūc
quero an illud qd̄ subiectū gnationis
sit materia vel non. Si dicas q̄ sit mate-
ria quero de illa materia vtrū sit genera-
bilis sicut prius. Si dicas q̄ nō. q̄ pari-
tōne standū ē in p̄ma. Si dicas q̄ sit ge-
nerabilis tūc quero iterū ut prius: aut̄ q̄
erit p̄cessus in infinitū aut stabilit̄ ad
primū. ¶ Alio'mō aliquid ē generabile
et corruptibile subiectum. Et ē illud qd̄
est subiectū gnationis vel corruptiōis et
illo mō materia ē generabilis et corrupti-
bilis q̄ Thomistas. ¶ Materiā prima
est vnu ens reale. p̄ductū et creatuā a deo
patet sūmū Aug'. in lī. cōf. dīcentē
Dñe duo fecisti vnu propte et alterum
p̄pē nihil. p̄pē te yr materiā angelicam.
Altud p̄pē nihil. i. materiā p̄ma. ¶ Se-
cundo īvestigaf̄ et p̄ viā corruptionis
Quācunqz alique due res sic se habūt q̄yna
p̄t corripi altera remanēt aut ecōtra
ille due res distinguunt real'r distinctio-
ne reali proprie sumpta. ¶ Ista regula
vñs ē doctoz Subtilis in multis docu-
mentis et p̄cipue in scđo libro vbi p̄bat
relationē esse real'r distinctā a suo funda-
mento qz relatio corripitur fundamento
remanēt. Srlr albedo p̄t remanere
sine sūltudine igit̄ sūltudine et albedo dī-
stinguunt real'r. Srlr partes essentiales
p̄nt existere sine toto essentiāl sicut ma-
nifeste patet in morte hoīs igit̄ distin-
guunt real'r. ¶ Quartō īvestigaf̄.
per viā segationis. ideo ponit quarta re-
gula. Quātūcunqz alique due res sic

LIII

se habent & vna pōt separat ab alia sine distinctione ambarū rerū vel sine distinctione vnius illa distinguuntur realiter. **Ista.** ppō magis declarabitur p regulā sequentē. **Quinta regula.** Separatio vnius ab alio ē duplex. Una positiva. Alia negativa. **Positiva** ē illa quādo aliqua duo separantur vtrisq remanentibus. Et illo modo anima ē separata a corpore christi in triduo. Et sanguis xpī a corpore in passione christi quia vtrumq remāsit vtrisq separatis. **Separatio negativa** vel priuatiua ē quādo vnu extremitate separatur ab alio cū distinctione vnius extremi sicut est in consecratione eukaristie ibi enim accidentia remanet parte distincto. Illo modo etiā totū essentiale destruitur in morte remanentibus partib. Similr̄z humanitas christi sic fuit separata in triduo a deitate. Nam humantate christi destruēta remansit deitas. **Quinto** inuestigaf distinctio realis: per viam dependentis essentialis Ideo ponitur sexta regula. **Quando** cung aliquia res dependet essentialiter ab alia illa distinguuntur realiter ab alia. Et illo modo inuestigatur distinctio realis inter creatorem & creaturā: quia creature dependet essentialiter ab eo, igitur distinguuntur realiter. **Septima regula.** ē. Dependēta essentialis ē illa qua dependens non pot absq contradictione esse sine illo a quo depēdet. Nulla res recta dependet proprie, loquendo essentialiter sua causa secunda extrinseca scilicet efficiēt & finali. Probatur per positionem sequentem. **Nona regula.** **Quicquid** pot deus facere cū causa secunda hoc etiam pōt facere sine ea. ergo si deus pot facere hominem cum sole vel filium cum patre & matre pōt sine illis quia vnu homo nō dependet essentialiter ab alio. Nam deus potest facere vnum hominē sine quocunq alio homine & sic de alijs rebus creatis. igitur nulla res creata dependet essentialiter a suis cau-

sis secundis extrinsecis. Ideo notanter sine causa secunda extrinseca. Nam licet deus possit supplere causalitatē cuiusq cause secundū extrinsece; non tamē potest supplere causalitatē cause intrinsece. **Décima regula.** Implicitat contradictionem facere hominē sine corpore et anima. Probatur quia omne totū essentiale dependet essentialiter a suis parti bus essentialibus: sed anima et corpus sunt partes essentiales ipsius hominis. Similiter probatur de toto integrali et eius partib. **Sexto** inuestigatur distinctio realis per viam ordinis essentiae specierū. **Undecima regula.** Quo cienscung sunt due species specialissime, cōtente sub eodē genere ille distinguuntur realiter distinctione reali. p̄ viam p̄batur hec regula: quia distinctio specierū ē essentialis igitur ē realis probatio sequētie quia quecunq distinguuntur essentialiter distinguunt realiter licet nō ecōtra sicut p̄sonae in diuinis. **Duo** decima regula. Inter species specialissimas ē ordo essentialis quia nūc in uniuerso possibile ē esse duas species specialissimas eiusdem perfectionis sive nobilitatis. **Septimo** inuestigatur distinctio realis per viam causalitatis. Ideo ponenda est Tercia decima regula. **Quandocunq** aliquae due res siccē habent & vna ē per se causa alterius. Ille distinguuntur realiter distinctione reali proprie sumpta. Et dico notanter & vna ē per se causa alterius. **Décimaquarta regula.** ē. Causa per se est quadruplex. scilicet Efficientia, Finalis, & he sunt cause extrinsece. Materialis & Formalis q̄ sunt cause intrinsece. **Décimaquinta regula.** Non solum est distinctio realis inter effectū & suas causas extrinsecas: sed etiam inter effectū & suas causas intrinsecas. Probatur quia nihil causat seipsum ut sit: sed materia & forma sunt vere causes p̄ sequens aliqd causant & nō seiplas. igitur

Folium

aliquid aliud; tale est realiter distinctum a materia et forma. **Decimasexta regula.** Distinctio realis, prie loquendo est duplex; una est suppositorum, tamen alia naturarum. Suppositorum enim solum repicit in diuinis et nullo modo in creaturis, probatur. Nam enim omnes aliud est suppositum patris, aliud filij, et aliud est suppositum spiritus sancti: sunt tres realiter distinctae et tamen sunt unica natura quod tres vnu sunt. **Decimaoctava regula.** Naturarum illa est inter oes res creatas quarum una non est alia vel quarum una negatur vere ab alia ut est inter sorte et placitatem, asinu et equu. **Decimanona regula.** Distinctio realis naturarum et distinctio essentialis suertuntur sunt penitus eadem, probatur quod hunc habet alia natura habet alia et alia essentialia quod natura et essentialia sunt idem. Et quocunq; distinguuntur distinctione reali naturarum distinguuntur etiam distinctiones essentialis. **Ciclosima regula.** In diuinis soli inueniuntur distinctiones realis sine essentiali, vni licet per filium et spiritus sancti distinguantur reali non tamen essentialiter. **Sciendu quod Lanonicus dicit distinctio non esse illa quod est inter aliquam duo quoque vnum non potest esse sine altero. Ex illo dicto inferuntur duo correlaria. Quotiescumque vnu potest separari ab altero distinguuntur essentialiter. Sed in correlario. Quotiescumque qualis est sic se habet ad aliud et non potest esse sine existere sine altero tale est idem illi essentialiter. Ideo dicit totum licet distinguat a parte reali non tamen essentialiter. **Contra illud dicendum Lanonicum.** Arguit quod ipsum est falsum probatur. Illud est falsum ad quod sequuntur multa falsa et factua; sed prius opinio est huiusmodi, igitur et ceterum. **Minor probatur.** quod non potest esse sine corpore et aia et tamen distinguuntur realiter et essentialiter ab illis. Ita sequetur quod paternitas in creaturis non distinguatur essentialiter a filiatione quia paternitas non potest existere sine filiatione nec ecclora. Ita sequeretur quod nulla spes relativa et distinguere essentialiter a correlatione sibi**

apposita quod est falsum, probatio sequitur quia non potest existere sine alia sed et distinguat essentialiter probatur quia omnes species specialissime contente sub codice generale distinguuntur essentialiter. Ita sequetur quod nulla creatura esset essentialiter distincta a deo: quia nulla creatura potest existere sine deo. **Contra illam Lanonicam opinionem ponendum est.** Proponitur. Quia prima est. Distinctio essentialis nullo modo distinguuntur reali naturarum probatur: quia que oib; modis sunt idem non distinguuntur sed distinctio essentialis et realis naturarum sunt homines. igitur et ceterum. **Sed propositio.** Distinctio essentialis nullo modo repicit in diuinis sicut declaratum est in precedentibus. **Tercia propositio.** Distinctio ex natura rei nullo modo distinguuntur distinctione formalem nec est minor ea. **Quarta propositio.** Totum integrale est duplex: quia quoddam est homogenius alterum etherogenium. **Quinta propositio.** Homogenium est illud quod est eiusdem rationis in toto et partibus sic scilicet quod quelibet pars recipit predicationem totius ut aqua est totum integrale et quelibet aqua pars est aqua sic et quelibet pars vini est vnu. et sic de aliis. **Et dicit etherogenium ab homine quod est vnu et genus quasi vnu vel eiusdem generis vel nature omnis in suis partibus.** **Sexta propositio.** Etherogenium est illud quod est alterius et alterius rationis cum suis partibus, ut homo non enim quelibet hominis pars est homo. **Et dicitur etherogenium ab etheron quod est varium et genus quasi varij generis rationis sive nature.** **Septima propositio.** Est. **Totum integrale etherogenium etiam per diuinam potentiam non potest esse sine existere quam habeat omnes principales partes simul sumptas quia totum integrale dependet essentialiter ab omnibus suis partibus principalibus simul sumptis. Dico notanter partes principales; quia homo bene potest sine sua partibus minus principalibus ut pura**

sine manib⁹ pedib⁹ aurib⁹ ⁊ digitis ⁊ hu-
iūmodi qz sunt p̄es minus p̄ncipales.
¶ Probatio p̄ponit. Deus nō pot̄ face-
re illud qd̄ implicat ḥdictionē. manifestū
est qz tale est infactibile sed totū c̄entia-
le esse sine suis partib⁹ p̄ncipalib⁹ impli-
cat ḥdictionē manifestā. igif r̄c. Major
est manifesta. Minor probat qz de rōne
totū est qz p̄stitutus ex partib⁹. Si ḡ non
habeat suas partes no erit totū. Ex his
sequit̄ correlariū qz Impossibile ē ⁊ nō
intelligibile qz dicunt p̄dicatores beatā
katherinā de sensu xixisse qz tres dies sine
corde suo p̄prio. Lū em̄ cor sit pars in-
tegralis ⁊ p̄ncipalis hois sequitur ex p̄di-
ctis qz impossibile est hoīm esse sine cor-
de: dicit autē in legenda eius qz xp̄s in
triduo ante morte eius venerit ad bea-
tam katherinam ipsa dedit christo cor
proprium ⁊ christus dedit cor suū pro-
prium beatē katherinē: sed hoc videtur
esse erroneū et falsum. Ubi est animad-
uerendū qz aliquis potest alteri trade-
re cor suū duob⁹ modis. ¶ Uno modo
metaphorice de quo dicit sapiens. Fili
p̄be mibi cor tuū: si sic intelligunt bene
dicunt; est possibile imo quilibet sanct⁹
sic suum cor xp̄o tradidit. ¶ Alio modo
realiter ⁊ sic dico qz sit impossibile homi-
nem vivere sine corde. Si dicas qz bea-
ta katherina nō vixit per triduum sine
corde. imo xp̄s p̄buit cor suū proprium
beatē katherinē. vel tunc diuinitas fuit
vnta cordi vel nō. Si nō fuit vnta cor-
di tunc sechrur qz deus aliquā partē p̄n-
cipalem diuisit quā assumpsit qd̄ est fal-
sum. Nam & in Damasco. Quicqz deus
assumpsit nunqz diuinitatē: hoc exponitur
& omnes doctores de partib⁹ p̄ncipalib⁹
libus ergo falsum est ⁊ contra doctores
qz deus dimiserit cor christi qd̄ videſt esse
hereticū. Si dicas cor fuisse vntū diui-
nitati. ¶ Contra sequitur qz beata ka-
therina fuerit deus qd̄ est hereticum qz
cor christi vntū diuinitati fuit tunc cor
beatē katherinē. igitur r̄c. Similiter in

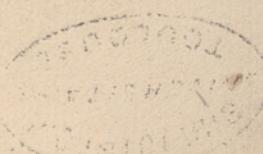
morte beate katherine. Ill̄s cor fuit cor-
ruptum caro autē christi non vidit cor-
ruptionem. Sequitur in textu vltterius
¶ Dico qz distinctio se totis subiectiue
r̄c. Pro quo sciendū qz plura sunt dicta
in precedentibus improbationib⁹ opiniori-
num alitorum formalisantium de distin-
ctione se totis subiectiue que erā modo
recapitulantur ad maiorem expressionem
⁊ declarationē ⁊ forte aliqua dicuntur in
lectione p̄sentis que prius nō sunt dicta.
¶ Prima p̄positio est. Distinctio se to-
tis subiectiue aliquādo ē distinctio for-
malis. aliquādo realis naturarū. aliquā
realis suppositorū. Et ideo non distin-
guitur cōtra illas. Pro declaratione hu-
iis propositionis opus esset declaratio
terminorū de qua supra latius patuit.
¶ Secunda p̄positio est. Illa dicuntur
distingui se totis subiectiue que nō con-
ueniunt in aliqua realitate cōmuni con-
trahibili ad ipsa per alias alias rea-
litates contrahibiles. ¶ Tercia propo-
sitione est. Deus ⁊ creatura distinguuntur
se totis subiectiue: quia nō conueniunt in
aliqua realitate contrahibili cōmuni,
ad ipsa per alias realitates. ¶ Quar-
ta p̄positio est. In deo nō potest inueni-
ri aliqua entitas potentialis contrahibili-
lis. Probatur quia deus est purissimus
igitur nō patitur secum aliquā realita-
tem potentialē. probatur consequentia:
quia actus purissimus nihil potentiali-
tatis permittit alias non esset actus pu-
rissimus sed mixtus. Item deus est sum-
me simplex sed i entitate summe simpli-
ci non potest inuenire aliqua potentia-
litas. ¶ Quinta p̄positio est. In deo nō
est ordo realitatū quarū yna est contra-
hibili ⁊ alia cōtrahens sequitur igitur
qz deus ⁊ creatura distinguuntur se to-
tis subiectiue: quia in nullo conceptu
communi contrahibili conueniunt.
¶ Sexta p̄positio est. In quoqz ente
est ordo realitatū sic se habentū qz yna
est contrahibilis ⁊ alia contrahens illud

Folium

ens est necessario compositū aliqua compositione quia realitas contrahibilis ē potentialis respectu realitatis contrahentis. ¶ Septima ppositio est. Compositio est duplex scz phisicar metaphysica. ¶ Octava ppositio est. Compositio phisica est illa que est vere ex re et re: quarū vna nō est alia. ¶ Nona ppositio Compositio autēz metaphysica est illa que ē ex realitate et realitate. ¶ Decima ppositio est. Nulla compositio neqz phisica neqz metaphysica pōt esse in diuisimo implicat contradictione. ¶ Unde cima ppositio est. Omnia pdicamenta distinguunt se totis subiectiue que conueniunt in aliqua realitate cōmuni potentiali contrahibili ad ipsa per aliquas differentias formales vel materiales. ¶ Duodecima ppositio est. Omnes species contente sub eadē genere idem prifificantur se totis subiectiue: quia conueniunt in aliqua realitate subiectiua s. cōmuni potentiali contrahibili. Igitur et cetera. ¶ Tredecima ppositio ē. Realitas subiectiua nō dicit aliquē actum existendi sed dicit aliquā realitatē cōmuni potentiali contrahibile per aliquas differentias formales sive materiales. ¶ Eciam quarta ppositio est. Conuenire in aliqua realitate subiectiua nō est conuenire in aliquo actu existendi sed est conuenire in aliqua realitate cōmuni potentiali contrahibili p aliquas differentias sive formales sive materiales. ¶ Decimquinta ppositio est. Omnia individua contenta sub eadē specie specialissima dicunt esse eadem se totis subiectiue quia conueniunt in aliqua realitate potentiali contrahibili cōmuni ad ipsa p differentias materiales sive individuales. ¶ Decimasexta ppositio est. Entitas generica sive specifica: ideo dicit realitas subiectiua quia talis realitas respectu differentiarū formalium sive individualium se habet ut materia quia sicut materia est potentialis et in differentijs ad quācunqz formā: ita etiā entitas genera est potentialis et in differentijs quācū ex se est ad quācunqz spēm illius generis et entitatis specifica ad quācunqz individualium illius speciei. Ex his ppositionibus sequuntur aliqua correlaria. Quorū primū est. Distinctio se totis subiectiue aliquā est distinctio realis suppositorum. ¶ Secundū Correlariū est. Distinctio se totis subiectiue aliquando stat cū distinctione reali naturarū. Nam deus et creatura distinguunt se totis subiectiue et cū h̄ distinguunt distinctionē reali naturalium. ¶ Terciū correlariū est. Distinctio se totis subiectiue aliquā est distinctio formalis dūratur. Nam essentia divina et sapientia diuina distinguunt formaliter se totis subiectiue et tamen sunt idem realiter. ¶ Ex his omnib⁹ manifestum est q̄ distinctio se totis subiectiue nō distinguunt contra distinctionē reali sive formale ut habet textus formalitatem. ut patet ex sp̄dictis. ¶ Sequit Correlariū finale. Preter distinctiones rationis nō sunt ponende plures distinctio nes ex rei natura pcedentes oīm actum intellectus nisi due scz distinctio formalis et realis.

¶ Finis Tractatulus idem pritatum et distinctionū rerum in doctrinam doctoris subtilis Reverendi magistri Sacro eloquij professoris alme yniuersitatis Parisis fratris Stephanii brulefer ordinis minorū de obseruancia. Impressus opa et exp̄lēs magistri Jacobi de gfortz heim Luius Basilien. Anno salutis et gracie Dilexissimo quingentesimo pmo. xliij. kalendas martias.

180223 msd4:7

This image shows a single page from a medieval manuscript. The page is filled with dense Latin text written in a Gothic script. The text is arranged in two columns, though the right column continues the flow of the left. The paper is aged and yellowed, with some darker stains and foxing. The script is fluid and characteristic of late medieval or early modern book production.

Exhibit No. 1
Billetrainia

aut sibi iustitia et pax ostendere.

5

i 2 mīsc̄tūr dōmīnū op̄p̄y

i cap̄t̄ cōf̄lare p̄ f̄st̄ t̄c̄ f̄t̄ 15
vesperū p̄ sp̄m̄ ut Ḡt̄ 1. p̄ lām̄ car̄t̄
portāt̄ cap̄t̄ palūnt̄ ex̄ p̄t̄ f̄t̄
et̄ am̄s 1. q̄ r̄placūt̄ c̄d̄t̄ v̄t̄ lām̄ et̄
cūcta rēvēta ḡm̄t̄ p̄ f̄

2⁹ x⁹ m̄azari et̄ d̄i sp̄ ad m̄od̄ flori i sua p̄as.
q̄t̄ḡz m̄arc̄d̄ ut p̄t̄ sit̄ ille d̄ q̄t̄ ob. 13. h̄ona
d̄i ar. Ḡm̄s. t̄r̄i. q̄t̄ d̄ep̄oq̄. t̄. i mortali
car̄ne replete v̄t̄ m̄f̄us. s̄ t̄ām̄ plen̄ t̄t̄i.
2⁹sp̄ ad m̄ord̄. i cor̄pe plen̄ flagellis. p̄m̄s.
p̄ut̄s dolorib̄ m̄orib̄ t̄ būluerib̄ felle
m̄aric̄t̄ ac̄to p̄nēt̄t̄n potat̄ p̄ur p̄u
sūt̄d̄ne. corona. ar̄t̄d̄e illis. ast̄s. gr̄m̄l̄
blasphem̄s lat̄e lacessit̄ ligat̄ trāct̄ p̄t̄
m̄ord̄ t̄p̄f̄ia d̄ep̄uq̄t̄ cruci. clavis. affixus
p̄oḡia potat̄ serisōr̄ i titillat̄ ih̄s uāt̄ n̄
zānēt̄ rex f̄d̄oq̄ replete q̄t̄ oīt̄s m̄f̄s 10
t̄u q̄ras̄ f̄los eḡredit̄ s̄. & mulere logie &
ut f̄los q̄t̄ & fugit belud umbra. nō ēt̄ d̄i
ris si q̄rent̄ q̄f̄los iste q̄t̄ sur̄exit̄ sol auror̄
i eo t̄u ardore igne i p̄f̄p̄t̄c̄t̄ q̄t̄ p̄uob̄
sustinuit & arunt f̄um̄ car̄n̄s sui & d̄e
dit f̄los oīt̄ effuso s̄aḡie et̄iā p̄t̄ morte lat̄
uālāna. & forata s̄aḡie & aqua q̄t̄ uāt̄a e
t̄oē ex̄un̄t̄ nō q̄t̄ m̄urū si are fec̄ ferū &
cidit f̄los q̄t̄ f̄los q̄t̄ uāscēdo & uāt̄do flori
uāido d̄ffloruit ymo f̄los libani eis
ead̄. s̄ elāguit uāt̄ p̄m̄o ut merito y
i cruce d̄c̄t̄ fulcite aīe floriib̄ p̄ipate ay
malis q̄t̄ a more lāguo

M76

...vate, venit ad apifices, lumen adducere
cum ad apifices ducere, pulcher ad secundum
filigriam ad apificem, cuius ad retinendam
potest dicitur mazarer. i. inflare quod modo Horio
caput et uetus in. 20. missus angeli gabriel ut ibi ne
mox dicit marie. A hic andis usque flor. Cata est
immo, angeli et genet depositata non cogitum quoniam
superbiere, quando altissimi obrubrare. Quoniam
dare, angeli fortare, veritas, i. uero
missus annus, ecce caput et opus
quoniam factum est et angelus respondebat
et opus genet gerire ecce ancilla
libera, caro factum est, et sic totum est liber
et libidinosa carnis, modum hic et uero
dicamus quod illud, usque vi. coram
et Jesse et aliis, missus daga fuit.
Flor. ex ea gemitus operat gemitus
sic ergo daga non fecit ex flor.
naturam, ex pectori et regnum
20. ex uirgine et uirginem
et filium quattuor

20. dicitur mazarer quod dicitur et opus flor.
caput. i. liber, opus tunc operat uirginem
urbem florescerunt, paluantes multe
anes quadrirupes, terrena gerunt
re, et pectora, i. spiritus, et opus pectora, i. digerunt
20. uirgines hanc uirginem transire et opus flor. am
perire, i. natus certe, et opus flor. ob

Sept 2000 P. 6 Quabg
Sapp. budo monigf poly
et wpp. budo. orde f
f budo. sappo poly

affixes, robust, Holtby pup 192106
one 18 sp. hump, soft foot, rigid spines.
McBurrey dialectics.
Crested ab. motuan optery.
resposta pup pheroz. colorless
of stemma. 192106
cata. No p. common
expt off. 192106
Spec. palit. fid. 18 reburial
of suscule. Concord. lobus.
had n. wallies & gurnell 192106
28th June. pallatp. pier 192106
Dinner paul's church
L'vins de miret
Terps. sp. hump
expt. 192106
Mione. up. lotto budo
Dols. 192106
Swings. 192106
Cats. 192106

